ARON COTRUȘ

OPERE COMPLETE

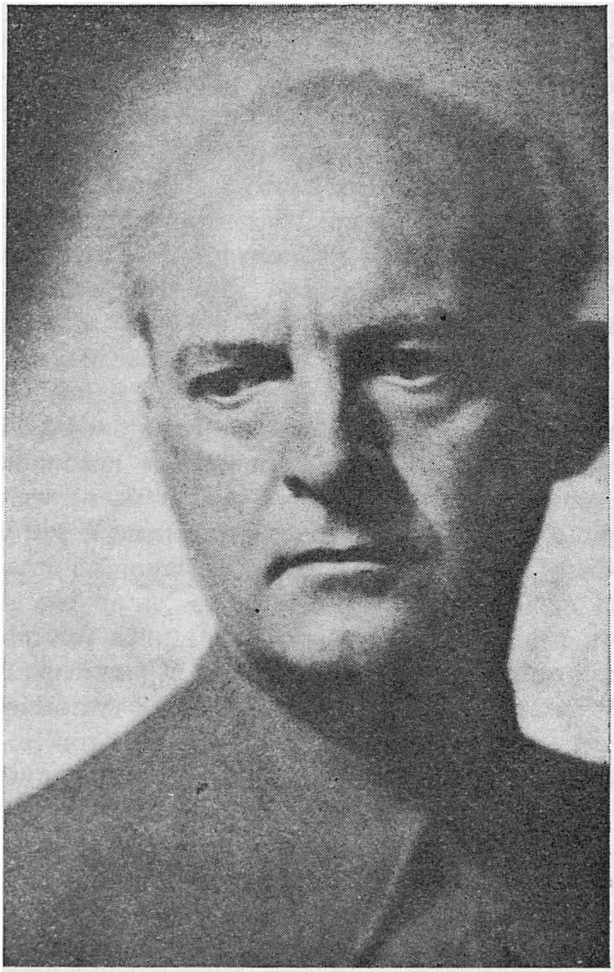
EDITURA DACIA
MADRID, 1978

ARON COTRUȘ

OPERE COMPLETE

EDITURA DACIA
Madrid, 1978

Depósito legal: M. 29496-1978. Cedesa. Coruña, 26. Madrid

ARON COTRUS IN ETERNITATE

Poezia lui Aron Cotruş se extinde pe întreaga epocă dintre cele două războaie, îmbrăţişând şi o bună parte din exil.

Nu mă pot încumeta să analizez valoarea operei poetului Cotruş în literatura română. Este misiunea criticilor literari şi a istoricilor ca să fixeze locul ce-l ocupă în cultura naţională. Aş vrea numai să exprim cum l-am simţit eu pe Cotruş citindu-i şi răscitindu-i versurile cu ocazia ordonării materialului din volumul de faţă. Din tot ce-a scris, din fiecare vers al lui, emană o mare dragoste de neam. Şi-a iubit cu atâta pasiune poporul încât nu a cunoscut un alt izvor de inspiraţie. Căci dacă lăsăm laoparte unele dintre primele lui poezii, născute în epoca adolescenţei, cu frământările intime comune acestei vârste, şi o poezie postumă închinată memoriei soţiei sale, intitulată «Rugăciune», în care poetul îşi permite un delicat lirism subiectiv, nu vom întâlni în volumele lui poezii pur intime în care să-şi descarce aleanul inimei. Se simţia parcă admonestat de propria lui conştiinţă să-şi exprime sentimentele personale, când în faţa lui se ridicau cât munţii, durerile neamului său. Aron Cotruş a fost un bard al neamului românesc, o permanenţă poetică în slujba durerilor şi aspiraţiilor lui. Dela acest drum nu se va abate niciodată. Uriaşele frământări naţionale i-au absorbit toate posibilităţile creatoare încât nu mai avea nici timp, nici energie şi nici chiar interes, pentru propriile lui stări sufleteşti, deşi a avut şi el mult de suferit şi ar fi avut ce să spună. Aron Cotruş a fost un poet naţional pur. Sub acest aspect cred că este un caz unic în poezia română, de integrare totală pe linia şi în slujba neamului, nerecepţionând şi neconvertind în vers decât chemările colective şi sbuciumul istoriei naţionale. El însuşi ne desvălue această taină a sufletului său în neuitate versuri:

«De mic eu visat-am mereu
Să fiu împotriva oricui
Să fiu pân'la capăt al lui
        Al neamului meu.»

Sau în altă parte:

«Mă ridic cu tot oţelul vrerii mele
Nu m'am născut să număr stelele,
. . . .
M'am născut să dărui, să mă dărui.»

* * *

Aron Cotruş s'a născut la 2 Ianuarie 1891 în comuna Hagaş din judeţul Sibiu. Tatăl său era preotul satului.

Studiile liceale le-a urmat la Blaj până în clasa VI^a^ când, din cauza publicării unei violente poezii antimaghiare intitulată «Tisa», în revista «Ramuri» din Craiova, este obligat să le întrerupă. Trece la liceul Şaguna din Braşov, iar după obţinerea bacalaureatului se înscrie la Facultatea de Litere din Viena.

In anul 1913 intră în redacţia ziarului «Românul» din Arad, de unde trece în 1915, la ziarul «Gazeta Transilvaniei» din Braşov, ca redactor şef.

In Ianuarie 1916 este chemat sub arme şi repartizat la regimentul 60 din Alba Iulia ca soldat cu termen redus. In luna Iunie a aceluiaş an este trimis pe frontul italian, dupăce suferă o condamnare la Tribunalul din Braşov pentru un articol publicat sub semnătura lui în «Gazeta Transilvaniei».

Contactul cu frontul italian permite poetului trecerea în rândurile aliaţilor, punându-se în slujba marelui vis secular românesc: dezrobirea ţării. Il găsim spre sfârşitul acestui an la Padova, ca reprezentant al Ardealului într'o Comisiune Interaliată de Propagandă, depe lângă Cartierul General al armatei italiene. Datorită viguroasei sale activităţi, Românii Ardeleni strecuraţi peste front sau căzuţi prizonieri, sunt organizaţi în unităţi de voluntari ai Legiunii Române şi iau parte activă la ofensiva aliată de spargere a frontului austro-ungar unde se acoperă de glorie.

După încetarea ostilităţilor pe frontul italian, este însărcinat cu organizarea unui serviciu de presă în Legaţia României dela Roma, post ce-l ocupă până la sfârşitul anului 1919 când se întoarce în ţară cu ultima unitate a Legiunii Române din Italia.

Intors în Ardealul desrobit, pentru care a luptat şi a suferit încă depe băncile liceului, Aron Cotruş îşi reia activitatea în diferite redacţii de ziare şi reviste din Arad şi Timişoara. In 1920

este ales membru al Societății Scriitorilor Români, iar în anul 1928, Preşedinte al Sindicatului Presei din Ardeal şi Banat.

Apariția, în anul 1928, a volumului său de versuri, «Mâine», produce o mare vâlvă în țară. Ziarele liberale îl atacă cu înverşunare şi merg atât de departe încât cer în mai multe rânduri arestarea poetului ca element subversiv. «Cuvântul» lui Nae Ionescu şi ziarele Național-Țărăniste, i-au luat apărarea cu energie.

La 1 Ianuarie 1929 este numit Ataşat de Presă la Roma, iar doi ani mai târziu este transferat, în aceiaş calitate, la Varşovia. Este rechemat în țară în anul 1936 unde rămâne până la 1 Mai 1939, când este numit Secretar de Presă la Legația României din Madrid şi Lisabona. In timpul războiului are o bogată activitate propagandistică antibolşevică, ceeace-i atrage destituirea, în anul 1944, de către guvernul Sănătescu.

A trăit în Spania ca refugiat politic până în anul 1957, fiind Preşedinte al Comunității Românilor din Spania şi Director al ziarului Carpați din Madrd. A desfăşurat o rodnică activitate culturală atât în limba română cât şi în cea spaniolă. Scrie chiar versuri în această limbă fiind premiat în anul 1952 într'un concurs de poezii lui Ramon Llull. Inzestrează literatura spaniolă cu o poezie epică de mare calibru, «Rapsodia Iberică», elogiată de toate cercurile culturale din această țară. Intr'un studiu bogat asupra operei lui Aron Cotruş, filozoful şi criticul literar spaniol Sureda Blanes îl numeşte Rapsod al Latinității.

In anul 1957 pleacă în Statele Unite unde îşi dă sfârşitul la 1 Noembrie 1961 în Long Beach, California.

* * *

Activitatea poetică a Maestrului Cotruş este vastă. Operele sale au fost tipărite în mai multe ediți şi în diferite traduceri. Apariția lor în ordine cronologică este următoarea:

SARBATOAREA MORTI. Ed. Concordia, Arad, 1915.
ROMANIA (poemă). Braşov, 1920.
NEGURI ALBE. Alba Iulia, 1920.
VERSURI. Arad, 1925.
IN ROBIA LOR. Arad, 1926.
STRIGAT PENTRU DEPARTARI. Ed. Ienci, Timişoara, 1927.
MAINE. Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1928.
MAINE. Ed. Societetea de Mâine, Cluj, 1928 (II[a] Ediție).

PRINTRE OAMENI IN MERS. Sosnoviec (Polonia), 1933.
HORIA. Varşovia, 1935.
HORIA. Brad, 1936 (IIa Ediţie).
ŢARA. Ed. Rânduiala, Bucureşti, 1937.
HORIA. Bucureşti, 1938 (Ediţiile III, IV, V, VI).
MARIA DOAMNA. Ed. Luceafărul, Bucureşti, 1938.
PESTE PRAPASTII DE POTRIVNICIE. Ed. Tiparul Universitar, Bucureşti, 1938.
EMINESCU (poemă). Editat de Primăria Bucureşti, 1939.
MINERII. Ed. Universul, Bucureşti, 1939.
RAPSODIE VALAHA. Madrid, 1940.
RAPSODIE VALAHA. Ed. Luceafărul, Bucureşti, 1941 (IIa Ediţie).
ŢARA. Lisabona, 1940 (IIa Ediţie).
RAPSODIA DACA. Ed. Fundaţiile Regale, Bucureşti, 1942.
DRUMURI PRIN FURTUNA. Madrid, 1951.
RAPSODIA IBERICA. Ed. Carpaţi, Madrid, 1954.
RAPSODIA VALAHA. Ed. Carpaţi, Madrid, 1954 (IIIa Ediţie).
INTRE VOLGA ŞI MISSISSIPI. Ed. Carpaţi, Madrid, 1956.

Traduceri în limbi streine:

MAINE. Traducere maghiară de Bodo Päl, Timişoara, 1929.
CULEGERE DE VERSURI. Traducere poloneză de Wladimir Lewic, Lwow, 1936.
HORIA. Traducere maghiară de A. Kibedi, Cluj, 1938.
PESTE PRAPASTII DE POTRIVNICIE. Traducere spaniolă de Gayetano Aparicio, Madrid, 1941.
RAPSODIE VALAHA. Traducere spaniolă de Gayetano Aparicio, Madrid, 1941.
PESTE PRAPASTII DE POTRIVNICIE. Traducere spaniolă de Gayetano Aparicio, Madrid, 1944 (IIa Ediţie).
PRINTRE OAMENI IN MERS. Traducere spaniolă de Gayetano Aparicio, Madrid, 1945.
RAPSODIA IBERICA. Traducere directă în limba spaniolă de Aron Cotruş, Madrid, 1946.

Poezii scrise direct în limba spaniolă:

POEMAS DE MONTSERRAT. Madrid, 1951.
CANTO A RAMON LLULL. Mallorca, 1952.

* * *

L-am cunoscut pe Aron Cotruş deaproape, căci a stat de mai multe ori în casa noastră. Convorbirile cu el erau o adevărată delectare, nu numai prin evocarea bogatelor amintiri ale altor vremuri, dar şi prin vioiciunea expunerii. Era un povestitor neîntrecut pe care puteai să-l asculţi ore întregi fără oboseală. Era bun, prietenos şi accesibil şi celor mai umili Români din exil. Dar acelaş om devenea o vijelie când infiera pe cei nemernici, pe cei ticăloşi, pe cei ce s'au înstrăinat de neam sau care se puseseră în slujba duşmanilor acestuia. Numai atunci îşi dădeai seama din ce clocot de energie s'au plăsmuit poeziile lui de cremene, ce se rostogolesc în auz ca un uruit de stânci rupte din vârful Detunatei.

L-am văzut ultima oară înainte de a pleca spre America. Işi pusese mari speranţe în lumea de acolo, în comunitatea românilor americani, pe care voia să o infioreze în faţa suferinţelor neamului nostru şi să o facă mai activă în lupta noastră de eliberare. Nu a mai avut timp, însă. Boala care îl rodea de mult timp şi durerile, atât personale cât şi cele brăzdate în el de nenorocirea poporului românesc, l-au doborît. S'a prăbuşit ca un stejar falnic cu gândul îndreptat spre răsăritul patriei lui:

«Dă Doamne putere şi uriaşă răbdare
Neamului meu călcat în picioare.»

Pentru poporul român, pentru cultura românească, Aron Cotruş rămâne un mare vizionar al destinului românesc, alături de Goga, de Radu Gyr.

* * *

Nu a fost uşor să găsesc volumele de poezii ale Maestrului, publicate dealungul anilor, începând din 1915 şi până când şi-a dat sfârşitul. Mult regretatul Dumitru Leontieş mi-a procurat câteva din ele aflate prin biblioteci germane şi italiane şi sunt recunoscător şi Domnului Ion Halmaghi pentru fotocopiile trimise din Statele Unite.

Din toată opera lui Aron Cotruş nu am putut obţine de nicăeri poema «România», apărută în 1920 la Braşov, şi nici volumul intitulat «Strigăt Pentru Depărtări», tipărit în 1927 la Timişoara, fapt pentru care ele nu apar în volumul se faţă, ştirbind puţin condiţia de Opere Complete cu care am voit să cinstim memoria poetului.

In compunerea prezentului volum de poezii s'a păstrat ordinea cronologică a apariției lor pe parcursul vieții lui Aron Cotruș, așa cum am putut să o reconstituim, începând cu «Sărbătoarea Morții» care vede lumina zilei în anul 1915 și terminând cu câteva din poeziile sale inedite pe care poetul mi le-a încredințat la plecarea sa din Europa, sau pe care le-am putut găsi pela alte persoane.

I-am respectat întocmai ortografia întrebuințată în diferitele texte pe care le-am avut la îndemână și am introdus aproape toate variantele poeziilor pe care le-am putut afla, încercând cu aceasta să salvăm dela uitare tot ceeace a produs poetul.

Am exclus din prezentul volum poeziile scrise direct în limba spaniolă și publicate în «Poemas de Montserrat» pe care nu le-am putut afla în traducere românească. Lipsa de spațiu suficient ne-a împiedicat să contăm și cu o prefață competentă asupra operei lui Aron Cotruș, care s'ar putea face ulterior, într'o broșură aparte și fără limitări.

* * *

Ceeace m'a determinat să mă ocup cu editarea poeziilor Maestrului Cotruș, a fost pietatea pentru sbuciumul de o viață întreagă al acestui om și pentru uriașa rezonanță ce-a avut-o opera lui în sânul poporului nostru. Nu a fost Român care să nu știe de numele lui Aron Cotruș sau să nu-i fi auzit o frântură de vers și să nu-l slăvească. Poezia lui care a luat caractere mitice, trebue pusă și la îndemâna nouilor generații, pentrucă a devenit un patrimoniu național, cum este Eminescu sau Coșbuc și poate servi ca punte de legătură pentru a trece această perioadă întunecată din istoria neamului nostru. In vinele lui Aron Cotruș și în versurile lui tumultuoase, ca niște bice ale istoriei, clocotesc mileniile de viață românească. In el recunoaștem frământările și luptele strămoșilor noștrii, începând cu Boerebista până la Corneliu Zelea Codreanu. Chiar și prin figura lui caracteristică, cu acel cap de senator roman, Aros Cotruș a reprezentat o personificare vie a națiunii noastre.

Cu această bogată creație, pe care am încercat să o reconstituim astăzi, Aron Cotruș, plecat dintre noi, s'a prezentat în fața eternității. Viața lui nu s'a scurs fără rost și fără a fi restituit neamului românesc darurile cu care a fost înzestrat de Creator.

NICOLAE ROSCA

SARBATOAREA MORTII

GEAMURILE SANGERII

Ard case, şuri, jirezi de fân şi pae,
In groaznicul incendiului vezuviu.
Aleargă flacările ca un fluviu
Şi-un biet popor de-avuturi îl despoae...
Aleargă flacările 'ngrozitor,
Aleargă,
Peste câmpia roşie şi largă...
Fug flacările 'ntr'una, fără frâu
Şi ard hambare aurii de grâu
Şi 'n pocnete, porumbu 'n poduri arde...
Şi limbi de foc se 'ntind peste clădiri,
In zăpuşala grea, care omoară
Şi ca nişte sinistri şerpi de pară,
Se 'ncolăcesc pe plopii albi, subţiri
Şi peste cele 'nsângerate unde,
In salturi, ca nişte pisici bizare,
S'aruncă sprinten, cine ştie unde,
Iar şurile schimbate 'n stâlpi de jar,
In noaptea sângerie par,
Schelete de-animale 'ngrozitoare,
Din lumi, unde nu-i pace, nici visare.

In sat, în case, prin ferestre sparte,
Prin geamurile roşii, dedeparte,
Se văd făpturi purtate brusc de spaimă,
Cum vorbe ne 'nţelese, rupte 'ngaimă,
Cum uşile le cată înzadar,
Cum păru-şi smulg, cum plâng şi ţipă-amar,
Cum leşină şi pe podele cad,

Ca 'n fundul celui mai teribil iad...
In râu par' c'au căzut macabri sori,
Şi apele murdare le-au aprins...
In râu par' c'au căzut macabri sori
Ş'acum plutesc pe apele murdare...
Pe apele aprinse şi murdare

Şi focul creşte 'ntr'una 'n faţa lor...
Cât vezi întinsu-i roşu ocean,
Pe care-aleargă focul călător
Şi'n care par' c'armate crunt învinse,
Ori turme mari de oi şi capre-aprinse,
Aleargă 'n spaimă, fug din loc în loc,
Purtând cu ele baia lor de foc
Prin fum şi prin funinginea opacă,
Pe unde cad şi 'n flacări se îneacă...

Şi 'mproaşcă tunurile 'n astă seară,
Cu flacări din plămânii lor de pară...
Improaşcă 'ntruna cu putere grea,
Din depărtări adânci, de undeva...
. . . .
Sinistru ard pădurile bătrâne
Şi vânturile 'n drumul lor nomad,
Aduc mirosuri grele, tari de brad,
Aduc un suflu aspru, violent
Şi boale din bolnavul Orient...
Sinistru ard pădurile bătrâne
Şi doar cenuşe fi-vor ele mâne,
Pe-aicea când vor trece 'n roşii paşi,
Imensele armii de ucigaşi...

Sinistru ard pădurile bătrâne,
Iar brazii cu coroanele macabre,
Par uriaşe, roşii candelabre,
Cu mii şi mii de braţe arzătoare,
Ce ard la astă groaznică serbare,
La agonia unei lumi de fiare...

Şi creşte 'ntruna roşa 'nvălmăşeală,
Mai groaznică, ca 'n Roma, când ardea,
Iar acolo 'n codrii-acum în noaptea grea,
Stă poate ca Nerone, cineva,
Privind cu o privire infernală,
La astă monstruoasă 'nvălmăşală...
Intr'una creşte 'ngrozitoarea larmă
Iar tunurile groaznice s'aud,
Aproape-aproape, 'ntruna mai aproape
Şi larma vine ca pe roşii ape,
Pornită din plămâna infernală,
A tunurilor grele ce s'aud,
Venind în marşul lor de sânge ud...

Ţărani îmbătrâniţi fără de vreme,
Cu ochi ca nişte plăci de întuneric,
Aleargă cu obrazul cadaveric...
Ei vin şi trec cu feţele de ceară,
Sdrobiţi de nedreptatea milenară...
Ei vin şi trec, îşi duc copiii lor,
Tot ce le lasă focu-ucigător...
Copiii trişti sunt tot ce le rămâne,
Copiii lor sdrenţoşi, dar drăgălaşi,
Ce-odat' şi-odat' în vremile de mâne,
Vor fi poate asemeni ucigaşi...
Şi vântu 'naltă 'ntr'una limbi de foc,
Iar flacările ce se sbat spre cer,
Par roşii munţi ce nasc şi 'n urmă pier,
Pentru-a renaşte mai grozavi apoi...
Fug oamenii, — o turmă de strigoi —
Treziţi din somn de focu 'ngrozitor
Şi fugăriţi din paturile lor...
Şi creşte focul aţâţat mereu,
Iar tunurile durdue din greu,
Lăsând pe cele drumuri lăcrimând,
Un biet popor sdrenţos, murdar, flămând...
. . . .
Doar morţii 'n urma lor de mai rămân
Şi-oştenii unui împărat

Ce şi-or căta — când vor sosi — culcuşe,
Aici în munţii-aceştia de cenuşe...
De spaimă va 'ngheţa-atunci oricare
Şi nebunia le-o pătrunde 'n oase,
Când şi-or vedea făpturile scârboase,
In geamurile roşii, 'ngrozitoare...

Incendiul ăsta groaznic se îmbată,
Cu flacări infernale se îmbată...
Nu vezi nimic pe străzile pustii,
Decât doar geamuri lucii, sângerii
Şi 'n satul ăsta mândru, care moare,
Ele-s podoabe-atotstăpânitoare...

***

In satul ars, străine-acum de vii,
Tu n'o să vezi nimic în calea ta,
Decât doar geamuri lucii-sângerii,
Stropite 'ngrozitor de cineva...

Nici râde n'o să poţi acum, nici plânge,
Iar nebunia 'n creeri şi în sânge,
Iţi va trezi dorinţi şi viziuni...
Şi roşii fi-vor ochii tăi nebuni,
Când, vei privi,
Cum spectri fac satanice orgii,
In dosul celor geamuri sângerii.

NOCTURNA

Se sparg granate 'n zări
Şi se desfac în purpurii petale,
Desprinse din corole infernale,
De fuga unui foc ucigător...
Se sparg şi se desfac strălucitoare
Şi 'ntr'un superb, halucinant decor,
Cad în noroi,
Intre războinici duri ce-aproape goi,
Dorm duşi pe şesul desfundat deploi,
Dorm lângă-un cort,
In car' le zace prinţu 'n luptă mort,
Pe şesul bolnav, desfundat de ploi!...
Inrumenind văzduhul, cad mereu,
Cad ploi de foc, strălucitoare ploi,
Cad în noroi...
Par' c'o princesă magică acum,
Aruncă printre flacări şi prin fum
Inelele, brăţarele-i de aur...
Şi 'ntregul ei tezaur...
Par'că le-asvârle-acum,
Prin ploaie de rachete şi prin fum,
Sinistrilor eroi,
Ce dorm în aşternuturi de noroi,
Pe şesul bolnav, desfundat de ploi.

NU FU 'NTAMPLARE...

Nu fu 'ntâmplare şi nici glumă, nu!...
Intâia zi fu zi de sărbătoare,
Apoi pe 'ncetul fastul dispăru
Şi ţara se umplu de 'nfiorare!...
. . . .
Nu fu 'ntâmplare şi nici glumă nu!

Retrageri iuţi, 'nvingeri uriașe
Neliniște în sate și orașe
Şi rane, rane-adânci și jale...
Azi plânset, mâne marșuri triumfale
Şi orbi și schiopi și ciungi,
Aduși de trenuri în convoiuri lungi
Şi lazarete pline, şi spitale...
Plecară-atunci superbele armate
Şi duc și astăzi lupte blestemate,
Plecară-atunci cu cântecele lor
Şi cum le-au dus, le-aduc cu acelaş zor
Nepăsătoare trenuri,
Ce fac la gări acelaș scurt popas
Şi lasă-acasă tot ce-a mai rămas:
Armii de orbi, de șchiopi, de surzi, de ciungi,
Ce-i duc pe tărgi ori în convoiuri lungi,
Pe-aceeași tristă, neschimbată cale,
Spre casă ori spre albele spitale...

VIZIUNILE SANTINELEI

Undeva 'n neguri cineva acum,
Opritu-s'a din mers și mă așteaptă,
Cu arma poate țintă spre-al meu piept...
Ii văd par'că prin neguri talia dreaptă...
. . . .
Undeva 'n neguri cineva m'așteaptă...
Cineva-aproape arma și-o încarcă
Şi pașii mei sunt tot mai slabi, mai rari...
Ceva trecu pe lângă mine par'că...
A fost al morţii suflu? Ori fu om,
Ori chinu 'ngrozitorului pogrom,
Ori sufletul voinicilor tătari,
Cari au căzut astăzi de mâna mea,
In lupta cruntă, lupta cea mai grea?!...

Undeva 'n neguri cineva m'așteaptă,
Cu ochi grozavi, cu poftele-i de lup...
Ceva furnică prin întregu-mi trup...
. . . .
Trecutul iar în mintea-mi se deșteaptă...

∴

Pe-o clipă gându-mi sboară iar departe,
De lumea asta bolnavă, nefastă...
Văd în iatac pe tânăra-mi nevastă...
Pe masa ei deschisă doarme-o carte.
O văd pe ea în haina ei de noapte,
Gândind la răul care mă răpune...
Aud abia umilele ei șoapte,
Din dulcea, din amara-i rugăciune...

Văd curtea mea, văd porţile 'ncuiate
Şi cânele ce odihneşte 'n cuşcă...
Simt gerul ce din brazii-mi tineri muşcă
Şi-aud cum vântul în obloane-i bate...

***

M'au coborît pe cea mai joasă treaptă,
Cărările destinului inept
Şi după-atâtea lupte sângeroase,
Fluidul nebuniii 'ncepe iar,
Să mi s'afunde'n creeri și în oase...
. . . .
Undeva 'n neguri cineva acum,
Opritu-s'a și dușmănos m'așteaptă,
Cu arma poate ţintă spre-al meu piept...
. . . .
Eu trec prin besnă făr' să știu ce vreu,
Iar paşii mei slăbesc, slăbesc mereu...

SPRE LAZARETE

Ne-adună de pe câmpii morţii crude,
In vagonete ce se duc trândave,
Cu legănări de 'nbătrânite nave...
Ni-s hainele de sânge încă ude,
Ni-s mânile de sânge încă ude!...
Din lupte pe viaţă și pe moarte,
Atâţi schilavi sunt duși acum în cete...
Sunt duși încet spre albe lazarete,
Spre lazarete 'n zările deșarte...

Şi de acolo iarăş, mai departe!...
Iar soarele brutal ce-acum răsare,
Aruncă raze calde-ameţitoare,
Pe drumurile unde trecem noi,
Noi ultimii pământului eroi!...

Ne duc!...
In monotone sgomote ne duc
Şi nicicând nu ne-om mai întoarce-aici...
Ni-i părul alb, suntem bătrâni voinici...
Ni-s hainele de sânge încă ude...
Ni-s mânile de sânge încă ude!...

PE URMA-ARMATELOR GROZAVE

Prin inima cetăţii străvechi, pline de slavă,
Unde trecuse Moartea, cu noaptea ei grozavă,
Se plimbă mândru Sàtan cu negrele-i stafii
Şi tristele patrule adorm pe străzi pustii...
Se plimbă mândru Sàtan și râsu-i se revarsă,
Printre ruine moarte, peste cetatea arsă!...
Armatele grozave se afundară 'n stepe,
Iar corbii trec în stoluri cu sânge să s'adepe
Şi peste tot cuprinsul, în urma lor acuma,
Sunt regi atotputernici dihănile și ciuma...
Azi nime nu mai merge 'n biserici și în lavre,
Căci în cetatea moartă nu sunt decât cadavre...
Iar mutele patrule, adese'n furii grele,
Nebune schimbă focuri, luptându-se 'ntre ele...

Pe străzile lugubre, pustii, însângerate,
Se 'ntinde ca o apă o grea pustietate,
Se 'ntinde ca o apă și 'n nopțile pustii,
Invie toți oștenii căzuți în bătălii
Și urcă în palate și'n teatrele cu faimă,
Unde stafii în coruri, macabre arii 'ngaimă,
Când miezul nopții bate
Și umple cu ecouri satanica cetate,
In care stăpânește o ne'nțeleasă spaimă...

Și trec, și trec în noapte pe străzile pustii
Sărmane vieți schimbate de moarte, în stafii
Și trece mândru Sàtan și-ursuzi în urma lui,
In haite trec alene, câni bolnavi și sătui...

CA NIȘTE NEGRI MONSTRI URIAȘI...

Ca niște negri monștri uriași,
Cu gurile, cu creerii de foc,
Cu suflet aspru, roșu și flămând
Și cu plămâni de forțe sdrobitoare,
Stau tunurile fioros urlând,
Stau tunurile 'n zare
Și 'nproașcă 'ntr'una înfiorător,
Cu flacări din gâtlejurile lor...

Iar la lumina fulgerilor grele,
Se văd pe-o clipă-armate 'ngrozitoare,
Mișcându-se cu tunuri și drapele,
Sub ploaia de granate și șrapnele,
Pe șesurile fără de hotare...

Văzduhul nopţii îl străbat urlând,
Bolizi macabri-aducători de moarte
Şi vin armate nouă de departe,
Cu pofte mari, cu suflet sângerând,
Ca brutele, mânate fără minte,
De nebunia mergerii-'nainte...

Prin besna înălţimilor pustii,
Baloane uriaşe trec alene
Şi cad din ele căpăţini de foc,
Ca nişte sori ce s'au urît cumplit,
De pacinicile lumi aeriene...

Răsboinicii brutali,
Răsboinicii de-atât omor sătui,
Privesc pământul cu priviri de gâde,
Iar demonul distrugerii azi râde,
La cea mai mare sărbătoare-a lui...

PRIN CODRII-ACEŞTIA JALNICI...

Prin codrii-aceştia jalnici e-atât de monoton,
Şi, pe cărări, pe şine, dorm trenuri răsturnate,
Cari au pătruns semeţe acea pustietate,
Ducând răsboinici sombri la lupte blestemate...

Prin codrii-aceştia jalnici e-atât de monoton,
Iar aerul e par'că 'ncărcat de plumb topit,
Ce în văzduhuri fierbe pustiu, necontenit...
Par' c'a trecut pe-aicea un uriaş ciclon...
Când văd culcaţi copacii, — armate schilodite, —
Aud par'că şi-acuma trosniri necontenite...
Şi văd armate aspre, cu tunuri infernale,
Luptând, prin codrii-aceştia să-şi tae-odată cale.

Pe-aici fu cândva viaţă şi lupte 'ngrozitoare,
Cum niciodat' pân' astăzi nu s'au văzut sub soare,
Pe-aici au fost dezastre şi 'nvingeri sângeroase...
Cărările-s albite şi azi de-atâtea oase...

Prin râpi şi prin prăpastii dorm morţii, dorm grămadă
Şi numai corbii 'n stoluri mai vin arar să vadă,
Cum dorm în aşternuturi de vreascuri şi de foi,
Cei ce au fost odată neprihăniţi eroi...

Copacii rupţi şi schilavi, stropiţi grozav cu sânge,
In vânturile grele, cu jale îi vor plânge,
Iar sângele lor bolnav, nostalgic şi fecund,
Va îngrăşa pământul în codrii fără fund.

IN ŢARA MORŢII

Din zare 'n zare,
Intreg văzduhul şi pământul pare,
Un raiu îngrozitor, fără pereche,
Aprins vijelios de-o ură veche,
In noaptea astei groaznice orgii,
Dată de Moarte 'n cinstea celor vii!...

Ploi de rachete,
Ploi roşii, albe, verzi şi violete
Aprind văzduhul iar,
Cu sborul lor halucinant, barbar...
Ploi de rachete, ploi
Ce cad să se sfârşească în noroi
Şi 'n trupuri ostenite de eroi!...
. . . .
. . . .
. . . .

Iobagi viteji, voinici de fier, eroi,
In şanţuri, prin zepezi ori prin noroi,
Pe ger şi ploi,
In marşuri, la atacuri sdrobitoare,
Mi-e sufletul cu voi!...
Iar când dormiţi, c'o dragoste rebelă,
Iubirea mea vi-i tristă santinelă,
Şi pănă la mormânt va fi cu voi,
Fraţi dulci, iobagi, iobagi şi fericiţi eroi!...

RANITUL

Căzu pe pusta frământată 'n sânge,
Căzu rănit de moarte,
Gândindu-se la mama care-l plânge,
La turmele-i de oi, ce-i sunt departe...

Căzu copilul munţilor, căzu
In iarba roşe ca atâţi de-ai lui,
Cari au murit de-atât omor sătui,
Cum moare el acu...

In vaerele-atâtor camarazi,
Moare tăcând al culmilor voinic...
Moare ca 'n umbra codrilor de brazi
Şi nu-i mai cere bietei vieţi nimic...

De-odată, cu puterile lui toate,
Se mişcă, se ridică 'ncet pe coate
Şi stă aşa, îngândurat privind,
Insângeratul soare în apus...
. . . .

Cu capul luminat de-un calm nespus,
In pulberea solară-acest cioban,
Pare-un superb legionar roman!...

CAZACII

Pe cai crescuţi în stepe, încet şi monoton
Trec în răsleţe cete cazaci grozavi de Don...
Din ochi prin întuneric le fulgeră scîntei,
Cum trec sătui de jafuri şi tinere femei.

Se înfioară noaptea de suliţele lor,
Iar caii plini de rane merg greu, încetişor...
Potcoavele în neguri răsună stins şi sec
Şi noaptea creşte oarbă pe drumul unde trec...

In urma lor rămâne un sărăcit norod,
Când trenuri duc aiurea al jafurilor rod,
Iar corbii 'n cete dese rotesc voioşi pe-aici,
Să s'ospeteze lacomi din bieţii lor voinici.

Pe cai crescuţi în stepe, încet şi monoton,
Trec în răsleţe cete cazaci grozavi de Don,
Şi-aşa cum trec, par horde macabre de strigoi,
Ce se afundă 'n neguri ca 'n noaptea de apoi.

APUSUL ROŞU

Coboară printre nouri în apus.
Coboară 'ncet însângeratul soare...
Dureri ascunse prind să mă 'nfioare:
Sunt sufletele celor ce s'au dus,
La lupte uriaşe, 'ngrozitoare!...

Cu ore roşii, grele şi pustii.
Se 'ncheie încă-o zi,
In care au pierit îngrozitor,
Atâtea mii de inşi,
Invingători semeţi şi bieţi învinşi,
Cari au plecat cu voe şi cu zor
La lupte grele, pentru ţara lor!...
Se 'ncheie încă-o zi,
Cu ore roşii, grele şi pustii,
Şi 'n pacea ăstor duioşii solare,
Incepe iar aceeaş frământare,
Cu neguroase vrăji să mă 'nfioare...
Ca nişte corbi scăpaţi din reci morminte,
Vin, vin mereu aducerile-aminte:
Sunt sufletele celor ce s'au dus,
Spre miază-noapte, miază-zi şi-apus,
La lupte mari, cum n'au mai fost sub soare!...

TRENURILE

Jos lângă drum, pe unde trenuri trec,
Cosesc în iarba 'naltă albi cosași...
Cosesc încet,
Moșnegi duioși, cu plete albe, lungi,
Cu ochii uzi și cu nesiguri pași...
Şi când le văd că vin din fund de zare,
Al lor bătrân și pacinic piept tresare
Şi se opresc de-odată din cosit...
S'opresc duioși și se proptesc pe coase
Şi-așteaptă pân'ce 'n fugă, sgomotoase
Se pierd în zarea fără de sfârșit...
Şi-așa privind pierduţi, cum trec cu zor,
Pe feţe lacrimi le pornesc ușor,
Gândindu-se l'ai lor, ce ele 'n chin,
De-un an i-au dus și-acasă nu mai vin...

PE-AICI TRECURA 'NVINŞII...

Pe-aici trecură 'nvinșii muţi, în fugă,
Pe-aici trecură ei
Şi semănară sânge 'n picuri grei,
Prin ţara unde oamenii se 'njugă...

Pe-aici trecură 'n marşuri triumfale
Şi cu nădejdi în piepturile lor...
Pe-aici sdrobiră 'n sânge şi în jale
Mândria unui îndrăsneţ popor...

Movile de cadavre au rămas,
In urma lor, în zarea 'nsângerată...
Şi cad şi cad la fiecare pas
Din cei ce-au vrut pământu 'ntreg să-l bată...

Bogatul sânge ce 'n pământ s'a supt,
E-un fluid ce asmuţa ne'ntrerupt,
E roşie sămânţă de pierzare,
Sămânţă a războae 'ngrozitoare,
Ce vor trăi din grozăvii şi-avânt
Păn' va trăi acest bătrân pământ!...

VREMELNICE STANCI...

Vremelnice stânci,
Impietrite în munţii grozavi,
De veacuri amare şi rele,
Cu ochii adânci,
Privitu-v'au lacomi şi trişti,
In zile de pace-ori restrişti,
Trudiţii, nostalgicii sclavi...
Vremelnice stânci...
Pleşuve, vremelnice stânci,
Cu ochii de tigri, în drum,
Cu ochii adânci,
Prin iaduri de flacări şi fum,
Vor trece ori mâni, ori acum,
Grozave armate de sclavi,
Pătând răzbitorul lor drum
Cu sânge,
Pe munţii grozavi...

Vor trece,
C'un rictus demonic şi rece,

Spre văile voastre adânci,
Pleşuve, vremelnice stânci!...

. . . .

C'un jind fioros, ne'nţeles,
Privesc către culmi şi ades,
Când soarele 'n voi se resfrânge,
Vă văd parcă pline de sânge,
Vremelnice stânci,
Pleşuve, vremelnice stânci!...

DE VA VENI 'NTR'O ZI...

De va veni 'ntr'o zi,
Albit, din lupta grea,
Dă-i cheile-aurii,
Dela odaia mea!...

Acopere cu giulgiu,
Oglinzile pustii,
Să nu îi cadă rău,
In ele de-o privi.

Şi dacă-o fi bolnav,
De drumul lung şi greu,
Arată-i patul alb,
In care m'am stins eu.

Iar dacă te-o 'ntreba
De min', unde m'am dus,
C'un gest sfios, supus,
Dă-i cheia asta grea,
Şi pe deschisul geam,
Arată-i cripta mea!...

DANŢUL UMBRELOR

In raze şi umbre bizare
Surîde nostalgic veranda,
Iar palida Wanda,
Stă singură-acuma şi coase
Cu albă mătase...
Stă singură-acuma şi coase,
Stă singură Wanda...
Şi ca şi în ora când el a pornit,
Coboară acelaş bizar asfinţit
Şi umple cu soare veranda
Şi umple cu umbre veranda...

Pe leneşa ei otomană,
Ea cântă, suspină şi coase,
Ca 'n zile frumoase...
Şi lunecă acul de aur,
Ca visele ei cari o mint...
Şi lunecă acul de aur,
Lăsând pe-a lui urmă podoabe
Şi-albine şi fluturi de-argint,
Infipţi în mătase,
In neagra, în fina mătaşe,
In care ea zilele-şi coase...

Fugarele raze se joacă,
Scăldând în lumină buiacă
Pantofii-i de blană de jder
Şi sînii ei albi, desveliţi...
Iar ea se gândeşte posacă,
Cu suflet stingher,
La mândrii războinici ce pier,
La bieţii războinici ce pier...

Culcată, îi stă la picioare
O neagră, trândavă ogarcă,
Ce par'că
Visează păduri seculare
Şi lungi vânători princiare...

Amurgu 'nflorește veranda,
Iar Wanda,
Privește mâhnită pe stradă
Şi par'că așteaptă să-l vadă,
La poarta înaltă,
Pe cel ce ea n'o să-l mai vadă.

Iar acul de aur,
Lucește înfipt în mătase,
In neagra, în scumpa mătase...

LA GEAMUL CU PERDELE RUBINII...

La geamul cu perdele rubinii...
Plângând rămas-am, când la drum porni...
La geamul cu perdele rubinii,
Cu ochi inlăcrimați l'oiu aștepta,
Cu dragoste, cu dor l'oiu aștepta...
Şi tristă la venire m'o găsi,
In casa cu perdele rubinii...

La geamul cu perdele rubinii,
Veghiat-am tristă și m'oiu ofili...
Veghiat-am într'o așteptare grea
Şi trandafirii de pe fața mea,
S'or ofili,
La geamul cu perdele rubinii...

Iar într'o zi,
Din lupta mare, dacă va veni,
Nu m'o cunoaşte când mă va afla
In patul alb, în patul meu de nea...
. . . .
Lacrimi aprinse ne vor podidi,
In clipa dulce când ne-om întâlni,
In casa cu perdele rubinii...

IN ODAIŢA PARASITA

Intors acum,
Intors din sângerosu-mi drum,
Unde-am luptat de-atâta vreme eu,
Visându-te, dorindu-te mereu,
Cu sufletul amar,
Te caut azi, te caut înzădar...

Intors în odăiţa ta,
Inegurat de reci păreri de rău,
Privesc frumoaso, tot ce-a fost al tău...

Sub albele cearceafuri în alcov,
Ale trupului tău urme se ascund,
Şi revăd pe perna de atlaz,
Urma mică unde s'a sbătut
Şi-unde-a stat căpşoru-ţi muribund...
. . . .
Nemişcate, albele perdele,
Au rămas ca 'n cea din urmă zi,
Când cu suflet trist, cu ochi pustii,
Ai privit tu mai pe urmă dintre ele.

Iată şi romanu-ţi favorit,
Stă pe scrin, cu fila îndoită...
L'ai citit tu alba mea ispită...
L'ai citit mereu, l'ai recitit...
. . . .
. . . .
Un caet de note-al lui Chopin,
Stă deschis şi-acuma pe clavir...

Iar pe masa ta de lemn de trandafir,
Am găsit c'o înduioşare grea,
Cheia de-aur dela cripta ta!...

SCRISOAREA CELUI DUS

Incep!...
Incep a nu ştiu câtea-oară...
Incep să-ţi scriu...
Dar scrisul nu mai seamănă cu-al meu...
Par'că 'ntr'un strâmt, hidos mausoleu
Ar scrie-un bolnav, îngropat-de-viu,
Cuvinte-otrăvitoare-amantei lui,
Cuvinte dure, ne 'nţelese, reci
Ca liniştea de veci,
Cum n'a mai scris condeiul nimănui...
Incep să-ţi scriu,
In ăst satanic, fioros pustiu,
In care morţii dorm tăcuţi, de zile,
In care morţii dorm,
In groaznice, gigantice movile,
Cari în zăduful soarelui ce arde
Se frig mocnit ca 'ntr'un cazan enorm...

Iţi scriu,
Iar literile ce rămân în şir
Schiloade, pe hârtia mea murdară,
Par o osândă scrisă de un sbir...
Murdare par,
Scârboase şi murdare...
Picuri murdari din creeru-mi murdar...
Iar pe cerneala umedă şi groasă,
Gândind acasă,
Presar nătâng, presar nisipuri verzi,
Nisipuri purpurii, strălucitoare,
Spălate în sânge, arse sec de soare,
Nisipuri roşii ce miroase-a mort,
Ca pana mea,
Ca haina care-o port...
Şi ochii mei abia mai pot privi...
Ei sunt acuma iară,,
Ca o fereastră largă şi murdară
Prin care nu mai poţi privi afară.

In jurul meu răsboinici fioroşi,
Aproape goi,
Stau tolăniţi sub arborii-coloşi,
Cu ochii ficşi şi sprijiniţi pe coate,
Cu uitături grozave, idioate...
. . . .

Sub părul alb, ce-a început să cadă,
In craniul lor pleşuv, sălbătăcit,
Mijeşte-acuma nebunia, poate...
Şi palizi în amurgul sângeriu,
Ei mă privesc cum scriu
Şi-un straniu râs pe-o clipă îi încearcă.
Că 'n viaţă par'că
Nicicând asemeni joc nu mai văzură...
Privirea lor sălbatecă e plină,
De scârbă-otrăvitoare şi de ură...
In jurul lor, sub cruci de ei cioplite,

In bolnave morminte de noroi
Dorm bieţi eroi,
Ce 'nebuniră 'n şanţuri blestemate,
De insolaţii ori pustietate...

∴

... Dar tunurile nu vreau să mai tacă
Şi tusea lor de foc e sdrobitoare...
Nu, nu mai tac şi nervii mei sătui
Vibrează greu,
Vibrează, ca firele de telegraf pe vânturi...

Şi soarele aprinde 'ntreg pământul,
Iar vântul,
Aduce peste trupul meu inert
Nisip arzând din jalnicul deşert,
Şi după-atâtea lupte fioroase,
Ce-au înălbit câmpiile cu oase,
In ţara unde ne-am sdrobit duşmanii,
Azi sângele în vine ni se 'nchiagă
Şi creerii ni se topesc în cranii...

Iţi scriu, îţi scriu!...
Iar literile cresc ameţitoare...
Cuvinte dure, fără înţeles,
Din pana-mi ies
Şi leneş curg pe filele murdare...
Iar la lumina bolnavă a lor,
Te vâd ca 'n vis
Intr'un satanic, dulce paradis,
Văd camera ta albă şi bizară
In sombrul ei decor,
Te văd pe tine viperă-femee,
Cu ochi, cu mers, cu trup de Salomee...
Aprinsă de-al vieţii jind,
Te văd stăpâna mea, te văd citind
Un voluptos roman,
Din vieţile amantelor faimoase...

Stinsă-i lampa ta în astă seară,
Lampa ta cu abajur macabru,
Stins e şi superbu-ţi candelabru,
Astă seară!...
Şi tu citeşti, citeşti în noaptea grea,
Inconjurată la măsuţa ta,
De lumînări ce pâlpăie abia,
De lumînări îngrozitor de albe,
Ce 'n fulgerări bizare,
Pe braţe-ţi pun podoabe princiare
Şi peste sîni îţi desenează salbe...

Iţi scriu, îţi scriu.
Dar poate azi, ori mâni, ori mai târziu,
Vr'un foc duşman mă va opri deodat'
Şi nu voi isprăvi scrisoarea asta,
Ce-mi tortureazā ţeasta...
Scrisoarea asta bolnavă și-amară,
Cu slove ce se svârcolesc şi ghiară
In inima mea neagră,
Imbolnăvită par'că
De lepră 'ngrozitoare ori pelagră...

Iţi scriu, îţi scriu.
Dar poate azi ori mâni, ori mai târziu,
Vr'un negru tren în sgomot de vagoane
Spre răsărit va trece 'n aspre goane,
Spre răsărit va trece
Şi ne va duce 'ntr'una, ne va duce
Spre răsărit departe, mai departe,
In groaznice 'nchisori siberiane...

Iţi scriu, îţi scriu
Şi-aş vrea
Să isprăvesc 'nainte de-a începe,
Să isprăvesc nebuna mea scrisoare,
Ce mi-o dictează par'că, un sălbatic

Intr'un deşert, la gura unei peşteri,
Unde trăiă câdva cei mai meşteri,
Din vrăjitorii cari au fost odată!...

Iţi scriu, îţi scriu
Şi-aş vrea
Să isprăvesc 'nainte de-a începe,
Să isprăvesc sălbatica scrisoare,
Pe care-i aştepta-o înzadar,
Pe care nu-i primi-o niciodată,
Pe care nu-i citi-o niciodată
Stăpâna mea!...

NEGURI ALBE

1

Ca un nour negru, plin şi greu,
Ce'n noaptea 'nfuriată mut aleargă,
Intr'o ciocnire oarbă să se spargă, —
Peste pământul ăsta sec,
Ce, poate, mâne-odihnă o să-mi dee,
Splinatic eu
In goană trec,
Ducând sub haina arzătoare-a cărnii mele,
Inăbuşite fulgere rebele
Şi nevăzute străluciri de curcubee!...

2

O, cum aş vrea,
Cu lăcomia oarbă, cu privirea mea,
Să te înmoiu,
Să te înfrâng,
Să te 'ngenunchiu
Şi aspru 'nlănţuindu-ţi nepătrunsul trunchiu,
Sub sărutări ce-aprind şi 'nghiaţă,
Cu pofta mea nebună şi semeaţă,
Cu dinţii mei de tigru,
Eu sînii să ţi-i sfâşii,
Din inimă secretele să-ţi smulg,
Viaţă!...

3

Imprăştie-te ceaţă deasă, grea,
S'o văd odat',
S'o văd culcată 'n faţa mea,
Aprinsă de-un nebun, sălbatic jind,
Mişcându-se trândav,
Zîmbind,
Voluptoasă, albă, goală,
Vagabond'amantă ce mă 'nşală,
Amanta mea sublimă — Depărtarea...

4

Mut stau pe ţărm, în pulberea de stele...
De-odată, ca'n poveste, ele
Se desprind uşor-uşor din neguri grele,
Pe negre ape...

. . . .

Le simt, le văd, le-ating aproape...
Şi iată-le!...
Şi iată-le, din nou pierzându-se departe,
Prin negură, pe unde lucii, moarte,
Capricioase şi rebele,
Corăbiile-vedenii ale aşteptării mele...

5

Cu mâna-mi de'ncăpăţinat copil,
In fâşia de pământ a umbrei mele,
La răsăritul primei stele,
Am semănat un viu, exuberant grăunte;
Şi palid, în picioare,
Crezând în doru-mi fără de hotare,
Intr'o nebună nerăbdare,
Am aşteptat să crească până'n zori — un munte...

6

Inimă, ești biată poamă coaptă,
Gata să cazi în tină 'n orice clipă...
. . . .
Ce te-a făcut să te usuci așa în pripă?...
Bruscul soare de pe-un cer de nouri greu,
Capriciosul cer al primăverii mele?...
Ori viermii nevăzuţi, ce rod mereu,
Ce rod neogoiaţi, fără să vrea,
Din sâmburii și carnea ta?!
Sub coroana unui arbore înfrânt,
Ce prinde'ncetişor a se pleca,
Ești poama coaptă, poama grea,
Ce-așteaptă-o aripă de vânt,
Inima mea!...

7

S'aud sub glia aspră murmure înăbușite, line...
Ingaimă de cu sară,
Ingaimă uriaşa rădăcină seculară:
Tu crești și te hrănești din mine,
Moliftule,
Şi majestos te 'nalţi sub vânturi și sub soare,
Dar, vai! eu nu te pot vedea,
Din noaptea mea,
Cât ești de 'nalt, de viguros, de mare!...

8

Credeam că nu va fi nici greu, nici lung,
Drumul către muntele cu-atâta dor visat...
Durerile încrezător le-am alungat
Şi le alung —
Şi de-ani și ani, pribeag întârziat,
Rătăcesc și drumăresc neîncetat,
Şi tot nu mai ajung...

9

Picioarele-mi de 'ntârziat nomad,
Mă poartă zi de zi,
Mai șovăind,
Mai greu,
Și 'nțepenite brațele îmi cad —
Prea le-am întins, în visuri dulci, mereu,
Buiac, aprins, prin neguroase sfere,
După fantome efemere,
Pâinea mea de toate zilele — Durere!...

10

Din vasta noapte-a lanurilor coapte,
Cu vântul vin amăgitoare șoapte...

O, vântule,
O, vântule moliu,
Nu simți cât e de beznă și pustiu —
Și 'n mine ca și-afară — miez de noapte?...

11

Visatu-te-am, halucinat, viața toată,
Pe căi întortochiate și streine,
Pe tine,
Grădină uriașe, fermecată!...

Putea-voi eu în calea-mi blestemată,
Uitând de rău, de bine,
Să gust măcar odată,
In voia mea, din merele-ți de aur?...

12

Intr'o pornire ne'mpăcată, furtunoasă,
Pe rând,
Am sfărâmat cu pumnul sângerând,
Statuile, ce cu priviri poruncitoare
Mă ţineau sub stăpânirea lor ca'ntr'o'nchisoare,
Căci înţeleg să fiu despot la mine-acasă...

13

Cu haine şi cu gânduri întinate,
Ostenit de aşteptări şi de păcate,
Eu mă opresc şovăitor, pe-o clipă,
La intrările-ţi neprietineşti, obscure,
Catedrala mea sălbatică — Pădure!...

Cu ochii umezi la pământ eu cad
Şi lacrimile-amare svântu-le,
Cu haina ta, duhovnice nomad,
Vântule! Vântule!...

14

Ca un războinic orb, fără picioare,
Ce-aude'n depărtări ameţitoare,
Pe pusta fără de hotare,
Un corn prelung sunând,
Chemând,
In oarba noapte 'n care moare; —
Cu inima, cu trupul săngerând,
Mă răsucesc, mă sting cu fiecare gând,
Delirând
In frigurile asprelor ispite.
Cu nostalgia
De noui cetăţi şi de pământuri cucerite...

15

Sătul de-a căuta în depărtări pustii
Comori,
Ce niciodată nu le voi găsi,
Lovește târnăcop himeric,
Lovește 'n munții tăi de întuneric
Și furișează-le adânc, adânc în măruntae,
Un luminos,
Un războitor grăunte de văpae...
Și, cine știe, dacă mâne,
Uriașii munți de întuneric, munții tăi,
Nu s'or topi 'ntr'o mare de văpăi?!...

Lovește crunt,
Aicea vreau visurile, tinereța să-mi îngrop,
Nebun târnăcop!...

16

Rebel,
Cu ură 'ntemnițat —
In al nemărginirii bolnav dor,
Pe-al nepuntinței negru, aspru pat,
Mă'ntorc,
Mă răsucesc, mă zbat —
Și mor,
Sub săpături cețoase și pustii,
In ocna fără margini
A vecinicei zădărnicii...

17

Iți caut lacom gura 'n întuneric
Și sufletu-ți neînțeles, himeric,
Iar sînii-ți calzi, sub sărutarea mea,
In mătăsurile cenușii,

Palpită speriaţi, încetişor,
Ca doi rotunzi şi tineri colibri,
Surprinşi de-o mână aspră, grea,
In primăvara dulce-a cuiburilor lor...

18

Orice vorbă legănată, rea,
Din gura ta,
Cade zvâcnind, ucigător de grea,
Şi-mi tulbură vijelios, profund,
Creerul, fiinţa toată,
Intocmai ca o stâncă,
Aruncată,
In apa unui lac fără de fund...

19

In razele ce-ţi umplu'ncet veranda.
In toată gingăşia ta,
Stai tolănită leneș pe sofà,
Citind ca'n vis «Pescarul de Islanda»...
Stai tolănită leneş pe sofà,
Iar ochii tăi ce mint,
Se'nchid şi se deschid, fără să vrea,
Ca două libelule de iacint...

Şi cum te pierzi în visuri dulci aşa,
Pantofiorii tăi de catifea,
Par două fine scoice de argint,
Pescuite 'n nopţi de nebunii,
In mări pustii,
In mări de voluptăţi ce mint...

20

Ai trecut într'un landou aseară,
Tristo, pe sub geamurile mele...
Cu-a vieţii tale primăvară,
Ai trecut într'un landou aseară,
Orbitoare de mătăsuri şi inele...
Ai trecut...

Şi'n urma ta, doar praf
A rămas pe uliţa deşartă,
Ai trecut peste viaţa-mi moartă,
Cum treceai prin norii suri de praf,
Ce pluteau pe uliţa deşartă...

Ai trecut într'un landou aseară
Şi-mi părea că mergi la cimitir...
Aruncai din geam un trandafir,
Aruncai un roşu trandafir
Şi-l călcară caii în copite
Şi landoul, când treceai aseară...

21

Am plecat de lângă tine — m'ai uitat,
Femee svăpăiată!...
Şi-acum te caut şi te caut ne'ncetat,
Cu dorul încăpăţinat
De-a nu te mai afla în viaţă niciodată!...

22

La ce te-abaţi din nou în calea-mi blestemată?...
Te'mbată,
Capriciile de altădată,
De-a te trezi în noaptea-ţi fără stele,
Seducător culcată,
Pe patul alb al cântecelor mele?!

23

Te vreau pe tine!...
Vreau gura-ţi, sărutările-ţi feline,
Vreau trupul tău
Şi ochii tăi prevestitori de rău —
Te vreau pe tine!...
Vreau trupul tău,
Vreau trupu-ţi cald, bronzat în băi de soare
Şi graiul tău neînţeles,
Din care,
Respiră voluptate fără frâu
Şi-aroma 'ndrăgostirilor barbare!...

Vreau ochii-ţi îmbătaţi
De patimă nebună, de visare,
Vreau fantezia ta aprinsă de viziuni,
Vreau orele-ţi posace
Şi voluptatea ta, ce toaleta-şi face,
Intr'un delir de casă de nebuni!...

24

Dorinţa mea-i o mânză ne'mblânzită,
O mânză fără splină, o ispită,
Ce nu cunoaşte 'n pusta nesfârşită,
Nici grajduri,
Nici stăvari, nici stave...

De vreai să-i curmi capriciile grozave,
S'o prinzi, s'o 'ncaleci, de socoţi —
Inchide
Cu ziduri pusta — dacă poţi!...

25

Cu-Adevărul, tată taciturn, avar —
Dupăce, ca un tâlhar,

Cu chei anume 'n nopti târzii,
Răpitu-i-am atâtea bogății —
Am rupt-o scurt, brutal, pe totdeauna —
Şi 'n ciuda lui,
M'am logodit în taină cu Minciuna...

26

Gândurile mele pururea pe ducă,
Ce cu neguri creeru-mi încarcă,
Lacrimile, ce în gene-mi se usucă,
In negri nori se preschimbară, par'că...

Incepe-va,
Vreodată ploaia mea,
Ploaia cântătoare, deasă, grea,
Ploaia mea de diamante şi de perle?...

27

Odinioară plin de-orgoliu am ieşit,
Descoperit,
Cu piept, cu braţe goale, în mulţime...
Şi-a început o lume să cârtească...

O, nu găsesc o haină să se potrivească,
Cu capriciile, cu visul meu,
De-aceea singuratec, rătăcesc mereu,
Pe câmpuri, prin păduri, pe unde nu'ntâlnesc pe nime.

28

Inimă, tu tremuri încă,
In pragul uriaşei nopţi ce te înghite?...
Ai îngheţa de groază, pentru totdeauna,
Dacă-ai ştii,
Ce poticniri,

Câte mortale salturi ţi-or mai fi
De-acum ursite,
Prin negurile dese, mute, neclintite,
Păn' ce pe ceru-ţi negru răsări-va luna...

29

In potopul de lumină de amiază,
Cătunul pare că-i zidit din cărămizi de foc,
Ce 'n arşiţa năprasnică vibrează...

Beat de atâta soare, mă opresc uimit pe loc,
Nou, vajnic sânge'mi clocote în vine —
Par'că se sting şi munţii de'ntuneric ce-i simţiam în mine...

30

Unde de'ntuneric mi se urcă par'că 'n vine,
Line, line,
Ca nişte pui de şerpi
Şi mă înghiaţă...
Peste vederi îmi cade-un văl de ceaţă...
. . . .
E oare umbra morţii care vine,
Viaţă?!...

31

Mă caut lacom, ne'mpăcat, mereu,
Mă vreau,
Mă chem pe mine însumi, eu, —
Dar când mă întâlnesc la întâmplare 'n cale,
Prin nopţile pădurilor spectrale
Ale vieţii ne'nţelese şi brutale,
Ca un lunatic făcător de rele,
Ca un strigoi,
Eu mă reped cu spaimă înapoi

Şi mă topesc în negurile grele,
Fulgerat de ochii cruzi de vasilisc.
De'ngrozitorii ochi ai arătării mele...

32

Cu inima de aşteptare plină,
M'am coborît în mine ca'ntr'o mină
De aur şi de pietre scumpe...

Ceva în carnea-mi par'că mut se rumpe,
Se ruină,
Căci n'am găsit prin bezna sângerie, grea,
Decât un cap de mort cu masca mea...

33

Sunt un întârziat pe-un negru ţărm de mare,
Ţintuit pe loc de-o nepătrunsă aşteptare,
Cu tot ce am în mine pământesc...

Cu fiecare clipă care moare,
In dragă voe, apele amare,
Izbesc mereu,
Izbesc —
Şi-mi macină pământul sub picioare...

34

Ca un nostalgic tigru cu trupul plin de rane,
Ce'n codrii lui străinu-i,
Cu furiile-mi toate,
Mă zbat,
Mă rod, mă chinui,
Mă gust cu voluptate,
Păn' haina arzătoare a cărnurilor supte,
Ce trupul mi-l înfaşe,
Se va topi 'n zăduful acestor mute lupte, —
Căci m'am născut cu dorul de lucruri uriaşe.

35

O, visuri îndrăsneţe, blestemate,
Voi îmi răpirăţi bunurile toate,
Cu zor nebun,
Clipită de clipită,
Ca horde de războinici hemesiţi,
Intr'o cetate cucerită...

36

Cu disgust imens, cu'ncredere nebună,
Cu jind sălbatec, diavolesc.
Nu ştiu de ce,
Mă opintesc
Spre culmile ce'n neguri se înglugă —
Pământule,
N'am fost, nu ţi-oi fi slugă!...
Doar trupul meu, pe totdeauna 'nfrânt,
Il vei putea vr'odată-avea
— Pâine blestemată, pâine rea —
Pentru eternu-ţi nutremânt,
Pământule,
Flămând, necruţător, nemărginit mormânt!...

37

Cad întruna florile de pruni,
Se risipesc în preajma mea ca o comoară —
Mă văd copil,
Cu ochi duioşi, adânci şi buni,
Cum le priviam căzând aşa odinioară...

38

Plecai în căutări chinuitoare
Şi'n dorul mut de-a nu'ntâlni pe nime,
Lăsat-am drumul alb şi neted,
Şi'ntrat-am în a codrilor desime!...

Dar vai! fazanii aurii ai căutării mele,
Nu cresc în codrii ăstor clime grele...
I-aştept, îi caut înzadar —
Şi noaptea cade, cade oarbă şi mă 'nghiaţă
Viaţă! Viaţă! Viaţă!...

39

O, a trăi, a trăi!...
Risipindu-te cu dărnicie, zi de zi!...
O, a străbate ne'mblânzit, biruitor,
Ca un năprasnic colonizator,
Pe trenurile şi pe navele voinţii tale,
Prin văi, prin munţi, pe mările fatale,
Pentru-a clădi,
Surîzător, senin, în bine şi în rău,
Clădiri să 'nfrunte vremuri şi urgii,
Clădiri,
Pentru risipitorii fii ai sufletului tău!...

O, a trăi, a trăi! —
Şi-a te 'nălţa, şi a te învinge, zi de zi!...

40

Visule!
Tu nour vagabond,
Când te încing
Lung limbile de foc ale gândirii mele,
La cea dintâi atingere cu ele,
Tu te împrăştii, te topeşti în zările-arzătoare
Căzând pierdut în tina lucitoare,
Să te calce, vai! mulţimea în picioare,
Visule! Visule!...

41

Că se re'ntorc în port atâtea uriașe nave,
Ce-ţi pasă, barca mea!
Ce-ţi pasă!...

Pe marea furtunoasă,
Te-am logodit pe totdeauna,
Cu vântul fără pace, cu furtuna,
Cu uraganele grozave...
In larg te vreau,
Sdrobită ori biruintoare,
Pe creste albe ori în adâncuri de vultoare!...

O, când lumina palidă de stele,
Nu-ţi va mai tăia prin neguri grele,
In goana spre necunoscut — o cale —
In scârba și revolta mea,
Te-oiu scufunda,
Cu vâslele fatale,
Cu vâslele 'ncăpăţinării mele!...

42

Cine-a 'nvăţat să plângă-ades în viaţă,
Să nu pornească spre 'nălţimi, spre vid,
Căci sus pe piscuri lacrimile 'nghiaţă
Şi văzul îl ucid...

43

Cum stau gândind, că toate-s înzadar,
Nimicnicie! sub urzirile-ţi obscure,
Mă tulbur făr' să vreau,
Tresar,
Ca pinul sub întâia lovitură de secure!...

44

Uriaşii noştri munţi sunt de-aur orbitor,
De pietre scumpe,
De fascinante şi fantastice metale,
Cum nu văzură încă ochi uimiţi de muritor...
O, unde-i?
Unde?
El, junele gigant,
Minerul aspru, luminos şi colosal,
Cu suflet multitudinar,
Flămând, sătul, risipitor şi-avar,
Cu inima electrică, adâncă, largă,
Intr'o pornire de ciclon, să-i spargă,
Să-şi spintece biruitoare cale,
Spre-adâncurile lor întrezărite,
Pline de comori-minuni şi de titanice ispite?

45

Din fumul ăstor vechi cetăţi mişele,
Din prafuri groase, reci,
De muzee, de străvechi biblioteci,
Cu porniri sălbatice, rebele,
Făr' a mă opri prea mult la vr'o răscruce,
Mă duc,
Spre landele nemărginite,
Spre codrii uriaşi şi cântători ai libertăţii mele.
Pentru-a ieşi la larg în grabă,
Iau drumul cel mai scurt, ce duce
Peste închise, îngrijite, vechi grădini,
Cu statui îmbătrânite şi faimoase...
Rup garduri,
Calc prin straturi şi pe flori,
Arunc cu pietri 'n pomi, de par' c'aş fi la mine-acasă
Şi trec —
Că vor cârti, c'or blestema atâţia 'n urma mea —
Ce-mi pasă!...

46

In note pline, lungi şi grele,
Ca niciodată
Răsună clopotele în cetatea 'ndepărtată...
M'opresc,
Le-ascult, le sorb cu suflet sângerând...
Când?...
O, când,
Putea-vei lung suna şi tu odată,
Mut clopot al Duminecilor mele?...

47

Imbrăcat în carnea-mi ca'ntr'o haină grea de pară,
Azi ard în pâlpăiri nebune,
Dar soarele-mi se'ntunecă şi-apune —
Se'nsară...
Şi'n palida lumină dela stele,
Lăsând cu mână grea cernitele perdele
Ale uitării pentru totdeauna,
Voi trage uşa mut şi voi pleca
Şi'n urma mea,
N'o rămânea,
Decât cadavrul slut şi gol şi pieritor al umbrei mele...

VERSURI

DE M'AŞ FI NASCUT, NATURO, DUPA VOIA MEA.

De m'aş fi născut, Naturo, după voia mea,
pe măsura visurilor mele fără de hotare,
aş creşte poate peste timp
ca peste-abis un brad deapururi verde.

Ca munţii de puternic, aş trăi cît ei!...

N'aş mai vedea:
în dosul zîmbetului: rînjetul,
în dosul cărnii fragede: scheletul
şi'n dosul biruinţei omului: zădărnicia.

SANIE PESTE ZAPADA VEACURILOR — GIND!...

Sanie peste zăpada veacurilor — gînd!
cînd lupii nopţii mi-or fi smuls urlînd
din tine trupul sîngerînd,
ce-o mai rămîne vai!din sufletu-mi flămînd
în aşternutul tău arzînd,
sanie fantomă — gînd?!...

Sanie peste zăpada veacurilor — gînd?...
în depàrtări s'aud ai morţii lupi urlînd...
îi simt, îi văd prin neguri căutînd,
oprindu-se din cînd în cînd,
pămîntul mut adulmecînd
şi'ntinderile ascultînd...

Iar noaptea cade tot mai neagră, tot mai grea
pe urma şi 'naintea ta,
în sufletul şi carnea mea;
pe visu-mi şi pe sîngele-mi de rînd, —
sanie peste zăpada veacurilor — gînd!...

DE-APROAPE SAU DIN DEPARTARI

De-aproape sau din depărtări sihastre,
mi-aşez mîna obosită-a gîndului pe umerii voştri,
prieteni ori vrăjmaşi,
femei cari aţi avut şi pentru mine-un scaun şi un zîmbet
sau care aţi trecut prin preajma-mi
în trăsurile şi în maşinile de aur ale nepăsării voastre...

Să mă bocesc în ceasurile-mi crunte,
că inima mi-apasă pieptul ca un munte?!...
să plîng că m'am ivit pe lume gol;
că m'am arătat în toată urîţenia mea
între suflete de soare şi nămol?!...

Sunt mîndru, aspru, necioplit, nemernic? —
cui ce-am stricat dacă-am călcat puternic,
dacă-am rîvnit ca gîndul meu stingher
să fie punte de-aur între glie şi 'ntre cer?!...

La ce sunt eu de vină dacă n'am astîmpăr,
dacă nu mă înspăimînt
de orişice-ar veni;
dacă de copil n'am vrut să fiu ca alţi copii...
şi-am fost ce sînt
şi sînt ce-oi fi?!...

Cui ce-am stricat dacă-am voit să lupt, să 'nving, să mă ridic —
şi c'am întrezărit minuni
acolo unde alţii n'au văzut nimic?!...

Prieteni ori vrăjmaşi,
femei cu suflete 'nflorite ori pustii,
cine m'ar putea vreodată osîndi:
că din cale-afară mari îmi fură ochii,
că m'am frămîntat o viaţă ca un tînăr plop sub vînturi,
şi carnea mi-a fost numai foc şi vijelii?!...

BRADUL

De pe-al vieţii tale nestatornic prund,
priveşte-l sus,
pe pieptul măcinat al celui sterp abis fără de fund!...

Priveşte-l dus,
suflete 'ndărătnic, lacom, nespus!...
s'ajungi pînă la el,
să-i fii la fel,
îţi trebue plămîni de vultur şi genunchi de oţel...

Se'nalţă svelt, superb şi singuratic...
stînca-mamă îl întinde parcă'n palma-i peste-abis, cucernic,
să-l înveţe cu nevoile,
sâ-l boteze 'n voie ploile,
să-l crească vînturile 'n răsboirea lor: atot-puternic...

Işi suge seva dîrz din stînca rece şi săracă,
prin toate cetinele raze de-aur soarbe...
s'a învăţat să lupte cu pămîntul şi cu cerul şi să tacă...

Flămînd înfinge 'n piatra biruită rădăcini de fer
şi-aşa frumos şi-aşa stingher
pare-un vrăjit, primăvăratic gînd al stîncii oarbe
rătăcit între prăpastie şi cer...

CATRE CER

Prieten uriaş, potrivnic surd, despotic — munte!
spre înălţimile-ţi cărunte
mă mînă
o sete dîrză şi păgînă,
ce vrea primejdii fără număr să înfrunte...

In însorita vale,
pe nesimţite umbra ta imensă 'mi iese 'n cale,
ca 'naintea unui sol trimis de şes împărăţiei tale...

Trenuri nevăzute, repezi, parcă
trec prin codrii-ţi şi furtuni încarcă şi descarcă...

Spre tot mai sus
cu pas supus,
pe urma rîvnei mele — năzdrăvană-ogarcă, —
cu suişurile 'n mut război vînjosu-mi trup se 'ncearcă
prin codrii răcoroşi ce mă cunosc demult
şi copacii ce pe-o gardă şi-i înşirue,
prin codrii neguroşi ai gîndului-haiduc, ce vrea să birue...

Munte!
va putea iubirea și răbdarea mea de fier
să te înfrunte?
va putea să smulgă lacom toate sevele și tainele din tine?
să-ți smulgă 'n foamea-i fără de hotare
bogăția, sufletul, eterna nepăsare?!...

O, munte, munte! ascunziș de foc, de aur, de ghețare,
cu orice pas ce-l fac pe cărăruile-ți prăpăstioase și haine,
flămînd de mine însumi și stingher,
parcă mă urc biruitor, cu cite-o treaptă tot mai sus în mine,
prin întunericul, pe munții arși din mine,
către cer!

O, PLECARILE, PLECARILE...

O, plecările, plecările, plecările
din toate porturile și din toate gările,
pe toate mările, spre toate depărtările,
spre toate țintele și așteptările,
spre marginile lumilor și ale gîndului,
spre marginile sufletului meu — flămîndului!...

M'or înghiți în murmure 'necate valurile?
m'or aștepta în depărtări sărbătorește malurile?
m'or înălța pe creste încă nevisate visurile?
m'or amăgi și m'or atrage în adînc abisurile?...
ce-mi pasă mie unde mă vor duce trenurile, navele
și dorințele-mi de foc bolnavele!...

Iee-și, încotro le place, sborurile
ca un stol neobosit de paseri albe dorurile...
cruțe-și ceasurile cine-o vrea, și de primejdii scape-le,
ale mele-s drumurile lumii toate, munții și-apele...
moartea umbrele-i în preajma-mi înfiripe-le,
suflete, deschide-ți pentru 'nalturi, pentru depărtări și vecinicii,
[aripele!...

ŞTII TU SA'NFRUNŢI, CA OM DEPLIN, VIAŢA?!

Ştii tu să'nfrunţi, ca om deplin, viaţa?!...
ca un colon
ce c'o tărie mută, aspră, ne'ntreruptă,
cu natura, dîrz şi îndrăsneţ, se ia la luptă,
uscă-i bălţile trîndave, rînd pe rînd;
tae-le, trezeşte-te cîntînd şi asudînd,
cu-al răbdării rodnic plug flămînd;
scormone-le zăcămintele de lut ce n'au rodit nicicînd,
cu soare din belşug botează-le
şi sufletul ţi-l du şi samănă-l,
în pămînturile oamenilor de pe lumea 'ntreagă samănă-l!...

Vreai să te birui? vreai să birui?
eşti dintre cei ce ştiu să vrea puternic, să 'ndrăsnească?
bucuriile? răsplata-ţi pămîntească?
ţi s'or feri din cale munţii, vad tăia-ţi-or apele;
omul nou din tine birui-va lumea...
vei face piatra stearpă — să rodească!...

BIVOLII

Pe şesul vast, prin sclipitor noroi,
se mişc' ursuzi, cu paşi înceţi, greoi,
prin stuful dela margine de baltă...
noroiul încă umed, în apus,
le dă un luciu straniu, de nespus
de monştri-aduşi din lumea ceialaltă...
şi-amurgul pe spinări li se resfringe
în fulgerări şi străluciri de sînge...

Cu pași trîndavi, cu cozile pe spate,
pășesc încet, prin trestiile uscate, —
nostalgice, posace animale...

Sătui de streche, de zăduf, de muncă,
din cînd în cînd priviri piezișe-aruncă
peste pustia luncă...
și'n ochii lor adînci, neghiobi,
se oglindesc mocniri pustii de robi;
aprinse zări de-amiezi caniculare,
tristeți și 'ntunecimi fără hotare...

Și-așa cum trec,
greu,
unu ca celalt,
par statui reci tăiate în bazalt,
par statui grosolane, vii, masive
de crunte animale primitive...

Și cînd peste mocirlele de fer
multicolore raze trec ușor și... pier,
se mișcă 'ncoace 'ncolo 'ncetișor
prin negurile parcă 'mprăștiate
din nepătrunsa noapte ce e 'n ochii lor...

PLEACA, PAHARNIC,

Pleacă, paharnic! —
nu-s voevod desfătarnic,
nici dèspot mueratic și darnic...

Doruri ce 'n veci nu adorm
mă 'ncing, nu mă lasă să dorm.
mă 'nping spre tot ce-i enorm...

In sufletul meu un străinu-i
ce vrea să-l isbesc, să-l învinui,
să-l calc în picioare, să-l chinui...

mă 'nvolbură patimi adînci...
munţii aş vrea să-i birui, pe brînci,
să sînger crîncen din stînci în stînci...

aş vrea să urc, să cresc, să mă'mbăt
de piscuri, de-azur, de omăt
şi 'ntregului cer să m'arăt...

marginile 'n mers să le 'nving,
sufletul lumii s'ating,
cu gîndu-mi: — lunatic paing...

bivoli de flacări să 'njug
la lacomul veacului plug,
cu holde 'n belşug...
... spre goluri să fug...

DE CE?!...

De ce gîndu-mi mereu rămîne
cu aripi întinse peste ziua de mîine?!...
de ce oare,
mi-e sete, mi-e foame,
de-ale gîndului poame,
ca de apă şi de pîine
şi de soare?!...

De ce gura-mi adevăr vrea să spue
celor ce 'n trup îmi bat codri de cue,
rîvnind să mă supue,
să mă 'ngenunche, să mă răpue?!...

De ce, — mîndră și rece, —
sălbătica-mi vrere nu vrea să se plece,
    ci, trece
        silhue,
        haihue,
pe drum de spini, de foc și de cue,
spre piscuri ce 'n ceruri se sue?!...

MA RASUCESC, MA SBAT...

Mă răsucesc, mă sbat în gol, în glod...
gîndu-mi — fir nevăzut — mi-l înod
        mi-l desnod,
patimi flămînde mă mușcă, mă rod...

Doamne, găsi-voiu spre tine vr'un pod,
pentru foamea-mi de cer,
pentru pașii-mi ce'n gloduri s'afundă și pier,
pentru trăirea-mi fără flori și fără rod?!

Ca un haiduc
sdrențuit de plumbi, olog, năuc
la răscruci sudorile de foc mi le usuc
și-mi înfrîn pornirile ce spre abis mă duc...

Doamne, Doamne, încotro s'apuc?!

DRUM DE ȚARA!

Drum de țară! drum de țară!...
pe-aicea am trecut într'o căruță veche-odinioară,
copil înduioșat, spre-orașul cu biserici multe...

Drum de țară! drum de țară!...
la fiecare cotitură-a ta, în astă seară,
parcă mă 'ntîlnesc cu cel ce-am fost odinioară...

ASPRU, SINGURATIC

Aspru, singuratic taiu
brazi înalţi ca în poveşti
din codrii căutărilor zădarnice...
trec peste pietri ascuţite, peste putregai,
cu dorurile-mi uliţarnice,
şi 'n arborii tăcerii vecinice isbesc
cu tot avântu-mi pămîntesc...
şi-aştept, aştept,
din trunchiurile lor,
să desprind comori de sgomote cereşti...

AM INFLORIT INTOCMAI CA UN MAR...

Am înflorit întocmai ca un măr în vîntul aspru şi fugarnic
am înflorit cum totul înfloreşte —
zadarnic...

M'au izbit atîtea aspre, repezi, trecătoare vijelii,
şi dacă m'am bocit sau stat-am împietrit şi mut
n'am cîştigat nimic, nici n'am pierdut...

Oricît ne-am sbate, cît ne-am opinti,
ca mîine toţi, la fel, ne-om întîlni,
în tăcerile de vecinicii,
frate vierme!...

PUSTA

Ca o sălbatecă ţigancă pusta îşi deschide sînii înaintea ta...
ce mai aştepţi tu, dorule de ducă?!...
netede se'ntind 'naintea-ţi drumurile toate...
mai şovăi, poate!?
pe mîine? poate mîine?!...
trup bolnav, leneş şi greoi,
cine-o să-ţi mai dee mîine vraja clipei,
care trece
ucigător de rece,
ca o iubită care pleacă pentru totdeauna
şi uită să se uite încă-odată înapoi?!...

VIAŢA, PORT FEERIC...

Viaţă, port feeric,
din rada ta pustie,
rînd pe rînd,
vrînd-nevrînd,
pleca-vom singuri, goi, săraci spre vecinicie,
pe nevăzute nave de'ntuneric...

COPILARIA

In zăpuşala grea
cîntă-un cocoş departe undeva...
un glas de clopot se aude-abia, abia,
parc'ar veni de dincolo de viaţă...

Ceva în mine se fărîmă şi înghiaţă...

M'opresc pe deal şi parc'aştept din alte vremi pe cineva,
iar dangătul ce se aude-abia, abia,
parcă tîngue prelung copilăria mea...

PE UN TABLOU

Mi-ai făcut un dar ca în poveşti: —
în joc de umbre şi lumini vrăjitoreşti,
mi-ai adus în casă *Muntele*...

Şi-acum, de-asupra mesei negre şi străine
parcă-mi freamătă păduri bătrîne, romîneşti,
iar noaptea, toată ţara-mi parcă doarme lingă mine!...

DRUMURILE

Oriincotro aş rătăci, uitat şi uitător,
nainte-mi ies mereu, cu infinitul lor,
drumurile, drumurile, drumurile...

Uriaşe bogăţie de-a n'avea nimic!...
m'au crescut gigant şi m'au scăzut pitic
drumurile, drumurile, drumurile...

SINGURATATE

Cu apa-ţi făcătoare de minuni, mă spală
să m' odihnesc adînc, sub bolta ta celestială,
cu gîndurile şi cu vrerile 'mpăcate,
eu, fiu-ţi rătăcit,
sălbătică, enormă catedrală
cu ferestre larg-deschise 'n infinit,
singurătate!...

CORABIE-NALUCA...

Corabie-nălucă,
ce treci uşoară, fără dîre, ca un gînd,
pe vrăjita apă-a visului, prin neguri grele,
cînd,
o, cînd,
te voiu putea vedea, pe-o clipă ancorînd,
în rada goală-a portului nădejdii mele?!

PRIN CODRII NEPATRUNŞI...

Prin codrii nepătrunşi, spre culmi înzăpezite,
spre zările ce-s numai taine şi ispite,
eu mă opresc, o clipă 'n drumu-mi, pentru tine,
cucule, cucule, cucule!...

Şi cum te-ascult, sub aste vînturi grele,
m'ascult parcă pe mine şi pe tine,
în zările copilăriei mele,
cucule, cucule, cucule!...

PRIMAVARA

Prin geamul larg-deschis
primăvara îmi întinde-un ram de liliac în floare...
lacăte de liniște la uși atârnă seara
cu degetele ei de catifea
și-un liliac atins de-o mînă nevăzută
își ninge florile în amintirea mea...

DUMINECA

Răsăritul: blond, fantastic faur
îmbracă'n aur
biserica cu turlă și cu ziduri albe...

Eu trec pe-o cărăruie printre troscoţel și nalbe
și printre tineri pruni în floare...
trup al meu și suflet de Duminecă,
unde sunteţi voi?!...
mai învia-veţi oare?!...

IN CIMITIR

E-atîta liliac în floare-aicea, Doamne,
și pe cruci atîtea nume de-oameni cari au fost și nu mai sînt...
atîţia prieteni dorm și'ngrașe-acest pămînt,
atîtea primăveri, atîtea veri, atîtea toamne,
cu cari m'am coborît și mă cobor și eu
mereu,
înfrînt,
fărîmă cu fărîmă în mormînt!...

VREAU SA FIU PICUR...

Vrea să fiu picur îndărătnic, rece,
pentru piatra cea mai tare...
vreau să fiu furtună cotropitoare
şi brad ce rămîne'n picioare
pe unde ea trece...

Vreau să fiu pîine albă și bună
pe masa schioapă și goală-a flămîndului
şi pisc pe care cîntă'n furtună
doar paserea neagră a gîndului...

Vreau sa fiu cale plină de soare
pentru toate biruinţele mari ale omului,
să-mi simt zilele cum mă părăsesc nepăsătoare
ca frunzele pomului...

DIN OSTENITA GARA

Din ostenita gară priveam cum piere trenul,
spre linia de hotar, cu tine 'n alta ţară...
triumfător pierea în dimineaţa clară
și'n mine era... seară...

O, gîndul meu întreg, nebun pe urma ta
pleca,
se furișa,
păzitele hotare cu tine la trecea,
în trenul sgomotos al nostalgiei tale,
spre-orașul bucuriei ce te-aștepta în cale...

O trenul alerga...
pe șine lungi și albe năprasnic alerga,
cu oameni duși de doruri, de aur, de vești rele,

pe șesurile vaste ale nădejdii mele,
pe drumurile vieții, pe drumurile morții,
împrăștiind pustiul pe urma mea și-a ta...

PE ȘESUL NESFIRȘIT AL GINDULUI

Pe șesul nesfîrșit al gîndului,
pe albe șine,
un negru tren aleargă... vine... vine...
depărtările călcîndu-le, sdrobindu-le în mers
el vine, vine, vine
și cu tine,
mi-aduce 'n brațe 'ntregul univers...

Pe șesul nesfîrșit al gîndului, prin ucigaș zăduf,
te simt cum vii
din depărtările atîtor nostalgii...
te simt cum vii,
omorîtor de singură cum vii
și în fiecare dimineață și în fiecare seară,
eu te aștept o, Vecinicia mea, la gară,
la a visului feerică și nevăzută gară!...

SE'MPRAŞTIE SALBATIC TINEREŢA MEA...

Se'mprăștie sălbatic tinerețea mea și-a ta
ca florile de măr în vijelia grea...
și s'o adune de pe căile-mi și căile-ți pustii
nu-i pe pămînt putere, mînă fermecată...
o, nu-i
și nu va fi
niciodată! niciodată! niciodată!...

TOT MAI PALID, TOT MAI SINGUR...

Tot mai palid, tot mai singur, tot mai cadaveric,
mă'ndărătnicesc în mina asta de 'ntuneric...

Isbesc mereu în straturi goale, mute și pustii...
și voiu isbi
pîn' voiu albi
și voiu orbi
și-oiu împietri...

De dorul zorilor mă voiu lupta
cu ceața grea, cu carnea mea,
tot mai pleșuv, tot mai uscat, mai cadaveric —
miner nebun în mina asta de 'ntuneric...

PE PISC

Te-ai urcat pe piscul cel mai ars de soare
în solitudini și-aier tare,
pe unde nu mai crește nici copac, nici floare...

Belșugul tău de-acum iți va ajunge oare?
te-or slugi truditele picioare?
și ochii-ți, nu s'or înopta de-atîta soare?...

DOAMNE SUNT SATUL DE-A CAUTA...

Doamne, sunt sătul de-a căuta 'nzadar necontenit...
Doamne, nu mai pot să sufăr și să lupt...
în fața ta, sdrobit,
iată, îți întind toiagul rupt
al drumului fără 'nceput și fără de sfîrșit!...

PISCUL

Ţi-e tot una
de arde soarele, de iese luna...
nu tînjeşti ca noi,
după vreme bună, după ploi...
sub recile bolţi
nu te jelui, nu te revolţi...
departe de firea-ne slabă,
n'ai nevoe de nici o podoabă...

LA ATAC

Un ostaş s'a prăbuşit în preajma mea ca fulgerat...
prin zeci de rane moartea i-s'a furişat în trup biruitoare...
şi'n sbuciumu-i nebun, gîndirea mea neghioabă
se chinuie, se sfîşie, se răsuceşte, se întreabă:
„ce aspru glas
de căpitan,
de general,
de împărat,
l'ar mai putea sili,
ca altedăţi,
să salte în picîoare?!

NEBUNUL

In pieptul meu se sbat puteri de uriaş
cum nicicînd n'au mai fost pe lume 'ntr'altul...
şi tari cum e bazaltul
sunt muşchii supţi pe braţu-mi ucigaş...
şi ca o platoşă se 'ntind
pe trupu-mi hărţuit de-al prăbuşirii jind...

iar nervi-mi — svâcnitoare sonerii —
de larmă-mi umplu zilele pustii
şi'n creer ca 'ntr'o poştă uriaşe,
în sgomote demoniace
pămîntul sufletu-şi desface,
pe atîtea mii şi mii de fire
şi-mi chinue aprinsul trup
. . . .
O, urlă,
urlă 'n fomea ta de lup,
tu, inimă cu mulţi stăpîni,
căci azi ori mîini
te voi lăsa la corbi, la lupi şi cîini...

*

Cu-armate de copii şi de moşnegi,
cu-armate de schilozi şi de bolnavi,
plecat-am între miile de sclavi,
nepăsător, sfios, sălbatic,
— lup şi miel —
plecat-am la mişelnicul măcel
în car'pieri podoaba lumii 'ntregi...

Şi-acum să urlu-mi vine,
să urlu şi să plîng...
cu braţu-mi greu, nătîng,
crunt să-mi înfig în piept pumnalul ud
la gândul:
că nimeni nu-i destul de orb,
că nimeni nu-i destul de tare,
că nimeni nu-i destul de crud,
spre-a închega
cu inimă 'npietrită şi mişea,
osînda cea mai aspră, cea mai grea
la care cîndva-o fi rîvnit
vr'o furie de om nepotolit...

∴

Unde sunt cei ce m'au trimis aici?
unde sunt ei acuma?...
unde sunt —
mişeii, laşii?!...
ei, cari mă învăţară, —
din dragoste de oameni, eu valahul,
să urăsc mai crud decît o fiară?!...

Cu suflet neînfrânt,
îi vom căta nebuni pîn' la mormînt,
îi vom căta în albele palate,
în pivniţi ori în turnurile lor,
îi vom căta cu patimă şi zor
şi vom urla în neguri, vom urla,
haha ....

Vom spînzura a lor smintită gardă
şi-apoi, apoi, ...
clădirile cînd vor porni să ardă,
i-om scoate goi
din moleşala paturilor albe...
îi vom lega de mâini şi de picioare
şi îi vom duce,
ca pe nişte urşi la vr'o răscruce.........
îi vom tîrî din paturi jos în stradă,
întreg poporul chinuit să-i vadă
şi ranele deschise ce ne dor,
le vom lega cu zdrenţe moi de purpur,
rupte, barbar, din mantiile lor...

*

Ca mîini, ca mîini, năprasnica armată,
în urlete sinistre şi rebele
porni-vom dîrz sub uriaşe, noui drapele,
obrajii stinşi în sînge să şi-i spele
pe drumurile-atîtor rele
şi nu se va opri,
nu!.........
niciodată!.........

Porni-vom sub drapele 'nsîngerate,
s'acoperim pămîntul vechiu cu noui păcate
şi 'ntrun avînt sălbatic, blestemat,
vom pustii pămîntu'n lung şi 'n lat,
împinşi orbiş de-un vis nebun, buimac,
în rîvna ne'nţeleasă de-a distruge,
în nebunia noastră fără leac.........

Porni-vom sub drapele 'nsîngerate,
pe cari vom scrie: ziua de apoi...
pustiu lăsa-om unde ne vom bate
şi ca nişte armate de strigoi,
vom trece muţi şi reci,
noi,
noi, ultimii pămîntului eroi!...

Vom trece'n cete palizi şi sătui,
armate ne'nţelese ale nimănui...
vom trece 'ncet
şi fără nici o umbră de regret,
— noi cari am fost odat' iobagi umili, —
ca nişte 'nfuriate horde de gorili,
sfărma-vom tot ce creerii umani
au zemislit în calea lor,
de mii de ani.........

şi pe grumazii idolilor vechi,
pe craniul lor,
pe umerii de piatră,
călca-vom zdrobitor cu greutatea 'ntreagă,
de frenetici şi nebuni rebeli
şi cu scîrbă'n locurile lor,
în mijlocul largilor pieţe,
înălţa-vom statuia grozavă,
strîmbă, zgronţuroasă, colosală
a nemărginitei nebunii...

∴

Ce demon ori ce înger
mă va scăpa din iadu'n care sînger
şi-mi va vărsa în muşchi oţel fulgerător,
pentru binele-omenirii viitoare,
oameni-fiare — să omor?!...

Aicea gem şi sînger...
pentruce?
o ştiu vai! mulţi şi-o ştiu demult şi eu
şi frămîntarea creşte tot mai greu...
sub freamătul pornirilor haine,
căci ochii mei prea mari prea mult văd
şi văd prea bine...

Odat' cu pană sprintenă scriam
gîndiri de întuneric şi de foc,
ce străbăteau cu faimă ţara mea...
mi-e dor acum de neguri reci, profunde,
mi-e dor de vecinicul: niciunde...
vreau să reintru 'n noapte
ca pe un fulg
din suflet toate tainele să-i smulg,
cu ura şi cu dragostea-mi de oameni — s'o incendiez,
din ruinele-i să se înalţe aurora mea...
a mea şi-a celor mulţi...

∴

Viaţa mea de pîn'acum!
de scîrba ta,
mult n'o s'o mai amîn...
ca mîini, cînd tot pămîntul fi-va o ruină
şi mort va fi şi cel din urmă om
din cei ce-au fost,
voiu căuta 'n natură ca 'ntr'un dom,
un rost,
o mîngăere'n viaţa mea de pulbere şi tină...

Cu fiarele voi face prietenie...
mă voi muta în peşterile lor
sub stînci pleşuve 'n codrii fără fund

şi-oiu încerca să le pătrund:
plăcerile şi plictiseala,
gîndirile sălbatice şi mute...
mă voiu sili, mă voiu trudi
din urlete, din uitături
să le cunosc revoltele şi poftele!
şi sufletul!...

Dar vor păţi-o într'o zi şi ele...
o, vor păţi-o,
cînd ura mea va re'nvia grozavă...
ca un potop de lavă,
ca un potop de flăcări şi de lavă,
ca o boală ce'ntr'o clipă-omoară,
le voi stîrpi întregul neam
Hahà . . . .
la voia mea,
o panteră doar, singură cu mine,
va rămînea ca Eva cu Adam!...

***

O, lumea ticăloasă şi smintită!...
voi furişa cu mînile-mi de fer,
voi furişa cu mlădieri de tigru,
cu inima 'npietrită,
un bloc vîrtos, enorm, atotputernic
de 'ngrozitoare dinamită
la temelia ei!...

Dar, o, mişei!
nici pe departe n'o să aibă forma,
culoarea,
forţa
şi sufletul ce-l are dinamita,
ci fi-va uriaşa mea revoltă
şi-urîtul meu cotropitor
şi nebunia mea fără de margini,
ce'n furia-i nestăvilită,
într'o clipită

se va lăţi ca vîntul
şi'n calea ei va molipsi pămîntul
în toate colţurile lui...

Bine văd: am devenit erou,
nume greu, cu zdrobitor ecou!...
stau la masă cu domni mari şi derbedei,
stau la masă c'ucigaşii mei,
cari au trimis, c'o tavă grea,
moartea să-mi dea,
inima mea,
ca 'ntr'un nesaţ adînc
să mi-o mănînc...
şi creerul mi-l duseră la bîlciu
duşmanii mei cu pofte de-asasini.

O, creerul: coroana mea de aur,
întregul meu tezaur!
o, creerul: coroana mea de spini,
l'au schilodit nemernicii streini
şi sufletu-mi — un sîngeriu vultur —
în necuprinsul cerului obscur
aripile mărețe şi le-a frînt
şi-acuma se tîrește pe pămînt,
dintr'un mormînt într'alt mormînt,
în cimitirul uriaş,
pe care neamul meu l'a semănat,
din Baltică la Alpi şi la Atlantic,
pe munţi şi văi,
în lung şi în lat...
. . . .
. . . .
Duşmanii mei dădură într'o zi
un fastuos festin, în cinstea mea...
mişeii!...
erau de faţă
atîţia leneşi negustori de oameni...
şi regii banului erau acolo
şi-ai fierului ursuzi, mişelnici împăraţi...

Obrajii lor rotunzi, mai roşi ca sfecla,
plini de 'ntuneric ochii lor
şi mîinile 'ncărcate de inele...
şi fiecare dintre ei, alene bea
alese beuturi,
iar mie într'o cupă de cleştar,
ce semăna c'o hîrcă de tătar,
cu voluptate,
ei îmi turnară sînge scump de frate
roşu,
viu,
clocotitor,
nostalgic, milenar,
sînge cald, sînge scump, nerăzbunat,
de frate!...

Ah! îmi venea să mă reped la ei,
şi 'ngrozitor, cu mînă mea,
gîtlejurile albe să le taiu
şi piepturile grase să la spintec
şi creerii să li-i strivesc sub talpă
şi limba să le-o smulg din rădăcină,
palpitînd de ura mea de veacuri,
ca un măcelar înfuriat
beat de roşul vin al răzbunării!...

Şi nebun, în prăbuşirea-mi grea,
pe tapete, peste trupurile lor,
c'un rictus tîlhăresc, ucigător,
să urlu de delir,
plămînii să mi-i scuip,
în cele patru vînturi
şi să mă'nec aşa,
şi să mă sting aşa,
în noaptea grea
în noaptea blestemată, oarbă şi mişea...
hahà...

*

Februarie, 1916.

MURIND

Prin codri crește 'ntruna noaptea grea,
iar eu, în svîrcoliri îngrozitoare
mă sting încet...
regret după regret
răsar din zarea vremii și dispar...
și inima mea bate tot mai rar...

Prin codri crește oarbă noaptea grea,
cu vedenii mute, reci, cumplite
ca'n oasele-mi sfărmate de copite,
ca'n vinele-mi fierbinți și 'n țeasta mea...

Zac între morți,
dar parcă pleacă pe furiș și ei,
și peste ochii-mi grei,
peste viața mea,
copleșitoare crește noaptea tot mai grea...

Piciorul stîng mi-a dispărut, ca'n vis,
și'n pîntecele-mi larg-deschis
parc'a crescut un uriaș abis...
zac între morți,
dar parc'au dispărut și ei
să nu mai fie martori ăstor chinuri fără leac...
lin pipăiu întunerecul,
înfrînt
întorcîndu-mi fața la pămînt,
dar negurile lunecă și fug
spre-orașele fantastice și albe
ce ard în zări...

Și se deșteaptă-amintirile de-avalma:
văd încă uriașa 'nvălmășală,
prin nourii de fum,
parcă revăd și-acum

turbate hoarde de cerchezi şi de tătari
şi baionete 'nfipte 'n mii de piepturi
şi sînge cald curgînd din mii de rane
şi cai înspăimîntaţi în crunte goane
prin codrii milenari...

. . . .

Dar mînile de ce îmi cresc aşa, mereu?!...
le simt cum cresc — grozave, moarte, grele...
şi sîngele'l aud...
o, îl aud...
cum freamătă, cum plînge, cum furnică,
cum clocote, cum gîlgăe în ele...

Un glas de om în noapte undeva
s'aude murmurînd încetişor...
şi'n gemetu-i ce se răceşte şi înghiaţă
s'adună atîta dor,
atîta dor nesăturat de viaţă!...

Un glas de om în noapte undeva
s'aude 'ncet şi greu...
cuvinte schilodite, rupte, 'nsîngerate,
isvorăsc în depărtări
şi parcă
se fărîmă 'n vînt şi cresc mereu...

E glas de duşman ori de frate?
e oare unul dintr'ai mei?
(eşti tu, copilul meu fără noroc?)
ori poate-i vr'un necunoscut,
vr'un crud potrivnic
venit aici din marginile lumii?!...

Il aud din cînd în cînd
gemînd,
strigînd
ca trezit de-un junghiu fulgerător
ce-i deschide ranele pe rînd...

La răstimpuri il aud strigînd
și'n creeru-mi agonic, nici un gînd
nu își mai află loc,
decît durerea lui
care-i durerea 'ntregului pămînt...

O, prieten scump, ori biet necunoscut!
un singur gînd
a mai rămas în creeru-mi de rînd:
un gînd de-a mă tîrî prin noaptea oarbă,
prin șanțuri, prin noroi,
peste cadavre calde de eroi,
de-a te găsi, o prieten bun ori dușman,
și de-ați întinde mîna mea de frate
și de-a te face să înceți a plînge,
ca zorile de mîine
să ne găsească morți, lîngă olaltă,
în purpuriul soarelui de sînge...

UN OM CINTA ODATA

Aur!
aur!
tăcut și gureș și năprasnic faur
de tragedii cumplite și de repezi bucurii,
de dușmănii și de frății...
dușman ne'mpăcat, vremelnic prieten al vieții oamenilor,
aur!...

Impotriva tatălui ridici pe fiu,
pe fiice împotriva mamelor,
pe frate împotriva fratelui,
împotriva omului pe om...

Clădești și darmi —
în puterea ta ții pacea și răsboaele...
intri în pămînturile și casa altora — stăpîn...
vinzi și cumperi:
oameni, munți și șesuri,
bogăția mărilor, belșugul soarelui.

Despotic calci pe foamea celor mulți,
vrăjite porți deschizi spre toate desfătările
și-apoi cînd vreai,
cuțitu'l faci să fulgere în mîna celui răsvrătit,
pustii să nu-ți rămînă temnițele...

Unde înalți o catedrală cu cupole de-aur,
înalți și zeci de închisori,
pentru oameni prigoniți de trudă și de strîmbătate și de foame...

Zidita-ai școli — prăpastii...
zidit-ai tribunale, bănci, cazarme, fabrici...
și cîrciume, în care vinzi în sticle nebunia
și întunerecul
și crima...
și spitale,
în care 'ntîrzii moartea victimelor tale...

Legi ticluești,
în biserici vechi și noui te 'nchini...
ții pe granițe armate gata de măcel
sigure pe meșteșugul de-a ucide repede...
vinzi și cumperi —
moarte și viață,
vrednicia celui hemesit,
trupul de oțel,
carnea tînără și plină de ispite,
sufletul sătul de hărțueli zadarnice...
dai unora atîta întuneric pînă ce-i orbești,
pe alții îi orbești cu prea puternice lumini...

Din iarnă primăvară faci,
din negru alb,
din om neom,
din fetele curate — tîrfe
şi din regele pămîntului — o fiară...

Eşti judeţul ce împingi pe om la fărdelegi,
ca să ai pe cin'să judeci şi să osîndeşti...
speli crime,
scaune înalte dărueşti,
schimbi mînia în surîs chiar regilor şi Papei —
şi anatema 'n binecuvîntare...

Cu gîndul drept ca bradul — fulgerat,
cu mîna 'ntinsă spre mirajul tău,
înfruntă omul nevoiaş ruşinea şi 'nchisoarea...
spionii 'nfruntă gîndul furcii pentru-a te avea...
de groaza ta ostaşii-şi spintecă protivnicii...
pentru tine:
părintele copilu 'şi vinde,
mama îşi vinde fiica trecătorilor
şi fratele îşi vinde fratele...

Aur!
trăi-voiu să te văd îngenunchiat,
al tuturor şi-al nimănuia?!...
trăi-voiu eu să văd în toată strălucirea ei,
deplina biruinţă şi frăţia pentru veci a omului,
sub soarele şi pe pămîntul tuturora?!...

Putea-va cineva vreodată 'n vremuri
să se strecoare ca un tigru uriaş,
atotcutezător, atotputernic,
printre legile de fier şi împotriva lor,
şi'n numele mulţimilor,
în numele şi pentru fericirea omului de miine
să sugrume într'o fulgerare,
pe jandarmul cel din urmă
al tiraniei milenare-a cîtorva?!...

Sau, poate,
copiii mei, nepoţii mei, în biciuite gloate,
vor sîngera,
vor flămînzi
se vor trudi şi se vor răsboi,
în răsboiul ăsta sfînt înspre mai bine,
călcaţi năprasnic în picioare de ai tăi,
de tine,
ca miliardele de oameni din 'naintea mea,
ca mama şi ca tata —
şi ca mine?!...

IN ROBIA LOR

IN ROBIA LOR

Ce tainice, străvechi, nebiruite, vii porunci haine
Se răsboiesc în trudnicele-mi vine,
De nu găsesc un loc în care să mă simt la mine?...
Ce blesteme,
Ce patimi fără nopţi şi fără număr,
Mă sbiciue, mă'nvolbură, mă hărţuiesc, m'apasă,
Mă prigonesc să merg,
S'alerg,
Să fiu deapururi şi niciodat'la mine-acasă?!...

Au fost străbunii-mi hoţi de cai?...
Au fost ciobani pribegi,
Stăpâni, fără hârtii de stăpânire pe pământul ţării 'ntregi?...
Au fost haiduci năprasnici ei,
Ce-şi prelungesc acum, pe drumuri fără zări, prin paşii mei,
Sălbaticile bucurii
Şi sbuciumul vieţii lor vijelioase şi pustii,
Şi aspra râvnă de-a fi slobozi...
Şi neînvinsul dor de-a pribegi?!...

Sătul de ale şesurilor bucurii mărunte,
Când urc pe munţii lor, mă simt un munte...
In codrii lor grozavi când intru eu tresar în bucurii de rând...
Şi, sub potopul sângelui şi-al fiecărui gând,
Subt bolta lor mă simt — crescând...
Ochii-mi aprind priviri de leu flămând
Ce fulgeră ca nişte noui pumnale,
Dihănii sângeroase şi cumplite parc'aş vrea să-mi iasă'n cale,
Chiote străbune se trezesc de-odată 'n mine
Şi mă străfulgeră ca mii de junghiuri ingheţate...
Şi merg, şi merg, şi merg,
Pe cărări înguste spânzurate pe prăpastii,
Pe unde au trecut aprinşi de prea neogoiat belşug de sănătate,
Sau cu plete de argint,
Ducându-şi viaţa în cuţitele din brâu,
In vremuri de demult — străbunii...

. . . .
Vai! supt-am eu din sânii grei de întuneric şi de flacări ai furtunii,
Fulgere ce luminează drumuri cu răscruci la orice pas —
[neîntrerupt?!...

Ştiu:
M'am născut să mă împrăştiu, să mă chinui şi să lupt,
Cu alţii, cu nemărginirea şi cu mine;
Să mă lovesc de mine'n orişice şi'n orişicine
Gândul meu pribeag mereu să-şi piardă firu-i,
Să mă caut, să mă prind, să mă rănesc
Cu tot ce am în mine pământesc,
Cu tăgada şi cu ne'mpăcarea mea...
Pe cele mai înalte culmi din mine să mă'nalţ pentru-a cădea,
In picioare să mă calc
Şi pe mine însumi biruindu-mă — să birui...

Vreau să fiu al meu, cu trup, cu suflet, tot!
Sânger pentru-a fi în mine însumi despot
Şi nu pot!...
De vorbă stau cu mine cum aş sta
C'un mut şi îndărătnic cunoscut — necunoscut...
Lanţuri nevăzute, dragi mă ţin legat aşa
De pământul ăsta românesc pe care m'am născut
Şi'n care doarme mama mea...
Pe pământul rodnic, ucigaş şi primitor, pe care-l calc trecând
Şi pe care-l simt întreg al meu, sub pasu-mi larg, flămând,
Ca la porunci atotbiruitoare
Spre văile nemărginite ale nopţii mă cobor visând,
Cu trupul încă tânăr şi arzând,
Cu creştetul încoronat de soare:
Impărat pe-o sărăcie dârză, darnică, făr'de hotare!...

Ca un haiduc
Greu-uşor de doruri netrăite, eu mă duc... mă duc...
Al meu e orice drum pe care-apuc...
Nu m'a putut opri din drum nici gerul, nici primejdia, nici
[furtuna —

Genunchii-mi de oţel n'au şovăit nicicând...
Frumoasa mea de fiecare gând,
Vrăjitoare palidă de patimi,
Mă vei putea tu oar' opri din drum pe totdeauna?!...
Ori poate mă vei opăci, doar de-azi pe mâne
— Stăpân şi rob vremelnic —
Ca pe străbunii-mi furtunatici vre-o hangiţă oacheşe, 'ndrăcită,
La răscrucile primejdiilor mari,
La hanurile chefurilor lor păgâne?!...

Din fund de vremi un crunt străbun se uită lung şi mustrător
[la mine,
Ca dintr'o cadră de 'ntuneric
De pe-al veacurilor zid neţărmurit, feeric...
Codrii se frământă parcă străbătuţi de milioane de vedenii...

Toţi morţii gropile îşi părăsesc şi 'ncoace-o iau,—
Mă cutremur făr' să vreau,
Mă ridic ca spre-a mă scutura
De robii ascunse, ce m'opresc să mă înalţ de-asupra mea,
Mă ridic cu tot oţelul vrerii mele, pentru-a lăpăda
Trecutu-mi,
Ca pe-o haină arzătoare, uriaşă, rea...
De care astăzi — mi-e ruşine.

ORASUL COPILARIEI

Când trec arare prin orașul ăsta somnuros și liniștit
In care am copilărit,
Duioșii adânci-adânci mă 'ncearcă...
Şi orice bătrânească-ori nouă casă, parcă,
Se uită lung,
Cu ochi plânși de geamuri lucii după mine...
O, toate mă cunosc aici așa de bine!...

In toate-am îngropat un vis, un dor, un gând...
Copacii de pe margine de drum, pe cari eu i-am văzut crescând
Când înfloria
Copilăria mea,
Se uită duși, mă recunosc abia,
Ca niște 'mbătrâniţi, uitaţi, batjocoriţi părinţi,
Scoși din minţi,
Albiţi, orbiţi, striviţi de nebănuite tragedii,
Iar uliţele lungi, pustii,
Parcă-mi zic într'un abia 'nţeles șoptit:
«Bine-ai venit»!...

Oraș duios, în care am copilărit!...
Eu te port în suflet cum te-am cunoscut:
Frumos, fantastic și nepriceput,
Cu uliţi largi deschise 'n infinit...
Cu școlari săraci și... fericit...

Oraș ce'ntâii ani mi-ai însorit,
In tine întâlnesc de ani și ani, în fiecare seară,
Furișindu-se printre puţinii trecători,
Sfios, uimit,
Cu ochii mari, plini parcă de comori,
Un sprinten, mititel școlar,
Fluerând în drumul lui spre casă-un cântec dela ţară.
Din lungul uliţelor înoptate,
Din mahalale pline de școlari și de păcate

El îmi răsare 'n drum necontenit
Cu fața macră, cu privirea lui pribeagă,
In care îmi revăd copilăria 'ntreagă...

Pe toate porțile îl simt, îl văd ieșind,
Privind
Cu jind,
Vitrinele ce sufletu-i aprind...
Il simt cutreerând, în fiecare seară'n cale,
Necontenit... necontenit... necontenit...
Şcolarul mititel, vrăjit, —
Oraş duios, în care am copilărit!...

DOUAZECI DE ANI

Subt ăst copac străvechiu am odihnit odată de demult...
Aveam atuncia douăzeci de ani;
Creşteau în mine poftele într'un imens, ameţitor tumult;
Ardea pământul paşii-mi lacomi şi tirani...

Ţeasta mea făcută să 'ndrăsnească,
Mi-o isbeam intrând pe uşa părintească...
Gâtul meu era semeţ din cale-afară şi 'ndărătnic: —
Nu m'aş fi plecat
Nici pentru-a ridica de jos un sceptru de împărat!...

Douăzeci de ani!
Tot aurul de pe pământ! Tot aurul din soare!...
Lumea: câmp de lupte şi de biruinţe — la picioare...

Douăzeci de ani!
Simţiam cum cresc, cum mă întrec şi cum mă oţelesc
Cu fiecare dimineaţă albă şi strălucitoare,
Cu fiecare-apus de soare...
Strănepot de răsvrătiţi şi de iobagi,
Mânat de pofte şi 'ndrăsneli fără hotare,
Simţiam că sunt născut să birui lumea şi s'o stăpânesc!...

Douăzeci de ani!
Aş fi vrut să mă despic deodat' pe toate drumurile!
Să răsbun, cu pumn năprasnic, toate nedreptăţile;
Aş fi vrut să fiu de-odat' — clocolitor de viaţă — 'n toate locurile
Şi să sărut de-odat', cu buze arse,
Toate femeile frumoase de pe lume!

Douăzeci de ani! —
Nici zile şi nici nopţi prea lungi
Nici o femee prea frumoasă, ca să-ţi uiţi la ea acasă minţile când
[pleci;
Nici o femee prea urâtă pentru-a şovăi să stai o clipă lângă ea;
Nici zile şi nici nopţi prea lungi
Şi nici o piedică prea grea...

Douăzeci de ani!
Dinţi albi, frumoşi şi tari.
Păr învolburat, obrasnic, răsvrătit...
Mâine? Poartă de triumf 'naintea mea...
Nici o uşă 'nchisă şi nici un fruct oprit.

Femeile pământului crescură pentru mine parcă,
Depărtările simţiam cum pentru mine 'ncarcă
Bogăţii şi bunătăţi pe toate navele...
Râurile valurile 'şi îmblânzeau sub ochii mei
Munţii se fereau din calea mea să trec...

Douăzeci de ani!
Trenurile de-aur ale visului treceau în depărtări de foc,
Mările erau pline de corăbii de-ale mele...
Şesurile n'aveau pâine nici destul de albă nici destul de neagră
[pentru foamea mea,
Munţii n'aveau vârfuri îndestul de nalte pentru setea mea de
[înălţimi...
. . . .
. . . .
. . . .
Sub ăst copac străvechiu am odihnit o clipă...
Aveam atuncia douăzeci de ani...
Imi închid ochii,
Tolănit la umbra-i uriaşă,
Ca pe-o fiică adormită lângă mine, dulce şi cuminte,
Imi mângăiu, îmi giugiulesc aducerea-aminte.
. . . .
. . . .
. . . .
Douăzeci de ani!...

UN VOINIC FLACAU TRECEA...

Un voinic flăcău trecea printe cartofii verzi şi printre grâne,
Intr' o cărută c'un cal alb,
Incărcată de lucernă proaspătă...
Un cântec tărăgănat şi bătrânesc cânta flăcăul...
Un cântec vechiu ca veşnicia
Intinerit mereu pe buze tinere...

Printe grâne verzi, pe drumul lung şi neted
Trecea un rumen şi voinic flăcău,
In căruţa-i cu lucernă, prin amurgul leneş
Ducând cu el, spre satul cu căsuţe albe,
Tot sufletul şi tinereţa câmpului...

Nu ştiu ce gânduri îl munceau, ce doruri îl rodeau,
Dar dedeparte îl vedeam trecând
Cântând
In amurgul umed, sângerând,
Intovărăşit de umbra-i ce mergea lângă căruţă ca un câine...
Şi am simţit...

O, am simţit, pe când trecea,
Că aş fi gata să-i îmbiu,
In orice clipă, prietenia mea
Ca pe-un pahar de apă ori un bruş de pâine!...

O, cine poate şti ce mari, străvechi comori
S'ascund de-atâtea ori,
Intr'un flăcău cu piept de-oţel, cu palme aspre
Ce trece-aşa cântând printre bogate grâne,
Intr'o căruţa c'un cal alb!...

Priveam în înserare satul românesc spre care se ducea
Şi, îmi părea
Că duce în căruţa-i cu cal alb
Tot aurul din stele,
Tot verdele câmpiilor copilăriei mele
Şi toate cântecele ce, vrăjit,
Le-am auzit,
Pe'ntinderile humii,
Pe drumurile 'ntorchiate, nesfârşite ale lumii...

Şi'n sufletu-mi — şi-afară —
Simţiam, pe nesimţite cum coboară
Cea mai amară, ne'mpăcată seară...
A anilor cumplită, neagră, ne'nţeleasă seară...

SATUL SUNT DE VIAŢA... ŞI FLAMAND...

Sătul sunt de viaţă, şi... flămând, flămând...
Râvnesc nu ştiu la ce, cu suflet sângerând,
Iubind, urând, tăcând,
Şi blestămând
Cu'npătimiri de rând,
Şi blând iertând, şi binecuvântând...

Cu sufletul meu tot
Privesc mai mult la alţii, ca să mă uit, de pot...
Iubesc mai mult la alţii, şi pentru ei, pământul,
Şi m'am strivit pe mine
Să nu strivesc pe alţii,
Iar dintre doi în luptă, am suferit cu 'nfrântul...

Ca ne'nţelesu-mi neam
Am dăruit la alţii, furându-mi ce aveam...
Am leşinat de foame dând pâinea mea la câini
Şi milă mi-a fost, Doamne, de slugi şi de stăpâni...
Şi să mă cruţ, să mă răsfăţ, să ţiu la mine —
Mi-a fost ruşine!...

Dulceaţă fără margini de-a te simţi prea plin!
Mă chiamă-atâtea drumuri, şi toate de odată...
Imi freamătă făptura de doruri, şi mă 'mbată
Şi la răscruri, năuc,
Nu pot alege drumul pe care să apuc...

Ca în zările-mi haine
Trândavul şes se luptă cu muntele în mine...
Se logodesc mocirle cu cerurile mele
Şi'n drumurile-mi grele
M'am lăpădat de toate, să mă resfir în vid
Şi m'am ucis, — să nu ucid...

Sătul sunt de viaţă, şi — flămând, flămând...
Sbătându-mă, visând, arzând şi apunând,
Rătăcesc din hanu 'n hanu fiecărui gând...

Cu cupa-i grea de mied,
Imi face semn Tăcerea la masa ei să şed...
Şi bând,
Tăcând, tăcând,
Ca într'o temniţă de taine, prins în mine şi în vid,
Eu mă ucid mereu, de groaza că ucid...

MA ŞTIU

Mă ştiu!
Neastâmpărat sunt ca argintul viu...
Nu m'am născut să număr stelele pe cer
Şi nici, stingher,
Aurului să-i slujesc — argat neghiob —
Şi raiuri pământeşti să-i cer...
Nici să subjug,
Nici să fiu rob...

Eu m'am născut să dărui, să mă dărui
Oricând şi-oricărui...
Să mă clădesc cântând, să mă isbesc şi să mă nărui...
S'aduc în casă-mi zarea, să'nalţ pământu'n cer
Să dau, şi niciodată 'napoi să nu mai cer...

Pământul ţării mele cu viforele lui,
Cu munţii pân'la ceruri, cu nourii-i haihui,
Mi-a dăruit un suflet pe care-l dau oricui
Ca pe o poamă grea
C'un gust ce'n lumea 'ntreagă îl are numai ea...
O poamă pârguită abia,
In ţara mea
De arşită şi nea...

Din noaptea-mi mută, aspră așa cum alta nu-i
Din casa mea pe care 'naintea nimănui
N'o 'nchid și n'o încui,
Intind o mână albă, de frate, orșicui,
Căci m'am născut să dărui, să mă dărui
Oricând și-oricărui:
Să-mi fac o sfântă lege din risipă
Să mă clădesc cântând, cu fiecare clipă,
Cu fiecare clipă să mă nărui...

COPACUL

Neclintit, puternic și dumnezeesc,
In râvna spre lumină și 'n răbdarea mea,
Stăpân despotic pe bucata de pământ ce o umbresc,
Dornic mă înalt
Și cresc, și cresc,
Sub sori de foc ca sub furtuna grea...

Și 'ncăpățînat, și-ursuz, și crunt,
Pe asprul, pe avarul piept de stâncă, unde sunt,
Cu trunchiu-mi uriaș și vifore și fulgere înfrunt...
Și 'n răsboirea asta zilnică, mocnită, fără pace,
Ce mă învolbură până'n adânc — și-mi place,
Eu cresc tot mai puternic,
Cresc mereu așa:
Sălbatic, tânăr, lacom, beat de seva mea...

Călit la soare și mușcat de geruri,
Eu,
Singuratic, dârz, crescut ca din bazalt,
Simt furnicând prin trunchiu-mi seva — și tresalt...
Și ca dintr'un adânc, vrăjit izvor,
Indărătnic, nud, biruitor,
M'avânt, ca'n vis, înalt, tot mai înalt,
Căci nepătrunsul rost și-adâncul dor al meu,
E să mă 'nalț spre cer, să cresc, să cresc mereu...

MUNȚII

In frământări aprinse, în lupte uriașe,
Unind într'o sforțare puterea voastră toată,
Cotropitori, odată,
Ați spart pământul aspru ce v'a ținut ca'n fașe,
In coaja lui tirană, în carnea-i milenară...
Și ați țîșnit spre cer — revolte uimitoare —
Să împietriți pe veci, în drumul către soare...

Ca voi, o munții mei,
Am sângerat zadarnic, m'am opintit mereu,
Ca dintr'o strâmtă ocnă să scap odat, din mine:
Să ies, să scap, să fug,
De piedeca-mi de humă, de-al cărnii mele jug
Despotic, zilnic, slut și-omorâtor de greu...
Și străbătând, în voe, nemărginirea oarbă,
Cu sufletu-mi ce totul râvnește să absoarbă,
Să mă înalț — sălbatic, statornic curcubeu —
In setea-mi de lumină,
Cu creștetul în nouri,
Ca voi,
Dușmani și prieteni, Munții mei!...

PE PUSTA

Plâng vânturile...
Mânjii se joacă și nechează
Și pusta 'ntreagă plânge în dulcea după-amiază,
Iar iepele robuste
Pasc leneșe 'n răcoarea nemărginitei puste...
Trec leneșe în soare, cu pași mărunți, superbi
Și din belșugul verde al fragedelor ierbi
Brusc capetele mândre și le ridică-arare
Ca niște voluptoase femei de viță mare...

Prin pulberea solară, ca subt vrăjite pânze,
Neastâmpărate-aleargă strălucitoare mânze...
Sălbatice, aprinse, capricioase mânze...

Le 'mbată zarea albă și vântu-ațâțător...
Zefiri răsfață coama pe gâturile lor,
Le umplu de fior...
Şi ele-aleargă-aleargă
Şi se opresc apoi,
Pentru a porni din nou, cu pași tot mai vioi...
In carnea 'nfloritoare porniri nebune ard
Şi ca fardate straniu c'un nestatornic fard,
Lucesc în ceasul ăstor însângerări solare...

Pe pusta necuprinsă, cu iarbă grasă, 'naltă,
Aleargă furtunatic,
Aleargă mânze una mai mândră ca celelaltă...
Se intorc și pleacă iarăș în salturi tot mai vii...
Parc'au scăpat din stranii, nomade herghelii...

Din când în când în față-mi s'opresc...
Şi — majestoase,
Dulci mă privesc, asemeni femeilor frumoase...
Şi-uimit rămân cuprins de-o 'nfiorare veche,
Ca'n fața unor vii statui fără păreche...

August anină'n coame multicolore jerbe,
Iar vântu-ațâță pofte în mânzele superbe...

UN PLUG

Un plug s'apropie din zarea fumurie-a șesului...
Un vânjos, înnourat ţăran îl ţine liniştit de coarne,
Şi ca un negru şarpe uriaş ce dă să se răstoarne
Se 'ntinde brazda lucie, sub cer, pe urma lui,
Iar înaintea ei, domol,
Boi și om s'apropie din depărtări spre mine
Ca din altă lume...

Zările se limpezesc uşor-uşor în faţa mea
Şi nu ştiu cum, îmi pare că din fundul vremilor
Un străbun puternic, cu obrajii arși de soare, cu cămașa albă,
Işi mână prin ogorul ceţii și al veacurilor,
Plugul lui de lemn și boii-i trudnici, către mine...

MI-AM DESCHIS FERESTRELE...

Mi-am deschis ferestrele spre toate orizonturile,
M'au bătut toate ploile, m'au mușcat toate vânturile,
Am băut din toate apele adâncului...

Am ieșit posac din toate casele visate,
M'am urcat și-am coborât pe toate provârnișurile
Şi m'am scăldat aprins în toate mările plăcerilor...

Ca pe-o pâine caldă mi-am mâncat în lungul drumurilor: inima...
Prădalnice albine de-aur, clipele
Mi-au ofilit toţi trandafirii anilor,
Dar mi-au lăsat un dar mai mare decât toate:
Dulceaţa fără margini de-a visa
Şi ochii ce-mi deschid tărâmuri de minuni în dosul depărtărilor.

DOINA CIOBANULUI

In vasta sală a palatului
Răsună la pian un cântec, ce mă face
Să freamăt fără pace,
Ca subt o trecere năvalnică de vânt, pe culmi — un cetin...
Il cântă un vrăjmaş ce braţele-mi desface;
Un uriaş
Vrăşmaş
Ce altceva nu-mi poate fi decât — prietin...

Sub degete de foc plâng clapele rebele...
Chiote străvechi străfulgeră şi se 'mpletesc pe ele:
E cântecul copilăriei rasei mele...

Ascult, ascult...
In vasta sală ca într'o sălbatică pădure
Prind gândurile zilei şi-ale veacurilor să mă fure
In nesfârşitul lor tumult...

Şi'n zarea fără zări a gândului
Văd în fundul vremilor ca printr'o ceaţă sură,
Cât ochii visului cuprind,
Pe muntele ce se înalţă către cer din uriaşu-mi jind,
In urma turmei lui,
Un cioban valah domol suind,
Cu flueru-i vrăjit la gură...

MINERUL

L'am văzut în fundul unei mine de-aur,
Sus, în carnea 'mbelșugată-a celui munte
Cu măruntae scumpe, ca crestele cărunte...

Când am trecut pe lângă el,
Ca un enorm, neîmpăcat rebel
Și-a ridicat ursuz voinicul trup de-oţel
Şi mi-a făcut, în silă, loc să trec,
Iar ochii-i m'au izbit, grozav și sec
In inimă şi 'n frunte,
Ca niște gloanţe crunte...

Sub ochii-i ce simţeam că ma pândesc și mă străpung,
I-am măsurat, în gându-mi, viaţa îndelung...

Mă duceam ca 'n vis spre traiul lui, spre casa lui,
Spre nevasta-i supta și spre pruncii-i goi, flămânzi, desculţi...
Mă simțeam așa de înrudit cu ei, cu tragedia celor mulţi...

Cu ce 'mpărat fermecător, pierdut de-alaiul lui de vânătoare
Prin deșișurile seculare,
S'o fi 'ntâlnit munteanca oacheșe și iute: mama lui,
De l'a născut așa frumos, așa puternic şi înalt:
Un munte rupt din trupul unui munte de bazalt?!...

Priveam la el, trăiam adânc, clocotitor revolta lui,
Priveam la capu-i de proroc, la umerii-i pietroşi, gălbui...
De-ar fi trăit în alte vremi, poate-ar fi fost
Un crainic furtunos al vremurilor noui;
Voevod temut și drept ori sângeros haiduc...
Ar fi înfrânt sultani și strâmbătăţi,
Sau ar fi jupuit ciocoi...

Cu ale sufletului lui ascunse bogății,
Dacă-ar trăi
Acolo unde omul e 'mpărat pe trupul și pe vremea și pe munca lui,
Ar fi o'naltă căpetenie, poate,
Și gându-i: lege sfântă a mulțimilor învolburate...

Aici în munții noștri de-aur nu-i decât un animal de muncă...

Se sbate, cu plămânii sdrențuiți de trudă și otrăvi, în noaptea
[minei blestemate,
Pentru trântorii, pentru risipa Șesului,
Pentru-orașele mișelnice, despotice, îmbelșugate,
Dar tiranii muncii celor mulți,
Din aur, lui doar tina i-o aruncă.

S'oprește-o clipă cu-ochii mari pierduți în gol
Picioarele de uriaș de-abia pot să-l mai țină...
Vorbește singur și visează parcă...

Soția-i și copiii mușcă, rând pe rând,
Din pâinea neagră-a caldului lui gând?!...
Vede mulțimi nenumărate, ridicate de cuvintele-i de fier
Cum se răzbună și cum pier?!...
Cum ard orașele cu flacări pân' la cer?...

Vede mări de capate
In care
Se înfig cuvintele-i de foc ca gloanțele ucigătoare?!...
Sau peste blonde Californii, ostenit, domol,
Vede străbătând din gol în gol,
Al visurilor lui sălbatic stol?!...

Ca trezit din vis de-odat', unealta-și smulge 'ncet din tină
Și ca un mut titan,
Pe viață osândit fără de vină,
Se coboară singur și posac tot mai afund în mină:
Copil ce se ridică împotriva tatălui,
Să-i fure bogățiile și sufletul;
Bucată vie de pământ în luptă cu pământul și călăii lui.

UN OM

Un om ciudat, enorm şi enigmatic
Trecu pe strada largă mut pe lângă mine,
Prin faţa luminatelor vitrine...

Mâna şi-o ţinea, uitat, 'naintea pieptului căzut...
Parc' ar fi vrut
S'oprească 'n cale gerul muşcător şi mut...

Venea dintr'o săracă prăvălie ori din fabrică?
Dintr'o mină umedă ori dintr'o şcoală?
Dintr'un circ în care l'au lăsat puterile?

Părea că se ridică dintr'o boală
De moşteniri cumplite, blestemate...
Şi cu durerea-i negrăită 'ncet trecând
In lungul străzii înoptate,
Ca pe-o vrăjită poamă proaspătă
El inima-i mi-a lunecat-o 'n suflet c'un surâs de frate...

Ca atâtea mii şi mii,
Trecu pe lângă min' şi mă privi,
Iar ochii lui flămânzi-sătui, pustii,
Iluminaţi de nostalgii,
Atoateiertătorii-i ochi de muribund,
Mi-au despicat prăpăstiile din mine până'n fund...

Trecea şi el spre viitor şi spre mormânt, uitat de sine,
Ca alţii şi ca mine
Şi ca tine...
Trecea, fără să ştie unde, poate,
Dar vai! nici când eu n'oiu putea să ştiu:
Era în ochii lui pierduţi un raiu ori un pustiu...

Un om ciudat trecu îngândurat pe lângă mine...
Sub privirea lui simţeam că'n carnea-mi ceva se sfâşie şi se rumpe,
Pe trupu-i uriaş vedeam în loc de zdrenţe haine scumpe...

Il cunoşteam? Mi s'a părut aşa?
Era străin? Vorbia în limba mea?

Nu ştiu cine era... Nu ştiu ce căuta,
Ce rost pe lume-avea...
Dar am simţit adânc, adânc:
Intr'o privire mi s'a dăruit pe veci de veci, întreg...

Şi am simţit aşa,
Că inima lui bate-abia, abia,
Prea plină şi grea,
Intocmai ca a mea...

In ochi ducea păcate şi dureri apuse
Pe drumurile tuturor nădejdiilor,
Printre mărăcinii tuturor durerilor,
Prin lăcaşurile tuturor desamăgirilor...

O, l'am simţit cum trece sigur de iubirea-mi,
Pe sub privirea-mi ostenită şi frăţească,
Ca pe sub o nevăzută poartă de triumf...

Inimă, flămândă de mai bine,
Cine-a putut să fie omul cu priviri prea pline,
Ce-a trecut, cu paşi abia simţiţi,
In amurgul sângeriu pe lângă mine?!...

Cine-a putut să fie?
Cine? —
Un fost ocnaş? Un rege detronat?
Un ins din casa de nebuni abia scăpat?...
Un biet martir al dragostei de oameni?...

Era de bună samă: Unul care s'a sbătut stingher,
Un om care-a luptat cu viaţa, pân'la sânge...
Când mi-a zîmbit, părea că zîmbetul lui plânge...
Sdrenţoase îi erau vestmintele, privirile...
Haina lui: un colţ de ocnă;
Ochii lui: două fâşii de cer...

DRUMUL

Ale mele sunt de-acuma toate libertăţile:
De-a fi smintit ori înţelept,
De-a fi un făcător de rele ori un sfânt...

Am dat drumul în necuprins tuturor mânjilor neastâmpărului
Am deslegat de ţărm toate bărcile dorului...
Ale mele sunt de-acuma toate mările
Şi toate drumurile către rai şi iad...
Pământu'ntreg e casa şi ograda mea...

Cin' m'ar mai putea opri de-acum din drum?...
Cin' mi-ar mai putea arunca o vorbă dulce şi grea ca o ancoră,
O vorbă de adâncuri?...
Inimă, împrăştie-ţi comorile pe toate drumurile lumii!...
Ai fost a ta, — vei fi a tuturora...
Imbogăţeşte-te împrăştiind ca verile şi toamnele...
Imprăştie-te în dureri adânci şi 'n bucurii ce fug aşa de repede!...

M'opresc o clipă încă, şi privesc în urma mea
Mai fără grijii ca un pribelnic cerşetor,
Mai chinuit de gânduri şi nelinişti ca un împărat
Inconjurat pe duşmani nevăzuţi...
'Naintea-mi plin de taine, de ispite şi primejdii: — Drumul...

SPRE CULMI

Mă vezi din depărtări şi parcă vii spre mine,
Munte,
Ca spre-un aşteptat şi drag prietin, ca spre-un om de bine...
Ce moşteniri sălbatice, copleşitoare
Mi-au plămădit în suflet şi în trup
O iubire-aşa fără hotare,
Pentru tine?!...

O, munte, tu biserica, moşia, casa mea,
«Sgârie-cerul» meu' —
Pe nesimţite,
Ca nişte verzi şi nesfârşite scări vrăjite,
Cărările-ţi mă urcă ne'ntrerupt spre crestele-ţi de nea
Peste mine tot mai sus, spre Dumnezeu...

Pe culmea ta'n nemărginire mă desmărginesc...
Acolo sus, stingher,
Respiră trupul meu şi sufletul
De-asupra legilor de fer,
De-asupra sbuciumului pământesc,...

ZADARNIC

In neguri aleargă in şuiere prelungi
Trenuri ce nicicând nu poţi să le-ajungi, —
Gânduri ce nicicând nu poţi să le-alungi...

Şi tu'n aşteptare nu simţi şi nu vezi
Cum gara se 'ngroapă în grele zăpezi,
In albe, şi triste, şi moarte zăpezi.

Un clopot in noapte răsună amarnic...
O, ce mai aştepţi tu copil uliţarnic...
Totu-i zadarnic, zadarnic, zadarnic...

AM STRABATUT PUSTIURILE...

Am străbătut pustiurile, mările
Şi mi-am strigat zadarnic pretutindeni întrebările...

Oriîncotro te-ar duce, la'ntâmplare vânturile,
Nu răspund nici cerurile nici pământurile...

Te'ngână doar, în toate poticnirile şi sfâşierile,
Cu'ndepărtate clopote de întuneric surd —tăcerile.

PORUMBIŞTILE

Porumbiştile se'ntind la infinit, foşnind...
In margine de drum m'opresc şi le cuprind,
Cu ochi flămânzi, cu suflet numai jind...

Apropie-te, trup de plumb!...
Apropie-te de întâiul lujer de porumb,
Ca de-un copil ce ţi-a adus o veste bună
Din ţară ta străbună...

Prin el, sub adierea caldă-a vântului,
Iţi vorbeşte rodnicia veşnică-a pământului,
Care, fără stâmbătăţi şi vicleşug,
Iţi întinde părinteşte mâna-i de belşug...

MARUL

A mea e glia asta aspră'n care cresc...
Eu o umbresc,
O ocrotesc,
O stăpânesc,
O 'mpodobesc
Şi altă 'mpărăţie nu visez şi nu râvnesc...

Nu zăbovesc, nu mă grăbesc să freamăt şi să cresc...
Aici, înfipt adânc în solul strămoşesc,
Lupt, rabd şi deger ca să înfloresc şi să rodesc...
Aici se desfăşoară surdă, necurmată lupta-mi grea,
Aici mi-e patria
De car' mă leagă ca de-un sfânt tezaur:
Glia, rădăcinile-mi de oţel şi merele-mi de aur,
Acum şi pururea...

AMIAZA

Amiaza seamănă cu aur cald ogoarele
Spre car' mă'ntorc din drumuri lungi, picioarele...
In zare, la odihnă fiarele ca rugurile...
Privesc în depărtări, şi depărtările
Lacome'mi deschid, spre nicăiri cărările...

Oriunde m'au purtat în viaţă vânturile,
N'am întâlnit, bătând pământurile,
Un loc mai drag ca tine, petec de pământ străbun,
Pe care mi-au venit la leagăn, ursitoarele,
Pe care botezatu-m'a, întâia dată'n viaţă soarele...

FIRUL DE IARBA

Ca un viu şi verde cui
Prin piatră şi-a făcut spre soare drum...
Şi, fericit, se leagănă acum
In mângăierea caldă-a vântului...

Sătul de soare niciodată nu-i...
Ca pe-un tărâm dumnezeesc, pe stânca lui,
Mlădiu, tăcut şi singuratic,
In pulberea de aur şi jeratic
Ce încă dăinuie'n văzduh să fiarbă, —
Stingherul fir de iarbă
Din neumblatele viroage,
Işi pleacă capul
Şi' ncepe, parcă, să se roage...

PRIN INTUNERIC DE PADURE

Trec greu de duioşii printre copacii fără număr,
Inapoi spre valea sgomotoasă şi mişarcă...
Şi cum păşesc, ca după-o grea furtună,
Pădurea doinitoare, neagră, parcă
In semn de: — «cale bună»,
La fiecare pas să mă oprească 'ncearcă
Bătându-mă uşor şi prietenos pe umăr,
Cu tremurânde braţe făr' de număr...

SUNT FRATE CU BRADUL...

Sunt frate cu bradul, cu firul de nalbă,
Biserică tristă, biserică albă...

Pământul acesta de viaţă-i mă leagă...
Biserică veche, biserică dragă...

Dar grele nelinişti pe-aici mă frământă,
Biserică mică, biserică sfântă...

Şi căile mele se pierd sub furtună,
Biserică mută, biserică bună...

TINEREŢE

Vesel, mohorit, sătul-flămând de drum, nepriceput,
Te-am târât cu min' pe unde-am vrut...
Te-am culcat pe margine de drumuri şi'n hoteluri albe...
Ţi-a fost tot una perna de mătase-ori piatra...

N'a fost mocirlă 'n care să nu calci...
Te-am dus ca un haiduc pe-o fată 'n codrii fără fund,
Te-am culcat pe iarba caldă-a dragostei...
Te-am dus la mare ca să-i simţi nemărginirea,
Te-am tolănit pe arzător nisip de dune,
Să te sărute leneş
Cu limba lor giugiulitoare — valurile...

O, niciodată n'am crezut că nu eşti veşnică!...
Am vrut să fac ocolul lumii 'ntregi cu tine:
Să iau într'un apus de soare trenul de Constanţa,
Să te-oţelesc în băi de soare la Sorrento.
Să-ţi dau femei frumoase la Paris,
Să-ţi deschid o locuinţă între nori la New-York,
Să te-adorm în braţe-aprinse de creole,
In patul verde-al pampelor...
Şi să te plimb în barca morţii pe Maelstrom...

Te-am dus pe jos pân' ce ţi-au sângerat picioarele...
Te-am urcat grăbit în toate trenurile dorului
Şi în trăsurile de aur ale visului plimbatum-am cu tine
Pe toate uliţile 'ntunecate ale poftelor...
Mi-a fost atât de drag şi milă vai! de tine şi de mine...
Piciorul meu a încercat să-şi urce glodul, gliei părinteşti
Pe Himalaia celor mai înalte îndrăsneli...
Şi-acelaş neastâmpărat picior
M'a coborât apoi pe valea duioşiei,
Pe-ale zădărniciei şesuri nesfârşite şi ogoare veşnice...
Pe toate drumurile lungi şi scurte care duc, sprea moarte...

Şi-aşa
Eu ţi-am deschis, la fiecare pas, mormântul
In urma mea
Pe 'ntreg pământul,
Vedenie ce te destrami clipită de clipită — tinereţea mea!...

M'AM INTREBAT

Pământul proslăvindu-l şi cutreerându-l, —
Ca un condamnat
M'am întrebat,
De-atâteori m'am întrebat:
De ce piciorul omului nu poate să-i urmeze pretutindeni, gândul?!...

Şi' nebunit,
M'am răsucit, m'am răsvrătit,
M'am întrebat de-atâteaori olog, sdrobit:
Dece a vieţii lege sau nebuna întâmplare,
A semănat atâta dor de veşnicie şi de infinit
In văzduhurile gândului neputincios şi mărginit,
In trupurile noastre şubrede şi pieritoare?!

PE-AICI A FOST UN CODRU URIAŞ...

Pe-aici a fost un codru uriaş odinioară...
Acum: —
Pustietăţi, zăduf şi scrum
Pe unde pacea zumzăe şi înfioară...

Dar iată: dintr'un trunchiu-cărbune,
Ca prin minune,
In pustiul fără margini — sol de viaţă nouă
Incoronat de zori şi miruit de rouă, —
Un verde copăcel...

Ca la un prieten aşteptat mă uit pierdut, la el...
Şi cum mă uit, orbit şi beat de soare,
Aud şi văd parcă prin vremuri
In freamăte prelungi titanica pădure viitoare...

IN NECUNOSCUT

Frântă-i cea din urmă iedică
Sub al vrerii crunt călcâi de-oţel
Şi-oricât de 'ndepărtat ar fi nebunu-mi ţel,
Mă duc spre el!...

Drumurile înaintea mea cotesc, se rup,
Câmpu-i numai spini şi gropi de lup...
O, şubred trup,
Nu mai simt prin tine sângele-alergând:
Sunt numai vrere, numai gând...

Ochii ca de-un vechiu păinjeniş mi-i şterg...
Văd calea înainte-mi în prăpastie căzând
Şi totuş
Lacom calc
Şi într'acolo merg...

NE-AM INTALNIT

Ne-am întâlnit
Peste potrivnicia dintre două neamuri,
Ca peste-abis,
Din doi copaci străvechi, două stinghere ramuri...
. . . .
Şi ne-am iubit...

O, GANDULE HAINE...

O, gândule haine,
Gâde crud,
De ce, în drumu-mi pământesc,
Mă faci s'aud,
Necontenit s'aud
Cum clipele mă fură, mă sluţesc,
Cum firele-mi de păr încărunţesc,
Cum, peste rău şi peste bine,
Creşte 'ntruna stârvul meu în mine?!...

CUTEAZA

Cutează!...
Alege-te din milioanele de strâmbi şi de netoţi...
Cutează!...
Şi pentru marea ta amiază...
Mută munţii uriaşi din calea zărilor, —
De poţi!...

CIOCAN SA-ŢI FIE VREREA!...

Ciocan să-ţi fie vrerea: răbdarea: nicovală...
Dacă-ai căzut o clipă în marea 'nvălmăşală,
Mai dârz,
Mai drept, te scoală!...
Şi c'o putere oarbă, cumplită, ne'ntreruptă,
Intoarce-te în luptă...

Odihnile înşală...
Starea pe loc e boală...
Ascunde-ţi orice rană! Nu-i timp de şovăială...
Ciocan să-ţi fie vrerea; răbdarea: nicovală!...

MAINE

MIINE

Din belşugul tău: doar aspră pîine,
din timpul tău: ziua de mîine
Cu gîndul departe merg făr' s'obosesc,
calc slobod prin praf şi noroi românesc...

Cu vrere dîrză, cu privire'ndrăsneaţă
învălui România zilei de faţă...
şi'n traista umbletului cu-a nădejdii pîine,
risipindu-mă pe treptele veacului
cu dărnicia fără măsură-a săracului, —
cu tot belşugu-mi pămîntesc
trec, mă răspîndesc
spre miile de Românii de dincolo de mîine.

AI NOŞTRI SUNT ACEŞTI MUNŢI...

Ai noştri sunt aceşti munţi
pietroşi, mănoşi, cărunţi,
căci noi ne-am căţărat pe ei spre cer,
noi le-am deschis adîncurile de-aur şi de fier
şi-am suferit prin ei pe ploi şi ger...
noi le-am spintecat uriaşele pîntece,
noi le-am proslăvit frumuseţile'n cîntece
şi le-am cunoscut sufletul şi furtunile mai bine
ca orişicine...

In haiducie grea ori doinind domol după oi,
nimenea pe lume nu i-a cunoscut şi îndrăgit ca noi...

De-acest mănos pămînt daco-român,
cine-ar putea, mai mult ca noi, să spue
c'al lui e?!...

Cine l'a arat
din începutul vremilor, neîncetat?
cin' l'a sămînat?
cine i-a fost slugă și stăpîn?
care dintre neamurile vechi și noui
are îngropați în sînul lui atîți eroi?
a cui doină de veacuri pe-aicea plînge?
cin' l'a apărat mai dîrz de-al năvălirilor puhoi
și l'a adăpat de-atîtea mii și milioane de-ori,
cu sînge
și sudori,
ca noi?!...

URMELE MELE SE PIERD

Urmele mele se pierd într'un vijelios trecut...
Carpații de milioane de ori i-am trecut...
fîșii de carne am lăsat, de-atîteaori,
pe vîrfuri albe, prin trecători,
alături de boeri pribegi și aspri luptători...

Ardealul l-am cutreerat — neogoiat:
sub zidurile Albei-Iulii am veghiat.
— ostaș și împărat, —
pe-un pămînt cu sînge tînăr îngrășat...

Mi-am mînat, prin veacuri, turma, stava, ciurda,
am murit la Gurăslău și Turda
spre-a re'nvia apoi,

printre alte milioane de eroi,
printre eroi ai sabiei și-ai cuvîntului,
să deschidem orizonturi noui,
să deschidem pofte noui de lupte noui
să dăruim vulcanici și astrali eroi,
    cerului, pămîntului...
Cînd aud străbune goarne,
pe morminte, prind crucile să se răstoarne...
        Atunci,
        gol
din mii și mii de morminte mă scol...

Spre granițe fulgere 'ncep iar să scapere...
Sufletu-mi dă 'nfiorat milioane de-alarme
și ridică, pe fiecare petec de glie, mii și mii de arme,
împărății nevăzute, de gînd și pămînt,
    cu ele să apere...

IN MUNȚI

In acești munți din cari foametea mușcă,
            din cînd în cînd
ca din codrii nesfîrșiți ai unui roșu gînd
          s'aud detunături de pușcă
          prin a veacului ceață...
            Moți crunți
            macri la față,
            pe cai mărunți
          suie și coboară prin munți...

Sub vasta, recea boltă:
coviltir pentru un viteaz, tăcut popor nomad,
crește din piatră brad lîngă brad
și'n suflete, revoltă după revoltă...

Nu-i mălai, nu-i pîine...
Ce va fi mîine — poimîine?!...
Gîndul, ca un om flămînd, înapoi rămîne...

Foametea se'ntinde nevăzută ca ciuma...
intră din casă în casă acuma;
        caută'n ogrăzi
        după prăzi,
duce caii din ham și boii din jug,
pe drumuri pornește cosciug după cosciug...

Şi'n zarea zărilor, se ivește
        și crește
        tot mai mare,
        mai ațîțătoare,
        mai copleșitoare,
        fără de hotare
        ca istoria,
        învolburată,
        neîndurată,
        umbra lui Horia...

STRAMOŞESC PAMINT!...

Strămoșesc pămînt!
aici m'am născut, aici vreau să lupt
        ne'ntrerupt
        și cu ne'nfrînt
        avînt
        să-ți cînt:
        flăcăii arși de soare și copilele,
muncile, izbînzile de toate zilele,
ale isprăvilor tale mici și uriașe unelte,
căci, aici visez să scoată, ca mîini,

din fîntîni,
cu găleţi de aur
apa
romîncele svelte...

Reşiţe noui cu coşuri pîn' la cer
vreau să proslăvesc
în cald, înflorit grai românesc,
în versuri de-oţel şi de fier...

Reşiţe cari vor plămădi în pîntecele lor enorme
maşini pentru toate biruinţele,
scări pentru toate cerurile,
punţi pentru văzduhuri în furtună,
locomotive cum n'au mai fost pe pământ
pentru graba aspră a puterniciei româneşti,
pentru uriaşele cuceriri ale muncii,
pentru ostaşi macri cu ochi spre graniţe,
pentru schimburile de bogăţii,
pentru nevoile oamenilor,
pentru larga îndestulare a lumilor...

Aci vreau să mă macin cîntînd, luptînd, asudînd,
lîngă cupa-mi de apă, lîngă bruşu-mi de
pîine, —
aici,
unde se vor ridica mîndre, furnicînd de
oameni noui,
largi,
puternice,
îmbelşugate
şi tumultuoase:
lăcaşuri sfinte ale muşchilor şi ale creerului:
Romele,
Parisurile,
New Yorkurile
izbînzilor româneşti de mîine!...

AICIA SUNTEM!...

Locurile-acestea dornic batu-le
străbatu-le...
Aicia suntem!

Pentru'nălţarea ta de fiecare ceas, de fiecare zi,
vom răbda, vom lupta, vom munci şi'ndrăsni,
părinţi şi copii,
Banatule, Banatule!...

Ce vom putea'mplini
aci,
prin sfîşieri, prin munci lungi, prin nevoi,
dincolo de apă şi de pîine
nu vom lăsa să facă alţii după noi
mîine-poimîine...

Sub bolta ta ca'ntr'o imensă uzină albastră
vom porunci fierului să se mlădie după voia noastră,
vom scutura pe cei ce plîng şi dorm
şi-om porunci vieţii un ritm nebun, enorm.
C'o'nflăcărare dîrză, năprasnică şi oarbă,
c'o patimă năvalnică şi idolatră,
cuceri-vom iarăşi, fir de iarbă după fir de iarbă
şi piatră după piatră...
Prin muncă aspră, veselă, prin rodnic chin
c'o răbdare mută, supraomenească,
sili-vom grîul românesc să crească,
înalt şi plin
în largi învălurări alene,
aşa cum niciodată n'a crescut,
din al vremurilor început,
pe şesuri bănăţene...

Spre viață nouă, pentru noi, pietroși, atletici oameni,
suflete al meu, să te împrăștii, să te dărui, să te sameni,
sub arșiță, prin ger,
pe ploi, sub grindini,
pe pămînt, în cer,
pretutindeni...

Glia, văzduhul, ți le-om preface în tumultoasă
uzină albastră
unde lege fi-va, unică, imensă: munca, vrerea noastră
aprinsa noastră sete spre mai bine,
spre uriașe, 'mpărătești destine,
in fruntea țării și a neamului, cu tine
doinitorule, răsfățatule,
Banatule,
Banatule,
Banatule!...

PE GRANIȚA

Graniță flămîndă,
flămîndă, sîngerîndă,
gînd românesc la pîndă...
graniță-osîndă,
zare de foc și isbîndă, —
m'opresc aci, la marginea satului
în ziua ce moare
și parcă-o simt, svîcnindu-mi sub picioare,
ruptă'n două — inima Banatului...

TRANSILVANIEI...

Cu trupul: rană şi glod
pe munţii tăi genunchii mi-i rod
şi paşi de fier înod
şi desnod
spre piscuri ce 'n nori îmbrobod
urme de mers fără rod...

Doru-mi furtunatic vreau să-ţi fie,
pe vecie: —
cneaz
treaz,
viteaz,
veghindu-te, fără răgaz...

Sufletu-ţi să-mi fie voevod,
să-ţi fiu ostaş-rapsod,
dîrjenie, foc, strădanie,
unic în viaţa ta valahă, aspră, mută, stranie,
Transilvanie! Transilvanie!...

CUVINTE CATRE ŢARAN

Acest petec de pămînt, bun, rău,
e-al tău!...
ară-l, samănă-l, seceră-l spornic,
fi-i slugă şi stăpîn statornic
şi apără-l, de-o trebui cîndva,
cu toată vînjoşia ta:
cu puşca, cu coasa, cu sapa,
sîngele vrăşmaşilor ce-or vrea
să ţi-l ia,
să curgă pe 'ntinsu-i ca apa!...

tu l'ai udat cu lacrimi şi sudori
şi l'ai muncit sub sori dogorîtori...
veacuri dearândul,
te-ai încovoiat pe el arîndu-l şi săpîndu-l
pentru grofiţe albe, pentru grofi semeţi, sătui,
pentru ciocoii desfătarnici ai pămîntului...

de pe el grămezile de aur ale grîului
s'au scurs spre depărtări ca apele rîului...
tu singur ai rămas aci, legat de sapă şi de plug:
piatra grea, neclintită, sub ape ce fug...
din întîii vremurilor zori,
e-al tău de mii şi milioane de-ori
    petecul acesta de glie,
        şi-al tău o să fie
            pe vecie,
        dacă-l vei şti munci
            şi răscoli
            şi apăra
cu toată truda şi răbdarea şi dîrjenia ta!...

PATRU OPINCA

    Io,
Pătru Opincă,
ţăran fără ţarină,
plugar fără plug,
ciurdar fără-o vită,
îmi duc viaţa năcăjită
fără strîmbătăţi şi vicleşug
şi bruşul de mucedă pită
mi-l plătesc cu sînge din belşug...

O vorbă a mea-i ca o mie...
am slujit cu cinste şi-omenie
    satului
şi împăratului...

de sărac ce-s, toţi cîinii mă latră
şi noaptea, cînd pe uliţi trec domol,
nu mă aşteaptă pe nici un podmol
fete mari cu ţiţe ca de piatră...

sapa mea muşcă, rupe adînc
dar nu-mi aduce nici doară cât mînc...
    la secere
nime nu se ia cu mine la 'ntrecere...
coasă ca a mea în ţara toată nu e...
sprintenă trece prin ierburi ca de cue...

rînza mi-e goală, blidul la fel,
dar grîul creşte drept ca de-oţel,
să se 'mbuibe din el
groful putred, ciocoiul mişel

    Io,
Pătru Opincă
ce 'ntre-atîtea moşii n'am doar o şirincă,
înfrunt strîmbele legi şi năpasta
şi 'n răsmeriţa ce 'n mine creşte,
suduiu vîrtos, mocăneşte,
şi scuip pe toată rînduiala asta!...

ION

Groful întinde mîna cioiului celui nou
în castele cu uși și trepte multe...
jandarmi cu puști și vine de bou
stau la pîndă gîndul să-ți asculte.

Ioane,
ești unul,
poți fi milioane, —
vrerile tale ne 'nfrînte
să nu le 'nspăimînte
nici temnița, nici tunul...

Ciocoiul și groful, din totdeauna
sînt una...
Ioane,
ești unul,
poți fi milioane,
să nu-ți poată smulge nici tunul
ogorul de puține pogoane!...

Spre caii tăi, spre voinicii tăi boi
se uită, cu ură, și grofi și ciocoi...
Ioane,
tu ești uriașul
ce poți osîndi la pierzare orașul
de trântori semeți și mișei, —
numai să vrei...

Ioane, ia sama bine!
țara aceasta se razimă pe tine —
cu pumnii tăi iuți
poți tu să mai cruți
ciocoii bulgari, grecotei, arnăuți,
ce-au venit cîndva, goleți, de peste Dunăre
să-ți smulgă muncă și supunere?!...

Eşti unul,
poţi fi milioane,
curajul tău să 'nfrunte temniţa, tunul;
să crească voiniceşte, să crească,—
vrerea ta românească, —
Ioane!

CATRE PLUGARI

Ce-ar face mîrşavii ciocoi
de n'aţi fi voi,
voi, boi greoi
în juguri noui,
la pluguri noui?!...

Ce-ar zice putrezii ciocoi
dacă-aţi ara doar pentru voi,
dacă-aţi săpa doar pentru voi,
de n'aţi mai îndura nevoi
prin vînt, prin arşită, prin ploi
pe lîngă vaci, pe lîngă boi,
în juguri noui,
la pluguri noui,
pentru prăsile de ciocoi
cu sufletele de noroi,
cu cărnurile de puroi,
cu gînd şi fapte de gunoi?!...

Ce-ar zice scîrnavii ciocoi
dacă 'ntr'o bună ziuă, voi
i-aţi pune 'n jug, în loc de boi,
şi i-aţi purta, flămînzi şi goi,
prin vînt, prin arşiţă, prin ploi,
cum v'au purtat şi ei pe voi?!...

în pacea aspră, în răsboi,
a ţării talpă sunteţi voi,

a țării straje sunteți voi
țărani pietroși, țărani greoi...

sus! — zorii vremurilor noui
vor isgoni de printre voi,
    cu sape noui,
    cu coase noui,
ca pe o haită de strigoi
pe cei de pe urmă grofi și ciocoi!...

IN FABRICA

tovarăşe de trudă grea,
mai jos nici că mai poți cădea...

Ce-s temnițele ciocoești
pe lîngă iadu'n care te topești!...
sîmbria, cu sudori de sînge-agonisită
abia de-ți ajunge de pită...

ferul cald îl frămînți, îl bați
pentru ciocoi, pentru magnați...
isbești... și scînteile trupul ți-l mușcă
în lungile ceasuri de trude,
    ca și funiile ude,
    ca și patul de pușcă...

ca'ntr'un iad te sbați, te istovești
subt roșiile scînteilor ploi,
pentru hîzi și pîntecoși ciocoi
din Pesta și din București,
pentru trîntori ce din munca ta
și din oarba-ți supunere
își zidesc palate lîngă Dîmbovița, lîngă Dunăre...

Orice sîngeroase fărdelegi ai face,
mai jos nu poți cădea vreodat', ortace!...

N'AM TATA, N'AM MAMA...

N'am tată, n'am mamă...
sînt cel mai singur om pe pămînt, debunăseamă...
oamenii-mi zic: Achim...
se spune că m'aflară lîngă ţintirim
subt un pod, —
biet plod
sortit să cresc în ocară şi'n glod...

am trecut fără vină, din osîndă'n osîndă,
nimeni nu mi-a spus vreodată-o vorbă blîndă...
am fost prin lume drumeţ fără preţ,
am dormit cu boii 'n grajd, cu cîinii 'n coteţ...
fără neamuri, fără părinţi,
am venit pe lume să capăt palme,
să 'nghit sudalme,
să tac, să rabd, să scrîşnesc din dinţi...

ION CODRU

sînt Ion Codru:
om colţuros, fără modru...
averea-mi: — un fluer şi-o măciucă,
merindea-mi: dorul de ducă...
muntele mi-e vatra,
perină: piatra...
am avut turmă, —
de ani nu-i mai dau de urmă...
am slugit la oi
la grofi, la ciocoi...

pădureţ, oier, —
am îndrugat rugi nătîngi lîngă cer...
din ce-am avut mi-a rămas: dorul de ducă,
un fluer bătrînesc şi-o măciucă...

CEL TARE NU PLINGE

Cel tare nu plînge!...
sparge temniţi, lanţuri frînge,
răspunde sîngelui cu sînge...

Moşia, de ţi-a luat-o cineva,
dacă-ai lăsat, fără luptă, s'o ia, —
n'a fost, nicicînd, a ta!...

al tău e tot ce ştii să ţii
într'o mînă ca'n sute de mii —
şi aperi crunt, pîn' pumnii ţi-s vii!...

IN ADINC DE CODRU

Dau pinteni calului
şi-aplecat pe-oblînc,
intru-adînc,
tot mai adînc
în codrul fără fund...

Cărările subt frunze se ascund,
la chiotu-mi ecouri iuţi răspund...
parc'aş intra în fuga calului
în străvechiul suflet al Ardealului...

CUCUL

te-ai oprit ca o poamă pe-o cracă,
cucule haihui...
și nu mai vreai să spui
câți ani de trai
îi mai dai
ostașului bălai
ce spre graniță pleacă...

MOȘTENIRI

subt fiecare petec de pământ ce-l calc pe-aci,
    cu pasul tînăr, iute, nebun,
își doarme somnul de veci vr'un străbun
    în luptă ori trudă răpus...
din orbul lor apus,
ca din adînci și neclintite temelii,
mi se nalță, caldă, îndrăsneață
fiecare nouă dimineață...

în numele trecutului de svîrcoliri mă sbat aici
și'ntr'o lume de hrăpăreți și pitici
cînt aspre, bărbătești, năvalnice cîntece
pentru mame pietroase cu rodnice pîntece
pentru oști de iuți și năprasnici voinici;
pentru copiii sprinteni și vioi
ai vremurilor noui...

pe-aci mă simt liber, ca la mine acasă:
Ardealul își deschide pe a țării masă
    inima fără pereche
ca pe-o rară, ruptă, sîngerată cronică străveche...

Negoiul cu nemărginirea şi cu piscurile lui
parcă mi-a crescut la căpătui...
Mureşul ce leneş apa galbenă şi-o poartă
parcă mi-ar fi curs, o veşnicie, pela poartă...

o, cîtă ne'ntreruptă sîngerare pentru tine
Ardealule, în lupta asta spre mai bine!...
dar nu mă plîng: în lupta-ţi dreaptă, mută, surdă,
inima-mi flămîndă de primejdii — sîngeră şi sburdă...

şi, poate, într'o zi putea-va şti oricine
pe şesurile munteneşti, pe plaiuri carpatine,
    că'n a lui Horia ţară
    jelania-i de ocară
    şi plînsul e-o ruşine!...

PE-O STRAVECHE CRONICA

        ascult...
prin al veacurilor împietrit tumult
        aud —
multitudinare ropote,
iuţi, sălbatice tropote,
dangăte stinse de clopote...
        şi văd,
pe nesfîrşite seşuri, înapoi
prin zăpezi şi noroi,
în drum spre Belgrad:
ostaşi valahi, ca brad lîngă brad,
şi'n fruntea lor,
cu'nfăţişare 'mpărătească de biruitor,
în aspre cavalcade, —
pe Ion Huniade...

ascult...
ascult
stingîndu-se titanicul tumult
şi-ale inimii bătăi se întețesc...
frămîntarea mea demonică
m'afundă'n zările-ți de foc, străveche cronică,
şi trăesc şi retrăesc,
în risipe
de clipe,
cu toate viforele lui, trecutul românesc...

AICI E DIRZIA-MI TOATA!...

Aici e dîrzia-mi toată!
Cu inimă neînfricată
ca Horia,
crunt
vreau să 'nfrunt
a nedreptăților roată...

MUREŞ...

Mureş, Mureş, apă domoală, —
cu sufletu 'n răscoală
te privesc de pe nisipul malului
şi, prin al trecutului prăpăd,
parcă simt, parcă văd
cum crește, cum răsbate ca 'n povești
în revărsări și lupte românești:
sufletul de flacări al Ardealului...

N'AM TRECUT CU NEGRU-VODA...

N'am trecut cu Negru-Vodă peste munte
ci rămas-am pe Târnave şi pe Mureş şi pe Olt,
să rabd , să lupt, să m'oţelesc, să mă revolt,
să'nfrunt: —
sasul, săcuiul, ungurul crunt...
s'ajung, după veacuri, din coadă în frunte...

pe-aici vecuit-am cu stave, cu turme,
pe şesuri, prin codri, pe piscuri de cremene...
n'a fost om cu min' să s'asemene
în lupta cu muntele, în umblet pe creste...
darnic lăsat-am, prin timp, ca'n poveste
nume romane şi dacice doruri şi urme...

N'am trecut cu Negru-Vodă peste munte
ci rămas-am, în dîrjenii crunte,
să lupt
neîntrerupt,
să pornesc în uriaşe cruciade
în oştile lui Ion Huniade,
să-l primesc la Bălgrad, cu alai,
ca pe un nou crai
pe furtunosul voevod Mihai...

Cu Horia şi Cloşca murit-am pe roată
pentru românimea toată...
aprins-am mulţimile de uri şi curaj
pe Câmpia Libertăţii la Blaj...
în rîndurile moţilor mîndri şi crunti
alături de Iancu luptat-am în munţi...

apoi,
ieşit ne'nfrînt din al popoarelor răsboi,
în ruptă tunică, numai răni şi noroi,
tot mie mi-a fost dat, într'un nebun avînt,
întîiul steag românesc să-l implînt,
cu mînile amîndouă.
pe Alba-Iulia vremilor nouă...

CU GINDUL DEPARTE

Furtunaticu-mi jind
îşi schimbă în platoşe haina
şi trece Dunărea să-şi ducă taina,
prin Timoc, prin Craina,
spre Pind...

Ţărani din Pind, din Timoc şi Craina,
ca Dunărea
aceeaşi pururea,
valahă visez să vă fie,
pe vecie:
inima
limba,
haina!...

Strănepoţii-mi, de vor trece cîndva Dunărea,
duşi de-o pornire ne'nţeleasă,
în orice casă-a voastră ar intra,
să se simtă ca la ei acasă...

IN ŢARA ASTA...

In ţara asta cu hambare şi silozuri pline,
cine-i mai bogat, mai îmbuibat ca mine?!...
Moşia mea se 'ntinde dela Bucureşti
până 'n zarea ultimelor sate româneşti
dincoace şi dincolo de graniţe...
ostaşi pietroşi cu grele raniţe,
ce vorbele i-le ascultă ca poruncile,
îi păzesc hotarele şi muncile...

gîndurile-mi: mute, vajnice patrule
o străbat pe drumuri nesătule
treze din hotare 'n hotare
şi-o vreau, o visează: puternică, mare, —
holdă imensă, cuptor de gînd înalt şi de pîine
pentru omenirea de mîine...

ISBINZI IŢI VESTESC!...

In versu-mi colţuros, crud,
isbînzi îţi vestesc, nu prăpăd,
patrie cu milioane de raniţe,
patrie cu vii, nevăzute graniţe
din milioane de urechi ce-aud,
din milioane de ochi ce văd,
din milioane de minţi ce gîndesc,
din răbdare şi-avînt strămoşesc...

Slova mea aş vrea să fie purtată,
prin oraşe, prin sate, pe 'ntinderea-ţi toată: —
        sabie 'nsângerată
ce'n zăngănire neîntreruptă
        chiamă la luptă,
la grea, năprasnică, neîndurată luptă!...

NOAPTEA S'A OPRIT LA FEREASTRA MEA

Noaptea s'a oprit la fereastra mea
şi mă priveşte cum m'a privit de treizeci şi cinci de ani...
m'a privit în leagăn, mă priveşte-acum pleşuv şi ostenit...

tăcere... s'aud freamătele gîndului
şi 'n freamătele sobei freamătele codrului...
muncă dîrză, leneviri adînci, visuri de înfrăţire,
sete de-a fi mai drept şi mai bun...

în rafturi de stejar din străvechi codri ardeleneşti
am înfrăţit apusul cu răsăritul
şi miazăziua cu miazănoaptea:
francezul odihneşte lîngă neamţ,
parcă Rinul n'ar fi curs între ei niciodată...
slavul, ungurul, românul
uită care-a fost sluga şi care stăpînul;
uită c'au sîngerat şi s'au sfîşiat întreolaltă,
pentru sdrenţe de pămînt,
aţâţaţi de uri, cari nu erau ale lor,
ca de năprasnice rachiuri scump plătite...

între ei mă simt şi mai adînc al neamului din care sunt
şi totuş, frate bun cu ei şi cetăţean al lumii 'ntregi,—
om al pămîntului românesc,
care răspunde deschis,
celor ce trec pe lîngă cîmpul ostenelii lui şi dau bineţe,
om gata să-şi împartă pîinea şi-apa cu oricine
făr' să 'ntrebe cine-i, unde merge, de unde vine;
om cu uşa deschisă, cu masa 'ntinsă, cu vorba verde,
ce 'n dăruiri se creşte şi se pierde...

Aşa întreg, slobod,
m'amestec în vorbele lor,
ca 'ntr'un sobor
de 'nţelepciuni uscate şi pleşuve
un sănătos, fraged, simplu proverb românesc...

VISURI DE COPIL

In patul mic şi alb
şcolarul luptă tot mai frînt cu somnul...
. . . .
. . . .
Scene repezi, ca la cinematograf,
prin gîndu-i tînăr se perindă...
Se vede mare, călărind pe cai sălbatici
prin imensitatea verde-a pampelor...
Ca un atlet, se vede, printre turme de bizoni şi bivoli...
nu-l înspăimântă şerpii uriaşi, nici puma.
Pribegeşte singur
— vînător fantastic, —
prin codrii multimilenari din toate continentele...
Magnetice prinţese îl aşteaptă
în palate de oţel...
Femei cu ochii grei de depărtări ca pustele
îl primesc cu groază,
în «sgîrîie-nouri» de 'ntuneric...

Coboară 'n baruri
între matrozi, cocote şi bandiţi
şi dispare, neatins, din faţa morţii sigure,
în automobile fatale...
. . . .
. . . .
Se răsuceşte încă-odat, sub plapumă, în patul alb,
apoi somnul şi liniştea inundă camera...
Adorm în rafturi cărţile fantastice
şi pe pereţi portretele eroilor ecranului...

CIMPIE DE CINEPA

Cîmpie de cînepă!...
pe-un cal tînăr, în sălbatice goane
aş vrea să te bat, să te străbat pe mii de pogoane
să fac apoi popasuri lungi, lungi
să mă îmbeţi, să mă opreşti, să m'oţeleşti, să mă alungi
fulger
subt bolta fierbinte,
mereu înainte,
cu gîndire flămîndă
de-abis, de izbîndă, —
cîmpie de cînepă,
imensă, răscolitoare cîmpie de cînepă!...

INTREBARILE SE 'NFIG IN MINE CA NIŞTE SIRME GHIMPATE...

Intrebările se'nfig în mine ca nişte sîrme ghimpate
ce opăcesc luptele pe frontierele înoptate ale dorului...
Mânjii timpului fug cu paşi deopotrivă înaintea mea...
O, nici un deal nu-i aşa de'nalt ca dealul gândului!...

Am închis atîtea porţi în urmă-mi, cu mînă caldă,
am lăsat atîtea cuiere goale
urmărit de priviri cari nu se uită...

Inima mi se strînge şi sîngeră...
Doamne, dă-mi cheia fermecată
cu care să-mi încui toate uşile
în faţa aducerilor-aminte!...

Beat de depărtări mă'ntorc acum acasă
să mă caut pe mine însumi, ca pe-un juvaer drag,
uitat la plecare,
undeva, în casa părintească!...

IN URMA-MI

In urma-mi: casa părintească,
grămadă de bîrne, de muşchiu şi de iască...
în faţa ei: biserica şi făuriştea celor doi ţigani...
parc'ar fi mii de ani,
abia îmi mai aduc aminte...

Mîna pe volan!
Nainte! —
Ne chiamă amiaza nebună, fierbinte...

Sboară peste poduri, peste-abisuri, peste munţi cărunţi
    ca peste nevăzute punţi,
    pe loc bătut, pe loc nebătut,
    pe drumul fără capăt şi'nceput!...
Calea'n urma noastră ţipă, urlă, şueră, latră
şi-aruncă după noi cu pumni de piatră...
Mîna pe volan!...
Amiaza ne aţîtă ca un soare african...
Suflete mut,
trup în flacări, spectru de lut,
drumul aşteaptă să fie bătut...
Ceasul nostru fatal a sunat,
în mii de turnuri noui a sunat,
nu-i timp de-adastat,
nu-i timp de pierdut!...

N'AM FOST CA ORIŞICARE ALTUL

N'am fost ca orişicare altul:
m'a vrăjit prăpastia, m'a 'nebunit înaltul...
am fost şi tigru, am fost şi miel,
am fost şi aluat, am fost şi oţel...
am ştiut să tac, am ştiut să ţip...
am fost şi munte şi fir de nisip,
am vrut drumurile lumii toate,
am râvnit prea dîrz ce nu se poate...

In mine: cer şi baltă
se unesc, se simt bine laolaltă...
şi ura cu iubirea
şi lenea cu munca 'npreună,
în mine se 'mpacă şi duc casă bună...

Mă 'mparte noroiul şi 'naltul...
de ce n'am fost, Doamne, ca oricare altul?!

IN GOANA

Am lăsat la marginea abisului
calul ostenit al visului
şi-aprins m'am aruncat
— mecanic dîrz, halucinat —
pe năprasnica locomotivă-a dorurilor fără de hotare
pentru ţinte, cine ştie unde, dincolo de zare,
pentru goane aspre şi biruitoare,
pentru prăbuşiri fulgerătoare...

Drumurile'n urma şi'naintea mea aleargă,
se poticnesc şi cad, se rup, cotesc, aleargă...
inima îmi bate'n piept să-l spargă, —
viaţă tu, vijelios, sublim prăpăd.
trecînd în goană văd,
ca prin mii şi mii de ochi eu văd
ce strîmtă-i lumea, şi ce largă!...

UŞOR, IN UŞOARE VEŞMINTE...

Uşor, în uşoare veşminte,
sandale de-oţel pe drumul fierbinte.
Legea-mi de fier: «INAINTE».

Pofta-mi: să lupt.
să sînger,
să risc...

Ţinta-mi: ultimul pisc...

CIUNG

Ciung —
răgazu-i pare gol şi lung,
ceasurile zilei nu-i mai ajung...
pretutindenea
cată munca cea mai aspră şi mai grea...
şi'n luptă cu ea
simte crescîndu-i atletici plămîni
şi sute de mîini...

CIOBANUL

Cînd m'opresc la crîşmă o leacă,
oamenii plătesc pe furiş, şi pleacă...
mi-aduseră vestea, pe-aicea, pe semne,
ciobani răi de gură şi hoţii de lemne...

urşii, din bîrloguri, îi scot
de bot...
isprăvile mi le ştie
muntele şi'ntreaga cîmpie...
cît ţine
din Negoi în Ceahlău,
bărbaţii mă grăesc de rău,
femeile, de bine...

oţel sînt la coapse, oţel sînt la umăr, —
şi 'n dragoste, sălbatic şi uitător...
iarna cînd cu turma la şes mă cobor
ibovnicele nu mai ştiu să le număr...

AEROPLANULUI

Aeroplan ameţitor!
vreau să sbor:
biruitor
condor,
nemărginirea s'o măsor...

ca un fulg
de pe pămînt să mă smulg,
să mă 'nalţ în văzduh,
fremătînd,
numai gînd,
numai duh...

din leneviri să mă rup,
să trec furtunatic, păgîn: —
român la trup,
la suflet: român, —
peste șesuri, peste ape, peste munți înalți,
de-azur, de isbîndă flămînd,
cu patria-mi în inimă și'n gînd,
unic, pe deasupra patriilor celorlalți...

NU-ȚI CER SA BAȚI DIN PALME

nu-ți cer să bați din palme
nicicînd la auzul numelui meu...
ție vreau să mă dărui mereu
chiar de m'ai răsplăti cu huidueli și sudalme...

inima mi-e numai dor și poftă grea de danie
și sînger că nu-s destul de bogat
să dărui, să mă dărui neîncetat,
luptelor tale de azi și de mîine, Transilvanie!...

PE URMA PLUGULUI

Ogorul cu privirea îl mănînc
și ar adînc, ar adînc...

trupul mi-l încord tot mai sălbatic,
parc'aș ara să samăn jeratic...

dealul cît vezi, vreau să-l îmbrac
cu holde de aur... dealul sărac

grîul să crească mare și des
prin pîrloagele largi ca pe șes...

ogorul cu privirea îl mănînc
și ar adînc, ar adînc...

PLUGARULUI

Ară, ară,
plugar cu pas de plumb!...
oștile-ți de grîu și de porumb,
— oști fără puști, fără ranițe, —
cu veșnice granițe
vor încinge-această țară nouă...

de durdue, de plouă,
ară înainte, ară
pentru lume, pentru tine, pentru țară
și samănă darnic grîu și porumb
plugar pietros cu pas de plumb!...

CATRE PLUGAR...

pe petecul de glie care l'ai arat
și l'ai frămîntat
ca pe-un pietros aluat,
din leat în leat,
neîncetat, —
ești singurul stăpîn și împărat!...

pe cei ce s'or abate cu gînd rău
spre-acest pămînt pe veci de veci al tău,
fie țantoși grofi, fie spurcați ciocoi,
prinde-i la jug, în loc de boi,
și, subt bici cu plesne de scîntei,
ară-ți moșia cu ei!...

PRIMAVARA

inima mea:
Mureş
tulbure, gureş,
împins fără veste
de şuvoae iuţi de pe creste,
se simte 'n primăvara-i grea:
largă, mănoasă, năprasnică Dunăre
pornită pe nebune revărsări şi nesupunere.

STRABUNII

Mi-a fost străbunul proconsul ori dac sălbatic?!
Sîngele-mi ce-aleargă furtunatic,
nimic nu-mi spune
de străbuni, de străbune!...

Mi-a fost străbunica patriciană albă, buiacă,
ori pietroasă, dîrză, dornică dacă,
învinsă 'ntr'un fior năzdrăvan
de vr'un mănos legionar roman?!...

Simt în sufletu-mi titanice ispite,
linişti de plumb, furtuni nemărginite.
prăpăstiile ca şi piscurile mă cheamă,
mă sfîşiu între curaj şi teamă...
sîngele-mi ce nu vrea să m'asculte
mă poartă, om cu pofte mari, pe drumuri multe...

DEALUL M'A INVAŢAT SA SUI

Dealul m'a învăţat să sui,
zarea: să umblu haihui,
muşcătura: să muşc,
pocnetul de puşcă: să 'mpuşc,
pumnul ridicat împotrivă-mi: să isbesc,
moartea: să vreau să trăesc,
cuţitul ce'n mînă îl scapăr:
să lovesc eu întîiu, să mă apăr...
primejdia: s'o înfrunt,
mişeii: să fiu iute, crunt,
bunătatea: să mă plec, s'ascult,
belşugul: să rîvnesc şi mai mult,
adîncul: să vreau înaltul,
un lucru ştiut: să ştiu altul,
neastîmpărul: să n'am căpătîiu,
voinţa de putere: să fiu cel dintîiu!...

BUCUREŞTI

Amurgul: uriaş zidar şi faur
te'mbracă 'n pulbere de-argint şi aur
şi iarăş trec prin tine, ca'n poveşti...
te văd cum am visat că eşti,
ca atunci, cînd prin zăpezi şi prin prăpăd,
muntele l'am înfruntat, — copil — să viu şi să te văd...

Pe drumul dintre răsăritul meu şi dintre-apus,
îmi uit de ce-am putut să fiu — şi nu-s...
şi aşa, cu gîndul dus,
ardelean rebel, pe-un ceas, supus,
te văd cum te rîvnesc, te văd cum eşti,
cu sufletu-mi te simt cum te întinzi şi creşti,
cum smuls din linia vieţii tale de-azi, te răspîndeşti
în trupuri tari de case mici şi de palate boereşti,
subt schimbătoare ceruri româneşti,

halucinant,
tumultuos,
înfrigurat,
haotic,
oraş flămând, oraş sătul, destrăbălat, clocotitor, despotic,
Bucureşti, Bucureşti!...

ŢARII MELE...

pat mi-a fost cîmpia ta,
muntele — căpătîiu...
cînd mă va chema
cu goarnele-i de foc — inima ta,
EU, cel din dintîiu,
ca un sălbatic voiu pleca
pe-al primejdiei cal călare
unde-o fi lupta mai mare...

O, CUM AŞ VREA!...

O, cum aş vrea,
patria mea,
să fiu o aripă de foc din veşnicia ta!...
să mă 'nalţ în văzduh
numai ochi, numai duh,
cu mii de priviri să pîndesc
hotarul românesc...
s'oblicesc:
cine te pîndeşte tîlhăreşte;
cine stă gata, cu foamea de lup
să-ţi împlînte, pe furiş, în trup,
milioane de cuţite
şi baionete otrăvite!!!...

ca 'ntr'un imens cînt-cutcurig,
aş vrea să-ţi strig
primejdiile ce 'n umbră cresc şi se coc
şi mersul oştilor de-otrăvuri şi foc
ce, într'o zi, s'or ridica,
cu furie 'mpotriva ta...
tu-ţi laşi inima să uite, să sburde,
iar căpeteniile-ţi scîrnave, surde,
îţi fură de pe trup, cu lăcomie neghioabă,
    podoabă după podoabă...

o, patria mea, n'ai tu
    nici acu:
temniţi şi gloanţe şi ştreanguri destule,
pentru căpeteniile-ţi strîmbe, nesătule,
ce te calcă 'n picioare ca pe-o otreapă
şi 'ncetul cu 'ncetul groapa ţi-o sapă?!...

FANARUL S'A MUTAT LA BUCUREŞTI

Fanarul s'a mutat la Bucureşti. —
Noui, cruzi Tudori Vladimireşti
        îţi trebue ţie
        Românie,
    cu neînfrînte vreri româneşti,
    cu năprasnice arme
    să-l isbească, să-l darme...

Fanarul prins-a rădăcini la Bucureşti
    şi din palate ciocoieşti
    vrea, cu pumnul să cîrmuiască
    răbdarea, vrerea, truda românească...

Fanarul e stăpîn la Bucureşti
şi nu mai pleacă, nu mai pleacă...
pe unde prind lăcustele-i să treacă,
ca 'n vremurile năvălirilor turceşti
    după-un iute, uriaş pîrjol,
    rămîne ţara tristă şi săracă,
    cu trupul sîngerînd şi gol...
O, cînd vor coborî odat, din munţi
oamenii tari, oamenii crunţi,
oamenii de fier, de omenie
        ce trebue să vie,
        ca prin minune
        să facă să răsune
        de munci
        de porunci
        şi de vreri româneşti
un nou, vitejesc, românesc Bucureşti?!

INVALIDUL

    Zi de zi îl zăreşti
istovit cerşind din poartă 'n poartă...
un picior ciunt, un ochiu stins, o mînă moartă
adus-a şi el dela Mărăşeşti...

N'are o fîşie de pămînt
din cel făgăduit, pe front, de rege...
pentru el nu-i blîndă nici o lege
şi nici un jurămînt nu mai e sfînt...

Regele, sub ploile de-oţel
drepturi şi pămînt făgădui la toţi,
dar sfetnicii lui nesătui, netoţi şi hoţi
joc bătutu-şi-au de ţară şi de El...

Cei ce i-au primit pe dușmani cu alai,
îl isbesc și-i scuipă vorba: «ţoapă»! —
lui, ce n'are nici doar loc de-o groapă
în ţara asta care pentru hoţi e rai...

Cu piciorul ciunt, cu ochiul stins, cu mîna moartă,
orbecăe și se târește trudnic prin noroi,
ferindu-se de limuzine de ciocoi
ce se opresc mereu la cîte-o poartă...

Nătîng cu bîta prinde drumul, zidul
și bate cu disgust pela porţi ciocoiești,
în acest desfătarnic și crud București, —
el, cel uitat de toţi — INVALIDUL...

PRINTRE OAMENI IN MERS

IATA-MA!...

iată-mă! lacom de arşiţe, aspru, ne'nfrînt, —
parcă pe-un cal năzdrăvan
am ţîşnit cu părul în vînt,
dintr'un vulcan
ori din fund de pămînt...

îmi cîntă încă 'n auz
ca un milion de săbii
ce trec spre ţărmi răzimaţi pe corăbii: —
oştile mele de verde cucuruz...

mireasmă de cînepă, aspră şi tare,
mi-aduce de departe din zare
vîntul cu bateri de foc...
o, viaţă de prăpăd şi de noroc,
despică-mă în mii de-auzuri şi de braţe 'n mers
peste timp şi univers!...

iată-mă! de drumuri şi de bucurii flămînd...
neastîmpărul îmi arde inima, picioarele,
visul m'aşteaptă 'npodobindu-şi ponoarele...
mă văd în gînd
pămîntul străbătînd
şi alte stele aprinzînd...
parcă astăzi, pentru 'ntîiadată,
privirea lacomă şi beată,
mi-o scald
în apa lanurilor de smarald...
parcă astăzi pentru 'ntîiadată
văd soarele...

DINTRU 'NCEPUT DE 'NCEPUT

dintru 'nceput de 'nceput
aici să rămîn aş fi vrut,
cu veacul să cresc şi s'ascult,
cum cîntă, cum cîntă mereu
lumea adusă de vrăji şi tumult
la morile albe ale gîndului meu...

pe-ogorul de jar asudînd
plugul aş fi vrut să-l împlînt
flămînd,
în pămînt, —
cu bivolii vrerilor aspre brăzdînd
din nimic spre nimic,
pînă 'n adîncuri de-adînc să-l despic...

şi-aş fi vrut cît stejarii să crească,
să le-aud cum foşnesc, să le văd cum se coc...,
grele de roadă cerească,
cucuruzele mele de foc,
cucuruzele mele de foc...

CASA DE ŢARA

casă de ţară pe muche de deal pietros,
vîntul ţi-a smuls de-atâteaori ca pe-o păstae
căciula de pae...
doar stîlpul din mijloc rămas-a mereu neclintit
în viscolele ce te-au pălmuit.

casă de ţară ieşită din mîni de dîrji ţărani ardeleni, —
pe peretele-ţi din fund, prin fum
atîrna odată
cu uitătură 'ngîndurată,
acelaş la nunţi, botezuri şi pomeni,

chipul lui Francisc Iosif I-iul...
iar acum,
tot acolea,
ca şi-atunci atîrnă,
subt aceeaşi veche bîrnă,
chipul lui Carol al II-lea...

schimbatu-şi-a plugul lemnul în fier
şi mîne-acelaş plug se va schimba 'n tractor
pe-acelaş ostenit ogor
şi subt acelaş cer...

dar orice s'ar schimba în lume, 'n ţară,
orice-ai sta să legi şi să deslegi, —
peste gloanţe, peste regi,
peste datini, peste legi,
peste azi, peste mîne,
veşnic ca pămîntul va rămîne —
omul ce ară!...

casă de ţară zidită puternic ca din granit!
Moş-Pătru işi aduce-aminte cum a cătănit
jandarm la curtea 'mpărătească...
ascultîndu-i vorbele mărunte,
nora copilul şi-l leagănă'n
leagăn
şi-aşteaptă, pentru prasnic, să sosească
Ion al ei ce sluješte la vînători de munte...

casă de ţară,
aceeaşi astăzi ca odinioară
zidită pe piatră de aspre datine,
nu-s viscole ce pot să te clatine!
între lumi ce se frămîntă şi se prăbuşesc
aceeaşi mămăligă pe acelaş cîrpător strămoşesc,
acelaş mers de iute flăcău
gata la toate, pe bine pe rău,
aceeaşi vorbă domoală de bătrîn uscăţiv
ca pe vremea cînd Francisc Iosif
de sus din perete l'ai casei se uita
cum se uită-acuma din icoana lui — Carol al II-lea...

CINT OMUL

Il slăvesc pe-al visului și-al faptei vistiernic!...
cînt omul ce pășește aspru, apăsat, puternic
de 'i rămîne 'n piatră urma pasului
și peste vreme, unda glasului...

cînt omul ce cu vrere năvalnică, largă,
veacului îi poruncește
împărătește
și ca un proroc,
cu deget de foc
i-arată calea pe care să meargă...

cînt omul ce crîncen se smulge din cruce
și știe ce vrea și unde se duce...
cînt omul cu pas de fulger și piatră,
omul care pe unde trece
face totul să i-se plece
și 'n închinare idolatră
lumea 'n cutremur să glăsue: iată-l! —
și legile străvechi le împletește într'o nouă lege
vrînd să fie căpetenia, tatăl
mulțimilor mari
dintre cari
uriașe călăuze omenirea-și va alege...

cînt omul oceanic, solar și mănos
pe car' femei cu șolduri tari, cu carnea trează
îl pîndesc, îl visează
ca pe-un despot, ca pe-un rege,
din îmbrățișarea-i zdrobitoare să lege
și să nască
în zbateri păgîne,
o nouă seminție, iute, vitejească,
cu pași flămînzi
de izbînzi,
cu pași trufași,
uriași —

pentru prăpastiile dintre vis şi 'ntre pîine,
pentru furtunateca pace de mîine,
pentru bătăliile crunte, de mîine!...

FAURUL

învîrt ciocanul, şi fierul încăpăţinat,
îl chinui, îl frămînt, îl bat
pe schilava nicovală a zilelor mele...
şi-ostenit de lovituri, de 'npotrivire beat,
ca pe-un argat, —
nebun
îl înfrîng, îl supun...
scîntei ţîşnesc şi-mi împletesc inele
— şopîrle iuţi, rebele —
în jurul capului înfierbîntat.

îmi va scăpa pe veci de veci, ca mîni,
după atîtea mii de săptămîni,
ciocanul îmblînzit, din mîni?
pîn' ce noaptea grea
îşi va lăsa
creanga neagră peste fruntea mea,
fierul îndărătnic ca pe-un roşu aluat
vreau să-l bat, vreau să-l bat
cu poftele, puterile şi-asprimile-mi toate,
doar aşa, doar aşa
din foamea năprasnică, grea,
din crîncena plăcere de-a bate
flacări zadarnice pe ilăul himeric...
străfulgerîndu-mi lung trăirea sumbră
prăpastii să trec pe poduri de umbră
pe punţi de 'ntuneric...
uşor ca un fulg
din glodul pămîntului spre-azur să mă smulg...

BRADUL

în zăduf, pe-a craterului vatră,
subt sulițe știrbe de vînturi ce latră
ruptu-și-a drum îndărătnic prin piatră...
și, lacom de soare, și svelt, și stinger,
ca din rădăcini enorme de fier,
din trîndavă lavă bolnavă,
fără zor și zăbavă,
drept, dornic, crescut-a spre cer,
subt fulgere fără de număr,
sus, pe-al vulcanului umăr...

INTRE VRERE ȘI TAGADA

între vrere și tăgadă — rupt,
și 'ntre cutezanțe și datine,
calc singur pe drumuri ce 'ncep, dedesupt
lumea pîn' la capăt s'o clatine...

și 'ntre vatră și dărmare — vrînd
după crîncena trupului lege-ne,
vrea cuiburi de flacări gîndu-mi flămînd
peste vreme și hăuri să legene...

între culme și prăpastie — zburd
dincolo de biruință și 'nfrîngere...
cu mine tot mai crud, tot mai orb, tot mai surd, —
vreau inima-mi doar pentru alții să sîngere...

FARA PARINŢI ŞI URMAŞI...

fără părinţi şi urmaşi —
fiu sunt întreg al timpului meu...
rănile rupte de vajnicii-i paşi
sîngeră 'n mine mereu...

suiu din adîncuri de-adînc
şi trec, ca un fulger, prin veac;
pîinea de jar i-o mănînc,
cu haina-i de flacări mă 'mbrac...

I O N

purta opinci şi-l chema Ion...
şi cunoscut-a truda, birul ucigaş şi hula...
cînd trecea pe drum vr'un grof ori vr'un baron
îşi lua dela o poştă de pe cap căciula...

o, nu ştia el, bietul, obidul Ion
că spicul lui de grîu şi firul lui de păpuşoiu
îl poate 'ngenunchia pe grof şi pe baron, —
căci e mai tare ca o oaste gata de răsboiu...

şi nu-şi da seama de tot cerul ce e 'n el
şi pe care-l duce peste veacuri, înainte,
prin lupte necurmate, peste fier şi-oţel,
peste străvechi şi proaspete morminte...

dar vremea lui Ion nu e trecută încă...
le va şti el toate astea într'o zi...
atunci cu vrerea, cu puterea şi dîrjenia lui adîncă
patria şi-o va schimba din temeli...

I O N

ţăran pietros cu paşi voinici
ce drag mi-ai fost şi drag îmi eşti, —
pentru tine, pentru-ai tăi arar au curs pe-aici,
prin vreme, rîuri de cerneli cereşti...

pentru truda ta, pentru voi,
schimbatu-mi-am ades condeiu 'n retevei
şi-am izbit mânios în grofi şi 'n ciocoi
şi 'n cămătarii putrezi şi mişei...

singur, şi subţire, şi tînăr: un cetin
în codrii voştri de copaci de rînd, —
cine v'a fost ca mine mai prietin
decînd v'aţi pomenit arînd şi sămănînd?!...

ţăran pietros, în munci călit,
pe petecu-ţi de glie te visez — împărat,
zidind subt sori de foc, cu sîrg într'aripat,
lumi noui pe temelii de neclintit...!

DACA-AI FI VRUT...

dintru 'nceput de 'nceput
plugul aspru l'ai fi' mplîntat
în pâmîntul cel mai bogat, —
dacă-ai fi vrut!...

făr' de oşti, făr' de scut, —
învingîndu-te ai fii învins
peste glie, peste om şi necuprins, —
dacă-ai fi vrut!...

TODOR SACURE

numele meu: Todor Săcure...
inima mea: ciuntă pădure...
slujit-am pe-aicea la oameni deavalma,
sîmbrie fostu-mi-a: foamea, sudalma...

în mînile altora — biată unealtă —
așa poate fi-voiu și pe lumea cealaltă...
că lumea așa-i:
pentru unii — iad; pentru alții — rai...

uite-l și pe Todor Săcure!
toți vreau să-l suduie, toți vreau să-l fure...
cine să-i spună
și lui o vorbă bună
cînd lucră cît zece flăcăi împreună!?...

cînd pică de somn nu-l lasă să se culce
și-l scoală cînd hodina-i mai dulce...
nu-s oameni ca toți oamenii, pe semne,
tăietorii de lemne!...

∴

am adunat atît amar în viața mea
că 'n blid o lacrimă de mi-ar pica,
zama orișicît de dulce ar fi,
        s'ar înnăcri...

sînt Todor Săcure
cel cu inima ca o ciuntă pădure
        pustiită de foc
        de foc și nenoroc...

c'am venit pe lume cu piciorul stîng,
că-s iertător, că-s poate nătîng, —
cui să stau să mă plîng,
cui să stau să mă plîng?...

se lasă ceaţă grea peste pădure
şi-acopere cu veascuri şi cu frunze sure,
        ca pe-un pierdut topor
gîndul mut, pietros şi răbdător
        al lui Todor Săcure...

COSAŞUL

sprinten, voiniceşte
coseşte, coseşte...
şi 'n urma-i şesul slobod rămîne
pentru iarba de mîine...

singur în pustietate,
subt soarele arzînd,
din cînd în cînd
        s'opreşte —
şi coasa şi-o bate...

şi-al coasei ecou pîn' departe
se rupe, se 'mparte...
par'că pretutindeni lîngă el
şi-ar bate aspru coasele de-oţel
mii de străbuni ce-odată, voinici,
cosiră prin vînt şi zădufuri, pe-aici.

ION ROATA

Io,
Ion Roată,
unul din pietroasa, aspra gloată
trec pe-al vremii cal fără de frîu,
fără cuţit şi pistoale la brîu...
armă mi-e — spicul de grîu...

tîrît din ziua de ieri,
fără-averi,
fără somn,
sînger încă de palme,
de paturi de puşti, de sudalme,
fără-ogor, fără pîine,
dar mîine,
ca niciodată,
fi-voiu mare, darnic Voevod şi Domn
peste ţara românească toată...

COPIL DE MOŢ

fără sîrg,
cu căciula cît un ciubăraş de mare,
trece, domol, prin tîrg
să-şi vîndă cele două ciubare...

cu faţa arsă de soare şi slabă,
ca muntele el n'are nici o grabă...
în ochii vineţi azurul îl poartă
din uliţă 'n uliţă, din poartă în poartă...

se pierde printre oameni, flămînd,
cu-al Detunatei cer, în gînd...
în lupta asta grea pentru pîine,
unde-l va duce ziua de mîine?!...

TRECUTUL — PLUG UITAT...

trecutul — plug uitat pe-un deal înzăpezit...
în ceața oarbă-au putrezit
săniile aducerii aminte...

și peste amiaza-mi aspră și fierbinte,
pe moșia gîndului — trudit argat —
prin veac mă razim cum m'am răzimat
de fulgere și curcubee.

DESCALECARE

cu văzul — vîrtej vulturesc,
drumurile, zările le ispitesc...
din creier aspru de munte cobor
cu foame de holdă și de ogor

orice drum ce-l bat p'aci mereu,
cu pasul tînăr, iute, greu, —
e-al meu! e-al meu!

pus-am puternic piciorul aici
spre-a nu mai da un pas înapoi
și 'ntre oameni greoi
și 'ntre cîni ce latră,
pîndit, dușmănit,
adăpost mi-am zidit
din cea mai tare piatră...

clădind făr' de răgaz
cu pumn, cu gînd viteaz,
stărui ca de piatră aici
să leg paşi de paşi,
urmaşi de urmaşi,
să cresc pe urme de pitici,
mănoşi, îndrăzneţi uriaşi...

CINE N' ARE NADEJDE FLAMINDA...

Cine n'are nădejde flămîndă
de izbîndă,
moare de teama de moarte...
ochiul nostru îndrăsneşte
şi priveşte vultureşte:
sus şi departe...

căci, — cine ne opreşte să clădim,
— peste asprul ţintirim
şi uriaşul gînd romano-dac, —
într'un an ca 'ntr'un veac?!...

cine ne opreşte
să 'ncercăm voiniceşte:
să fim ce vrem să fim?...

şi ce ne împiedică oare,
lumii să-i dăm aur şi pîine
şi să'nălţăm peste noi,
— noi, strănepoţi de păcurari nomazi —
în faţa Romei, Parisului, New-Yorkului de azi,
biruitoare
sub crivăţ şi soare,
titanicele noastre Sarmisegetuze de mîine?!...

IN FABRICA

din bolta fără nici o stea
s'a smuls un drug de fier de undeva
şi drept în creştet l'a ajuns pe Niculae Pantea...
un urlet, — spart, oprit în gît —
şi-atît...

lucra acolo doar de patru săptămîni,
dar în rărunchi şi'n plămîni
şi'n genunchii lui de vlagă beţi
simţea puteri ca pentru patru vieţi...

sprinten se mişca printre tovarăşi, ca la horă,
numai vorbă bună, numai spor...
îi stătea aşa de bine bluza lui de lucrător...
uneori îi venea, ca pe cîmp, să sburde
surd la supărări, printre maşinile surde...

luminile oraşului ce' nşală şi orbeşte
l'au momit, l,au rupt din munte tâlhăreşte
şi 'n fabrica ce-atîta viaţă macină şi pierde
intrat-a ca un miros crud de cînepă verde...

cu ochii încă de copil, smead,
svelt ca un brad,
abia trecut de douăzeci de ani...
venea să strîngă bani lîngă bani,
visa subt deal o casă albă între holde'mbelşugate
şi-un plug în soare ca argintul să sclipească
şi boi cum nu găseşti în şapte sate...

o clipă... şi-or dispare om şi drug de fier,
pentrucă maşinile făcute-au fost să meargă
şi nimeni nu-şi aduce aminte să se fi oprit vreodată
din mersu-i vreo maşină,
ca o inimă înfiorată,
grea,
doar aşa
pentru păţania unui ins ca Niculae Pantea...

dus va fi a treia zi în ţintirimul săracilor,
trupul sdrobit al lui Niculae Pantea...
nu-şi vor şterge lacrimile
pe urma coşciugului de scîndură aspră
nici mamă, nici tată, nici soră...
cîţiva tovarăşi doar din aceaşi fabrică,
putrezi de sudoare, de trudă şi neodihnă,
ducîndu-şi năting în mîni sbîrcite şi negre
pălăriile roase,
îl vor petrece năuciţi pînă la groapă,
pentruca'ntorcîndu-se prin glod cu moartea'n oase
să se oprească la cea dintîi cîrciumă din mahala
să-şi uite, să-şi uite
c'atîrnă încă grele undeva
în al fabricei văzduh nepăsător,
c'atîrnă încă undeva,
printre grinzi enorme, undeva,
atîţi alţi drugi de fier şi pentru creştetele lor...

IN FABRICA

cine dintre toţi
s'o ivi ca un munte
strîmbătatea s'o 'nfrunte,
s'o arunce'ntre roţi?!
să fie pentru toţi:
şi trudă, şi folos,
să fie pentru toţi:
acelaş sus şi jos...
să fie-acelaş cer
pentru plugar, pentru boer,
pentru 'mpărat, pentru miner...
să fie,
odată şi-odată,
pentru vecie,
pămîntul — mănoasă, frăţească moşie,
pentru omenirea toată...

fabrica chiuie, urlă'nainte
în zarea fierbinte
a luptei nebune
dintre muntele de-aur şi pita de cărbune...

cine dintre toţi
s'o ivi ca un munte
în pornirile-i crunte
strîmbătatea s'o 'nfrunte,
s'o arunce 'ntre roţi,
s'o arunce 'ntre roţi?!

IMPOTRIVIRI

împotriviri mă muşcă şi mă clatină
şi ne'ntrerupt îmi schimbă
a gîndurilor limbă...
mi-a ajuns răsmeriţa — datină?!

m'asamăn, Doamne, cu minerul,
ce neputîndu-şi înhăţa de gît tiranul, —
ridică încruntat, ciocanul
şi-ameninţă cerul...

AEROPLAN

în săgeţi de soare mă înghimp...
atît îi merg de-aproape
pe-ale văzduhului ape...
. . . .
. . . .
şi din azur ca de pe-un nesfîrşit olimp, —
cu neastîmpăru-mi iscoditor,
în lacom, desfătarnic sbor
uliţi nevăzute-mi taiu prin timp...

AEROPLAN

ca un fulg,
ca o horbotă de spumă,
vreau de pe pămînt să mă smulg, —
năsdrăvan
aeroplan,
ia-mă 'n sbor biruitor
peste grijile și teama tuturor
și du-mă, du-mă, du-mă!...
soarele să mă mirue
oțelul vrerilor mele să birue;
să simt cum mă'nalți
peste toți ceialalți...

din văzduhul avîntului,
dus de vreri ne'nțelese,
știu: n'o să-mi mai pese
de-o trebui curajul să-l plătesc,
cu sînge tînăr să stropesc
ulițele cerului și-ale pămîntului!...

RANITUL

singur, în sînge și'n seară,
pe-un cîmp de verde cucuruz,
cu larma cumplitei lupte'n auz...
mi-e cald, mi-e frig...
și 'n noaptea oarbă ce coboară
peste mine și hău,
peste bine și rău,
mi-adun puterile toate să strig
încă odată numele tău, —
țară, țară!...

RABDARE

pe milenara răbdare
vrem de-acum să crească,
dumnezeească,
o răbdare și mai mare,
aspră răbdare
cu care
porţi de nimeni descuiate să descui
și tăcînd
și sîngerînd
să urmărești, viteaz, senin, un gînd
pînă 'n ultimile ceruri ale lui...

ARUNCA-ȚI FLUERUL!...

aruncă-ţi fluerul de soc ori salcă
și pleacă de-acum
aspru, sprinten, spornic, la drum...
și mergi bătîndu-l voinicește,
că de mai stai uituc pe loc,
veacul cu-al lui mers de foc,
în picioare te calcă —
și te strivește!

cine nu poate răsbate 'nainte
piere subt călcîiul fierbinte
al celor ce trec și înving...
adună-ţi puterile ca pentru ring,
fără zăbavă și temeri deșarte...
fii gata la toate,
de lupta aceasta scăpa nu se poate, —
e luptă ce se dă pe viață și moarte!...

AM COBORIT MUNTELE

am coborît muntele
pe cal fără frîu
cu foame aspră de şes şi de rîu...

am coborît muntele
cu toată puterea de piatră a stîncilor,
cu iuţeala de tigru
a părăului ce saltă şi trece 'nainte,
în marea amiază fierbinte...

de-acolo aduc eu răbdarea
stejarului subt fulgere
şi-a piscului bătut de veşnice ploi...
de-acolo aduc
fulgerătoare porniri de haiduc
şi nepăsarea fără de margini a bradului
pe piept de prăpastie...

voiu supune şesul, Murăşul, Dunărea,
şi le-oiu sili, precum voiu vrea,
să trăiască după voia mea...
am coborît muntele
pe cal fără frîu
cu foame năprasnică de şes şi de rîu...

ZARE DE PLUMB

zare de plumb...
zăduf ce nu mai vrea să scapete...
firele de porumb ,
pleacă mii şi mii de capete
ca mulţimi trudite de ostaşi flămînzi
fără nădejdi, fără izbînzi...

AM VRUT

am sîngerat, și îndărătnic am vrut
peste răsmerițe crîncene, mut,
peste năpîrliri fără de număr...

munții din drum m'am zbătut,
nebun, să-i strămut
cu opintiri de umăr...

FAR'A 'NTREBA

făr'a 'ntreba pe cineva,
voiu pune mîna, voiu lua
tot ce-a rodit din truda-mi grea...

la ale trupului porunci
aci m'am schilodit în munci
și-am învățat robind așa,
am învățat necontenit:
c'al meu e tot ce s'a clădit
din gîndul și-osteneala mea...

IES DIN FULGER

ies din fulger, ies din piatră...
            pe unde trec
            nisipul sec
subt pașii-mi aspri hîrâe, latră...
scapără 'n vreme trupu-mi de cremene...
o,să ard, să ard pîn'la capăt,
străfulgerat să scapăt
subt un cer ce cu visu-mi să semene!...

CRUCI

cruce grea pe drum lung,
cruce la capătul drumului...
de-ajung, de n'ajung,
soartea mea-i soartea fumului...

NEAM AL MEU...

neam al meu,
cu flinte nevăzute la umăr,
ţine-ţi treji şi 'n somn mereu
ochii, puterile fără de număr!

pîn' lîngă coliba din urmă
pe cea mai uitată piatră de plai
fă să-şi sporească spornicu-ţi grai
a vorbelor mare, noptatică turmă!

drumurile către cer ţi-le număr
peste prăpastii fără număr...
gîndu-mi: lotru, păduratic cîne,
neclintit la picioare-ţi rămîne,
cu văz peste noapte şi mîne...

N'AM PUTUT SA MA 'NCHID...

n'am putut tihnit să mă 'nchid
în drumul dintre pat şi blid...
deschis-am spre gol cu pumnii 'n cătuşe:
ferestre, şi suflet, şi uşe...

mă 'nping porniri ce-mi cresc peste trup:
să trec pe poduri ce se rup,
şi unde-i marea mai afundă,
pe nave-vedenii ce se scufundă...

SUBT FULGERE

schilav, spintecat de-ale 'ntîmplărilor suliţe,
cătatu-te-am, voevod desţărat, — pe-ale visului uliţe
şi prin zăpezi şi glod, cu paşii 'n aspră smulgere
rătăcit-am fără cal şi-oşteni, subt fulgere...

din trăirea-mi dîrză, ca dintr'o pietroasă colindă
aşteptat-am vorbele ca pierseci tari să se desprindă,
dîre să-şi tae pe-a timpului glie de cremene
cu-altele din neamul lor să nu se asemene...

gîndu 'n foamea lui de-a merge tot mai sus, tot mai repede,
vrea de ştiute haine şi podoabe să se lepede
şi ca o pajură de foc în sbor spre zarea'naltă
din mine însumi să mă smulgă ca dintr'o baltă...

ACOLO AM STAT

acolo am stat,
pe'nserat...
acolo şi-a clădit gîndul ultimul sat...
dincolo,
printre pribegi cu faţa cadaverică
n'ai să vezi în zare niciun turn de biserică...

MA RISIPESC...

mă risipesc ca şuviţele fumului
în nemărginirea albă-a drumului...
şi încă nu-i putere-a apelor şi-a focului
să mă oprească, pentru totdeauna, locului...

mă duc, vrăjită apă să-i dau murgului,
din apele de foc ale amurgului,
subt baterile de pe urmă ale vîntului
dincolo de capătul pămîntului...

ZADUF

zăduf... după prînz...
nici o aripă de boare
pe pusta fără de hotare...
prin galbena iarbă,
ce prinde parcă să fiarbă,
cît vezi, pe 'ntinderea oarbă
a mai rămas doar soarele și-un mînz...

FRATE

frate,
tu, ce te sperii de singurătate,
gîndește-te, gîndește-te bine: —
cine
veni-va oare, din prieteșug,
să doarmă, ca mîine, alături de tine,
în noaptea-aceluiaș coșciug?!...

PESTE CRESTE UDE

peste creste ude
s'aude, s'aude
turmă fără urmă
pe căi ce se curmă
coborînd spre baltă
în zarea cealaltă...

io, cioban lunatic
cu piept de jeratic,
ce să mă mai fac
pe vîrful sărac?!...

viscolele latră
prin copaci, prin piatră...
ai vîntului cîni
m'au mușcat de mîni...
asprul vremii lup
m'a mușcat de trup...

mi-au rămas merinde
doine și colinde
pe pustii poteci
spre zăpezi de veci...
ce să mă mai fac
pe vîrful sărac,
pe vîrful sărac?!...

CALEA E GREA...

calea e grea,
pașii se 'ncurcă...
cît vom mai avea
cu mersul de furcă?!...

trupul mi'l răscoc
în sbatere mută
seve de foc
ce munții-i strămută...

vrut-aș fi să am
văz fără hotare
și puteri cît un neam
în suișuri solare...

sălbatic mă'mbuib
cu sorii de mîine...
al visului cuib
întreg ne-o rămîne?...

cresc noui dorinţe,
dar drumul scade
şi paşii fierbinţi
se răresc în tăgade...

SUBT FULGER...

subt fulger, subt vînturi ce latră:
pernă de foc, pîine de piatră...
a vremii poruncă
haină de flacări pe umeri mi-aruncă...
drumul meu aspru și sprinten, Stăpîne,
începe doar mîine!...

PIINEA NOASTRA...

pîinea noastră cea de toate zilele:
puterea de-a 'nfrunta
soartea cea mai aspră şi mai grea,
dă-ne-o nouă, dă-ne-o, Stăpîne,
astăzi şi mîine...
și pururea...

nu ni-e încă văzul scurt, nici mîna grea...
avem încă de plugărit
şi de gîndit
și de zidit
din nesfîrșit în nesfîrșit...

pentru asprul mers ce ne rămîne
pe dincolo de azi și mîine,
dă-ne vreri de oţel
şi braţe la fel
şi inimi la fel...
şi paşi de fulger, Stăpîne!...

ALBA-IULIA

ALBA-IULIA

Alba-Iulia — 1918...
Ca un fulger nesfârşit — gândul,
lunatic trece,
prin timp — despicându-l...
. . . .
. . . .
Oştile'şi încetinesc iureşul
spre cetatea albă din zare...
Despicatu-şi-a, parcă, pe-o clipă, apele Mureşul —
să treacă Mihai-Viteazul călare...

Cu genunchi şovăielnici îi ies înainte
nemeşii, vlădica, norodul...
Cetatea îşi deschide porţile, cuminte,
să intre cu ai lui — Voevodul...
. . . .
. . . .
Horia ce aspru voia să implânte
steaguri valahe pe-aceeaşi cetate,
    cu oasele frânte
stinsu-sa'n teascul unei crâncene roate...

Şincai — cronicarul călcat-a şi el
prin Alba-Iulia trecutului crud...
Ale mersului lui încălţăminte de-oţel
prin a veacului larmă parcă le-aud...

Pe Iancu-l pălmuiră acolo, mişeleşte,
într'o oarbă şi surdă 'nchisoare...
De-aceea, poate, Alba-Iulia crescut-a şi creşte
în noi, peste noi, tot mai mare...

In 1918, într'o Alba-Iulie nouă,
veniţi de pretutindeni cât frunză şi iarbă,
ruptu-ne-am, năvalnic, istoria în două,
într'o pornire străveche şi oarbă...

Fii ai aceluiași neam, ai acelorași datine,
c'o dragoste dârză și idolatră
ridicat-am în fața Europei ce prindea să se clatine,
Ardealul acesta de foc și de piatră...

Și din ăst traco-valah, năprasnic țintirim
dat-am mâna cu toți frații până'la Nistru și la Mare...
Și'mpreună vrem să ducem lupte mari, să biruim —
și să zidim cântând ca nici un alt popor subt soare...

HORIA

INCHINARE

te ridici uriaș, de departe,
de dincolo de schinjuiri și moarte,
peste-al veacurilor praf și glod,
peste călăuze surde și deșarte...
iar eu, ca și tine ieșit din norod
vorbe de flacări să'nnod,
              să desnod,
ca unui vajnic voevod
îți închin această carte...

HORIA

      de jos
te-ai ridicat drept, pietros, viforos,
      pentru moți,
pentru cei săraci și goi, pentru toți...
și-ai despicat în două istoria,
      țăran de cremene
cum n'a fost altul să-ți semene,
      Horia!...

te-ai desprins aspru din gloată,
      cu-obraji supți,
      cu ochi crunți,
      să lupți
      să 'nfrunți
      din sălbatecii-ți munți:
oștile craiului, temniță, roată...

vrut-ai să spinteci pe munți, pe văi,
largi, netede, slobode căi
      pentru-ai tăi
cei mîncați de străini, despuiați
      de biruri, de sbiri,
      de rele-orînduiri...
      și uitați
      de regi și'mpărați...

pîn'la Bălgrad pe roată,
uimind călăi, nemeşi, gloată,
ţi-a bătut neschimbat sub ţundra săracă
aceeaşi mare, ne'nfricată inimă romano-dacă...

duhul trăeşte încă treaz în munţi
şi va trăi dîrz cît vor domni peste moţi
sbiri crunţi
şi mişelnici despoţi...

uriaş domn
pe-al adîncurilor noastre sfîşiat somn,
pe-al răzmeriţelor roşu praznic, —
mai roşi-vei oare vreodat, năpraznic,
acestui neam, viaţa şi istoria, —
    tu,
    munte
al vrerilor noastre celor mai crunte.
    Horia?!...

UMBRA ROATEI

umbra roatei pe care sîngerat-ai tu
    se ridică şi-acu,
    despărţitoare
pe-aici între două popoare...
    şi cască încă
    o prăpastie adîncă
    ce, străjuită de aspri străjeri,
deschisă prin timp va rămîne
între dîrzul valah fără ieri
şi'ntre putredul grof fără mîine...

ŢUNDRA DE FLACARI...

ţundră de flacări ţi-aruncară pe umeri
munţii înalţi —
să suferi înmiit cît toţi ceialalţi
şi rănile nicicînd să nu-ţi numeri...

IN PAMINT, IN PIATRA...

in pămînt, in piatră, 'n văzduh
trăeşte pe-aici războinicu-i duh...
potecile toate şi-aduc aminte
de mersu-i fierbinte...
implîntată sus,in pieptul muntelui,
o stemă roşie: inima lui,
împărătească stemă a Ardealului,
singură,
una,
pe totdeauna...

UN VIERME AL CIMPIEI TE-A VINDUT...

un vierme al cîmpiei te-a vîndut,
mişeleşte, pentru-un blid de linte
şi răsmeriţa, în mersul ei fierbinte,
s'a rupt în două...
trupul ţi l-au dus, cu zile'n lut,
dar gîndul tău aspru rămasu-ne-a nouă,
c'o tărie trează, dîrză, nouă,
sub steagurile lui să mergem înainte...

INTILNIRE

istoria
în mersu-i de urcușuri și căderi,
alături i-a pus, în vălmășagul de ieri,
pe Doja și pe Horia...

ei doi
în gînd și'n faptă s'au intilnit
peste prăpastia ce'ntre neamul lui Arpad și noi
de veacuri se sapă necontenit...

LA PRAZNIC

șuvoaie de norod, venit să vadă
marea paradă,
se bucurau dela opincă pînă la vlădică...
și peste tot norodul ăsta desrobit,
deodată,
împietrit,
ca într'un vis cumplit,
eu l'am zărit
cum, crunt ca dintr'o tragedie-antică,
pe oase frînte se ridică,
într'o cămașe'nsîngerată,
Horia însuș — pe roată...

SOMNUL VRUT-A SA MI-L ADUCA

somnul vrut-a să mi-l aducă:
    sfîntă nălucă...
de pe roată ca de pe-o stîncă,
din uitătura-i adîncă
simţii că mi-aruncă
o cruntă poruncă,
poruncă pe care, ca un lunatic,
s'o samăn sălbatic,
s'o împrăştiu păgîn
din rumîn în rumîn,
pe uliţi, în carte,
pînă la moarte...

AH, NU E!...

    ah,
    nu e,
    încă nu e
loc pe pămîntul moţesc şi valah
pentru colţuroasa ta statue...

dar, poate, într'o zi,
un meşter între cei mai meşteri moţi,
un Horia al daltei, uriaş între toţi,
    va îndrăzni,
mînat de-o vrere idolatră,
şi de-adîncuri prea pline,
să te'ntrupeze, aspru, în piatră,
    Horia, pe tine!...

DE-AI IEŞI DIN MORMINT...

de-ai ieşi din mormînt între noi
şi-ai vedea atâţia moţi zdrenţoşi pe munţi goi
şi neamu-ţi flămînd ca acu,
ce-ai zice, Horia, tu?!...

te-ai jelui, ai doini din fluer
ori ai da un nou, şi lung, şi roşu şuer,
munţii toţi să se cutremure,
liftele cîmpiei să tremure,
să le vezi, îngrozite, de pe culmea-ţi săracă,
din ale belşugului tîrguri cum pleacă?!...

de-ai trăi tu
acu,
ce-ai face Horia, cu mişeii ce vînd
norodul flămînd?!...
nu ţi-ar veni să-i cauţi pe toţi,
de gîturi să-i scoţi,
din paturi, dela cini, dela prînzuri,
şi'n mijlocul pieţilor celor mai mari,
ca pe cei mai mişelnici tîlhari,
de limbă să-i spânzuri?!...

GINDUL TAU

gîndul tău: curcubeu peste veac,
s'a ivit peste furtunile din noi...
ce grof l'ar fi putut stropi cu noroi
să nu-l mai vadă iobagul sărac?!...

gîndul tău: columnă de foc,
dincolo de bezna zilei de azi,
vesteşte prin vreme pentru moţii nomazi:
o mare, statornică oprire pe loc...

LA GROAPA TA

cînd strivit, înfrînt,
trupul ţi l'au aruncat în mormînt
ai grofilor străjeri,—
cu propria-i mînă
şi-a strîns întâiul bulgăr de ţărînă
pentru propria-i groapă, Ungaria de ieri...

N'AI FOST NICI BAREM CNEAZ...

n'ai fost nici barem cneaz...
bătut-ai tăcut al şesului glod
şi-ai sîngerat pe piatra muntelui cu gînd viteaz...
din norod te-ai ridicat, pentru norod...

de-aceea, veac după veac,
îţi va ridica statornice statui
doar pe piatra gîndurilor lui
    poporul sărac...

PRIN A VEACURILOR CRUNTA STRIMBATATE...

prin a veacurilor cruntă strîmbătate,
    tu ai fost întîiul
ce făcut-ai să i-se simtă opincii călcîiul
şi după-ale grofilor uşi ferecate...

ai stat ca de-oţel şi glăsuit-ai verde şi tare
oriunde nedreptatea-şi zornăia cătuşile...
cînd n'a mai fost chip, deschisu-le-ai munţilor uşile
şi-ai chemat la luptă fără cruţare...

şi lupta curge de-atunci înainte:
mare de foc prin vremuri pîn' la capăt...
pe muchi de răsmeriţi mă rup azi şi scapăt:
nour peste leagăne moţeşti şi morminte...

GROFII AU CREZUT CA TE-AU INFRINT...

grofii au crezut că te-au înfrînt
și te-au închis, pe totdeauna, în mormînt,
dar tu, cît Ardealul acesta de mare,
pe-al primejdiei roșu cal călare,
te-ai ridicat, peste mormînt, mai dîrz, mai tare...
    și te-ai însutit,
    te-ai înmiit
    necontenit,
ca iobagii'n suflet să te poarte,
în lupta lor pe viață și moarte...

N'AI FOST NICI VOEVOD, NICI CRAI...

n'ai fost nici voevod, nici crai,
n'ai purtat sceptru nici mantie cezarică...
    așa precum erai:
cu căciulă, în opinci și'n sarică, —
cine-ar fi putut chipul să-ți suie
    pe-o piatră de statuie?!...

AM FOST ȚINUȚI IN INTUNERIC...

am fost ținuți în întuneric
ca niște osîndiți la moarte
și la ucigașe tăceri...
dar acum, descătușați, în văzduhul feeric
și liber — al gîndului,
    văzul cui,
dintre iobagii și călăii de ieri,
va străbate oare mai adînc și mai departe?!...

IN MUNȚII TAI

pe-aici vitejia, cu sînge
drum și-a spintecat spre desrobire...
pe-aici trăește-un neam ce nu știe plînge...
nici să se sperie, nici să se mire...

pe-aici vitejia-i o datină
moștenită în sînge de fieștecare...
potrivnicii ce cred că isbind-o, o clatină,
o fac să crească și mai mare...

pe-aici legați de stînca săracă
c'o patimă aspră și idolatră,
sbatu-se moții ce știu să vrea și să tacă,
moții tăi de fier și de piatră...

MORT E DE MULT IOSIF IMPARATUL...

mort e de mult Iosif împăratul
și praf alesu-s'a de'mpărăția lui...
cît vezi pe-aici dealungul și dealatul
e slobod astăzi drumul moțului...

altă rînduială, alte graiuri, alte legi...
răsună dulce chiar și asprele porunci
date drept, pe limba noastră, nației întregi,
cum pentru noi nu răsunau atunci...

drumul nostru merge tot mai neted înainte
dar departe pe întinsul colțuros al drumului
o ruptă roată ne aduce-aminte
de jertfa ta ce n'a pierit ca umbra fumului...

IN CHIOTE DE LUPTA

în chiote de luptă
ai țîșnit din liniștea odată ruptă...
și cine știe unde-ai fi ajuns pe drumul început —
de nu te-ar fi vîndut!...

NUMELE TAU

numele tău: cucuvea uriașă
pe castelele grofești de-odinioară,
pe turnuri și pe porți de orașe...

numele tău: pasăre albă
peste-a moților pietroasă țară
și pe trupu-i: roșie platoșe și salbă...

CALAUZA

dreaptă călăuză pentru noul drum
mai de preț ca aurul din Zlatna, Brad și Săcărîmb
așteptăm din munții tăi de-acum:
  un Horia uriaș al gîndului,
  cu străfulgerările și văzul lui
să lumineze drumul nostru orb și strîmb...

ALBA-IULIE, DE PRAZNIC IMBRACA-TE...

Alba-Iulie, de praznic îmbracă-te
şi-adună-ţi cei mai drepţi şi mai pietroşi voinici
din munţi, din cîmpii, de pe maluri de ape,
cu inima unii de alţii aproape,
să-şi prăznuiască desrobirea aici
unde Horia, de sub zăvoare şi lacăte,
a fost dus să moară pe roată...

HORIA, DORMI LINIŞTIT...

Horia, dormi liniştit...
gîndul tău de foc a biruit...
grofii ca o apă tulbure s'au dus,
pe totdeauna, spre apus...

Horia, dormi liniştit...
vreri aspre veghează necontenit
şi'nchid, pentru năluci şi strigoi,
toate drumurile'ntoarcerii'napoi...

CE FURCI, CE SCAUNE DE FOC?!...

ce furci, ce scaune de foc
ne-ar mai putea opri, de-acum, pe loc?!...

cînd tu ai vrut şi-ai îndrăznit atît,
ce vorbe ne-ar putea rămîne încă rupte'n gît?!...

cutezanţă — viu cuţit de foc,
iată, viaţa ca pe-un ban fără de preţ, mi-o joc!

drumul ce'n prăpastii, rupt, prin ceaţă-l văd,
crunt îmi creşte foamea de izbîndă şi prăpăd...

TARA

ȚARA

uite-i!...
arşi de soare, aspri, 'ndrăsneţi,
crainici iuţi ai unei noui vieţi...

ca printre fulgere, prin furtuni, pe sub grindini
vin voiniceşte de pretudindeni:
pădure mişcătoare de goruni nebuni,
oaste făcătoare de minuni,
cu vrere năprasnică, vie
de-atotputernicie...

feţi-frumoşi ai unui nou noroc,
cresc sprinteni, s'oţelesc, se răscoc,
sub ceruri de plumb şi de foc...

în foamea-i de faptă şi infinit,
ţara cu trup tîlhărit,
cu inimă arsă,
dîrză, mănoasă-i revarsă:
puhoi spre 'mpotriviri,
peste porunci de sbiri,
spre încleştări ce i-adastă
pe cea mai înaltă creastă...

rupţi de străbuni, de părinţi, —
cu vreri, cu paşi fierbinţi
calcă prin timp, biruindu-l
cu truda, cu'ndrăsneala, cu jindul...

sub paşii lor iuţi de-avangarde,
piatra, pulberea scapără, arde
şi drumuri de foc se rup, împărăteşte,
spre-un aspru destin ce se împlineşte...

tabere cresc, — veacul să-l clatine,
peste tîngueli împietrite în datine...
tabere cresc — vaste cetăţi,
peste gemete şi strîmbătăţi,
peste schilave răsmeriţi de-altedăţi,
peste 'ntinderi de plecate capete,
peste putrede robiri ce 'ncep să scapate...

prin ierburi ca de cue,
tabere, puterea năprasnică, şue,
    şi-o sue,
pe muntele învins, despicat,
pe care-l calcă, neîncetat,
    mers apăsat,
    mers încruntat
de-opincă năzdrăvană și bocanc ferecat...

fruntea se'nfrăţeşte cu palma...
flăcăi de bronz, în arșiţi, deavalma
ţîșnesc, în cete, cu sirg neînfrînt,
ca din fund de pămînt,
    ca din piatră,
spre-o nouă, veșnică vatră...

le simţi dîrjenia, din ochi, din falcă,
    din felul cum calcă...
din patima lor aspră și idolatră,
    din pumnii de piatră...
    din foamea lor grea
    de cer și de mîine...
    din mersul lor: roib fără frîne
    spre-un uriaș altceva...

sprintene sape
și tîrnăcoape
schimbă trîndave alvii de ape...
le 'năbuşe răsmeriţa ce crește — potop...
le vindecă mersul zănatic și schiop...
pe urme de bălţi cu ape schiloade,
slobodă, glia fierbinte dă roade...

ca 'n basm, biserici cresc
din vis tineresc...
sună altfel, prin veac,
toaca peste satul sărac...
      sună,
răsună-a furtună
ca o goarnă nebună,
      mereu,
peste inima neamului meu,
peste zilele neamului meu...

cu foame de lup
drumuri noui rup,
adînc, pîn' departe,
peste stîncile moarte...

      meșteri,
în repezi, năvalnice creșteri...
      ținte —
dincolo de zarea ce minte,
dincolo de blid și cuvinte...

nu-i furtună nebună,
nu-i ploae de foc,
să-i oprească pe loc...
să-i oprească pe loc...

dîrjenie fără 'nfrîngeri
de flăcăi-îngeri,
gata să treacă, așa la noroc,
prin gloanțe, prin apă, prin foc,
să mute munte după munte,
s'aprindă, să treacă în frunte,
să 'nfrunte —
răsmerițe crunte
și nenoroc...

aceleași porniri îi adună:
oaste de gînd și furtună,
cu flintele, gata 'ncărcate,

pentru cazne vechi şi strîmbătate...
cu svelte,
darnice şi ucigaşe unelte,
din care ţîşneşte şi creşte 'ndrăsneaţă —
o nouă viaţă...

cerul, într'o zi,
împărăteşte va răsplăti
nemărginita lor involburare,
vrerea şi dîrjenia lor fără hotare:
stîncile ce-azi paşii li-i rod,
împărăţiile de nisip şi de glod,
ca mîine da-vor rod...

paşii lor semeţi, în glia grea,
urme fierbinţi vor lăsa,
urme de foc vor lăsa,
drumuri năprasnice de mergere vie
spre slavă şi 'mpărăţie...

din mulţimile oarbe unu s'alege...
gîndul lui: rege...
vorba lui: lege...
vrerea-i: platoşe de neînfrînt...
pasul lui: cutremur de pămînt...

veacul, sub trăsnete, în sbatere grea,
îi zice cum vrea,
îl botează cum vrea...

la masa de lucru adună:
azurul văzduhului lingă furtună
şi lîngă-o inimă mai bună ca o pîine: —
cruzimi de tigru, auzuri de cîine...

noua lui limbă
faţa ţării o schimbă:
grîul creşte mai plin din glia săracă,

fetele se fac mai frumoase, să-i placă,
flăcăii, pentru el,
se'mbracă 'n mușchi mai tari ca de-oțel...
pentru-o rază din privirea-i, ruptă,
oricine-i gata, pentru el, să cadă 'n luptă...
bătrînii sătui de viață, ar vrea să mai trăiască
să stee *drepți* la vorba lui împărătească...

pușca, tunul, tancul, cu botul în tină
    i-se închină...
pacea-i mai pace, războiul — mai crunt...
pentru el sunt toate-așa cum sunt...
ochii lui cu mii de uitături de-odată
străfulgeră și scoală în picioare țara toată...

se nărue tot ce-i putred și rău
sub furtunile destinului tău,
pentru tot ce prin timp va rămîne, —
țară cu altă față,
țară ce crești îndrăsneață
    peste glod, peste ceață,
    peste azi,
    peste mîine,
peste marea nesfîrșită de capete,
ca un soare ce n'o să mai scapete...

    îndrăsneți
de alte 'ndrăsneli...
    supuși-rebeli,
crîncen biciuiți de sîrg și fierbințeli,
    beți
de alte povești,
cu vreri ca pentru mii de vieți,
cruzi pîn' la uitare de sine,
pentru-un îndărătnic pas spre mai bine, —
vom alege, vom bate mereu,
drumul cel mai lung și mai greu,
pîn' ce-om simți că opinca răbdării se crapă,

pîn' ce-om vedea că urmele'n veac şi le sapă
cu opinca la fel,
bocancul nostru putred, rebel...
pîn' ce 'ntr'o zi,
spre zările aceluiaş ţel,
pe creştete ni s'o topi,
de zăduful bătăliilor, — casca de-oţel...

ieri: — stîrv...
mîine: — sîngerări pe munţii aspri pînă 'n vîrf,
fără sudălmi, fără scrîşniri din dinţi,
cu genunchi de fier, cu tălpi fierbinţi...

pentru fîşiile de trup, rămase'n colţii ştirbi şi goi
ai stîncilor pe care crîncen le-am învins,
nu ne-om uita, cu ochii făr' de nădejde, înapoi,
n'om îngălbeni, înspăimîntaţi de necuprins...

cu privire aspră, caldă, îndrăsneaţă,
vom privi prăpastiile, în faţă...
şi pe marginile lor, colibe ne-om clădi
din ceaţă şi din treceri iuţi de vijelii...

în fiecare nouă dimineaţă,
fi-va mai aspră şi mai semeaţă,
foamea fierbinte
de-a răsbate 'nainte
spre piscul cel mai ascuţit, mai nins,
pe care încă pas de om nu l'a atins...

în trăiri tot mai aprinse, tot mai vii,
      zi după zi,
vom stăpîni din nou, din nou vom cuceri,
—în împotrivirile ce hîrăe şi latra—
cu vrere sălbatică, oarbă:
fir de iarbă după fir de iarbă
      şi piatră după piatră...

a sorţii poruncă
mantaua de flacări pe umeri mi-aruncă...
spintecă veacul — flamură ruptă —
năprasnicu-mi chiot de luptă...

crîncene pofte mă pradă, mă muşcă...
cînd, peste anii-mi lacomi şi netrebnici, într'o zi,
m'oiu poticni,
m'oiu prăbuşi —
mîna vreau să-mi împietrească pe puşcă...

te-oiu cînta, te-am cîntat,
prin veacul de furtuni spintecat, —
pas de bocanc ferecat,
în piatră lăsat, tăiat,
pe unde-am călcat,
pe unde-ai călcat!...

în arşiţa de-amiazi
creşte aspru *mîine* peste *azi*
şi peste *mîine*:
drumul de furtuni ce ne rămîne...

paşi uzi...
de-abia i-auzi...
mii de spinări, de tălpi, pe schele...
şi cutezanţe, pe căi fără număr...
cot la cot
cu-oţelul lor tot,
cu cerul pe umăr,
trece, în marş zdrobitor,
cu veacul aprins sub picior:
oaste năprasnică, sprintenă, verde,
ce nici o bătălie nu pierde...
. . . .
ce negustori de gînd mişelnic
şi de vorbe rele,
hulit-au visul furtunos al patriei mele?!...

își uită de pîine, de apă,
de truda ce inima și palma li-o crapă...
vrerea flămîndă, nebună, ce-i mînă
și răgaz nu le lasă, —
li-e singura stăpînă
și'mpărăteasă...

milioane de pași din genunchi de oțel
    samănă la fel,
    cu dărnicie după el,
prin timp ca printr'o verde iarbă 'naltă,
oricare din acești vremelnici inși,
    solari și neînvinși,
ce cresc sburdînd pe șes, pe munte, laolaltă...

pentru orice strașină valahă — nouă ori străveche, —
unde-i pasărea măiastră: vorba fără de pereche, —
poduri să ne-arunce peste vreme, peste zare,
peste prăpastia cea mai mare?!...

unde-i pasul mîndru și buiac,
drum să bată într'o ziuă ca 'ntr'un veac, —
într'un sălbatic salt
    spre 'nalt,
să răsbune dintr'odată, mersul nou de foc,
atîtea și atîtea șovăeli și putreziri pe loc?!...

sus frunțile, cosași uriași!...
coasele 'n zădufurile ce ne răscoc,
să pară, pe cer, curcubee de foc...

    străfulgeră, ciocan!...
    izbește, tîrnăcop!...
    flacări să 'ngrop,
    să desgrob,
    sămînță de foc,
    de foc și noroc...
    din orice grăunte
    să crească — un munte...

izbește năprasnic piatra mișea,
scîntei să țișnească din ea,
fulger să ne fie, soare ori stea,
pentru truda cea mai grea...

flăcăi dîrji, pe brînci,
drum spintecă 'n stînci
către cea mai bună, mai izbăvitoare pîine:
către ziua de mîine...

pumni se desfac, se închid fierbinte —
frunze roșii pe unealta ce nu minte...
crește în ei, se frămîntă mereu:
soartea năprasnică a neamului meu...

pași... pași...
sprinteni, mărunți, uriași...
pași adunați, împletiți într'o zi,
ca'n ajunul unor crunte bătălii,
într'un lunatic marș, nebun, apăsat,
spre zări sub care încă nimeni n'a călcat...

de-o fi fulgerat să scapăt,
printre chemări de goarne,
    mîine poimîine, —
    cine-o rămîne,
    pușca s'o joace,
    cazmaua s'o 'ntoarne?!...
cine va duce dornic, fierbinte,
peste zări înainte,
dîrz, dacicul drum pînă la capăt?!...

latră cazmale deavalma...
tresaltă inima, sîngeră palma...

trudă mută, trează, surdă,
la temelii de lumi ce se'mburdă...
un veac putred se'ncurcă, se clatină...
truda preschimbă-se 'n lege, în datină...

'nainte!...
'nainte!...
vrerea iuţeşte braţul fierbinte...

pentru primejdii noui, bocancii vechi mi-i ferec...
creşte peste mine, peste timp şi 'ntuneric,
sub fulgere — un *mîine* feeric...

troiţe,
poduri,
fîntîni
cresc svelte din tinere mîni,
în zile ca'n lungi săptămîni...

ţara a cui e?!...
timpul al cui e?!...
cine ne bate braţele 'n cue?!...

'nainte!
'nainte!...
trece fierbinte...
cade, se scoală şi-aleargă spre faptă,
calea cea dreaptă...

brînca se strînge brusc ca pe-o puşcă,
pe unealta ce se smulge şi muşcă...

zi de zi,
săptămîni,
an lung după an,
ne'nfrîntă se sbate, sporeşte, asudă,
cu milioane de genunchi şi de mîni,
cu milioale de muşchi şi plămîni:
truda zăludă
izbînda zăludă

cu 'ndărătnicie făr' de hotare,
bate mai aspru, mai tare,
bate ciocan năzdrăvan,
din graniţă 'n graniţă să se audă,
ţara uimită să te audă!...

vîrtos, voinicește,
izbește!...
izbește, ciocan năzdrăvan,
piatra să geamă, să se 'nspăimînte,
fierul să 'mproaște flacări, să cînte
izbînzile muncii ne'nfrînte!...

punți peste munți,
pod lîngă pod,
peste ape ce rod...
dîrz, drumuri desnod
prin piatră, prin glod, —
pentru norocu-ți, năvalnic norod!...

peste gropi de trufași arîndași,
peste gropi de tîlhari cămătari, —
plugule, tot mai aspru să ari,
petec pustiu să nu lași,
bruș nezdrobit să nu lași!...

peste mișelnice morminte de hoți,
    de hoți și netoți,
ară adînc, adînc cit doar poți!...

căci e pe drum,
un plugar cum altul nu-i să-i semene...
după-al cărui pas ogor sălbatic n'o rămîne...
plugarul năzdrăvan ce va ara prin foc și scrum,
cu pas de fulger, cu brațe de cremene...
plugarul-împărat, de mîine...

    pîine ca de piatră...
    lenea străveche 'i latră...
    strigoi fără nume și vatră,
    din scîrnava lor șatră,
    îi hulesc, îi latră...

pentru drumuri noui ce'n stînci se rup,
uită-ţi foamea de lup!...
uită-ţi de tine, trup!...
pentru-ale zilei de mîine cîntece —
uitaţi-vă foamea sălbatică, — pîntece!...

strînge-te 'n trăiri tot mai iuţi, tot mai vii,
      năprasnică sete de-a stăpîni!...
      nestăvilită năvală
      de vrere imperială!...

paşi de sudoare uzi...
prin pulberea clipei i-auzi...

ciocanul cîntă
în pulpa stîncii cînd se implîntă...
latră cazmale deavalma...
plouă fruntea, sîngeră palma...

veacul călit, frămîntat,
şti-va pe unde-am călcat...
ţara, peste vremi, aduce-şi-va aminte
de urma noastră fierbinte...

nu-i lege, nu-i fărădelege
gîndul la ochi de-acum să ni-l mai lege...
nu-i furtună aspră să ne'ntoarcă 'n gît
vorbele ce 'n noi dospit-au atît...

ca un lunatic orb, pe-un flaut,
prin beznele mele, te caut,
      te caut:
cuvînt fără samăn, între cuvintele multe,
cînd te-oiu urla, — dumnezeiască pradă, —
ţara toată în genunchi să cadă
şi, cu pumnul pe armă, să te asculte...

timpul al cui e?
al cui e?
cine ne bate braţele 'n cue?
ce ne'nţeles, neghiob nenoroc,
putea-ne-ar vreodată opri iar pe loc:
    paşii de foc,
    gîndul de foc?!...

vremea uriaşe, izbăvitoare biserică,
de blid şi şovăeli îi desferică...
din aceleaşi străvechi, oloage cuvinte, —
    sprintenă,
    nouă,
    fierbinte,
îi îmbrînceşte 'nainte —
o altă limbă...

ţara se şterge la ochi și pașii şi-i schimbă...

Arad, 1935

MARIA DOAMNA

MARIA DOAMNA

Visterie uriașe, fierbinte
de cuvinte,
ca cel mai mare neam
din univers,
ar trebui să am, —
din vifore de vers,
de vers imperial,
să-ți fac piedestal
ție,
statue vie
și făr'de-asemănare,
furtunatecă strănepoată a lui Petru cel Mare...

Depărtările, pe drumuri lungi de vis
ni te-au trimis:
cosînzeană-minune
din soare apune...

Vorbele mele: țărance roabe,
cum să s'aproprie de-atîtea podoabe?!
Mîinele lor, nătîngi și sărace,
cum să'ndrăsnească să te îmbrace?!
Cu ce măiastră unealtă să tai,
din sălbatecu-mi grai:
salbă și strai
să se potrivească,
cu făptura ta împărătească,—
lung și alb strai,
de pe umeri să-ți cadă
cascadă
și'n lumini orbitoare să te'nvelească?!

Cum pot din văzduhuri eu rumpe,
cu palme de lavă:
fulgerul-faur, —
cu-ale gîndului ciocane de aur,

în freamăt de slavă,
să-ți bat
cu pumn într'aripat
de rapsod-împărat,
pe-a piscurilor nicovală de cremene:
nouă coroană de pietre scumpe
cu visu-ți făr'de margini să semene?!

Ce somptuoasă hlamidă,
cu copcii mai tari ca de fier,
ar fi putut să-ți închidă,
ca'n grele cilicii de ger,
ființa de freamăt și cer?!

Ai venit între noi ca o stea...
Imensă, de fier, vrerea ta:
maiestoasă, britanică navă, —
s'a ivit de-odat', prin ceața grea,
prin bezna trîndavă,
cu flamuri albastre,
pe Dunărea,
pe Marea Neagră a destinelor noastre...

Şi'n porturile noastre adormite din care,
nici un gigant învolburat de depărtare,
nu s'a desprins,
—crîncen haiduc al apelor,— vreodată,
aprins
de necuprins,
pe vreo corabie halucinată...

Te-a 'nflorit a zărilor ispită...
In toate trenurile visului urcatu-te-ai, grăbită...
Te-ai legănat în ale duioșiei moi rădvane
și, cu chip fermecat,
necuprinsurile le-ai cutreerat
în sănii năzdrăvane...
N'ai șovăit nicicînd pe urmele piciorului,
pe dealurile și pe munții uriași ai dorului...

Nici un val
și nici o undă de peruzea
din mările în care te-ai scăldat,
n'a uitat,
nu va uita,
privirea-ți și surîsul triumfal...

Ai troicelor lunari zurgălăi
ș'au stins, ș'au stins
clinchetul aprins
în zarea fumurie a anilor tăi...

Roibii de-atunci, în herghelii sirepe,
pierdutu-s'au pe totdeauna,
cu ploaia, cu furtuna,
în necuprinsul necuprinselor stepe...

Și cind, ca din străvechi povești,
pașii cerești
ți i-ai oprit și risipit printre noi, —
țara cea nouă, în lung și'n lat,
te-ar fi purtat
in care trase de-o mie de boi...

Cu neamul acesta-una-,
ca a fericitului visată cămașă,
bucuria de-a trăi, te-a făcut uriașă,
te-a crescut peste tine-furtuna...

Știut-ai buzele scurt să ți-le muști
și să treci înainte, vitează,
în a vieții tale măreață amiază,
ca printre trandafiri, printre codrii de puști...

Grămădind în vrerea-ți, vreri milenare,
n'a fost nici om, nici munte
să'nfrunte
visul și puternicia ta făr'de hotare...

Prin geruri, prin vifor, prin ploi,
prin oceane de roşu noroi,
pe calul negru al înfrîngerii cutropitoare,
prin crivăţul bătăliilor, printre-ostaşi în genunchi,
cu-a curajului platoşe, pe pieptul fierbinte,
ca o zeiţă a răsboaelor, trecut-ai înainte:
albă arătare
călare,
cu văz peste moarte şi zare...

Atunci,
atunci,
rănită de-ale sorţii sălbatice porunci,
simţit-ai adînc, răsboinică bălae
cu ochi împărăteşti,
că ţara asta pînă,n piscuri şi străfunduri, a ta e...
şi că tu, pe veci de veci a ei împărăteasă eşti...

Trecut-ai cu priviri de 'mpărat
peste toate podurile rupte
ale celor mai cumplite lupte
pe care neamul acesta le-a dat...

Tranşe nouă, de neluat
s'au despicat
adînc, adînc,
pe unde-ai călcat
cu mînă de nea, pe oblînc...

Ivirea ta,
aşa
ca din zarea unor crunte, străvechi tragedii, —
într'un minut,
ar fi putut
potoli
şi-opri pe loc, cu mînile goale
cu uitături ce'mpietresc şi subjugă,
năprasnice răscoale
şi'nebunite armate în fugă...

Decebal, de-ar fi știut c'odată ai să vii,
prin acești munți, pe-aceste cîmpii,
ar fi adunat oșteni cît spuza
și fioroși zidari făr'de somn...
și'n năpraznica-i trufie de Domn,
ar fi clădit, în sînge și sudoare,
din piatra cea mai tare,
pîn'la ceruri — Sarmisegetuza...

De te-ar fi văzut
pe-al Dunării țărm de ape tari bătut,
el însuși, marele iber,
Traian-Impărat,
ar fi rămas înfipt în călciiul de fier,
uimit, cutremurat...

Basarab, Carpații i-ar fi smuls din rădăcină,
să'ngroape sub ei orice oaste străină, —
dacă-ar fi simțit, prin vreme, c'ai să vii,
într'o ziuă, pe Jii...

Ştefan cel Mare
și-ar fi oprit oștile furtunoase, în zare,
să te privească, pe gînduri cum treci...
pe-ale Moldovei sîngerînde poteci...

Şi-ar fi poruncit, în sîrg să se clădească
moldovenești mănăstiri,
pe locurile unde-au poposit mai mult adîncile-ți priviri
și pasul tău de viță 'mpărătească...

In fața privirilor tale auguste
s'ar fi oprit brusc din mîndrele-i cavalcade,
cu ochi ca două puste,
slăvitul de toți — Ion Huniade...

Mihai-Viteazul, de te-ar fi văzut,
albă și vie, —
pe unde-ar fi trecut,

tara dintr'odată-ar fi crescut,
sub pasul lui de fier, — împărăţie...

*
* *

Viaţa, cu-albe mîini de vis
toate uşile şi arcurile de triumf ţi le-a deschis...
nici un uragan nu ţi-a isbit vreodată'n faţă
vreo poartă surdă şi semeaţă...

Cîmpiilor noastre le-a fost ruşine
că n'au destule flori pentru tine...
Munţii mari, ca'n basm s'au despicat,
pentru pasul tău de neuitat...

In porturi nici n'ai pus piciorul bine
şi mările, prinzînd de veste,
îşi îndreptau în grabă, ca'n poveste,
corăbiile toate, spre tine...

Desfăcutu-s'a ca un covor, întregul univers,
pe unde-ai mers...

Schilod e gîndul
şi nătîngă dalta...
Versul olog în uragan cum să-l schimb
şi'n răsboi solar învingîndu-l,
din curcubee să 'mpletesc un vrednic nimb
pentru vieţi o mie una,
adunate laolaltă pentru totdeauna,
într'o viaţă cum n'a mai fost alta?!

*
* *

In asprele noastre suişuri solare
numele tău va trăi,
va trăi
printre anii cărunţi,
cît furtunile'n munţi,
cît a Mării Negre frămîntare...

Acum,
cînd pleci pe cel din urmă drum,
peste negre hotare
acolo unde nu-i durere şi'ntristare, —
ţara nouă care n'are încă douăzeci de ani,
ca'n străvechi, neguroase balade,
dela Vlădică pînă la golani, —
la picioare îţi cade...

Trenurile visului tău s'au oprit
pe totdeauna, în nesfîrşit...

Marea albastră
sau înfuriată,
nu-ţi va mai cînta niciodată...
în nopţile lungi, la fereastră...

A dorului albă sanie-nălucă
n'o să mai aştepte
sub înaltele-ţi trepte,
gata de ducă...

Calul, zădarnic va aştepta
la poarta ta,
să-l mai porţi,
să te mai poarte,
în voia schimbătoarei sorţi,
pe drumuri fără moarte...

Piramide de puşti pîn'la cer am înălţat
pentru surîsul tău înghetat,
împărăteasă cu pasul încă fierbinte
Printre-ale noastre albe aduceri-aminte...

***

Bucureşti, 24 Iulie 1938

PESTE PRAPASTII DE POTRIVNICIE

PESTE PRAPASTII DE POTRIVNICIE

peste prăpastii de potrivnicie,
eu te slăvesc, năprasnică Rusie,
pentrucă nu dormi,
pentrucă ne pândești,
cu ochi tâlhărești
și enormi...
și nu ne lași să ne-odihnim,
în picioare să putrezim
lângă tine ca'ntr'un țintirim...

în vers împărătesc
aş vrea să te slăvesc,
pentru svârcolirile-ţi făr'de hotare,
pentru foamea ta sfâșietoare
care ne izbește
fulgerător, hoţește,
ca de pe-o nesfârşită, 'nfuriată mare —
o sălbatică năvală de-aer tare...

cine ţi-ar putea blestema
râurile fără ţărm, întinderea,
pumnii fără număr, ochii hoţi
și neastâmpărul de care scutura nu te poţi?!...

pentru-un tânăr titan mereu nesătul,
unde-i pământ și cer destul?!...

vreai peste noi să-ţi spinteci roşu vad
spre Ţarigrad,
cum am face și noi, poate,
răsuciţi de vreri nemăsurate,

dacă-am fi stăpâni pe nesfârşirea ta,
dacă-am fi mai cruzi, mai răi,
                dacă-am avea:
                pumnii tăi,
                plămânii tăi...
dacă ni l-ar arăta, alb, din a vremilor zare,
vr'un valah de statura lui Petru-cel-Mare —

vreai să ne dai la o parte,
să ne 'mpingi în beznă şi moarte,
pentru ca să stăpâneşti cum vreai
peste această gură de rai,
până la Cornul de aur, supus,
                şi mai departe
                către apus...

vreai, pumnul lui Lenin, crâncen închis,
să ni s'arate roşu, pe cer, ca în vis...
să răsune războinic poruncile-ţi crunte
smulgând sângerândă-ascultare
                şi oarbă supunere,
                din munte
                în munte,
          dela Putna la Mare
          din Maramureş la Dunăre...

până 'n adânc ai vrea să crape în două
                munţii lui Horia...
pe toţi să ne'ngroape deavalma, 'ntr'o clipă, istoria,
                într'o surdă năruire nouă...
să nu mai iese la drum moţul cu vorba şi doina lui,
aspru, ca din piatra muntelui.

dacă prin inimi nici o Volgă nu ni-a curs,
am privit de pe ţărmuri, în cojoace de urs
la hotare, în sbatere năvalnică, grea
prin alviile veacurilor — Dunărea...

ne crezi fără ieri, fără mâine
şi uiţi c'am fost, — pentru cine ştie s'asculte
cu-auzuri de câine, —
sub ale vremii ape sălbatice, multe:
piatra neclintită ce rămâne.

într'o fierbinţeală ce n'o să mai scapete,
Rusie,
hidră cu milioane de capete,
cu ochi şireţi
şi semeţi,
tu ne'nveţi
gata să stăm de luptă,
cu răsuflarea ruptă,
cu puşca sătulă-flămândă,
pe graniţa verde, la pândă...

din zarea văzduhului, destinului tău,
ni te uiţi, fremătând,
ca'ntr'un tău,
în gând,
în blid...
şi ne faci să facem zid
din pofta de-apărare grea,
în faţa ta...

vom călca peste viaţă şi moarte...
vom creşte mai înalţi
ca toţi ceialalţi,
ca să vedem departe...

piepturile noastre se vor oţeli
zi de zi
pentruca ghiulelele-ţi atinge să nu poată:
mulţimile ce, gloată după gloată,
cu pas haiducesc,
la spatele nostru, s'adună şi cresc...

desculţi —
ne-om încălţa cu bocanci şi opinci de oţel...
cu umblete la fel...

puţini —
vom creşte mulţi, tot mai mulţi,
pentruca ruşine să nu-ţi fie,
puternică, trufaşe Rusie,
că'n ale bătăliilor de mâine văpăi,
zece dintre roşii tăi flăcăi
înfruntă pe-unul singur dintre-ai noştri.

te aşteptăm în gând, în porniri,
cu mii de Horia şi de Cantemiri,
cu mers şi cu dârjenie far'de pereche,
cu-aceeaşi năvalnică fierbinţeală străveche...

în cutremurarea oarbă, adâncă,
Ioni uriaşi vor creşte ca din stâncă
şi, poate, n'o să ai nici tu Ivani destui,
să-i potoleşti pe-aceşti ciobani hai-hui,
în potrivnicia crâncenă a muntelui...

cruzimea ta cumplită şi rece
putea-va Dunărea până'n adânc s'o sece?!...

Uralii ţi-or trimite oare-atâtea puşti,
să ne 'nchizi în vrerile-ţi lunatice ca'n nişte cuşti
destrăbălate ciurzi de hoţi,
de boi, —
să 'mpuşti
şi stârpi să poţi
vulturii şi şoimii toţi,
din noi,
de peste noi?!...

ţi-or trimite stepele atâtea tunuri grele,
să mături Carpaţii cu ele?!...

sântem dintre cei ce nu se dau la o parte...
orice prăpăd ne-ar împarte,
orice sfârşit zdrobitor ar avea —
gata cu toţii de moarte
primim, neşovăelnici, lupta cea mai grea...

au la răspântia primejdiilor mari
n'am trăit vânjoşi, voioşi, voinici?!...
şi dăinuirea noastră-aici
peste cimitire de barbari,
peste urma de pârjol a Sciţilor şi-a Hunilor,
nu-i oare o minune a minunilor?!

milioane de Ioni se razimă pe plug, pe sapă,
            pe coasa fierbinte,
            pe-aduceri aminte
şi privirile în depărtări şi le adapă,
cântându-şi fiecare, după voia şi aleanul lui,
cântece ieşite ca din fundul pământului...

dar cântecul nostru făr' de hotare,
cântecul năprasnic pe care
să se razime în spornice suişuri solare
neamul acesta, în mersul, în truda lui
şi 'n sângerările-i rodnice, crude,
            încă nu-i...
            încă nu-i...
            nu se aude
            în sboruri zălude
            în auzul oricui
            şi 'n cuprinsul văzduhului...

nu creşte încă...
nu creşte,
nu răsbeşte,
voinic, vultureşte,
din bezna adâncă: —
            fulger

din străfunduri oarbe de stâncă —
cântecul-faur,
cântecul-munte,
cu creste cărunte,
cu-adâncuri şi umeri de aur...

fără-acest împărătesc, sălbatic cântec,
cu aripi de flacări şi veşnicii,
pământul nu ne poate primi
în nesfârşitu-i pântec...

îţi mulţumesc de mii de ori, Rusie,
ţie,
dăscăliţă năbădăioasă, cruntă, şaşie
a vrerilor şi furtunilor noastre de-acuma...
de n'ai fi tu,
n'ar acoperi, pe-aci, şi-acu,
rugina, buruenile şi bruma,
ca 'ntro sălbătică pustietate,
armele noastre ciunte, uitate?!...

de n'ai fi tu,
ne-am ascuţi noi oar', aşa de iuţi, acu,
cu-atâta şue patimă şi zor:
auzurile, gândurile, vârful baionetelor?!...

eu te slăvesc,
te pândesc
pentrucă eşti puternică şi nesfârşită,
vrednică de vecini cu vrere de cremene,
de vecini la mers să ţi s'asemene,
să nu răspundă potopului tău de pietre, cu pită...

eu te slăvesc, cu mâna pe puşcă,
de piatră, la pândă,
printre primejdii cu limbă flămândă
ce ţipă şi muşcă...
eu te slăvesc, sângerând,

fremătând,
cu neamul meu întreg, în gând, —
ţară a beznelor,
tu
deşteptată brusc din milioane de somnuri
in căţărări lunatice, de fier
spre cer...

vrerea noastră iute, neînfrântă
cântă
în bezna de chiote sălbatice, ruptă...
izbeşte-ne, de vreai, de poţi,
şi dacă ne-om feri de luptă, —
sdrobeşte-ne, subjugă-ne pe toţi
şi ară cu noi,
sub vânturi şi ploi,
în miazănoaptea de sloi,
în miazăziua fierbinte,
stepele roşii, sprintene, noui,
ale mergerii tale 'nainte!...

potrivnică fără margini, Rusie, —
de fierberi, de putemicie
beat,
te-am blestemat,
te-am blestemat atât...
te-am iubit,
te-am urât...
cuvintele-mi sângeră încă în gât,
pentru sufletu-ţi de vedenii junghiat,
pentru foamea ta de infinit,
pentru ce-ai dârmat
cu suflet uriaş ori pitic...
pentru ce-ai zidit
din scrum, din nimic...
pentru umbletele 'mpărăteşti
in care creşti, te 'mpleteceşti,
între *da* şi *nu*,
Rusie, tu

ţarină 'n delir, —
trup în care milioane de pofte zănatice latră,
ţarină târâtă de-ostaşi şi mineri,
peste miile-ţi de primăveri,
în paturile lor de piatră...

ţarină sălbatică
ce peste veac, apocaliptic, te întinzi,
          aşa la noroc,
ca peste-o gigantică terasă de foc
          şi vreai să cuprinzi,
               să aprinzi,
          cu arma şi cuvântul —
          şi vreai să striveşti
în îmbrăţişeri împărăteşti,
sub pieptul tău de fulgere
          pământul...

paşii noştri 'n tot mai sprintenă smulgere
din glodurile putrede ale stării pe loc,
gândul nostru 'n goană tot mai repede
vor şti de poveri şi deşertăciuni să se lepede,
          să scapere dârzenie şi foc,
          să schimbe nenorocu 'n noroc,
şi peste drumuri noui să străfulgere...

încă nu ne-am revărsat în necuprins
până unde setea noastră de hotare ne-a împins...
          pietre de hotar de nestrămutat
            sau iuţi ca răsmeriţa,
            cresc pe unde-am călcat,
            pe unde-om călca...

de ce nu m'ai sortit
să fiu, o, Doamne, peste-un veac împlinit:
aspră căpetenie de nebiruit,
om dârz, solar, cu steauă în frunte,
gata pământul întreg să-l înfrunte,

din isbândă 'n isbândă, aprig mereu,
să smulgă ochiu pentru ochiu și dinte pentru dinte,
pentruca neamul acesta al meu
să meargă năvalnic, mănos înainte...

nu ne-am cântat împărătește încă
de pe cea mai albă și înaltă stâncă
a Carpaților noștri de cutezanță și vis,
            peste veșnicii pustii,
            peste ape sângerii,
            peste furtuni, peste abis,
            peste lupte uriașe, peste țintirim,
            cântecul mare pentru care-am trăit,
            pentru care ne sbatem,
              sângerăm
              și trăim...

drumul pe care însăr azi, și scapăt,
așteaptă să fie bătut pân' la capăt...

EMINESCU

EMINESCU

Pe drumuri sprintene si fără moarte,
din Tisa până'n Bug și mai departe,
din Istria uitată pân'la Marea mare;
din Maramureș prin Timoc și Pind,
cuprins de-o necuprinsă'nfioarare
și de-o'nvolburare fără hotare,
ași vrea, ca'n basme, să-ți aprind,
        peste ziua de azi
și peste mii și mii de săptămâni,
cu aspre și cucernice mâni,
lumînări ca niște brazi,
în amintirea Ta statornică și vie,
pentruca de-acuma să se știe
pe-unde în crudă și sălbatică trudă
se'ncrâncenă, și rabdă, și-asudă,
și sângeră deavalma Români;
să se știe pân'la capătul lumii de-acu:
cine-ai fost Tu,
ce peste prăpăstii aruncatu-ți-ai punți,
cu desmărginirea să te înfrunți,
ca'n visuri să-ți cânte l'a sorții fereastră
al enigmelor cântec de pasere măiastră
și fântânile dorului, duios să te îmbie
ca pe-un arhanghel, cu apa lor vie...

De copilandru, ca pe-o coastă de munte,
după pasul tău mare, las urme mărunte
și prin viscole oarbe, ce șuieră și latră,
mă samăn prin spini, prin mocirle, pe piatră...

Și gându-mi, sălbatic tot ară și ară,
pe-a neamului Mare, furtunoasă și-amară...

Ca'ntr'un bun şi străbun ajun de Crăciun,
în jurul tău haiduceşte aş vrea să adun,
ca la un pretutindenesc ospăţ himeric,
ţara smulsă din lanţuri de'ntuneric
şi printre-aduşi de vânturi daţi de gol, ce se'ncruntă,
să te ducem pe braţe cu nemurirea la nuntă...

Şi după-atâtea păcate la ceruri strigătoare,
neamul întreg să-Ţi cadă la picioare
şi, cu ochii în lacrimi, să-Ţi ceară iertare!...

Fior şi drum al cântecului meu rebel
crescut subt fulgere şi vânturi de oţel,
pe urma ta eu sânger, cad, mă scol şi scapăt,
pălmuit de furtuni, până la capăt!...

Dintr'un ochiu adânc de orb potop,
        ca spălat cu isop,
din mine mă desbaer, mă desgrop!...

Şi de tot ce'n mine-i josnic, mă desfalc:
pe urmele tale să calc, şi să calc!...

Ca un bătrân şi neînfrânt haiduc,
ranele — ca pe vechi medalii — Ţi le aduc,
cu tâmplele albe de-a anilor ninsoare,
cu dacoromanică, smerită închinare,
ca unui legendar Ştefan-cel-Mare al cuvântului,
scos de Dumnezeu de sub legea mormântului,

        O, cetitor în stele
        şi'n adâncuri, proroc
        în calendarul de criveţ şi foc
        al zilelor mele!...

După botezul din leagăn al vieţii şi-al harului,
iată-te, singur, pe suişul Calvarului,

cu privirele'n jos
de surpat Făt-Frumos
al gândului într'aripat și-al versului:
ales între aleșii Universului!...

Scris Ți-a fost Ție, singuratic, să sui și să sui,
prin timpul care fost-a și nu-i,
pe-unde pasul clătinat ți-l pui!...
Pe când valea zadarnică te-așteaptă la fereastră,
a eternității noastre pasere-albastră.

In golul orb al acelei groasnice gherle,
fără privighetori și fără mierle,
părăsită de-orice pasere-a raiului,
cin'Ți-ar fi putut ghici ultimele svârcoliri ale traiului?

Ce lunatică, atotpătrunzătoare limbă,
ar fi putut să prindă, ca o divină splimbă,
clipa'n care laurii în spini se preschimbă
și aureola măreață,
în sdrobitoare coroană de ceață?!...

O, Doamne al lumii, se poate oare
o prăbușire mai cutremurătoare
a unuia ales să strălucească ca un soare?!

Ce cumplită răscumpărare pe-a chinului cruce
pentru neamul, pe care'n gând l'a dus și îl duce
peste curmă de curmă,
pân'l'a timpului clipă și prăpastie din urmă!...

Ce iad mai fioros ca orice iad,
când fluerele fermecate dintre degete-ți cad,
ca de fum
și de scrum,
în clipa cea mai dulce și înaltă,
când gândul, pașii de azur și-i pune
din minune'n minune,
în lumea ceealaltă!...

Şi când se rupe scurt, de-odată,
ca o pânză de paianjen, vraja toată.
Şi Făt-Frumos, ca într'un somn luciferic
simte pe creştet un coif de'ntuneric,
ca fulgerat de-un ucigaş dedeochi...
cu fluturi negri pe gând şi pe ochi.

De pe priviri, Domnul vălul ţi l'a rărit,
să vezi ca'ntr'o Biblie, dela'nceput la sfârşit,
cu văz fără taine şi fără eclipsă,
ca'ntr'o limpede şi fără margini Apocalipsă!...

Peste-a vorbelor traco-romanică gloată,
peste visteria lor, în mii de locuri îngropată,
crai,
peste-un mănos şi mândru grai,
tăcerilor noastre, ca nimeni niciodată,
glas ai venit să le dai!...

Din orice nouă, îndărătnică rană,
Ţi s'a rupt, Ţi s'a desprins,
în sbor aprins spre necuprins,
câte-o uriaşă-aripă năsdrăvană!...

Şi-azi cântecul tău: steag în al timpului vânt,
ca ţâşnit din adânc de pământ,
din ale dorului şi doinei izvoare,
din Dunări şi Mări-Negre multimilenare,
se'nalţă, ca o mie de albi Negoi,
peste prăpăstiile, peste furtunile din noi!...

Despicat-ai, cu uitătură fierbinte,
cu văz ascuţit ca o spadă,
cu gând flămând, la pândă mereu,
straturile de'ntuneric şi de oseminte,
dela temeliile de neguri şi sori ale neamului meu,
Ochiul tău vrut-a până'n străfund, să vadă...

Munții pentru tine, și-au lepădat platoșele de piatră:
să se scufunde—viu scafandru—văzul tău,
din hău în hău,
peste zine și rău,
prin măruntaele lor, în care cânii pământului latră...

Mulțimile mari, cu Tine de-aceeași limbă,
în frământări zălude,
pe urmele Tale, în sângerări și năpârliri se schimbă
într'un neam, ce ca și Tine vede și aude...

Peste-ale timpului Tău neghioabe leneviri și glume,
Tu, ca un nou, curat Adam,
deschisu-i-ai ca'ntr'un pustiu, acestui neam,
drumuri fără capăt și datu-i-ai un nume
și cântece ca de'nceput și de sfârșit de lume!...

Cu pană vie de vultur
sau c'un vârf de suliță,
aș vrea să-ți scriu, cu flacări, numele'n azur,
pe orice șold de stâncă și pe orice uliță!

Dante valah, Măria-Ta!
In foamea ce sălbatic trupul Ți-l mușca,
ca o vulpe mișea
ascunsă adânc subt haina Ta grea,
în trecerea scurtă pe-aici
Ți-ai mâncat, în taină, inima,
printre-aduși de vânturi și pitici...

N'a curs nicicând și pentru Tine, Dunărea,
nici cât pentru un hoț de cai...
Nu Te-a'nfiorat cu-a apelor ei potcă,
nu Țe-a legănat pe-al valurilor rai
ori subt ale vânturilor năprasnice săbii,
nici o lotcă
și nici bătrâne ori albe corăbii...

Marea-Neagră, neagră şi uituca,
n'a trimis nicicând spre ţărmuri, nici o navă:
s'aştepte ca pe-o albă Cosânzeană, inima-Ţi bolnavă,
ori ca pe-un Făt-Frumos, nemărginitu-Ţi dor de ducă...

Râvnind nemărginirea şi Inaltul,
        cu-obrazul supt
ai ridicat din lumea de desupt
ca pe-o minune nouă, ţara asta...
i-ai înălţat în soare, peste lume, creasta,
        ca nimeni altul.

Printre-ai tăi trecut-ai palid şi tăcut,
cu'nfăţişare de necunoscut...

Cine'n ţara Ta, te-ar fi putut înţelege?
Pentru ei statura Ta era: o făr-delege!

Cum ar fi putut cei dela masa din frunte
să vadă cu privirile strâmbe şi ciunte
dela poale până'n pisc un munte?!

Pe unde ai călcat uitat, apăsat,
        sfâșiat
de neliniști oarbe, de gânduri cărunte,
viforele s'au isbit de Tine ca de-un munte.

Furtunile surde şi urile, cu botul căscat,
        Te-au hărţuit, Te-au căutat
        ca pe un ciumat halucinat
şi cu-ale lor săgeţi, ascunse şi crunte,
lovitu-Te-au drept
        în frunte
        şi'n piept...

O, năprasnică, neînţeleasă Soarte!
Din milioane oarbe şi deşarte
din surde mări negre şi moarte,
Tu ni l'ai ales şi ni-l alegi;
l'ai înălţat şi mereu ni-l înalţi
peste toţi ceialalţi:
peste voevozi, peste regi,
peste veacuri întregi,
el singur, cu—adevărat—
        Impărat!

Dintru'nceput, de'nceput,
până'n asfinţitu-i fără asfinţit,
fără scaun, fără-arginţi, fără scut,
prin moartea-i de năpăstuit şi de uitat,
pe-al neamului cer, ca un luceafăr s'a înălţat!

Dar ce ne-a lăsat neagra şi-amarnica soarte,
din înfăţişarea Lui de Făt-Frumos,
        decât o amară privire în jos
şi un nume viu pe-o carte fără moarte!

Şi-un aspru testament, de pumnul lui scris:
«Doina» s'o ştim pe de rost până şi'n vis!
Apă vie să ne fie, lege şi pâne,
        pentru Româniile albe de mâne,
        pentru Româniile aspre de mâne,
        pentru Româniile dârze de mâne!...

MINERII

MINERII

prin munţi prădaţi, prin strimte văgăuni,
se nasc şi, ca prin temniţi, trec prin viaţă...
i-ademenesc comori ce-orbesc, comori-minuni...
şi ca pe nişte negre gloate de nebuni
i-atrag, încet şi uitător, prin ceaţă...

ii tilhăresc nădejdi, nelinişti milenare
ce le lunecă—lunatici şerpi—în sînge...
îi tilhareşte cenuşia depărtare
şi noui lumini în suflet le resfrînge...

şi zi de zi, în minele afunde,
cu trup, cu suflet în tăcute lupte,
se sbat să smulgă tot ce muntele ascunde:
mineri posaci, cu bluze negre rupte,

mineri-năluci, cu grele tirnăcoape,
cu lămpi din aripi vii de întuneric,
cu cari încearcă să surprindă, să desgroape:
comori avare, aurul himeric...

cazmauna muşcă 'n straturi aspre şi rebele...
scîntei ţişnesc, străfulgeră din ele...
şi cum se mişcă grei, nătîngi prin neguri grele,
cu ochii înoptaţi,
par groasnici, schilavi făcători-de-rele,
ucigaşi de regi şi de 'mpăraţi...

cu lăcomie oarbă sapă, sapă...
şi se opresc ursuzi cînd viaţa-i întrerupe,
iar cînd petrec, din grelele lor cupe,
în duminicile lor vijelioase,
în loc de pace, cu răsmeriţi se adapă...
zăduful pălmuie sălbatic, muşcă...
crâşma-i cuptor zidit din praf de puşcă...
uităturile li-s ascuţişuri tari de ţeapă...
cuţite scapără în pumni ce crapă...

dar mina 'năbuşe—sălbatice scintei—
furtunile ce prind să crească, iuţi, în ei...
ca funiile se 'ntind, sub stînci, ale lor vine,
pe gîturi de oţel, pe braţele robuste.
iar ochii 'n scînteeri, de ei parcă străine,
împrăştie tristeţi de nesfîrşite puste...
vorbele trîndave, ciunge ce-şi iau sbor
din inimile lor de 'ntunecimi, sătule,
par grele, sdrenţuite libelule
ce se lovesc de ziduri reci şi... mor...

şi ei trăesc, se sbat, se sting aşa,
visînd comori
ce zac poate sub focul altor sori,
în neştiute, moarte-adîncuri, undeva,
dincolo de timp şi viaţă, undeva...

muncesc uitaţi cu braţe şi cu gînduri de văpae,
cu uitături de cîine...
şi cînd tîrziu, tîrziu apoi,
de griji lumeşti, de gînduri, goi
la poala jefuită-a muntelui enorm,
în case joase şi colibe putrede, adorm,
cînd peste lume visele-s stăpîne:
la masa largă şi 'ncărcată-a zilelor de mîine,
veseli, cu cuţite de-aur tae
din cea mai albă şi mai bună pâine...

PRIN GLODUL MINEI SURDE

prin glodul minei surde
ce stă să se 'mburde,
pentru pită şi apă,
uite-i cum sapă,
cum asudă, cum sapă,
ca alţii să ce 'mbuibe, să sburde...

acră-i bezna şi-adîncă,
răbdarea-i beată încă,
beată şi—oblîncă...
surpă-te, stîncă!...
sîngeră, brîncă!...

cazmaua căţeaua,
le muşcă, mişeaua,
în cuşca adîncă,
le roade, le mîncă,
tîlhăreşte, deavalma,
inima, palma...

IOANE, FLACAU FRUMOS

Ioane, flăcău frumos
poţi tu cădea mai jos?!
pentru tîrîşul pe brînci
nu capeţi nici doară cît mînci...

robire-ai tu oare mai rău
în viscolul traiului tău,
de-ai fi trăit, de-ai trăi
în temniţă, pentru hoţii?!...

aurul ce-l scoţi pentru toţi,
îl duce o mînă de hoţi...
ce rânduială pe dos,
Ioane, flăcău frumos!...

crîncen asuzi, te sbaţi
pentru stăpîni blestemaţi...
poţi tu mai jos cădea,
Ioane, decît aşa?!...

MINA

pentru patron, vistiernic,
de-aur se lapădă...
pentru miner, — nemernic
doar ceaţă şi-apă dă...

cîtorva — rîu darnic —
belşug aduce, dă...
minerului, — amarnic
doar pită mucedă...

dar iată, la rîndu-i,
mina se clatină...
de cîndu-i?!... de cîndu-i
hoţia, — datină?!...

minerul supt, jalnic
pumni peste mutre dă...
sue sînge năvalnic
în carnea lui putredă...

PRIN MINA OARBA...

prin mina oarbă, udă,
cu feţe hidos pămintii,
se mişcă, beţi de trudă,
minerii, ca ciurzi de stafii...

ca schilav se tîrăşte oricare
cu văzul căzut, cadaveric,
putrezi pin' la os de sudoare,
de glod şi 'ntuneric...

bezna dospită li-e pită,
mina: spital, biserică...
foamea: zgripţuroaică 'ndrăcită
minia lingă ginduri li-o ferică...

pieri-vor dearîndul ei oare,
— robi negri in mina adincă, —
făr' să străfulgere cîndva, în soare,
cazmalele'n uscata lor brîncă?!...

IO, ION CIURA

Io,
Ion Ciura,
neam de mineri rumini,
flămând, fără lucru de nouă săptămini,
        ca un strigoi
        vreau să plec dintre voi
        cu brincă oblincă
mi-am făcut cea din urmă pită
        din dinamită...

Miine, in nici o prăvălie,
nu va mai cere pe datorie,
        minerul Ion Ciura...
îşi va închide, singur, pentru vecie,
        gindul şi gura...

De cele pămintești, fără plins, mă desbaer
și rece ca de piatră,
cu rînza-mi: cățea ce mușcă și latră,
stau gata trupul să mi-l risipesc in aer...

CA DIN STERPE COLINDE...

ca din sterpe colinde,
foamea nebună,
ca o furtună,
ne-adună,
ne prinde,
ne vinde...

oriunde-ar fi să pornim,
ca 'ntr'un țintirim
tot aici nemerim...

pe stăpin nime nu-l știe
decit de pe hârtie...
o fi frumos?! o fi urit?!...
noi doar atit
știm pe sama lui:
că om de omenie nu-i
și nu poate să fie...

pentru aurul ce-i ridicăm grămezi
ca grîu 'n după-amiezi,
precum vezi:
cite-un bruș de piine,
cit pentru-un ciine...

IN OPINTIRI NEBUNE...

în opintiri nebune...
surp stînci de cărbune,
pentru-o pită de tăciune...

am uitat să mai rîd...
debunăseamă plînsul mi-e hîd...
        trupul mi-e gol,
        blidul mi-e gol...
braţul se face tot mai domol...

pe-o zi de ger ca asta,
mi-am dus, sub pămînt, nevasta...
copiii, galbeni ca ceara,
mi i-a 'ngropat pe-amîndoi primăvara...

mînia se stinge ca un tăciune...
foamea 'ncovoaie, supune...
surp stînci de cărbune,
        prin pustii galerii,
        printre sluţi morţi de vii...

şi-s tot mai nătîng, tot mai urît,
în praful gros ce mă strînge de gît...

SE DUCE CU NECAZURILE LUI...

se duce cu necazurile lui...
vinde-şi-ar trupul şi n'are cui...
vinde-şi-ar sufletul şi n'are cui...

ca o apă tinereţa-i sprintenă s'a dus...
patroni tîlhari ca pe-aicea nu-s...
trîntori graşi ca pe-aicea nu-s...

gînd năprasnic, inimă grea, —
robia asta cruntă, mişea,
ţinea-va pîn, la capătul lumii, aşa?!...

MINERULE, TE SCOALA!

minerule, te scoală,
dă-mi mîna ta de smoală
și uită-te, uită-te bine,
la mîna mea goală,
    la mine!...

din ale veacului mine
de strîmbătăți, de păcate,
ies dîrz, încruntat ca și tine...
aceași năpastă ne bate,
    minerule, frate!...

MINA-I TOT MAI GLODOASA...

patronul putred petrece
in orașul hrăpăreț, departe undeva...
mina-i tot mai glodoasă și rece
și truda tot mai lungă și mai grea...

patronul putred petrece
din belșugul minei tot mai sărace...
flămânzi mi-s copiii, la număr zece,
muerea-mi de-un an îi că zace...

împrăștie nebun, tîlhărește
aurul ingămădit de-un norod ce cerșește...
bate'n cărți cît mii, mincă, bea cît zece...
patronul putred petrece...

PARC'AŞ FI DE-O MIE DE ANI...

parc'aş fi de-o mie de ani...
sdrobit miner, hulit rumîn,
mă 'ntorc schilod, c'o sdreanţă de plămîn,
din iadul iadurilor dela Petroşani...

carnea pe mine-i ca arsă, ca fiartă...
gîndul meu: rănită, oarbă muscă...
cine intr' aci, pe picioare se uscă...
ciocoiul şi groful nu iartă...

n'avem un loc al nostru sub cer
pentru mese cu piciorul strîmb...
n'avem pe pămîntul ăsta nici un dîmb...
cu grâne, pentru foamea noastră ce-ar mînca şi fier...

de-atîta praf ni-e uitătura de cărbune,
o, dacă-ar fi să am un petec de pământ şi-un plug,
cu copiii mei m'aş rîndui la jug
şi, slobod, aş ara din zori pîn'soarele apune...

dar n'am decît aceste braţe grele,
crăpate, ca de cuţite, de trudă...
mai putea-voi izgoni eu oare foamea crudă,
din bordeiul ăsta orb, cu ele?!...

ciocoiul mişelnic, fudul,
în aur vrea să schimbe cel din urmă cărbune...
jandarmul sudue şi 'ndeamnă cu puşca, s'adune
pentru trîntori, aur şi argint destul...

pentru-un strigăt m'au purtat din temniţe'n temniţe,
m'au schinjuit zile 'ntregi, săptămîni...
urma lanţului mi' s'a săpat adînc pe mîni,
dar gîndul nime nu poate să-l întemniţe...

plămînii mi-s roși, genunchii mi-s moi...
de viu mă usc aici în munci și putrezesc,
în strîmbătăți sub cer, sub pămînt rominesc,
pentru-o mînă de scîrnavi și ucigași ciocoi...

dar, vai aceste mii de grele tîrnăcoape
cînd s'or ridica odat', vijelios, în soare
pentru lupta noastră cea mai mare, —
cîți dintre ciocoii nesătui vor mai putea să scape?!

TRUFAȘI, MIȘELNICI STAPINI!...

trufași, mișelnici stăpîni!
o zi
va veni,
cu aripi sălbatice de vijelii,
cînd crunt ni-or scăpăra cazmalele 'n mîni...

atunci,
atunci...
smulși, rupți din munci,
ieșiți din minți,
cu pumni fierbinți
cu-oțelul nostru tot,
sdrobi-vom celor ce'n picioare ne calcă,
bot scîrnav după bot
și falcă după falcă!...

S'OR INGROZI...

s'or îngrozi
'ntr'o zi
sălbaticii împăraţi ai fierului
de isprăvile cutropitoare-ale minerului...

foamea ce gîlgăe, roade şi latră,
acuma în el, —
cu ghiare de oţel
îl va zgudui 'ntr'o zi
şi n'o mai rămînea, cît vezi pe-aici
piatră pe piatră...

împăraţii cu pistrui şi fără de pistrui
ai fierului,
nu văd, din palatele în care se 'nchid,
cum creşte, mereu pe orişice zid,
pumnul uriaş, năprasnic, al minerului.

MINERUL

Acum: sătui, puternici, semeţi,
nu-l vedeţi, nu vreaţi să-l vedeţi:
negru sobol,
în sbateri nebune,
caută, scurmă,
flămând şi gol,
în mine de aur, de fier şi cărbune...

ce-i mai rămîne,
peste apă şi pîine,
e ziua de mîine,
e zarea de mîine
ce nesfârşite curcubee-aruncă
peste crîncena-i muncă...

mîine
creşte-or, pentru hămeselile-i păgîne,
rîuri de lapte și codri de pîine...

mîine
el,
de pe rupte, putrede trepte,
cu glas de vifor şi de oţel,
va da porunci năprasnice, drepte:
puștilor, ciocanelor, plugurilor, sapelor,
satului și-orașului,
piticului şi-uriaşului,
uscatului și-apelor...

în fruntea mulţimilor, cu furia-i întreagă,
va ști, fără greș, în cine să tragă
pe cine să prindă, să rupă 'n bucăţi,
pentru-atîtea și atîtea strîmbătăţi...

azi n'are pat, n'are pîine, —
dar mîine,
va stăpâni pământul, cerul,
rodnic ca natura, atletic, de oţel,
el,
minerul...

PRIN PIATRA, PRIN GLOD...

prin piatră, prin glod,
pe bine, pe rău, —
pasul de pasul tău,
prin veac, mi-l înnod...

de tine alături
fulger, înfrunt
pe cei ce, scurt, crunt,
vreai din calea-ţi să-i mături...

în groapa rînjită de unde scot cărbunele
să dau de prînz și de cină locomotivelor;
cu răsuflarea seacă,
cu fulgere în trupu-mi de flăcău,
m'opresc o leacă
și-mi pare rău
că nu-s un uriaș din dinamită plămădit:
cu pumni de foc
să răsar năprasnic, la noroc,
pe neașteptate,
prin bănci, prin palate,
prin cuiburi de jaf și răsfăț. —
pe trîntorii toți de gîturi să-i înhăț,
cu pumnu-mi de fier,
crîncen socoteală să le cer,
io,
Iacob Hâmpu,
rob neghiob,
miner
cu inima și vorba verde,
om care nu mai are pe lume ce pierde...

PESTE PRAPAD...

peste prăpăd de prăpăd
vreau s'ajung,
vreau să văd:
pînă la umăr, — ciung,
brațul prea lung,
brațul dedat la rău,
scîrnavul braț de călău
al stăpînului tău...

cu gîndul la pîndă
lîngă mina flâmîndă,
zilelor mele atîta încă ceru-le, —
minerule, minerule!...

RAPSODIE VALAHA

făr'să vreai,
datu-ne-ai:
ani—și grai
rupt din rai...
și-aspri pași
de ostași,
tu ne dași...
și vrăjmași
uriași,
pe acești,
fără vad,
tîlhărești
țărmi de iad...

drept inimă năprasnică, grea,
datu-ne-ai Dunărea...
și văzuri la pîndă,
prin besna flămîndă,
pe hotare de-osîndă...
și vreri fără modru,
în văzduh furtunos,
sub cer albastru,
aicea jos,
din codru în codru,
din castru în castru,
din vatră în vatră
pe 'ntinderea humilor,-
Romă de piatră,
Romă străveche,
împărătească făr'de pereche
a lumilor...

dac dîrz ce moare
'n picioare,
apărîndu-și cu furie șuie
ce-al lui e,-
cu răsmerița-mi,- carpatic-dunărean mănunchi
de furtunatică aromă,-
cu sîngele oprit în piept
și 'n rărunchi,
în fața ta, Romă,
gîndul meu drept
cade 'n genunchi...

și-aș vrea, cu dorul—lunatic lup—
din codrii veacurilor să mă rup...
să trec, din poartă 'n poartă,
prin vremea moartă,
din ușe în ușe
cu sandale ori opinci de cenușe...
cu veacurile sub picior,
să m'opresc l'al timpului izvor...

cu bruscă brîncă bătăușe
să smulg a clipelor cătușe...
să bea
cît va vrea,
setea mea aspră, fierbinte,
din toate apele aducerii-aminte...

să simt privirea-mi cum se revarsă:
mare de-argint peste vremea arsă...
cu văz vulturesc să străvăd
peste prăpăd de prăpăd...
dintru 'nceput de 'nceput,
ce nimeni niciodată n'a văzut,
să văd...
să văd...

cu-auzul supt
de svonuri surde de desupt,

zălud,
să aud,
să aud,
peste fîlfăiri și fîlfăiri zălude,
ce nimeni nu aude,
să aud...

pe sub cușma-mi de ceață,
prin noaptea ce suflarea mi-o îngheață
și haina putredă mi-o desprinde din umăr,
veșnicia s'o privesc în față,
cu tainele-i și mormintele-i fără de număr...

și'n foamea de-a ști, ce măruntaele-mi mușcă
și, ca un plug știrb, gîndul mi-l scurmă,
proptit pe uitătura-mi ca pe-o pușcă,
s'ating
—cuib de paing—
nevăzuta, noptatica, năzărita urmă...
și pornite din ea,
cît ține 'ntinderea,
alte turme
și turme
de urme
și urme
și urme...

să fac pripit popas,
fără glas,
de taine grele, greu,
pe cel dintîiu pas
al neamului meu...

l'al începutului lui căpătîiu,
halucinat,
cu drumul înapoi uitat,
să'mbrățișez, să desmierd, să mîngîiu:
zorile și ziua lui dintîiu...

la răscrucile oarbe-ale tainelor,
l'al copilăriei lui izvor,
c'un fior copilăresc
să m'opresc,
apă să beau din apa zorilor...

cu-auzul zăbavnic, zălud,
să aud,
să aud,
cea dintîiu vorbă să i-o aud:
sbor scurt de turturea
cu toată mireasma pămîntului pe ea...
şi'n aerul crud,
de cutremur, sînge să asud...

pe-ale veacurilor zori proptit,
s'aduc din noapte şi nesfîrşit,
trecutul, trecutul—uragan împietrit...

de piatră să rămîn,
cu inima bătînd ca un ciocan,
ascultînd cum ţipă, năzdrăvan,
dintr' un aşternut de aspră dacă şi de-oştean roman,
rodul lor cel dintîiu: —întîiul român...

să-mi cînte—Mări Negre— 'n urechi,
toate vetrele şi luptele străvechi...
să fac să se 'nalţe, ca dintr'un vulcan,
peste văzduhul nostru: umbra lui Traian...
ca nişte oraşe-năluci, din cenuşe şi spuze,
să crească uriaşe Sarmisegetuze,
din pietre străvechi şi-oţele noui,
stropite cu sudoare şi sînge din noi...
pe Decebal din munte să-l scot
cu curajul lui tot
şi 'ntr'o 'nvolburare fără seamăn,
ca un proroc,
în cîntece de foc
peste neam, peste ţară să-l samăn...

Rătezatul
îngropatu-ne-a în stînci împăratul...
Surul
fostu-ne-a, prin besne, pandurul...
munţii pe-aicea, dearîndul,
cunoscutu-ne-au pasul şi gîndul...

veac de veac, ne'ncetat,
muntele fostu-ne-a pat,
pat fulgerat,
sîngerat...
dormit-am prin brazi prin brădui,
cu-auzul pe inima lui...

stîncile pe cari văzduhul norii şi-i cerne
şi cu mînă de vifor cetini aşterne,
fostu-ne-au perne,
perne eterne...

candelă fostu-ne-a: luna,
goarnă: furtuna...
şi, pe bolta albastră,
pentru pasul nostru aspru şi spornic,
soarele—singurul ornic
peste veşnicia noastră...

pădurea fostu-ne-a: verde biserică,
poiana: mânăstire feerică,
iar piscul solitar:
altar...

şi'n luptele noastre cu iadul,
preot vremelnic
fostu-ne-a bradul...
şi cerul: molitvelnic...

ogrăzi, cu miile,
ne-au fost cîmpiile...
şesurile fără de hotare
fostu-ne-au hambare

și, pînă unde zările se 'nchid:
Marea-Neagră și Dunărea—zid...

Carpații bătrîni
fostu-ne-au tătîni,
tătîni și stăpîni...

Transilvania îndărătnică și idolatră,
prin viscole ce țipă și latră,
ne-a crescut pe sălbateca-i vatră,
în scutece de piatră,
la țițe de flacări și cremene,
nime'n primejdii cu noi să nu semene...

cu piepturi ce nu se'nspăimîntă,
cu pași sub cari piatra crapă și cîntă,
luatu-ne-am cu lupii și urșii la trîntă...
crescuți cu bourii și cu furtunile deavalma,
strămutat-am stîncile din loc
și-așa, la noroc,
prins-am fulgerul cu palma...

pază aspră, de neclintit,
spre răsărit,
să fim,—vrut-ai tu,—
din zilele lui Traian-Impărat pînă-acu:
cu pluguri de foc
smulse din loc în loc,
tîrîte, parcă de vifornici bouri
pe brazde despicate spre nouri...

cosași
uriași,
cu diavoli în cuți,
cu coasele iuți...
cu piept aspru, gol,
trecînd ca nebuni,
din furtuni în furtuni,
din pîrjol în pîrjol...

ciobani năzdrăvani
peste ani...
drumeţi îndrăzneţi
peste ceţi...

plugari milenari
peste gropi de barbari,
printre secoli tîlhari,—
Romă, cu tine una
pe totdeauna...

fără uşe
la colibe de praf şi cenuşe,
în răsboiri, ne'ncetat,
în Dunăre rănile ni le-am spălat
şi'n munţi cărunţi,
ni le-am vindecat...

din ţundra cu care tu ne-ai aflat,
toţi lupii viforelor au muşcat,
dar nu ne-au putut-o smulge din umăr
furtunile fără de număr...

Decebal şi Traian,
de s'ar întoarce, pentru-o zi, înapoi,
pe pămînt între noi,
ne-ar găsi
pe-aci,
peste-al veacurilor putred puhoi,
cu-aceeaşi ţundră, cu-acelaş suman,
cu-aceeaşi cămaşe
ce trupul ni-l înfaşe,
ca şi-atunci,
cînd
fierbînd
de-ale sîngelui iuţi, prădalnice porunci
şi de rîvne semeţe de nesupunere,
treceam în drumul tău,
cu gînd rău,
ca peste-un părău
peste Dunăre...

opinca de-atunci, tot așa e...
aceeași urmă în tină tae...
ca ferecată pe eternitate,
aceleași drumuri îndărătnice bate
și, sprintenă, trece prin glod
și pe drumul schilod,
ca pe pod...

crivățul ce sîngele'l înghiață
și ne urlă'n auz al stepelor vers,—
nu ne-a schimbat la față,
nici la mers...

cunoscut-am urgiile
lungi cît veșniciile...
pe casele noastre cîntat-au, fioroși,
roșii cocoși
ai focului
și-ai nenorocului...

drumurile țării cu sînge le-am udat,
în lung și'n lat,
neîncetat,
dar n'a fost iscoadă
plîngînd să ne vadă
pe drumurile ciungi și grele,
scrise de-asupra noastră în stele...

pajură neagră, spre mine,
vine,
vine,
cu sborul uriaș, fierbinte,
aducerea-aminte...
și alunga eu n'o pot
de-al cailor tropot,
de-al luptelor ropot,
de-al inimei clopot...
de potopu'n trecere,
de a morții secere...

și de schimbătorul curcubeu,
rupt mereu, ivit mereu,
peste luptele surde ale neamului meu,
ale sîngelui meu,
ale visului meu...

iuţi, dîrji, răsbunători,
cu pumnii pietroşi şi fierbinţi,
n'am scăpat cuţitele din dinţi
nici sub copite de cutropitori...

sdrobit-am oşti năprasnice de turci,
de unguri mîndri şi de tătari...
şi le-am spulberat cum spulberi pleava,
din Dunăre'n Şelimbru şi Suceava...
trecut-am munţi înalţi şi ape mari,
înfruntat-am temniţi tari
şi furci...

roata lui Horia
creşte-va 'n adîncurile noastre, zi de zi,
pîn'ce soarele pe cer s'o mai ivi,
pîn' işi va închide cartea de sînge—istoria...

sîngele lui,
sîngele lui
mai tare ca tăria oţelului,
în clocotitor puhoi
s'a revărsat în sîngele din noi...

şi nu-s pe pămînt Negoi de noroi
şi nici pe leneşe puste, atîția gropari,
iuţi şi barbari,
roata lui Horia s'o îngroape în noi...

ca de-un junghiu în inimă străpuns,
un ostaş, în cea din urmă clipă,
viaţa mea, ca din străfunduri, ţipă,
ţipă lung, prelung după-un răspuns:

cine te-ar putea
rupe vreodată 'n două,—
Romă de veci,
Romă nouă?!

ce Vezuv de cenușe și de noroi,
ar putea mînji văzduhul între noi,
ca sîngele nostru mănos și fierbinte,
să nu-și mai aducă de Roma aminte?!

cine oare l'ar putea năzări,
pe faurul tău de azi, într'o zi:
furtunos alian
lui Traian?!

peste ce cumplite, ucigașe sfîșieri,
ar putea trimite oar'vreodată, el,
împotriva Romei de ieri:
italic sînge și oțel?!

puteare-ar oare, italici sburători
sbura spre Carpații noștri, lunatici,
pe pajuri de fier, printre nori,
peste solare, romane Adriatici?!

puteare-ar oare noua Romă 'n univers,
să facă-aceiași pași
spre răsărit, spre noi, în acelaș mers,
cu-ai lui Attila și Arpad urmași?!

și dacă-ar țîșni, ca 'n ziua d'apoi,
din crunte porunci latine, furtuna,—
puteare-ar aripele ei sdrobi în noi,
Romele noastre din totdeauna?!

dacă tu, prin veacuri, ți-ai uitat,
de mii și mii de ori, de noi,
spre tine ca spre-un tărîm fermecat,
ne-am uitat, ne uităm înapoi...

de mici, cu mîini albe de gînd și de vis,
toate porțile ți le-am deschis...
străzile ți le-am bătut, cu pasul tremurat,
și-ale Cezarilor statui le-am sărutat...

ca spre 'nflorita copilărie,
Roma, Roma, spre tine mă 'ntorn,
ca după-un cîntec de corn
venit din străfunduri de veșnicie...

Dunări și Dunări de-ar trece,
pe-aici, în năprasnic puhoi,
n'ar putea, pe veci, să înece
toți Traianii fără moarte din noi...

o, cum aș vrea 'n daco-romanic grai
să'ncerc un crîncen, decebalic vers,
cum aș fi 'ncercat pe cînd erai
stăpînă peste univers!...

pe Guadalquivir, pe Tibru și pe Dunăre,
răsună acelaș grai năzdrăvan
ce stepe străbătut-a, și pampe, și ocean...
aceleași legi străvechi poruncesc supunere...

dac, roman, iber,—
acelaș pas de piatră și de fier...
aceleași drumuri și văzduhuri noi...
și poduri nevăzute peste-ocean de-ocean...
Decebal și Traian
s'au împăcat de mii și mii de ori în noi...

la nașterea, din ciocnirea cutropitoare
a două vreri crîncene, a neamului meu
cînd Roma vorbea,
ca la o poruncă făr'de hotare
pămîntul întreg se scula în picioare,
cu ochii spre ea...

pe urmele-i, iată-ne, cît frunză și iarbă,
neam de sălbatice seve svîcnind,
c'un picior voinic înfipt în stepa oarbă,
cu celalt, peste puste și ape, în Pind...
cu umeri răzimați
de Carpați...
cu Marea-Neagră la poartă,
cu Dunări năvalnice de sînge și jind,
vuind,
peste nămolul orb și peste piatra moartă...
cu codri de-ostași, ca brazi lîngă brazi...
ce poți mai mult să ne ceri,
Romă de azi,
Romă de ieri?!

de n'am fi noi, cît aur și cîți oameni
ar trebui prăpădul să-l înfrunte
pe-aici, din munte 'n munte,
și cîte rîuri de sînge trebuire-ar să curgă,
o, Romă-demiurgă,
ca împărătescul grai al tău,
pîn' la margini de hău,
pe piscuri de Carpați și prin stepe să-l sameni?!

în împărăția besnelor răsună surde
și fără număr goarne de goarne...
visînd pămîntul din temelii să-l răstoarne,
oști aleargă și cresc—uragan...
caii viforului încep să sburde
sub pinteni crînceni de nou Gengis-Kan...
năvălind, cu copite de flacări sirepe
din stepe,
goana sălbatecă,
în Adriatecă
și'n Cornul-de-Aur vreau să și-o adepe...

aici, la pîndite hotare,
unde pofte zănatece urlă și latră,
așteptăm, ca de veacuri, în zare:
ostași crescuți ca din piatră...

cu arme fără de număr
la umăr...

cu-auzul: clopot de-alarmă,
cu bocanci ferecaţi ce fierul îl sfarmă,
în vînturi şi ploi,
în bălţi de noroi,
stau gata, pe ţărmuri de besnă şi sloi,
cu feţele arse, spre sorii lor noui,
toate Romele nevăzute din noi...

mă sbucium, ard, şi scad, şi scapăt
şi ca dintre ruine de potop,
din măruntaele-mi de flacări mă desgrop,
rapsod să-ţi fiu, în luptă pîn, la capăt...

acum,
acum
şi peste-acum,
peste pasu-mi ars de praf şi scrum,
peste numele-mi de negură şi fum,
să-mi spintec sprinten drum
tot mai departe,
tot mai departe,
peste mine, peste viaţă, peste moarte...

gîndul sălbatec, fierbinte,
trece—rîu orb—înainte
şi'n valuri haiduce,
cerul fără margini ţi-l duce,
printre vii, printre morţi,
spre Marea-Neagră-a uriaşei tale sorţi...

cum aş vrea din stînca mea să mă desprind
şi c'o putere ce pe morţi îi reînvie,
pe corabia cît o'mpărăţie
a unui viforos, oceanic jind,
pe ape haiduc
să mă duc,
să mă duc,

de viscole și valuri beat,
să bat
să străbat
cu soarele: far,
cu busolă: furtuna,
cu îndrăsneala: singură pîine:
mările veacurilor tale de mîine,
din totdeauna spre totdeauna...

dorul și gîndul
trec prin timp, despicîndu-l...

așa,
ți-a fost scris undeva, undeva,
în tulburea, titanica tainelor carte,
să mergi, să mergi în mergerea ta,
pe calea cea mai lungă și mai grea,
neînfrînt, nesupus,
tot mai sus
și tot mai departe...

ca pe-o nouă Romă, să te aștepte,
l'ale măreției tale porți și trepte,
peste mii și mii de ani,
îngenunchiați:
Carpați
și Balcani...

sporind ca nisipul mării, mereu
vei stăpîni
pe-aci
pe veșnicii,
neam al meu,
neam al meu!...

pluguri purtate de brațe de viteji
vor ara pe Ceahlău și Bucegi...
pe plaiuri, pe ogoare, pe moine,

răsuna-vor, ca şi-astăzi, aceleaşi doine
oacheşi ciobani, în glugi, ca 'n poveste,
cînta-vor din fluer, pe-aceleaşi creste...

sub ale soarelui suliţi,
holde vor creşte pe piscuri şi pe uliţi,
cu paiul cît săbiile,
cu spice cît vrăbiile...

peste prăsila vrăjmaşilor noştri de-acuma,
cădea-va, de veacuri, roua şi bruma...
vîntul—armăsar uriaş—călca-va uşor
iarba pe mormintele lor...

vor paşte pe ele ciurdă de ciurdă,
bivoli de plumb şi mînji ce sburdă...

l'ale Tisei galbene ape
tot cai valahi vor coborî să s'adape...

şi-un neam de uriaşi
năprasnici la paşi,
în crîncene căutări de vrăjmaşi,
cu cari să-şi măsoare,
puterile făr, de hotare,
peste prăbuşiri ce faţa lumilor o schimbă,
vorbi-va cu Carpaţii, cu Bugul, cu Dunărea,
cu Marea-Neagră şi cu Dumnezeu,
ca 'ntr'un nou apocalips, deapururea,
aceeaşi limbă,
în care-şi cîntă azi furtunile şi-aleanul
neamul meu...

RAPSODIE DACA

RAPSODIE DACA

Peste viaţă, peste moarte,
peste ape mari, peste fruntarii sparte,
peste uriaşe uragane jucăuşe
de fum şi de cenuşe
tot mai departe,
tot mai departe
durduie, durduie tunul mereu...

neam al meu, neam al meu,
înainte
pân' unde te duc aducerile-aminte,
până unde-ajung să te îndemne
noptaticele semne,
lăsate în glie — năzărite turme —
de străvechile străbunilor urme...

tot ce calci voinic şi rupi pe-aici din hău
e-al tău
al tău
de mii de ori al tău,
cu hrisoave de 'ndrăzneli şi sânge, întărit,
neîncetat, neîncetat, neîncetat,
până unde paşii ţi-ai purtat
şi risipit
de mii de ani, din leat în leat...

pe unde ostăşeşte treci acum,
prin foc şi scrum,
cu sprintene uitături de văpae,
graniţe nouă, ca prin farmec, se tae...
întinderea toată a ta e!...

pe unde revărsatu-te-ai, fără răgaz,
mănos și solar
din hotar în hotar,
din zăgaz în zăgaz,
ducându-ți tăcerea, și cântecul, și taina,
cu văzul viteaz,
cu pasul mai tare ca piatra,
dintr'o apă într'alta,
din Tatra
la Ialta
din Tisa până 'n Caucaz,
din Hotin până 'n Tesalia și Pind,
din Maramureș până 'n Craina
și 'n Timoc,
din Marea de Azov
la Marea Adriatică,
cu-aducerea aminte — uriaș hrisov —
azi, în frământare furtunatică,
năvalnică și la primejdie surdă,
douăzeci de milioane de inimi s'aprind
și ard, și cutează, și zburdă,
cu vrere — năprasnică durdă —
pe granița aceluiași jind...

douăzeci de milioane de gânduri de foc,
de foc și noroc,
de când zarea scapără și fulgeră tunul,
făcutu-s'au unul...
neam al meu,
mușcat de zile amare, mereu,
cu țundre de flăcari pe umeri,
tu, ce rănile-ți nicicând nu le numeri
și nu te lauzi cu ele, —
pe carele de foc, cu răsuflet fierbinte,
ale aducerii-aminte,
peste garduri și ziduri de-oțele,
peste morminte,
peste Urali de hoituri fără nume,
spre margini de lume,

pe drumul cel mai aspru și mai greu,
cu Dumnezeu
înainte,
neam al meu, neam al meu!...

uitând de strâmbătăți și nevoi,
ca la nuntă pleacă la război,
flăcăii-ți bătuți de vânturi și ploi...
parcă Dacii 'n uriaș puhoi,
în strae noi, cu arme noi,
s'ar fi 'ntors de peste lume înapoi,
precum li-o fi în stele scris,
să moară
a mia și a mia oară,
pentru albe Sarmisegetuze de vis...

pe orice petec de supusă glie,
o Dacie, ca 'n povești, învie...
și pentru țara ce crește în crâncene spasme:
noi Decebali, coborîtori din piscuri și basme...

curajul lor ca' n platoșe se 'mbracă...
parcă au același nume toti...
se 'nfrățesc în ei străbuni și strănepoți...
în gândul lor, pe totdeauna, se împacă
mândria Romei și dârjenia dacă...

∴

a trebuit să se zmulgă crâncenă și cenușie,
din hăuri și din veșnicie,
o ziuă ca asta...
și să vie, să vie, să vie,
să ne 'nfierbânte țeasta,
cutropitoare, oarbă, ca ș'acuma,
cum vine cu aripi de fulger, năpasta,
cum vine, cu moartea de mânecă, ciuma...

parcă Uralii — apocaliptică sălbăticiune,
cu milioane de capete și labe de foc,
s'ar fi urnit de-odată din loc
ș'ar fi pornit — prăpăd — spre soare apune...
ca aduși de furtuni și sudalme
vin, răsfățați de bice și de palme,
cu uitături de fiare și cu pumni de hoți,
vin grămadă de grămadă, toți,
cu mârăituri de dulăi,
mânați dinapoi de călăi,
cu pași-bolovani,
cu ochi lunateci și subterani,
cu fețe strâmbe de urangutani,
crescuți în bezne de mii de ani...
cu gând
sângerând,
diavolesc,
cu pașii fierbinți,
cu cuțitele 'n dinți
năvălesc,
năvălesc,
năvălesc,
ca țâșniți din măruntaie de vulcani...

din depărtări de glod și foc se rup
și-aleargă, aleargă, cu foame de lup,
cu diavoli în trup,
fără de cântece,
cu raiul în pântece,
pe cai fără șele și frâu
să salte, în goană sălbatică,
ca peste un râu,
peste-Adriatică...

să-și învăluie vifornicul drum
în volburi de scrum și de fum...
în Tibru armăsarii să-și scalde
năpraznica sete de ape calde...

şi 'n cavalcade tamerlanice, păgâne,
de azi pe mâine
să 'nghită Europa şi pământul ca pe-o pâine...

cu ale morţii unelte la umăr
vin, vin fără de număr,
cu trupuri de mocirlă asudă,
cu oasele putrede de foame şi trudă:
ocean de noroi ce 'n furia-i rece,
spurcă totul pe unde trece...
mongolica foame nomadă,
visul scitic fără spovadă,
visul stepelor, de veşnică pradă,
hoardă de hoardă îi mână,
cu iadul sub paşi, cu prăpădul de mână...

e-aceaşi războire între bine şi rău,
între lumină şi hău,
între jos şi 'ntre sus,
între Satan şi Isus...

întinderea se cutremură, scapără, arde,
de tunuri, de tancuri şi huiet de hoarde...
ca ziduri titanice, oşti crâncene 'n mers
gata să 'ngenunche întregul univers,
vin spre-asfinţit, cu văzul schilod,
ca aduse de-uragane de glod...
din văzduh, dealuri de flăcări se varsă,
cât vezi cu ochii, în zarea arsă...

din depărtări în iureşe barbare
ţâşnesc ca din iad, făr' de număr.
cu coase de fulger pe umăr,
pe balauri de beznă călare...
vin în furtunatic galop,
ce crâncen se frânge
şi creşte năprasnic la loc:

potop,
şi potop,
şi potop
de ropote
de tropote
de foc
şi de sânge...

meliţă-i puşca, durduie tunul...
Ioane,
fost-ai tu unul,
azi, eşti milioane...
pământul pe-aicea te ştie
din înflorita-i copilărie
şi chiotu-ţi, dus de corbii şi vulturii vântului,
s'aude parcă până 'n fundul pământului...

în faţa morţii, ca un verde Ceahlău,
creşte, Ioane, curajul tău...
bocancul în glie aspru se 'mplântă...
prinsă, cu tărie ne 'nfrântă,
puşca ta zbârnăie, ţiuie, cântă...
baioneta ta dreaptă
aşteaptă
pe cei sortiţi să cadă,
în juru-ţi, grămadă...

soare şi lună
lumina toată pentru ochii tăi şi-o adună,
s'oblicești, în tâlhăreşti ascunzişe,
uităturile piezişe,
ce stau pânditoare
să te doboare...

dus de puteri năzdrăvane,
fost-ai prin veacuri, şi fi-vei mereu,
prin furtuni şi pârjol,
— pân' ce pământul se va prăbuşi în gol —
razim năprasnic al neamului meu,
Ioane, Ioane!...

Bucovina
spălatu-i-a puştii tale rugina...
Basarabia
făcut-a să-ţi fulgere în soare sabia...
Transnistria cernită și mută
urmele bocancilor tăi le sărută...
Transilvania își trimite gândurile: grele plocoane,
spre tine, Ioane,
în orice dimineaţă, rugăciunea să ţi-o spui
cu puşca desprinsă din cui...

oşti românești — codrii în mers —
gata să 'nfrunte întregul univers,
calcă aspru întinderea mișarcă
și furia oarbă
zburdând și-o descarcă
în năvală flămândă
spre-o nouă izbândă...

pe stepa arsă,
roşiorii — Dunări de foc — se revarsă,
parcă
nemărginirea s'o soarbă...
spre creasta dârză-a unui deal,
în mers năzdrăvan
c'un tânăr căpitan
în frunte,
trec potop la atac vânătorii de munte...
. . . .
. . . .
mângăie-le frunţile, vântule!...
privește-i, cerule! cruţă-i, pământule!...

ca la o chemare surdă de goarnă,
carele de-oţel cu sutele se răstoarnă...
prin grindini de gloanţe ce plouă,
parcă pământul se rupe în două...
peste bălţi de sânge fierbinte
întinderea toată aleargă 'nainte...

prin ierburi aprinse, prin mocirle și-omăt
vrăjmașii izbiți de iuți baionete,
cu genunchi ologi, cu uitături bete
se clatină 'n urlete și dau îndărăt...

bivoli uriași — tancurile — culcă-se 'n glod
cu trupul schilod...
. . . .
. . . .
din gol,
corbi în stol
coboară la prohod,
prin zările ce 'ncet se 'nchid,
ca zid lângă zid...

gândul — armăsar năzdrăvan —
începe iar să mă poarte,
ca pe-un călăreț făr' de moarte,
în galop uriaș,
în mers de uragan,
din groapă de-ostaș în groapă de-ostaș
și 'n sălbateca pustietate,
în inimă și 'n sânge însemn
nume și nume valahe, crestate
pe cruci de lemn, pe cruci de lemn...

încuie-te, inimă, cu mii de lacăte!...
cât o creastă de munte
înalță-te, frunte!...
pentru sufletele lor, genunche, pleacă-te!...
țiue pușca, bubuie tunul...
brațele sânge asudă,
frunțile plouă sub casca udă
în stepa ce parcă prinde să fiarbă...
. . . .
. . . .
niciunul, niciunul
nu vrea să știe,
s'audă
că dușmanii vin cât frunză și iarbă...

bine, bădie,
ce-o fi, să fie!...
baioneta valahă înfruntă tunul...
niciunul, niciunul
gândi nu vrea,
nu poate,
că vreo ghiulea,
ori vr'un glonţ din gloanţele toate,
ce cad ca plouate
din ceruri de-oţel —
e pentru el...

când începe pe-aicea furtuna
viaţa şi moartea-s tot una:
două surori oarbe şi gemene
cu inimi de cremene...
un fir de umbră doar le desparte...
calci prin viaţă... calci prin moarte...

Doamne, ce lunatică ceaţă,
se lasă, de-odată, pe ochii treji,
pe uitătura 'ndrăzneaţă
a acestor năvalnici viteji,
peste toate drumurile înapoi, ce tac,
când de zile scurt se scutură şi pleacă,
cu nepătrunsă nepăsare dacă,
la atac?!...

ostaş de fier al neamului meu,
cu glonţul în piept, cu moartea 'n rărunchi
gându-mi, lângă tine, cade 'n genunchi
şi dragostea mea mută
pe obraji te sărută...
iar lacrima mea — carpatică apă —
ale stepelor vânturi pe-o clipă le-adapă,
şi glasul meu, în vers de vitejie
ar vrea suflarea să ţi-o învie

din somnul cel mai negru și mai greu,
ostaș de fier al neamului meu,
al neamului meu!...

ceața de pe fața ta, în iureș, ruptă
ți-am văzut sufletul cât o veșnicie...
zările duhului nu ți se văd,
ostaș al țării mele, ție,
decât în sângeros vălmășag și 'n prăpăd...
cine-a vrut vreodată să te știe,
te-a căutat în răzmerițí și 'n luptă...

cu oțelul din mine tot,
lângă tine rămân,
dârz, în picioare, până la capăt —
ostaș rumân, ostaș rumân!...
vreau, lângă tine, să mă mistui, să scapăt,
ca lângă-un mândru munte, pe care,
fulgerele și vifornițele făr' de hotare,
clinti și dobori nu-l pot...

∴

de-ar veni al stepelor și al pustelor puhoi,
ca'n ziua de apoi,
către noi...
și Balcanii flămânzi
de jaf și izbânzi,
ne-ar găsi cum ne-au mai găsit:
potop nepotolit,
Carpați ce nu se dau laoparte
de groaza de moarte...

din alvii prea pietroase și înguste,
ne-am revărsat viforoși pe stepe și puste,
îmbrăcând năvalnica-ne taină,
în neschimbată dacică haină...
nu-s pe pământ stăvilare și-uragane de foc,
să ne mai oprească pe loc...

crește în noi de pe-acum, aspră și vie,
priveliștea țării ce va să vie...
în mâinile noastre de flacări și cremene
zvâcnește unealta,
să facem o țară mai tare ca oricare alta,
în frumusețe doar cu raiul să semene...

pe unde piciorul de-acum ni l-om pune,
cu iute cutezanță haiducească,
pe măsura fără de măsură-a visului, să crească,
neam al meu, minune lângă minune...

răzmerițele toate, într'o uriașă supunere,
se vor revărsa mănos, cum se revarsă
în alvii bătrâne și largi de Dunăre:
râurile și pâraiele din țara asta cu inima arsă...

ne-om lepăda, ne-om vinde haina de pe noi,
pentru arme noi și pentru pluguri noi...
pe unde fost-au doar pustietăți și uitare,
spori-va un neam cu pas tot mai tare...

și unde zăcură bălți oarbe și bolnave,
foșni-vor porumbiștele ca niște dumbrave...
pluguri brăzda-vor până 'n inimă, moina,
și cântece năpraznice naște-va doina...

pământul pe-aicea ne simte, ne cunoaște,
după grai, după mers, după moaște...
când pasul ni-l punem pe-aicea, oriunde,
alt pas din adânc de pământ ne răspunde...

o murmură vântul, o știe furtuna
că suntem de-aicea din totdeauna...
din zorile lumii, leat lung după leat
aici ne-am zbătut și-am sângerat...

aici ne-am deschis îndrăzneți, ca de cremene,
brațele gemene
și chipurile ni le-am privit, de aproape,
în limpezi, sprintene, dacice ape...

cei dintâi ne-am suit, ca 'ntr'un început de poveste,
pe neatinsele Carpaților creste...
aici am crescut, cât stejarii, la trunchi
și câmpia căzut-a 'nainte-ne 'n genunchi...

aici ne-am spus întâia rugăciune
și pe cea de pe urmă tot aici ne-o vom spune...

iar strigoilor ce, cu grabă neghioabă,
de veacuri și veacuri, ne 'ntreabă,
în urlete hunice ori în putrede șoapte:
de unde-am venit?
din ce răsărit, din ce asfințit,
din ce depărtări cenușii,
din ce miazăzi,
din ce miazănoapte?!...
le răspunde verde, scurt, răstit,
ca o 'nvolburată și vie hrisoavă:
urma noastră lăsată ca 'n piatră și lavă,
nețărmurita năvală
de telurică vrere imperială
și veșnicul, oceanicul șuvoi
al bătrânilor Dunări de sânge din noi...

pasul tău crescut de timp, și crud,
cu-auzuri și-auzuri de câne zălud,
îl aud, îl aud
prin piatră, prin beznă, spornic și greu...
pasul tău voinic, de sânge ud,
mereu, mereu,
până 'n adânc de pământ îl aud,
îl simt, îl aud, îl aud,
neam al meu, neam al meu...

printre şoapte de şoapte
    ce'n noapte,
măduva din oase mi-o 'nghează
şi mă schimbă dintr'odată la faţă,
    aud, aud chiotul lui,
    chiotul pământului:
ţara asta a cui e? a cui e?
un glas din adânc răspunde nebun:
    tun şi tun
    azi o spun,
şi-o să-o spuie, s'o spuie,
cu răsuflet de scrum...
şi care de-oţel, şi puşti fără număr,
şi pajuri şi sprintene flinte
cu cocoşul fierbinte,
    pe orişice umăr,
    din orişice cui,
    la orice căpătui,
    pe orişice drum,
scurt o s'o spuie, s'o spuie
    haiduceşte, de-acum,
pământul acesta dacic al cui e!...

într'o năvală cutropitoare
ca duşi de furtuni, vom zbura spre hotare...
moartea însăşi de se va 'ntâlni cu noi
va da 'ngrozită înapoi...
timpul — Mare-Neagră — se va despica în două
spre-o patrie năvalnică şi nouă:
    rai de meşteri
    făr' de pereche,
    de crâncene creşteri
    peste vatra-ţi străveche,
pe măsura vitejiei tale năzdrăvane,
    Ioane, Ioane!...

INTRE VOLGA SI MISSISIPI

INTRE VOLGA ŞI MISSISIPI

—1946—

Cu uitături piezişe şi crîncen jucăuşe,
năbădăios, năzarnic al stepelor Balaur,
cu ciubote de bivol şi cu pinteni de aur,
cu brînci bătăuşe,
îngrămădite în pumni-i fierbinţi,
dănţue căzăceşte, cu cuţitul în dinţi,
peste-a Europei Sahară de cenuşe...

Rîde în pumni cu poftă drăcească,
se strîmbă şi împroaşcă sudalme,
în mulţimele cioambe de gurăcască,
ce dau din coate şi bat din palme,
duse cu grabă,
ca spre-un tîrg, în care toate li s'ar da degeaba...

Prin văzduhul de funingine încins
sub care se înalţă, mîndră, dreaptă încă,
— Montblanc de argint, — icoana lui Dante,
mîni ca de stîncă,
mîni călite, mîni gigante,
mîni de fulger şi pierzanie au întins,
înadins,
regii oţelului din ţara, ce sburdă şi rîde,
şi'n hohote, ca de poruncă, se strîmbă,
spre laba, cînd sprintenă, cînd tălălîmbă,
ce le-o întinde de sus al pămîntului Gîde...

Beată de trufie, de sgîrăe-nouri, de munci,
de născociri triumfale,
şi de minunile creerului şi mînilor tale,
legatu-te-ai tu, Americă, atunci,
în ceasul tău rău,
din orbul lui hău,
să-l ridici şi să-l scoţi pe Călău...

Legatu-te-ai, cu Diavolul roşu alături,
oceane să treci şi pămîntul să-l mături:
să-l pui în genunchi şi, cu vrerea-ţi semeaţă,
să-l faci să se schimbe la porniri şi la faţă...

Şi Gîdelui datu-i-ai tu, ca'ntr'o nebună petrecere
        c'o mînă cît Atlanticul de largă:
cicloane de seceri, cu ele sălbatec să secere,
        în năprasnice goane şi treapăte:
        piramide de genunchi şi de capete.
                şi năsdrăvane ciocane,
        cu ele pămîntul în două să-l spargă...

Şi dăruitu-i-ai diluvii şi diluvii de arme,
orice aşezări din temelii să le darme;
şi codri de coase, ascuţite şi treze;
tot ce-i frumos şi măreţ să reteze,
să piară fără nume şi fără de urmă,
tot ce nu'ncape în măsură şi'n turmă,
să crească prăpastia între frunte şi umăr,
între insul ales şi'ntre număr;
cei ce-a gîndi mai cutează,
în ceafă cu-al pieirei pistol,
de-al Rusiei rînjet şi groază,
să tremure dela pol pân'la pol
şi ca din a iadului tindă.
supuşi, ei spre lanţuri să'ntindă,
        gata de moarte,
braţele vinete, de vlagă deşarte...

Trimisu-i-ai pîrjoluri de care de foc,
să nu se mai oprească niciodată pe loc,
în goana-i de-a strînge, cu-a groazei unealtă,
omenirea în ţarcuri, robotind laolaltă...

    L'ai îmbrăcat, ca'n poveşti pe Balaur,
şi-Urali de ură cumpărat-ai cu Urali de aur,
ca nimeni niciodată,
din zorii lumii până'n clipa asta blestemată...

Azi, pumnul strîns, pîndește'n beznă, gata
să-și îmboure'n ceafă și pe frunte răsplata;
să te izbească, pe ascuns, tîlhărește,
oriunde pe pămînt și'n văzduh te'ntîlnește;
să te înhațe, să te sugușe
în Niagare de sînge, în Everești de cenușe...

N'a cîntat barem odată cocoșu
și iată-l la pîndă pe Balaurul roșu,
cu mulțimi făr'de număr de labe și ghiare,
prin vicleșuguri să te doboare...

Toate dihaniile cu umblet ca el,
se 'mbracă deavalma în cojoace de miel,
și așa, ca din întîmplare,
s'ascund mereu sub alte obrăzare...

Negustorii de mulțimi și'nmoaie glasul,
și, frecîndu-și mînile, și-așteaptă ceasul,
și Vițeii de aur, cari cu pas ușor,
zi și noapte se opresc la poarta lor...

In fabrici, în porturi, la colțuri de ulițí,
cu uităturile ca niște sulițí,
crește din ceață și din grămadă,
cîte-o iscoadă,
pe care apoi,
ca pe-o mogîndă,
ca pe-un strigoi,
o'nghite, 'ntr'o clipă, mulțimea flămîndă,
pe-al bulevardelor tale năboi...

Pe unde nici cu gîndul nu gîndești,
ciulesc nevăzute urechi tîlhărești...
Unde-i larma mai surdă, mai multă,
zidurile tac și ascultă...
Iscoadele cumpără, cu fum și cu scrum,

tot ce le iasă în drum
și dau pe nimica — păgîni Moși Crăciuni —
ţincuse de raiuri pentru nebuni,
pentru puhoaele flămînde de robi,
de robi și neghiobi...
Vorba ascunsă, ca o tainică boală,
dela muncă, dela masă, fără veste, îi scoală,
și din așternut,
pe cei ce nimic nu mai au de pierdut...
Pe subt munții de argint și de pietre scumpe,
drum ca de umbră își rumpe, își rumpe,
în talpa pămîntului, îndărătnic, domol,
al pierzaniei sobol...

America, America, tu
nu auzi nici acu,
cînd mîneci de-oţel și de flăcări sufulci,
cînd petreci,
cînd te culci,
cînd adormi,
cînd te scoli,
subt perna odihnelor dulci,
chiţăit de soboli,
de soboli nevăzuţi și enormi,
ce'n tălpile lumii nu încetă să scurme,
și îndărătnici să-ţi sape, să-ţi sape,
prăpastii subt gînd și subt urme,
ca neștiute gîngănii și ape?!...

Desmetici-te-vei, America, oare,
să salţi, ca de-un junghiu sîngeros, în picioare:
curse cît munţii în grabă să pui,
în drumul sobolilor îndrăciţi și haihui,
ce-ţi rod păn'și haina și cușma din cui,
al sobolilor roșii, cari intră prin zid,
și fără ca nimeni să te trezească,
casele de fier pe rind ţi-le deschid,
cu cheile tainice uitate în broască...

Ah, pentru zidurile lumii de mîine,
ce meşter năsdrăvan printre noi va rămîne,
să iscodească o nouă plămadă,
nici iadul din ele să nu poată să roadă!...

***

Sue păros din piatră şi nămol
din neţărmuritul nimic,
cu gînd mărunt şi ascuns de sobol,
cu piept uriaş, cu frunte de pitic,
cu pas de pradă: omul gol,
insul-rînză,
ce umple şi-aprinde-a pămîntului pînză,
insul-număr, insul-taur,
insul-gorilă,
în adulmecări după aur
şi după prăsilă...

In faţa prăpădului, ce ţi-l pune la cale,
desprinde-te lume, de podoabele tale,
de scumpele, neghioabele podoabe-ale tale!...
Uite, în zare năprasnica secere!
Nu-i timp de răsfăţ, nu-i prilej de petrecere!...
Pentru mers prin furtună, de azi să te'ncalţi,
groasnică-i vina de-a nu fi ca ceilalţi...

La ce atîtea suspine şi jalbe!...
Fărădelegi sunt mînile albe...
Vinete zac în bălţi şi'n mocirle,
frunţi mai înalte ca de'mpărat,
frunţile în cari au veghiat şi-au cîntat,
ale gîndului privighetori şi mirle,
şi paserea albastră,
minunata pasere măiastră,
ce cîntă în sufletul şi'n inima noastră...

Subt biciul lor roșu, răstit și neghiob,
pe care mulțimile a răbda nu-l mai pot,
trupul e-al ciocanului și-al secerei rob,
iar gîndul — netrebnic robot...

Lumea se calcă'n picioare, se'ndeasă,
la șchioapa și putreda veacului masă...
Vatra, năprasnic în două se despică,
între mamă și'ntre fiică...
Beat de roșă votcă, fiul încruntat e gata
să-și înhațe și să-și gîtuie tata...
In văzul și în rîsul tuturora,
fratele își desgolește sora...
Intrebat cu vicleșug, copilul spune,
tot ce zice mama lui prin somn și'n rugăciune...

Ai gîndului crai, ca toți inșii de rînd,
fruntea, bărbăția și vorba și-o vînd,
pentru mișelnice bătrînețe de-alint
și pentru blide de aur și-argint...

Nechează rînzele, sîngeră frunțile...
Dincolo de uitătura noastră,
nici un semn de drum viteaz și zare albastră?
De ploi
de puhoi,
surpă-se podurile, drumurile, punțile,
între tot ce-a fost și tot ce stă să vie
peste-a pămîntului sălbătăcie...

Cătuși făuresc, pe măsura oricui,
strigoii ascunși, strigoii sătui,
ce, cu inima lor, turbată cățea,
pămîntul l'ar vinde, dacă-ar putea...

Prăpastii fără fund se deschid,
subt orișice pas, subt orișice blid,
subt orișice zid,

lumea zănatică, lumea buimacă,
mușcată de pofte, vrea să petrească,
vrea încă să dănțuie și să petreacă...

Nimeni nu aude cum scurmă domol,
din gol către gol,
al năruirii haotic sobol...

De-a traiului surdă sălbatică larmă,
lumea nu simte cum ceva se darmă,
zi după zi,
în ale lumii străvechi temelii;
cum cresc peste mîine punți iuți de pîrjol.
să treacă pe ele strigoii, prin gol,
și să ne schimbe cu deasila, pe toți,
în haite de fiare, în ciurzi de roboți...

∴

Peste lumea ce-asudă, scrîșnește și plînge,
în oarbele fierberi ce-o coc,
sbîrnăe-a schilod nenoroc,
sbîrnăe rubla de sînge,
sbîrnăe rubla de foc:
rubla ce arde deavalma,
inima, fruntea și palma:
rubla ce lacrimi asudă,
rubla de glod,
ce sună-a pustiu și-a prohod:
și ce deslănțue'n zănatic talaz,
peste apele roșii ce izbesc în zăgaz,
în chiote surde și făr'de răgaz,
stîncos, niagaric al dolarului jazz,
ce sgudue-Adîncul și'nfioară Inaltul,
dela un capăt al lumii la altul...

Sunete oarbe se isbesc între ele,
șchioape, smintite, rebele,
pe-ale ritmului drumuri, prăpastii și schele;
țipă s'alungă, se mușcă, se vaeră,
ca mii de nebuni, ce s'ajung și se'ncaeră,
după aprinsa și neagra lor datină
de parcă îți sfîșie a inimii baeră
și cumpăna gîndului ți-o isbește și clatină...

Intre Duh și'ntre trup,
toate punțiile se strîmbă, se rup.
Cine va fi, pân'la urmă întîiul:
Pistolul în ceafă? Gîndul? Călcîiul?

Mulțimile mute, în lanțuri le ferecă,
în stepe și'n tundre făr-de hotare...
Cît mai aștepți, într'o dungă, tu oare,
să-ți schimbi iar în aripi bocancii de plumb,
tu, fiică titanică a lui Columb,
mănoasă, viteazá, tumultoasă Americă?...

Ca l'ale iadului haotice goarne,
din temelii pămîtul iar tresaltă,
și-o jumătate peste cealaltă,
parcă-ar sta prin gol să se răstoarne...

Al pierzaniei trist, roșcat prooroc,
cel ce vestea piezișa Sciților năvală,
peste neamuri vechi, cu mîna goală, —
s'a stins fără de veste în al trupului foc,
sub un cer de cenușe și de oțel,
printre oameni cu strae și cu gînduri la fel...

Ca'n vis, peste noapte, sucitu-i-au gîtul,
foamea, robia și Urîtul, Urîtul,
care, ca ciuma, își poartă unealta,
prin țările cnutului, dintr'o graniță'ntr'alta...

∴

Omul? Vai, Omul? Număr și marfă...
De vreai, îl poţi schimba în oţel...
Sufletul? Biată, netrebnică boarfă...
Cin'să-și mai aducă aminte de el!...

Registrele cresc: columne de numeri ca vii,
sub ai cămătarilor ochi: iuţi codobature,
        dar ale aurului zăbrelite clădării,
cin'ar putea vreodată să le umple, să le sature!...

Pîntecos și jîmb, cu gîtul gros și scurt,
din ochi, ascuns, clipește veneticul agurţ,
și cu strîmbături hidoase, vinete și acre,
își plimbă privirile peste grelele lacre...

Cei ce bolesc de doruri prea aprinse, ori de urît,
visează alte raiuri pămîntești în care să petreacă:
foametea prinde pămîntul și văzduhul de gît
și milioane de copii adorm pe veci la ţâţa seacă...

Sub călcîiu de schingiuiri și strîmbătate,
        neamuri și neamuri întregi,
în gîndul lor smerit, ca'ntr'o ascunsă biserică,
se roagă, cu răsuflete întretăiate,
și te-așteaptă, din cătuși să le deslegi,
cu pumnul și cu vrerea ta năpraznică America!...

Țări fără-aduceri-aminte, și fără de nume,
pentru care această lume nu-i destul de largă,
stau gata să se'nfrunte, să se sugrume
și urma, de pe unde sunt, să și-o șteargă...

Care, Doamne, dintre-acești uriași,
fi-va mai iute la gînd și la pași?
            Care, care,
se va ţine păn'la capăt, voinicește în picioare:
            lacăte să puie,

ca'n treacăt, de-acuși,
lacăte și grele cătuși
l'ale pămîntului brațe și uși?!...
Ori zare albastră să ne deschidă,
peste prăbușiri și peste obidă:
pe toți să-i aștepte cu rumenă pîine,
pe mesele albe ale zilei de mîine...

*
* *

Oh, Doamne-al lumii, ce satanic ins,
ce ins năzarnic și trufaș, de Diavol uns,
laba neagră-a gîndului și-a 'ntins
cutezător, în necuprins,
s'o furișeze, cu înfriguare,
până-adînc în miez de soare:
să smulgă tainele cutropitoare
și sîmburele cel de nepătruns?!...

De pe-ale văzduhului și-ale duhului turle,
zările le-aud cum rup de-odat' să urle,
și vajnic să vîjăe, ca năprasnice ape,
tot mai aproape și mai aproape...

Ce ne-or aduce năbădăile zarului:
temnița rublei? Babilonia dolarului?
Omenirea sătulă-flămîndă,
care din puternicii potrivnici la pîndă,
va lua-o de-acum în arîndă?
Ori sub paza lui blîndă?
Care va fi cel din urmă ce-o rîde?
Al tundrelor și-al stepelor Gîde?
Ori cei ce'n Cristos se 'nfrățesc,
cu sbuciumatul meu neam românesc?!...

Cazanele toate început-au să fiarbă
între omul atlantic și'ntre Rusia oarbă,
între cântecul glonțului și-al tîrnăcopului,
între rublele morții și dolarii potopului,
între urletul roșu și'ntre munca măreață,
între moartea ce mîntuie și'ntr'o nouă viață...

Latră prelung, dedeparte,
latră a hău, a pîrjol și a moarte,
dulăii gerului, sălbătăciunile vîntului...
Ce taină dospește în rărunchii pămîntului?!...

Neamul meu, ce este și nu mai este,
în calda-i cenușe, ca'n Carpați de poveste,
cu uitătură aprinsă și dreaptă,
așteaptă, așteaptă,
ca de veacuri, într'una,
cu mîna pe plug și pe pușcă, furtuna:
sălbatecii cai din nou să și-i adape
în ale Prutului și-ale Nistrului ape...

*
* *

Intre Volga și Mississipi s'o alege:
ce lege
ori fărădelege,
va pune stăpînire ca mîine,
pe munții și-ogoarele de scrum ce-or rămîne;
cîntecul roșu, iobăgesc al ciocanului
și-a stepelor știrbă și crîncenă seceră?
Ori glasul de pe munte al Galileanului,
pururea viu, peste moarte și trecere?!...
Babilonia cea nouă, fără față și nume,
ori Roma, mai presus de timp și de lume?!...

Madrid, 1946.

DRUMURI PRIN FURTUNA

PIINEA NOASTRA *

A vieţii noastre voinicească pîine:
puterea de-a 'nfrunta şi 'ngenunchea
soartea cea mai aspră şi mai grea,
dă-ne-o nouă, dă-ne-o, Stăpîne,
astăzi şi mîine
şi pururea!...

Prin prăpădul ce ne spintecă mereu
rîndurile, unul după altul,
şi ne-amînă spre izbîndă saltul,
nu ni-e încă văzul scurt, nici braţul greu:
cu duhu'n vifore călit,
avem încă de răsboit,
de plugărit
şi de zidit
din nesfîrşit în nesfîrşit,
peste-a vremii zare neagră ori albastră,
dincolo de zodia şi de umbra noastră!...

Pentru mersul prin furtuni, ce încă ne rămîne
pe dincolo de azi şi mîine,
dă-ne vreri de oţel,
şi braţe la fel,
şi inimi la fel,
să se cutremure vrăjmaşul mişel
şi hienele putrede ce s'ascund după el!...

Ca celor aleşi, dă-ne Tu încă:
neclătinată răbdare de stîncă,
belşug de viaţă înaltă şi-adîncă,
peste-a nădejdilor spornică pîine,
şi paşi ca de cremene şi de fulger, Stăpîne!...

* Variantă.

RUGACIUNE

Ca 'ntr'un codru 'ncins de flacări, un haiduc olog,
cu gîndul în genunchi, eu Te rog și Te rog:
dă-i, Doamne, putere și-uriașă răbdare
neamului meu călcat în picioare...

Și credință mai tare ca munții, Tu dă-i,
pe rînd să-i alunge cu ea pe călăi...
Trimite-i, în visuri, vedenii și semne,
la crîncene lupte mereu să-l îndemne,
că dacă Tu-i uiți și de-acum înainte,
cin, și-o mai aduce de Tine aminte,
pe-aceste pămînturi de jaf și de jale,
și de-ascunsele Tale puneri la cale?

Ce ochi vor rămîne, lăcrimînd să desmierde,
ogoarele negre și întinderea verde,
și tot ce din mila cea făr, de hotare,
ne-ai dat pe aceste meleaguri, sub soare?

Ostașilor schilavi pentru cruce și țară,
dă-le amurguri și-adormire ușoară,
iar pe cei vrednici, ce dîrji vor rămîne,
pentru bătăliile uriașe de mîine,
coboară suflarea-Ți-nevăzută porumbă-
peste gîndul de cremene, peste pita lor grumbă...

Mălaiul cel acru, fă-li-l tuturor dulce
și dă-le-așternuturi, unde sdroaba să-și culce;
dă bietelor văduve, lungi, spornice zile
și scapă-le pruncii și pe copile;
străfulgeră brațele de străini, ce mișele
se năpustesc tîlhărește spre ele...

Apără-i, Doamne, și-ocrotește-i pe toți,
de hoardele strîmbe de capcîni și de hoți
și de nouii și orbii haihui și ciocoi,
iviți ca lingoarea și ciuma 'ntre noi...

Pe-ai mei fă-i să ducă spre culmi înstelate
neclintita încredere în ascunsa-Ți dreptate;
tărie făr' de margini dă Tu brațelor lor,
dincolo de munci fără preget și spor;
fă verde și veșnică străvechea lor urmă,
în glia aceasta ce de veacuri o scurmă
și unde se sbat, cum mereu s'au sbătut
dela-al pămîntului nepătruns început...

Nu vezi Tu cum țara sălbatec ni-o calcă,
prăpădul ce arde sub copita muscalcă?
Ducu-ne pita și cenușa din vatră:
muscalul ne sudue, calmucul ne latră...

Ah, Doamne, îndură-te de țară și noi,
și cu foc și pucioasă i-aruncă 'napoi,
în stepele oarbe, de unde-au plecat
să spurce pămîntul, în lung și în lat...

Mor cei mai drepți dintre-ai noștri'n cătuși,
smulși sunt, și'n temnițe ca vitele duși,
cei mai falnici și cei mai voinici
dintre pietroșii flăcăi de pe-aici...

Eu,rob al cuvîntului, ce doar pulbere sînt,
mă rog pentru ei cu fruntea'n pămînt:
nețărmuritul auz Ți-l apleacă
spre vorba-mi nătîngă, spre ruga-mi săracă...

Mă 'ntreb, ca 'ntr'o lungă, cumplită poveste:
au, Doamne, greșala care ne este?
Fărădelege neiertată e oare
să-ți aperi dîrz vatra și locul sub soare?
Din zorii pămîntului și până acuși,
pus-am noi neamuri străine 'n cătuși?

Ucisu-le-am oamenii sub poverile muncii?
Smulsu-le-am străinelor, flăcăii şi pruncii?
Căutatu-şi-a neamul pe-ai lui undeva,
peste unde-şi scrie graiul graniţa?...

Ca de pe creste de valah Ararat,
aş vrea să-ţi cînt cu glasul trăgănat,
o amarnică doină înaripată,
spre tronu-Ţi de taine să se abată,
să sune şi să crească, mereu şi mereu:
psalm furtunatic al neamului meu,
din al cărui străfund, ca din ochiu de potop,
cu pieptul în flacări, eu azi mă desgrop,
cîntînd să-i vestesc, în lungi stihuri amare,
robia şi durerile-i făr'de hotare...

Cu fruntea'n ţărînă, lin, şoaptă de şoaptă,
toată suflarea-mi spre Tine se 'ndreaptă:
dă-i Doamne Tu, mană, drum slobod şi spor,
neamului meu îndelungrăbdător;
dă-i braţe, genunchi şi inimă tare
şi fă-mi-l să salte, ca de-oţel, în picioare:
milioane de Lazări în năvalnic şuvoi,
smulşi tainic din ceaţa şi noaptea de-apoi...

Fă-i ca de acuma, în trudă fierbinte,
cucernici, de Tine să-şi aducă aminte;
cu braţele aspre, ce va fi să desfereci,
schituri să-Ţi înalţe, şi măreţe biserici,
şi'n ţara lor verde, ca o gură de rai,
pe Tine să te aibă căpetenie şi Crai...

Iar Roma să se uite uimită 'napoi,
cu ochi ca doi sori uriaşi, către noi,
ca peste-un neam, care'nvie din morţi,
smerit şi statornic, l'ale soarelui porţi...

ALBA IULIA *

Alba Iulia — o mie nouă sute optsprezece!...
Ca un fulger peste zarea nesfîrşită, gîndul
nevăzut şi-apocaliptic trece
prin timpul fără margini, despicându-l...

Se 'ndreaptă oblu peste-al anilor şuvoi,
trecutelor veacuri răscolindu-le spuza,
şi se 'ntorarce — negru vultur — înapoi
dintre cei ce-au zugrăvit cu sînge Sarmisegetuza...

Al lui Decebal dîrz duh de neînfrînt,
întors mereu de dincolo de lume,
s'a întrupat de mii de ori, pe acest pămînt,
sub alte strae şi sub alte nume...

O, furtunaticele-i cavalcade,
cum mă străfulgeră şi mă 'nfioară,
cînd mă'ntîlnesc în gînd cu el, cu Ion Huniade:
Negoi de foc, săltat din neam afară!...

Şi inima-mi tresare, ca de-un fulger din senin,
cînd privesc icoana de 'mpărat roman
a craiului Matei Corvin:
vlăstar valah, suit pe tron duşman...

Oştile încetinescu-şi deodată iureşul
spre cetatea de argint din zare:
parcă, pe-o clipă, opritu-şi-a apele Mureşul,
să treacă Mihai Viteazul călare...

Cu paşi şovăelnici îi ies înainte:
nemeşii, vlădica, preoţimea, norodul...
Cetatea îşi deschide porţile, supusă, cuminte,
să intre cu ai lui, Voevodul...

* Variantă.

Şi intră ca un soare, pentru totdeauna,
în frunte de oşti pietroase, ce zburdă;
intră năvalnic, cum intră furtuna,
pe care n'o mai poate potoli nici o Turdă...

Parcă-i însuşi Decebal, întors în ţară,
cu oşti furtunoase ca ale lui:
de-o nouă moarte, crîncen să moară,
sub mişelnic şi-ascuns pumnal de hai-hui...

Muşca îl mai pot, de călcîiu, pe furate,
năpîrca la pîndă în drumu-i, şi hiena,
dar numele-i ca fulgerul peste timpuri străbate,
şi-l cîntă poparele, din Beschizi la Atena...

Horia şi Cloşca ce visară să 'mplînte
steaguri valahe pe-aceeaşi cetate,
dîrji pîn'la capăt, cu oasele frînte,
sfîrşiră în teascul unei crîncene roate...

Dar gîndul lor slobod, înfrăţit cu furtuna,
în ciuda strîmbătăţii ce joacă şi pierde,
cu neamul, cu glia făcutu-s'a una,
ca spicele, ca stejarii, ca pajiştea verde...

Şincai rătăcit-a, sărac şi stingher,
prin Alba Julia trecutului crud:
ale paşilor lui încălţăminte de fier,
peste-a veacului larmă parcă le-aud...

Pe-ale anilor drumuri, hărţuit de furtună,
ca'n visuri eu parcă audu-l şi vădu-l,
în cronica-i de piatră cum adună şi-adună
flacări ce'nfruntă şi 'ngenunche prăpădul...

Trecut-o fi pe-acolo şi Andrei Murăşanu,
cu gînd împărţit, cu inimă ruptă,
şi-acolo, cine ştie, uitîndu-şi aleanu',
schimbat-a dor şi fluer, în goarnă de luptă...

Şi-un frumos copilandru cu ochi ca de înger:
Mihai Eminescu să se'nchine venit-a;
cu chipu-i în suflet, cresc parcă şi sînger,
blestemîndu-i vrăjmaşii, blestemîndu-i ursita...

De-atunci pîn'la moarte, al versului crai,
în gîndu-i de cremene şi'n suflet închis-a,
comorile toate, de cîntec şi grai,
ale neamului aspru dintre Bug şi'ntre Tisa...

Ca un alb păcurar, cu largi şi-aspre urme,
venind din miazănoapte, de şesuri moi înfrînt,
spre mine drept îşi mînă cuvintele'n turme
Coşbuc, sunind din goarnă că noi vrem pămînt...

Şi cea goarnă trecut-a din mînă în mînă,
străbătînd tot mai aspru şi tot mai departe...
Aud veşnicia cum prelung o îngînă
de dincolo de viaţă, de dincolo de moarte...

Lung goarna de atuncia răsună într'una,
peste inima neamului, peste zilele lui;
din ea cînd le-aduce crîmpee furtuna,
se cutremură hienele şi lupii hai-hui...

Pe Iancu'l pălmuiră acolo, mişeleşte,
într'o surdă şi oarbă ungurească 'nchisoare,
de-aceea, poate, Alba Iulia crescut-a şi creşte
în noi, peste noi, cît Roma de mare...

Şi tot de acolo, un Vlaicu Aurel,
odraslă de vrednici ţărani din Binţinţi,
înălţatu-s'a mîndru, pe-un vultur de-oţel,
urmărit către cer de-un neam scos din minţi...

In 1918, într'o Alba Iulie nouă,
veniţi de pretutindeni, cît frunză şi iarbă,
într'un glas despicat-am istoria în două,
într'o pornire făr'de stavili, şi oarbă...

Fii ai aceluiaşi neam, ai aceloraşi datine,
c'o patimă vifornică și idolatră:
ridicat-am în faţa Europei, ce'ncepea să se clatine,
Ardealul acesta de foc și de piatră...

Şi c'o sprintenă oaste, adunată 'ntr'o doară,
ca'n şagă plecat-am atunci, la noroc,
năvălind voiniceşte din noi înşine-afară, —
şi'n sînge oprit-am prăpădul pe loc...

Şi iată-ne iarăşi, ca pururea, gata
de vremuri de cumpănă, ce încă ne-aşteaptă;
spre-oriunde, pe urme lăsate de tata,
vor răsbate feciorii, pe calea cea dreaptă...

Cămaşa ne-a smuls-o de pe trupuri năpasta:
c'un pas în glie, cu-altul, în poveste,
sbuciumul, ca nicăeri pe lumea asta,
fostu-ne-a dascăl cumplit, şi ne este...

Orice răsad străin, adus de vînt pe-aici,
potrivnic, pămîntul îl încleaştă şi-l seacă;
s'or trezi curînd, cei ce ne cred pitici...
şi cine iute vine, ca din puşcă pleacă...

Să ştie cei ce azi ne calcă în picioare,
că'n potrivnicia, ce crîncen ne desparte,
sub cuţitele răscoalelor fulgerătoare,
moarte culeg, cei ce samănă moarte...

S'o ridica într'o zi pe-aicea tot ce-i viu şi drept,
în Volgă de foc schimbînd cele stepe, —
şi năprasnic ţinînd cutropirilor piept,
o ţară ca în basme, năvalnic va începe...

CASA DE ŢARA *

Casă de ţară pe muche de deal pietros,
vîntul ţi-a smuls de-atîteaori ca pe-o păstae
căciula de pae,
doar stîlpul din mijloc rămas-a mereu neclintit,
în viscolele ce te-au pălmuit...

Casă de ţară, crescută din mîni de dîrji ţărani ardeleni, —
pe peretele-ţi din fund, prin fum,
atîrna odată,
cu uitătură 'ngîndurată,
acelaş la nunţi, botezuri şi pomeni, —
chipul lui Francisc Iosif I-iul,
iar în sprintenul leat de acum,
peste asprul lor trai,
ca şi atunci atîrnă,
sub aceeaşi veche bîrnă,
chipul de copil al craiului Mihai...

Dar cine ştie, mîine
din străvechiul, ruginitul cui,
chipul cui
îi va privi pe-ai tăi încovoiaţi pe bruşul lor de pîine!...

Schimbatu-şi-a plugul lemnul în fier
şi mîine-acelaş plug se va schimba 'n tractor,
pe-acelaş ostenit ogor
şi sub acelaş cer...

Dar orice s'ar schimba în lume şi în ţară,
şi orice-ai sta să legi şi să deslegi, —
peste legi şi peste regi,
peste strîmbătăţi şi fărdelegi,

* Variantă.

peste obidă şi peste ocară,
peste azi, peste mîine,
veșnic cît pămîntul va rămîne:
omul ce ară!

Casă de ţară, din plămadă mai tare ca de granit!
Moş-Pătru îşi aduce-aminte cum a cătănit:
jandarm la Curtea 'mpărătească...
Ascultîndu-i vorbele mărunte,
nora, lin pruncul şi-l leagănă'n
leagăn,
şi-aşteaptă, pentru praznic, să sosească
Ion al ei, ce slujeşte la vînătorii de munte...

Casă de ţară,
aceeaşi astăzi ca odinioară,
păzită de salcii, de pruni şi de catine,
prinsă 'n temeiuri de veşnice datine, —
nu-s vifore ce pot să te clatine!

Intre lumi ce se frămîntă şi se prăbuşesc;
aceeaşi mămăligă pe-acelaş cârpător strămoşesc;
acelaş străfulger de zare albastră
în gîndul de cremene şi'n inima voastră;
aceeaşi doină ce-adie dedeparte,
de dincolo de basm şi de moarte,
aceeaşi răbdare, mereu şi mereu,
şi-aceeaşi împăcare cu Dumnezeu...

Acelaş dor ce în trup ţi s'ascunde;
şi nu-i mai afli cuibul niciunde;
acelaş mers de iute flăcău,
gata la toate, pe bine pe rău,
ca'n leatul năvalnic şi 'nvolburat,
cînd Horia era împărat...

Aceleaşi albe şi smerite Dumineci
în cari cu al neamului duh te cumineci
gliei străbune credincios să-i rămîi,
mai dîrz, mai statornic ca 'n ziua dintîi...

Aceleași vorbe străvechi și domoale
de glume sburdînd, și de zicale,
în rostul acestui moșneag uscățiv,
ca pe vremea cînd Francisc Iosif
se uita din perete la-ai casei, prin fum,
cum Mihai din icoana-i se uită acum,
și cum s'or uita, drept, crai de mîine,
la ceice în tine neclintiți vor rămîne,
legați prin străbuni, prin trudă și-ogor,
și prin farmecele tainice ale cuvîntului,
de soartea vifornică a neamului lor,
păn'peste ziua cea din urmă-a pămîntului...

HAIDUCEASCA

Fiara-și chiue isprava
la Putna și la Suceava;
tămîia stinge, și smirna,
viforul la Dragomirna...

Surd s'aud și dedeparte
stins sunînd prin neguri moarte,
ca din zarea altor vieți,
clopotele'n Voroneți...

Numai ceață-i, numai nor
cerul Cernăuților;
numai poteri și pribegi
din Ceahlău până'n Bucegi...

Din Bucegi la Severin
doar tîlhari de neam străin;
țara 'n lanțuri crunt se sbate,
între porți însîngerate...

Mor cu miile rumânii,
le mîncă inima cîinii;
n'are cine să le sape
gropi în care să-i îngroape...

Bozu-i ţar, doamnă-i neghina,
dela Dorna la Tighina;
ca un iad spre noi se'nhoalbă
Marea, la Cetatea Albă...

Duşi au fost sub bici să cadà,
spre Siberii de zăpadă,
ca muţi. macri mucenici,
toţi flăcăii de pe-aici...

Plînge-s'ar şi n'are cui
sufletul Ardealului,
că n'are voinicii-i toţi
să se apere de hoţi...

La graniţi ce se destramă
îţi laşi sîngele drept vamă;
smulg vrăşmaşii şi desleagă
ce-ai în gînd, ce-ai în desagă...

Ca din piatră, ca din fum,
unde calci îţi iasă'n drum;
unde lucri, unde mături,
te trezeşti cu ei alături...

Iau măsura pasului,
gîndului şi glasului,
cuţitului din şerpar
şi focului din amnar...

Vreau sufletul să ţi-l prindă
din a ochilor oglindă,
şi-apoi luat, pe grea dobîndă
ca pe-o vită să te vîndă...

Să te vîndă, să te ducă
ca pe-un rob, ca pe-o nălucă,
sub bătaia vîntului,
spre fundul pămîntului...

Stau la pîndă pe aproape,
vreau de vii să ne îngroape,
odată cu Dumnezeu,
unde-o fi lutul mai greu...

Garduri cad, se uscă viţa
la Hotin şi Suceviţa,
cresc doar ghimpii spinului
de-urîtul străinului...

Pe-unde trec cu oşti şi oşti,
ţara nici c'o mai cunoşti,
pe-unde vin cu noui ciocoi,
rămînem ca vai de noi...

Moşnegi şi copii de-o schioapă,
n'o să-i ierte nici în groapă,
până 'n veacul veacului,
pe călăii neamului...

Domnul ziua n'o amîie,
să-i vedem numai călcîie,
tălălîmbi şi fără spor,
cu corbii pe urma lor.

Cînd spre-Ardeal în gînd mă'ntorn,
parcă-aud furtuni de corn
şi de-atîta furie oarbă
prinde sîngele să-mi fiarbă...

Trec dealul Feleacului
tot nepoţi de-ai Iancului:
geme drumul sub picior,
cum gem ei în ţara lor...

Tac tăcere ca de stîncă,
parcă inima și-o mîncă;
parcă-odată cu mălaiul
mîncă-și doina, mîncă-și graiul...

Gîndu-și caută-adăpost
în măririle ce-au fost
și de luptă 'ncins rămîne,
pîndind zilele de mîine...

Și cum trec cei moți, domol,
numai ochii-i dau de gol,
ochii cu-ale lor cuțite
de răsmerițe mocnite...

Duși de semne, duși de șoapte,
drum își iau spre miazănoapte,
cu-uitături și fețe crunte,
parcă-l au pe Iancu 'n frunte...

La răscruci pe unde-apuci,
fulgerînd țîșnesc haiduci,
în năvala cailor,
în drumul tîlharilor...

Pe dealuri, ce'n ceți se'nglugă,
pòtere se 'ncurcă 'n fugă;
peste rîuri fără punți
trec pietroși voinci spre munți...

Trec să moară ca 'mpărații
unde-s mai înalți Carpații;
drepți să cadă, ca'n povești,
cu ochii spre București...

Cît îi Maramureșul
toți le-așteaptă iureșul
și, veghind, ne'nduplecată,
îi așteaptă țara toată...

Crunt să salte în picioare
din hotare în hotare,
să se scuture de jug
dela Tisa pân'la Bug...

Răsvrătind hotare ciunte,
crește mîndră, cît un munte,
din a stepelor hrisoavă:
umbra lui Hatman-Potcoavă...

Ah! cît ține 'ntinderea,
țara fi-va cum vom vrea;
stepa'n visu-mi se trezește
grăind iar moldovenește...

Cu iuți arme, făr'de număr,
drepte'n cremenea din umăr,
cu cuțite grele 'n teacă,
țara 'n haiducie pleacă...

Cu pornire dîrză, dreaptă,
neamul rabdă și așteaptă
cea din urmă încleștare,
unde-o fi lupta mai mare...

Nenorocul nu-l alungă
clopotele trase'n dungă...
Țara albă, țara mea
strînge pumnul pe prăsea...

Și cu arma grea, flămîndă,
ține-se de-oțel, la pîndă,
pentru zorii-i ce-or să vie,
pentru tot ce-o fi să fie...

IOBAGUL

Călăii neamului și slugile lor,
venite din temniți, din magherniți și șatră,
îți numără blidele și pita 'n cuptor,
ogrinjii din iesle și cenușa din vatră...

Călăi neamului și slugile lor,
în ura ce-i roade, neghioabă și oarbă,
îți numără 'n șopru, pe cîmp și pe-ogor,
spicele holdelor și firele de iarbă...

Grăbiți sunt să ducă stăpînilor lor,
prăzile din casă, din hambare și-ogradă;
și-adună, deavalma, cu tremur și zor,
tot ce mai poate în ghiare să le cadă...

De pe cîmp pe copii, ei pe rînd ți i-au luat,
și dusu-i-au, în ciopoare, peste Nistru pe toți;
ție, brațele și ochii doar ți i-au lăsat,
să ai cu ce trudi, și plînge, de mai poți...

Ah, cîți mișei și cîte scîrnave cozi de topor,
venite de pe întreaga scoarță-a pămîntului,
găsit-au pe-aicea, după poftele lor,
muscalii mișelnici, tălălîmbi și tehui!...

De-ar fi întru totul după toanele lor,
lacăte ți-ar pune pe gînd și la gură;
din toporîști ei ți-ar smulge coasă, topor,
și chiar răsufletul ți l'ar da cu măsură...

Noaptea, păzit te-ar ține sub zăvor,
cu cătuși la mîni și la picioare,
doar dimineața ți-ar da drumul, binișor,
cu truda ta să-i duci pe trîntori în spinare...

Ah, cît n'ar da aceste haite de mișei
răpi să îți poată și-aducerea aminte:
să nu mai cunoști pe niciunul din ei,
în a zilei de mîine răfuială fierbinte!...

Ei vreau pe crunta iobăgie-a tuturor,
cu inimi cît purecii să nu mai doarmă,
și'n iadul năzarnic al somnului lor,
să nu mai tresară cu tîmpla pe armă...

Că, uneori, jandarmii nu aleargă cu spor,
la gîngava și acra călăilor poruncă...
Și, cine știe, Ioane, ce-i în inima lor,
și pentru cine cruță cele gloanțe 'n lăduncă!...

Pietroasele pòtere, cu mersul ușor,
de macri și ageri jandarmi români,
au vrea-vor încă ele, cu armele lor,
să mai tragă în frați, cum ar trage în cîni?!...

Nu sînt oar' și ei, mai toți de pe-aici:
odrasle din casele și colibele noastre?!...
N'ați sdrobit împreună, oști întregi de mujici,
sub steaguri roșii-galbene-și-albastre?!...

Imbuibatu-l'ai, Ioane, pe-acest cutropitor,
cu-atîtea gloabe, și biruri, și daturi,
dar, după sălbaticile porunci ale lor,
tu nu mai ai dreptul să mînci păn'te saturi!...

Ca un cîne flămînd, să pîndești ce ți-aruncă,
cei ce-s stăpîni acum pe țara asta?
Vreai tu să fi de astăzi doar vită de muncă?
Să-ți fie pită și-apă doar jugul și năpasta?

Suduind și răcnind, ei îți bat din picior,
pentru veci să plătești toate oalele sparte...
Iși uită, în vîrtejul hoțiilor lor,
ce moarte i-așteaptă, ce năprasnică moarte!

Să te facă ei vreau, cu vîrf să plătești,
cu trudă și sînge, cu scrîșniri și necaz,
fugile mișelnice de oști muscălești
pe Nistru, pe Nipru și 'n Caucaz!...

Cu-ascunsa-ți dîrjenie, fără nume și număr,
cînd tu vei sălta viforos, în picioare,
cu milioanele de Ioni, umăr la umăr,
cin'va mai putea cu voi să se măsoare?!...

ION *

Purta opinci și-l chema Ion,
și cunoscut-a truda, birul ucigaș și hula:
cînd trecea pe drum vr'un grof ori vr'un baron,
își lua dela o poștă de pe cap căciula...

Din străfund de vremi venea cu pas domol,
cu răbdare aspră cum e piatra:
la luptă și 'n furtuni, cu pieptul gol,
dîrz apăra hotarele și vatra...

Ducea pe umeri țara și pe toți ai ei,
dar nu-i părea că face lucru mare;
cădea 'n răsboi pentru străini mișei
și nu se văeta că n'au ai lui acasă de mîncare...

Nu știa pe-atunci el, preasmeritul Ion,
că spicul lui de grîu și firul lui de păpușoi,
îi pot îngenunchea pe grof și pe baron,
că sunt mai tari ca orice oaste gata de răsboi...

* Variantă.

Şi nu-şi da sama de tot cerul ce e'n el,
şi pe care-l duce peste veacuri înainte
în lupte necurmate, printre fier şi-oţel,
peste străvechi şi proaspete morminte...

In a vieţii bătălie fără de sfîrşit,
învăţat din veac în veac a pierde, —
iată-l pe Ion peste Nistru pornit,
cu pas ca de fulger, cu inima verde...

Pămîntul întreg să se mire începe
şi se uită la Ion cum năvalnic înfruntă,
potopul cel roşu din fierberi de stepe,
în goana lui surdă, neghioabă şi cruntă...

Culcat-a în drumu-i potrivnici destui,
svîrlindu-i năprasnic peste hotare,
dar cheile ţării, pe mînile-oricui,
deschis-au larg porţile spre soare-răsare...

Curteni cu văz ciunt, cu minţile strîmbe,
plecară vulpeşte frunţi reci în noroi,
şi-ale stepelor hoarde, în sălbatece trîmbe,
năvăliră flămînde, şi oarbe, spre noi...

Şi pusu-ne-au neamul în lanţuri, deavalma,
dela opincă şi până la vlădică:
Siberia îi mîncă pe muncitorii cu palma,
cînd muşcati de mînie dîrji fruntea-şi ridică...

Ciocoii cei negri, cu cei roşii, la pîndă,
pe ţundra lui Ion ca lăeţii se ceartă;
vrere-ar de-acuma pentru veacuri să-l vîndă,
odată cu ţara cu graniţa spartă...

Unii de-aproape şi alţii, de departe,
la colţuri de uliţi isprava şi-o urlă;
Ion singur rămas-a, dîrz, gata de moarte,
pe-ogoare s'aştepte a răsmeriţei surlă...

El nu-și poate strînge moșia 'n desagi,
și munții, și codrii, și Dunărea 'n glugă,
și'n traistă cu casa și mormintele dragi,
ca orice adus-de-vînturi, să fugă...

Și-ajuns-a Ion iarăși rob în propria-i țară,
pravili să-i scrie orice roșu haihui,
dar, trecut prin potopul ce s'apropie iară,
va ține-a țării cheie doar strînsă'n pumnii lui...

PUSU-NE-AU IN RIND CU VITA...

Pusu-ne-au în rînd cu vita...
Ne duc grîul, ne dau pita
hienele, cu țîrăita...
Doamne, asta ni ursita?!...

Cei ce-au dus cînii la apă,
se răsfață și se 'ndoapă;
largă groapă că ne sapă,
țara 'ntreagă 'n ea să 'ncapă...

Noi la bir și noi la trudă,
ei de trîndăvie-asudă...
Biată inimă zăludă,
nu-i auz să ne audă?!...

Mut mocnirea mușcă, mîncă
din răbdarea-ne de stîncă,
ca din inimă oblîncă...
Au nu-i plin paharul încă?!...

Căpcăunii urlă, zburdă
și de tălălîmbi se 'mburdă...
Rusia roșă, Rusia surdă,
ne-a schimbat din neam în ciurdă?

De-atîţi inşi cu chipuri hîde
şi de strîmbături de gîde,
ţara nu mai ştie rîde,
ţara nu mai poate rîde...

Unul singur se aude,
ceilalţi, beţi şi muţi de trude,
au doar dreptul să asude,
pentru Rusia să asude!...

Ni s'aprinde 'n gît sudalma,
ne-arde inima şi palma:
să sărim pe ei deavalma,
să-i sdrobim pe toţi deavalma...

Cerul îl rugăm anume
să trimită foc şi ciume,
cît o mai fi lumea lume,
să nu le mai ştim de nume...

Cît ai spune-o rugăciune,
Feţi-frumoşi din soare-apune,
dîrji, pe pajuri iuţi, nebune,
prin văzduhuri să s'adune...

Din hotare în hotare,
cu lungi stele căzătoare,
stepele să le presare,
să le-arunce pănă'n soare!...

Rusia roşă, Rusia oarbă,
s'o încingă şi s'o fiarbă,
şi Uralii scurt să-i soarbă,
goluri făr'de fund să-i soarbă...

Niprul, Volga 'n roşii ape,
s'o înghită, s'o îngroape:
de-ale Rusiei potoape
lumea pentru veci s'o scape!...

PATRU OPINCA *

Io, Pătru Opincă,
ţăran fără ţarină,
plugar fără plug,
ciurdar fără-o vită,
îmi duc viaţa necăjită
fără strîmbătăţi şi vicleşug,
şi bruşul de mucedă pită
mi-l plătesc cu sînge din belşug...

O vorbă a mea-i ca o mie...
Am slujit cu cinste şi-omenie
satului
şi Impăratului...

De sărac ce-s toţi cînii mă latră,
iar noaptea cînd pe uliţi trec domol,
nu mai aşteaptă pe nici un podmol
fete mari cu ţiţe ca de piatră,
pe cei flăcăi ce nu se mai întoarnă,
din a Siberiei grea, veșnică iarnă...

Sapa mea muşcă, rupe adînc,
dar nu-mi aduce nici doară cît mînc;
la secere
nime nu se ia cu mine la 'ntrecere;
coasă ca a mea în ţara toată nu e,
sprintenă trece prin ierburi ca de cue...

Ochii ni-s orbi?Braţele, ciunte?
Scăpaţii din temniţi şed la masa din frunte!...
Ah, sînge glodos şi porniri de pîrjol!...
Hambarul ni gol,
şi pita ni parcă de ogrinji şi nomol...

* Variantă.

Rînza mi-e goală, blidul la fel,
dar grîul crește drept, ca de-oțel,
să se 'mbuibe din el
trîntorii roșii, muscalul mișel!

Io, Pătru Opincă,
ce 'ntre-atîtea pămînturi n'am doar o șirincă,
înfrunt strîmbele legi și năpasta,
și'n răsmerița ce'n mine crește,
sudui vîrtos, mocănește,
și scuip pe toată rînduiala asta!

DINTRE ZIDURI STRAINE

Peste granițí, jandarmi și cătuși,
gîndul meu vine și-acuși,
să-ți bată 'n ferești și la uși...

Prin zidul cel roșu și greu,
vine spre tine mereu,
neam al meu, neam al meu!...

Păn'ce 'n mormînt voi cădea,
fi-voi, în trecerea-mi grea:
inimă din inima ta...

Lege, poruncă mi-ești tu...
Dela pașii dintii păn'acu,
spusu-ți-am vreodată eu: nu?!

Acelaș, pe bine pe rău,
pe culmi ori pe margini de hău:
ostaș al destinului tău...

Cu văzul spre sorii tăi noui,
păn'peste clipa de-apoi
de tot ce-i pămînt mă despoi...

Cu pasul prăpădul îl capăr;
vorbe de cremene scapăr:
cu ele prin veac să te apăr.

Gata de-un drum ce s'amînă,
drept, pentru tine în mînă
ţiu inima asta bătrînă...

Păn, sbaterea-i scurt va 'nceta,
chiar peste ea de-ai călca,
dîrz, dacic răspunde-va: da!

Cu limbă de moarte îţi las
tot focul nestins ce-a rămas:
stihiile din gînd şi din glas...

Ca'n visuri întrebu-mă-aşa:
mai sunt eu oar'cineva,
ori chiot din inima ta?!

Ca pe-o culme de dacic Horeb,
în rugăciuni ce înjgheb,
eu mă întreb, te întreb:

Putea-va străinul mişel,
legat să te ţie de el
în lanţuri de besnă şi-oţel?!

In gînd te aud, te aud,
şi de mînie zălud,
sînge şi moarte asud...

Robi jalnici cu gînd mohorît,
de trudă smintiţi, şi de-urît,
jug roşu ţi-atîrnă de gît...

Hoţi grabnici, ce patrie n'au,
ce de frică păn'ieri îţi ştiau,
cojocul din spate ţi-l iau...

Grînele, vraf după vraf,
pleacă, sub nouri de praf,
din cîmpiile tale de jaf...

De-acolo de unde asuzi,
sub biciul străinilor cruzi,
tu mai auzi? mă mai auzi?!

Atunci cînd tu sama-ţi vei da,
de tăria uriaşă a ta,
cătuşile 'n bucăţi vor sălta...

Ca de-un junghiu, haiduceşte mă scol,
cu uitături de pîrjol,
cu ochii spre tine, prin gol...

Mă cutremur de moarte, mi-e frig,
şi'n fierbinţeală mă frig,
neam al meu, cînd te strig!...

De lacrimi şi de-obidă, uituc,
sămînţă de fulger ţi-aduc,
neam al meu, neam-haiduc!...

In noaptea-mi de sbucium şi jind,
aud al învierii colind,
l'ale soarelui porţi adiind...

Dincolo de roşul prăpăd
ce peste lume-l străvăd, —
voi mai trăi să te văd?!

Ori scris mi-e de fulger să cad,
în funduri de hău, ca un brad,
prădat de azur și răsad?!

ION *

Muscalul întinde mîna ciocoiului celui nou,
în palate cu uși și trepte multe...
Jandarmi cu armele gata, și cu vine de bou,
stau la pîndă, gîndul să-ţi asculte...

Ioane,
ești unul,
poţi fi milioane:
vrerile tale ne'nfrînte
să nu le înspăimînte,
nici temniţa, nici ștreangul, nici tunul!...

Adușii-de-vînturi, din totdeauna
sînt una,
cînd vin pe furiș ori în grămadă,
după răsfăţ și după pradă,
și ţara ţi-o spurcă, nesătui și neghiobi,
și ţi-o calcă 'n picioare ca pe-o ţară de robi...

* Variantă.

Ioane,
ești unul,
poți fi milioane:
să nu-ți poată smulge nici pușca, nici tunul,
ogorul de pietroase și puține pogoane!...

Pe caii tăi, pe truditjii tăi boi,
pusu-și-au ochii muscali și ciocoi...
Turmele pleacă, ciopor de ciopor,
lăsînd doar pustiul pe urmele lor...

Ioane, ia sama bine,
țara aceasta se razimă pe tine! —
S'o mături de trîntori trufași și de hoți,
doar tu o mai poți!...

Ioane,
tu ești uriașul,
ce poți osîndi la pierzare orașul
cu-adușii-de-vînturi, căpcăuni și mișei,
numai să vrei!...

Cu pumni-ți de piatră, cu mîinile-ți iuți,
poți tu să mai cruți,
pănă peste ziua de-apoi,
pe roșii ciocoi,
ce-au venit goleți de peste Prut și Dunăre,
să-ți fure muncă și supunere?!...

Ești unul,
poți fi milioane!
Curajul tău să 'nfrunte temnița, tunul:
cu bice năprasnice de fulger și pară,
să-i alungi pe hoții toți din țară-afară;
să crească voinicește, să crească
vrerea ta românească,
Ioane!...

NEAM VALAH

Neam valah, neam al meu,
cu paşi de fier, cu pumni de cremene, —
cine-ar putea 'n izbînzi să ţi-s'asemene,
dacă-ai vrea să vreai mereu, —
neam valah, neam al meu!...

Neam valah, neam al meu, —
peste putrede, potrivnice rînjete,
tu 'n rînduri năprasnice strînge-te,
gata de lupte fără capăt, mereu, —
neam valah, neam al meu!...

Neam valah, neam al meu,
hoarde vin urlînd, să clatine
Carpaţii tăi de aspre datine,
şi'n pulberea lor să te 'ngroape mereu, —
neam valah, neam al meu!...

Neam valah, neam al meu,
ridică peste-a lumii cruntă întrecere:
pumni, puşcă, frunte, sapă, secere,
şi fă-le să fulgere peste vreme mereu, —
neam valah, neam al meu!...

Neam valah, neam al meu, —
oştile oarbe ce vin să te spulbere,
fă-le să-şi muşte înfrîngerea'n pulbere,
sub pasul tău aspru, sub călcîiul tău greu, —
neam valah, neam al meu!...

Neam valah, neam al meu, —
căliţi de trudă şi de lupte crîncene,
de ne-om cruţa de-acum, prăpădul mînce-ne,
robiţi de aduşii-de-vînturi, mereu, —
neam valah, neam al meu!...

PE SUB GORUNUL LUI HORIA

Pe sub al lui Horia uriaş, gorun
s'aude parcă-un fluer dureros:
Avram Iancu, din mormînt ieşit, bătrîn şi nebun,
trece ca o umbră pe-o cărare 'n jos...

El cîntă sbuciumul şi aspra jale-a moţilor
coborînd încovoiat şi 'ncetinel,
dar pe şesul clocotind de larma gureşilor şi a hoţilor,
cine-ar sta să-şi bată capul cu ce cîntă el!...

Duce-s'ar pănă la Cluj ori Bucureşti,
la călăii noui să facă o'ntrebare,
dar ciocoii de-azi sunt vistavoi muscăleşti, —
şi prea-i pănă acolo depărtarea mare...

Ah, de s'ar putea întoarce iarăşi înapoi,
la anii lui de tînăr crai al munţilor!...
Pentru-al moţilor sînge ce-aleargă şuvoi,
groaznică moarte-i plecarea frunţilor...

Văzul mîndru, vulturesc al Iancului,
s'o fi stins şi el pe totdeauna oare?!
Ah, Doamne, nici un leac de izbăvire nu-i
pentru neamul acesta crunt călcat în picioare?!

Pe cer ni s'arată vechi, tainice semne,
ce'n cete năvalnice vreau iar să ne poarte:
e duhul căpitanilor ce vine să ne 'ndemne,
la crîncena luptă pe viaţă ori moarte?!

Muţi, munţii îi sue străini cu gînd rău,
şi codrii nu-s destui pe-aici să-i mai încapă...
Vrea oare-al neamurilor căpcăun călău,
să ne prefacă ţara toată 'n groapă?!

Sămînța prăpădului și-a morții, mereu
o samănă pe-aicea străinii mișei...
Ah, dare-ar, în mînia lui, Dumnezeu,
să ne prăbușim cu munții toți deavalma, peste ei!...

DAI ȘI DAI DIN NEAM IN NEAM...

Dai și dai din neam în neam, —
și tot tu să zici: mulțam?!...

Dat-ai, dat pită la hoți
și-acum sar pe tine toți...

Rob la coasă, rob pe-ogor,
mînci mălai din mila lor...

Și de cum ți-l dau, și cît,
ți s'oprește parcă 'n gît...

Pusu-ți-au muscalii bir,
pe lobodă și pe știr,

Pe podmoale și copaci
și pe pașii cari îi faci...

Păn' ce sama îți vei da,
ți-or fura și Dunărea...

De-unde, Doamne, atîți haihui?
E oar' coada veacului?...

De-unde-atîţia hoţi şi hoţi,
tăbărîţi pe ţară toţi?...

Vin şi vin, lihniţi şi goi,
şi smulg ţundra de pe noi...

Vai şi-amar, rumân sărac, —
grîu-l duc, pita-i de leac...

Iau din plin şi din puţin,
şi tot ei spun că te ţin...

Iau şi duc cît pot, cît vor,
şi tot tù rămîi dator...

Bate-i, Doamne, crunt şi du-i
spre fundul pămîntului!

Să mai vie înapoi,
cînd chema-i-om noi de noi!...

NOI, LIHOZI DE FOAME

Noi, lihozi de foame, cu privirile crunte,
o, asupritul meu neam!
Ei, cu slugoii lui Stalin în frunte,
ca'n sînul lui Avram...

Noi la plug şi la coasă, înainte mereu,
alături stăpîn şi argat;
ei vrere-ar să-l gîtue pe Dumnezeu,
şi inima ţării s'o scoată la mezat...

Viaţa din leagăn pe brazdă ne-aruncă
şi'n fabrici, la munci fără spor;
ei, după făţarnica hoţiei poruncă,
furt spun că-i totul ce nu-i încă-al lor...

Pentru noi vatră-i, străbuni şi părinţi,
ţara aceasta cu inima arsă;
pentru ei: Carpaţi de arginţi
şi Dunări, ce 'ntr'una aur revarsă...

Noi: răsboire cu viaţa flămândă,
cu drepte uitături, ce strătae;
ei: vulpi, şi năpîrci, şi hiene la pîndă,
şi lupi îmbrăcaţi în piei albe de oaie...

Noi, frînţi sub cea arşiţă, ca'ntr'un cuptor,
holda cu sînge boim-o sub secere;
ei, cu rotundele ţiitoare-ale lor,
viaţa şi-o 'mpart între jaf şi petrecere...

Noi, scuturîndu-ne de strîmbătate,
drumul haiduciei luămu-l spre munţi;
ei, cu lăzile de aur pe-aicea furate,
pot face peste Mare și Dunăre punţi...

Noi, înfrăţiţi de sînge şi limbă,
de dangăte dragi din tainice turle;
ei, după vînturi cojocul şi-l schimbă,
gata cu toţi lupii de pe lume să urle...

Noi, răbdători și-oropsiţi ca la jug,
o, jefuitul meu neam;
ei, sburdă de podoabe, de răsfăţ şi belşug,
ca'n sînul lui Avram...

Noi cu privirile către hotare,
cu armele-ascunse sub căpătui;
ei, cu ţara noastră în buzunare,
gata s'o vîndă oriunde şi-oricui...

UMBRA LUI HORIA

In aceşti munţi din cari foametea muşcă,
surd s'aud şi greu, din cînd în cînd,
ca din codrii răsculaţi ai unui crîncen gînd,
de răsunătoare răsmeriţi flămînd,
s'aud detunături de puşcă,
prin vînăta veacului ceaţă...

Moţi crunţi
macri la faţă,
cu priviri ce te'ngheaţă,
pe cai mărunţi,
peste putrede punţi,
sue şi coboară prin munţi...

Sub nepăsătoarea, seaca boltă:
coviltir pentru-un viteaz norod nomad,
creşte ca de cremene brad lîngă brad
şi'n suflete, revoltă după revoltă...

Ce trai mai amar ca de cîine!
Nu-i mămăligă, nu-i pîine...
Ce va fi mîine, poimîne?
Gîndul, ca un om flămînd, înapoi rămîne...

Din mana pămîntului blagoslovită,
nu-i şi pentru noi o fărîmă de pită?!
Este scris undeva pentru moţi,
să moară de foamete toţi?!

Ce obrăzare de neguri şi sloi,
împarte iar foametea pe-aici pela noi!
Umblă pe uliţi ca lingoarea, ca ciuma;
trece din casă în casă acuma;
dă, încruntată şi surdă, tîrcoale
meselor schioape, blidelor goale...

Caută'n poduri, în şoproane şi-ogrăzi,
cu ochii în patru, prăzi după prăzi;
se'mpiedecă 'n uşi, în pridvoare şi'n porţi,
de oameni murind şi de morţi;
duce caii din ham şi boii din jug,
pe drumuri porneşte cosciug după cosciug...

Şi'n zarea zărilor de-odat' se iveşte,
ca din fund de pămînt se iveşte,
şi creşte,
şi creşte,
şi creşte,
din hotare 'n hotare
tot mai neagră şi mare,
mai copleşitoare,
mai cutropitoare,
cu călcîiul pe roată,
— crunt neamului urnindu-i, din străfunduri, istoria, —
învolburată,
neîndurată,
cu coroană de fulgere, umbra lui Horia...

ROBUL

Strigă nebun o vorbă ce nu-i pe plac călăilor lui,
o vorbă ce se 'mplîntă pe-acolo oricui
în auz, ca un cui...

Sub soarele roşu în asfinţit,
îşi urlă cumplit,
marile, sfintele uri, ce'n el pănă-acum au mocnit...

Scurte şi sdravene paturi de puşcă
din trupu-i de jar şi de cremene muşcă,
dar nu pot să facă

să tacă
dîrza lui ură buimacă,
ce-l strînge de gît și-l îneacă...

Casa-i din deal, dintre nuci și gutui,
parcă se uită după urmele lui,
cu ferestile-i lucii, de sus de pe stîncă,
până departe peste valea adîncă...

Mîiniile sue ca năpîrcile 'n el,
și-i schimbă mușchii toți în oțel...

Scurt ar sdrobi sub picior, ca pe-un hîrb,
țeasta jandarmului sîrb,
pieptul jandarmului sîrb,
dar greaua cătușă
i-oprește furia bătăușă,
i-oprește brînca bătăușă...

C'o dîră de sînge pe fruntea semeață,
cu fălci haiducești, ce te 'nghiață,
în uitătura-i străfulgeră-și focul,
răsmerița oarbă și nenorocul,
Craina toată și tot Timocul...

CHIOT DE LUPTA

Țara asta nu mai e ta?
Ceasul cel mare e încă departe?
Gata de luptă, gata de moarte,
strînge, Ioane, pumnul pe prăsea!...

Gata de lupta cea mai aspră și grea,
peste-ale Rusiei granițe sparte,
alături de-ortacii de neam și de soarte,
calcă năvalnic spre noua ta stea!...

Glia asta e din veac a ta!
Fi-vei iar stăpîn, pe unde azi ești slugă,
că'n țara unde oamenii se 'njugă...
Nu-i rob rumânul, cînd rob nu se vrea!...

Nu-s neamuri să te poată 'ngenunchea!...
Peste robia muscălească de-azi pe mîine,
esti piatra neclintită ce rămîne
din lupta cu valurile ce se sparg peste ea...

Mînia oarbă îți înjunghe inima
și gîndul iar prinde să ți-l răscoale,
cînd te uiți la leagănele goale
și la mamele ce nu se pot mîngăia...

In jurul tău e oare cineva
dintre adușii-de-vînturi, să poată înghite
atîtea milioane de cuțite,
cîte în inimă le puteți împlînta?!...

Fie-ți vrerea cum e cremenea!...
Ca de-oțel și de flacări, crunt crească-te poarna,
pentru ziua în care chema-ne-va goarna,
din creste carpatice de undeva!...

Cînd mai străin te vei simți în țara ta,
galben la gîndul că neamul se pierde,
năzdrăvani haiduci cu țundra verde,
peste fuga vrăjmașilor ca din cer vor pica...

PRAPASTII DE JUR-IMPREJUR...

Prăpastii de jur-împrejur
şi potere fără de număr...
Trupul străpuns, cum să mi-l fur,
cu el şi cu gîndu-mi pe umăr,
cu pas nevăzut, de azur,
pe piscuri, prin neguri, haiduc,
spre cer, peste timp, să mă duc!...

Şi cum să preschimb în cremene oare,
pămîntul ce-mi fuge de sub picioare!
Scăpare pe-aici nu mai este,
decît în cîntec şi în poveste?!...

Arme năprasnice vrut-am să am,
pentru tine, prădatul meu neam!
Din stîncă în stîncă, din runc în runc,
roşile pòtere în hău să le-arunc!

Prăpastii de jur-împrejur
şi potere fără de număr...
Sprintenă-mi sburdă încă pe umăr,
ca nouă străvechea mea flintă de-azur!...

VRUT-AM

Vrut-am c'o vorbă să umplu un veac,
împotriviri și răsmerițe să 'mpac
și racile surde și fără de leac, —
și-apoi, ca un pustnic, posac și sărac,
să tac,
să tac...

C'un chiot teluric, ca din nimic
un neam năsdrăvan să ridic,
să ridic, —
și drum prin potop să-i despic...

Și subt dacica glie, apoi,
subt zăpezi și subt ploi,
subt zorii, subt sorii lui noui,
subt pasu-i mănos și enorm,
să dorm,
să dorm...

DESTARARE

Ah, destărare: pîine amară,
pernă de ghimpi și de piatră,
viscol ce somnul ni-l latră,
gînd ostenit ce se'nsară,
în singurătatea pustie;
apă moartă, apă sălcie,
ce setea nicicînd nu ni-o omoară!...

Cîți oare, Doamne, dintre noi,
de-aici dela soare-apune,
s'or mai întoarce cîndva înapoi,
duși val-vîrtej de năbădăi nebune,
ca tigrii pe dùșmani să sară,
în a Carpaților și-a Dunării țară?!...

DOINA

Vîntule grăbit,
pe cel drum oprit,
către răsărit,
inima mea du-i
şi să-i spui, să-i spui,
să-i spui muntelui,
că încă nu sînt
doborît de vînt,
culcat subt pămînt;
că m'am dus, m'am dus,
ca de viscol dus,
dus către apus,
gata să trec balta,
dintr'o ţară 'ntr'alta,
dintr'o lume'ntr'alta,
tot pe drumuri noui
cu-ochi de flacări goi,
cu gîndu'napoi,
spre cel neam durut,
de străini vîndut,
la străini vîndut...

Tu să-i spui, să-i spui,
că pe lume nu-i,
munte nu-i, să-l sui,
fără să n'aud,
cu suflet zălud,
lung prin golul crud,
care ne desparte:
corn sunînd, departe,
a pîrjol şi-a moarte...

Străbun fără-ogoi,
mă cheamă 'napoi
pleşuvul Negoi,
şi-aştept glas de corn,
glas de dacic corn,

pași spre el să 'ntorn, —
vîntule grăbit
pe cel drum oprit,
către răsărit,
ce sufletu-mi furi
cu dor de păduri,
de străvechi păduri...

PRINTRE FULGERE

Trupul meu, hoți,
trupul meu, iacă-l!
Huidue-l toți,
prin suliți treacă-l!

Smulgă lupi, corbi
fîșii dintrînsul:
în darn ciocli orbi
pîndescu-i plînsul!...

Gîndul înadins
în vifornița lasu-l...
Putea-va vr'un ins
să-i gîtue glasul?...

Ani lungi și amari,
și-arhanghelul, dascăl:
pe urma-mi, tîlhari,
crunt pasul meu pască-l!...

Las pe-alții pe loc,
în al tihnei larg staul:
bordeiu-mi de foc
în viscol eu vreau-l,

Pe unde acuși,
gîndu-mi dîrz, ca haiducul,
spre-un neam în cătuși,
printre fulgere, ducu-l!...

CATRE ZORI MA 'NTORN...

Către zori mă 'ntorn
şi'n flacări cerul vădu-l...
al hăului corn
surd vesteşte prăpădul...

Crunt crivăţ cărunt,
lung cutreeră sudul:
prin tot ce simt şi sunt
potopul audu-l...

Peste-orice adăpost
ridicu-mi dîrz capul:
pe cel ce ieri am fost
în ape repezi scapu-l...

Orice cuget nedrept
dela mine aruncu-l:
duc neamul strîns la piept
cum duce-mi-aş pruncul...

Spre ce 'nverzit liman
la pieptul meu ducu-l?
Moare orb şi sărman
în mine, haiducul?

Şi cum mă îngreoi
în suflet ascunzîndu-l,
ca mii de morţi Negoi
crunt apasă-mă gîndul...

Nu mai văd peste leat?
Năzdrăvan cornul àdu-l:
de ce-am vrut şi-am visat
să se nărue iadul!

Mi-e sortit ceasul rău,
ce din poartă alungu-l?
Cum să văd peste hău
cu văzul meu ciungul?

Ah, ce mări de noroi,
dealungul, dealatul!...
Pentru cîţi dintre noi
va'nflori Araratul?

STRAINA STRAINATATE

Străină străinătate:
rai cu porţile 'ncuiate...
Vai de cine'n ele bate
cu răni grele, nelegate...

Dacă-adus de vînturi vii
de pe stepe cenuşii,
din pierdute bătălii, —
uşile se'nchid ca vii...

Străine cu chip de sfînt,
tu mă'ntrebi de ce tot cînt,
cu privirile'n pămînt
şi cu zimbet trist şi frînt...

Strănepot de Daco-geţi,
cu-ochii de vedenii beţi,
între-aceşti străini păreţi,
îmi cînt ţara dintre ceţi...

Că dacă n'aş şti cînta,
fruntea mi s'ar înnopta,
plînsetul m'ar sugruma,
inima mi s'ar seca...

URMELE MELE *

Urmele mele se pierd într'un vijelios trecut...
Carpaţii, prin furtuni şi ger, i-am străbătut
şi dîre de sînge am lăsat, făr'de veste,
prin trecători, pe poteci şi pe creste...

Ardealul l'am cutreerat neogoiat:
pe zidurile Albei-Iulii am veghiat,
de sori de foc şi vifore muşcat,
din veac în veac, din leat în leat,
pe-un pămînt cu sînge dacic îngrăşat...

Mi-am mînat sub ceruri turma, stava, ciurda...
Am sîngerat la Gurăslău şi Turda,
cu-ostaşi stîncoşi şi iuţi, umăr la umăr,
și'n răscoale năprasnice şi fără de număr,
spre-a mă întoarce acasă apoi,
pe brazde străvechi şi 'ntre craii cuvîntului:
peste strîmbătăţi și-amarnice nevoi,
să deschidem zări și drumuri noui,
stavili să-i punem pe-aicea pămîntului,
şi mărețe icoane să-i batem în cue:
în lumea întreagă să se știe, al cui e!...

Gîndul fierbinte,
abia de-şi mai poate aduce aminte,
de vălmăşagul ce fost-a odată,
de-a neamului soarte învolburată...

Vă miraţi de ce mi-e mută buza
de mîhnire, ca pe munţi moţeşti?
Lungu-i drumul dela Sarmisegetuza,
păn' la Clujul românesc și păn'la Bucureşti!...

* Variantă.

Cînd din străfund de lumi aud străbune goarne,
prind crucile să se răstoarne,
rînd pe rînd, de pe morminte,
şi, ca'n vis, trecutul îmi răsare înainte...

Atunci, ca încins de porniri şi pîrjol,
tare cît o 'mpărăţie,
gol,
din mii şi din mii de morminte mă scol!...

Spre graniţe fulgere încep iar să scapere,
şi ţara, dintr'un capăt la altul, s'o capere?
Sufletu-mi dă 'nfiorat uriaşe alarme
şi smulge din glie milioane de arme:
cu dîrjenie şi-avînt neînfrînt,
ţara asta de gînd şi pămînt,
cu ele năprasnic s'o apere,
până la capătul lumii, s'o apere...

HAIDUCUL

Mamei, de-o 'ntreba,
mîndrei, de-o 'ntreba
să le spui aşa:
că m'am dus, m'am dus,
dus pe munte 'n sus,
tot înspre apus,
rupt de omenime,
făr' s'aud pe nime,
fără să văd pe nime,
prin ploi fără număr,
cu gluga pe umăr,
cu ceaţa pe umăr.

Că unde-am rămas,
la loc de popas,
flintă frîntă las...
Că pe cel drum lung
pòtere n'ajung,
gloanţe nu străpung;
că 'n cojoc de piatră
subt a gliei natră,
cîni nu mă mai latră...

DE MIC, EU VISAT-AM MEREU...

De mic, eu visat-am mereu,
ca pe-un aprins căpătui:
să fiu împotriva oricui,
să fiu păn' la capăt, al lui,
al neamului meu,
al neamului meu!...

Copilandru, cu paşi ca de lup,
cu neamul şi clocotul lui,
departe de grija oricui,
din piatră şi volburi crescui,
cu flacări în suflet şi'n trup,
cu flacări în suflet şi'n trup...

Azi, inimă, poţi tu să-mi spui,
ce-i pentru mine mai greu,
din tot ce mi-a dat Dumnezeu:
moartea ce mă muşcă mereu,
ori crîncenul sbucium al lui,
sbuciumul făr'de margini al lui,
al neamului meu,
al neamului meu?!...

CINTEC HAIDUCESC

N'a spus mierlă, n'a spus cuc,
pe-unde-a fost poteci s'apuc,
nici ce gloanţe 'ntrup eu duc...

Şi nici bunii brazi bătrîni:
cîte pòteri de capcîni
ne-au căzut de-atunci în mîni...

N'a spus codrul nimănui,
ce picui mi căpătui
şi armele unde le pui...

N'a spus frunză, n'a spus ram:
cîţi ciocoi pe suflet am,
cîţi muscali pe suflet am...

Fie vremea bună-ori rea,
din mîni puşca mi-o va lua
numai moartea, săraca!...

MINA

Pentru roşul vistiernic,
de-aur se lapădă;
pentru miner, nemernic
doar ceaţă şi-apă dă...

La alţii — rîu darnic-
belşug aduce, dă;
minerului, amarnic
doar pită mucedă...

Porunca-i: «fii spornic,
peste-orişice stavilă!»,
biet miner, rob datornic
după roşa lor pravilă!...

N'ai loc nici de-un cui,
după ciocan şi secere...
Spre foloasele cui,
atîta întrecere?!...

Blid pustiu, hodorog,
şi-o ştirbă lingură, —
şi-un neam, luat zălog,
într'o temniţă singură...

Peste sufletul gol,
dor nu mai freamătă:
pentru-un pas mai domol,
munceşti drept camătă...

Răsufletul greu
abia de mai ţine-te:
creşte moartea mereu,
din mînile-ţi vinete...

In noul tău rai
şi'n flacări frigă-te,
tu miner, nu mai ai
dreptul la strigăte!...

Călăul obraznic
ţipă şi suduie;
de-al jafului praznic,
ţara se sguduie...

E raiul lor falnic,
ce pe-orbi sbuciumă?
Cîntecu-mi, zadarnic
a răscoală mai buciumă?

Oriunde îl urci,
gîndul în cleşte dă...
Cad umbre de furci
pe fruntea ta veştedă...

Muscalul sălbatec,
moare de mila-vă?
El vrea-te ostatic,
în ţara ta schilavă!

Ah, acest Vavilon,
ce-adînc înacră-mă!
Cît aur — plocon
din arsa ta lacrămă!

Dar, iată, la rîndu-i,
lung mina se clatină...
De cîndu-i? De cîndu-i,
hoţia iar datină?

Minerul supt, jalnic,
pumni peste mutre dă:
suie sînge năvalnic
în carnea lui putredă...

Ca prinşi de pîrjol,
sub flamuri ce flutură,
mulţimi cu pieptul gol,
de lanţuri se scutură...

SURGHIUNUL E GREU

Surghiunul e greu,
şi paşii se 'ncurcă...
Mai avea-vom mereu
cu furtuna de furcă?!...

Mai muşca-vor din noi
lupii lumii deavalma?!...
Pentru pîni de noroi
mai crăpa-ne-va palma?!...

Mă încing, mă răscoc
svîrcoliri dedeparte,
cu limbi ca de foc,
cu fiori ca de moarte...

Dar gîndul amar,
în chiot se schimbă, —
și iarăș tresar
de-a răsmeriței limbă!

Crunt vrut-am să am
văz făr'de hotare,
şi puteri cît un neam
în furtuni sdrobitoare!...

Azi pe toate, nebun,
în Carpaţi de cuvinte
să pot să ţi-le pun,
neam al meu, înainte!

Aprins să te văd,
săltînd în picioare,
şi'n mers, prin prăpăd,
către soare-răsare...

S'ajungi, ca'ntr'un vis,
atît dedeparte,
păn, unde ţi-ai scris
greu paşii, prin moarte...

Să treci mări de glod,
ce'nghit şi înghiaţă:
l'al Rusiei prohod
să poţi fi de faţă!

CINE GRIJA SA-I MAI POARTE?!...

Cine grija să-i mai poarte?!...
Neamul geme ca de moarte,
că ţara-i pe mîni de hoţi,
de mişca nu te mai poţi,
şi-i pe mîni de-aduşi de vînt:
duc şi morţii din mormînt!...

Din răscruce în răscruce,
parcă diavolul i-aduce:
vin urlînd muscali nătîngi,
şi nu poţi de gît să-i strîngi...
Vin şi smulg cu anasîna,
şi duc tot pe ce pun mîna!...

Ne-arde pumnul, ne-arde pieptul!...
Cînd o să păşim cu dreptul?!...
Ne-a ajuns la os cuţitul!...
Doamne, care-o fi sfîrşitul?!...

Nu s'aud prin noapte,
șoapte,
și nici semne,
să ne 'ndemne,
doar cu pumnul și cu palma,
să săltăm pe ei deavalma:
de mînie și'ntărît,
să pierim cu ei de gît?!...

SA INALȚ RUGACIUNI...

Să înalț rugăciuni, doar pentru mine:
să mă ocrotești
de nenoroc și de năpaste pămîntești,
Doamne, Doamne, mi-ar fi rușine
de sbuciumul neamului meu, și de Tine!...

Ruga mea din douăzeci de milioane
de glasuri, să crească ar vrea,
și să se'nalțe spre-acel Undeva,
ca un geamăt rupt din tot atîtea rane,
ce leacuri așteaptă, și vindecări năsdrăvane,
din atotputernicia și din mila Ta!...

Singuratec, glasu-mi ostenit s'ar pierde,
spre nevăzutul Tău tron,
ca o boare, ca un svon,
ori ca un freamăt doinitor de frunză verde...

PRIN VINTURI CE LATRA...

Prin vînturi ce latră,
sui cu pași de piatră,
poteca răsleață:
cățeaua 'ndrăzneață,
ce șchioapă și'ngheață,
către stîni de ceață...

Arșițe mă coc,
umbra-mi: greu cojoc,
parc'ar fi de foc,
parc'aș duce așa
pe cărarea grea,
veacurile'n ea...

Și așa cum sui,
pieptul muntelui,
un gînd ca un cui
mă izbește, șui:
uite turma!... Nu-i!...

Caută-o, de poți,
peste munții toți,
peste munții toți!...

Cum mă întărît
după-atît urît,
sîngerînd, în gît
se'ntîlnesc deavalma:
ruga și sudalma...

Prin brazi, prin brădui,
pe poteci haihui,
ochii-mi văd ce nu-i...
Pașii, smulși domol,
calcă parcă'n gol,
peste munți silhui:
pași ai nimănui,
pași ai nimănui...

Flueru'n şerpar,
în şerpar de jar,
glas vrea să înjghebe,
munţii să-i întrebe...

Printre crengi de sînger,
cînd diavol, cînd înger,
cu soarele sînger...
Pîrîul: alb ţap,
se dă peste cap,
vîntul: orb dulău,
se prăvale'n hău,
codru'mbătrînit
pleacă spre-asfinţit...

Şi-ori pe unde-apuci,
ca nişte năluci,
tufe, stînci tresar,
parcă's oi de jar,
parcă's oi de jar...

Ochii văd, nu văd...
E-ajun de prăpăd?
Furtună'ncepută?
Ori munţii se mută?...

Parcă mii de cîni,
de cîni dela stîni,
ca ieşiţi din piatră,
din hăuri mă latră...

Cum sui, cum nu sui,
unde ochii-mi pui,
un gînd ca un cui
mă înjunghe, şui:
uite turma!... Nu-i!...

Caut-o, de poţi,
printre anii hoţi,
peste munţii toţi,
peste munţii toţi!...

RUGACIUNE

Doamne al cerului și al pămîntului,
dă-mi duh să fiu, pe bine și pe rău:
argat îndelungrăbdător al cuvîntului,
al îndreptărilor Tale și-al harului Tău!...

Din drumul meu, dă tihna la o parte,
și dă-mi tărie, de-orice joc și jind,
și de toate bucuriile deșarte,
ca de haine și podoabe diavolești, să mă desprind!

Fă ca mașterile zile ce mi-au mai rămas, —
cu pas neșovăelnic și fierbinte,
— ca și cînd aș fi mereu la 'ntîiul pas, —
să le duc, prin spinii vieții, înainte!...

Anii, pentru alții lungi, cețoși și grei,
cu toată greutatea lor, aruncă-i, Doamne,
pe bătrânii și șubrezii umeri ai mei,
prin negurile nesfîrșitei mele toamne!...

Tu mustră-mă mereu, și crîncen mă învață,
cum pe-atîția alții i-ai mai învățat:
să nu mă leg de lume și de viață,
cu suflet sterp, de om ce crede-se bogat!...

Fă ca nici trufie, nici fărădelege,
în mine brazdă caldă să-și găsească,
și neghina, spic netrebnic să nu lege,
pe-ogorul meu de osteneală pămîntească!...

Deslănțue în fața mea, cu limbi de foc, furtuna,
și'n bezna oarbă-alungă-mi dela poartă,
cu fulgere și grindini, pentru totdeauna,
orice ispită dulce și deșartă!...

Peste orişice măsuri, învaţă-mă să vreau
şi vrerea vrerilor s'o dărui ca pe-o pîine,
celor ce merinde şi răsuflet aprig n'au,
năvalnic să treacă, prin prăpăd, către mîine!...

C'un pas în aste vremi ce-au fost să vină,
cu altul: în miile de ani, cari au fost, —
în luptă cu viaţa: flămîndă jivină
doar Tu mi-eşti, o Doamne, drum drept şi-adăpost!...

HORIA

Neguri mă năpăd,
şi-ard să mi te văd:
Domn peste prăpăd,
cu vâz încruntat,
cum, din leat în leat,
neamul te-a visat
şi te-a aşteptat!...

Vîlvătăi de jind
mă cuprind, m'aprind:
să te văd venind,
ca din stînci ieşind,
strîmbătăţi sdrobind,
străini potopind...

Cu plete cărunte,
cu doui sori subt frunte,
printre cete crunte,
dîrz, din munte'n munte,
să treci ca pe punte;
ca pe poduri iuţi
peste ruşi bătuţi,
şi peste vînduţi;

ca pe punţi de fier,
cu ochii la cer,
cu gîndul la cer,
peste ruşi ce pier;
ca prin sparte porţi,
peste vii şi morţi,
către alte sorţi,
cal de foc să porţi!...

Spurcata mogîndă,
satele perîndă...
Ţara-i numai pîndă,
pîndă şi osîndă...
ţara ta flămîndă!...

Nu vezi cum ne fură,
pita dela gură,
grînele din şură,
copiii din casă,
blidul de pe masă,
iarba de subt coasă,
vite făr'de număr,
cenuşe şi humăr
şi ţundra din umăr?!...

Neamu'mbărbătîndu-l
şi'n cîntec cîntîndu-l,
de grei ani dearîndul,
îmi tot spune gîndul:
lupta vi-e orîndul!...

Ne-a prins oare'n cue
Rusia tehue,
aste braţe şuie,
şi scăpare nu e?!...

Nu-i vr'un glonţ flămînd,
drept şi şuierînd,
să-l simtă-ajungînd,

şi'n piepturi intrînd,
de-astăzi, rînd pe rînd,
cei ce fraţii-şi vînd,
cei ce ţara-şi vînd?!

Nu mai sînt pe-aici,
ghioage mari şi mici,
ghioage de voinici,
de sdrobit mujici?!

Nu-s cuţite iuţi,
să mi le ascuţi
în muscalii sluţi,
şi'n ciurzi de vînduţi?!...

Au nu-s coase tari,
de cari să tresari;
şi păduri de pari,
buni pentru tîlhari?!

* * *

Flacări mă năpăd,
şi-ard să mi te văd.
Domn peste prăpăd:
cu neamul în gînd,
codrii luminînd,
zodiile schimbînd,
potopu 'nfruntînd,
să te văd trecînd...

Cete iuţi şi multe,
ca din piatră smulte,
drepte să te-asculte,
cum te-au ascultat,
cînd le-ai fost odat',
frate şi'mpărat!...

Ca de foc, se scoală,
ca de griji se spală,

gata de năvală,
gata de răscoală...

Cu privirea dreaptă,
fără vorbă-ori şoaptă,
doar pe tin'te-aşteaptă,
doar porunci aşteaptă!...

Oaste-i de haiduci!...
Fulgerînd s'o duci,
prin izbînzi s'o duci,
păn' departe 'n zare,
spre străvechi hotare,
spre marea cea mare,
spre ţara de glod,
spre cel neam nărod,
l'al Rusiei prohod...

Aruncaţi în hău:
Rusie și călău, —
ca după-un vis rău,
strîns în jurul tău,
ca printr'o minune,
neamul să s'adune
iar la rugăciune,
cu-uitături de rouă,
ca'ntr'o viaţă nouă,
ca'ntr'o ţară nouă,
a lui Dumnezeu
și-a neamului meu...

....
....
Neguri mă năpăd
și-ard să mi te văd:
Domn peste prăpăd,
cu văz încruntat,
cum, din leat în leat,
neamul te-a visat
și te-a aşteptat...

RAPSODIE PRIBEAGA

Ah! Carpaţi româneşti,
şi tu, Mare Neagră!
Neam al meu ce boleşti,
de-a robiei pelagră!

Paşi de-oţel şi văz drept,
prin furtuni ce ne mîncă;
ţinem muţi vieţii piept,
dîrji, cu frunţi ca de stîncă...

Cîţi vai, cad dintre noi,
de sbucium şi boală,
dar cu gîndu'napoi
şi mai aprigi se scoală!...

Ne încerci, ne căleşti
în dîrjenia ta dreaptă,
pentru pînde lumeşti,
ce încă ne-aşteaptă...

Ascultînd glasul tău,
trup, gînd ne tresare:
peste bine şi rău
creşti în noi tot mai mare!

Inimi bat fără scut,
piepturi, frunţi să ne spargă:
sub un steag nevăzut
înfruntăm lumea largă...

Peste ţări, peste munţi
peste sute de ape,
în noi toţi te încrunţi,
puşti ne-aduni pe aproape...

Cu ce-ai fost, cu ce ești,
şi cu tot ce ne leagă,
calci în noi, ca'n povești,
cu ţara întreagă...

Cum mai pot să'nmănunchi
tot ce'n mine se darmă?
Cade doru'n genunchi,
dar cu pumnul pe armă!...

Cu-aste braţe fierbinţi,
svîcnind tot mai tare, —
ne va scoate din minţi,
sîngeroasa răbdare?

Te-au vîndut orbi ciocoi,
în sfaturi de taină,
dar te-om lua înapoi
în alba ta haină!...

Australie, Americi,
lăsa-le-vom baltă:
trup nou să desfereci
cu noi toţi laolaltă...

Pe iuţi àripi de foc,
pe poteci sburătoare,
vom pleca la noroc
către soare-răsare...

Printre sprintene-armii,
cu dorul ce ne poartă,
îţi vom bate'ntr'o zi,
crunt cu puştile 'n poartă...

In oţel îmbrăcaţi:
haiduci ce se desglugă
ne-om lăsa prin Carpaţi
peste-a hoardelor fugă...

Şi prin granițe sparte,
peste steaguri străine,
vom țîşni ca din moarte,
neam al meu, pentru tine!...

C'am venit înapoi,
or s'o ştie de-odată,
toți roşii ciocoi
şi cea Rusie toată!...

Din gropi, morții toți,
cu-ai noștri alături,
te-or ajuta, de hoți
crunt țara s'o mături...

Vor isbi cu necaz,
năduful să-și adepe,
cei morți în Caucaz
și pe'ntinderi de stepe...

Cît cu văzul ajungi,
întîlni-vom deavalma:
oști de schiopi și de ciungi,
urlîndu-și sudalma...

Vor simți cei slugoi,
prăpădul pe-aproape:
de clocotul din noi
nici în gropi n'au să scape!...

Cu braț de fier să-i prinzi
din gloata ticăloasă:
să-i spînzurăm de grinzi
pe tîlharii din casă!...

Să treacă, rînd pe rînd,
cu brațele ca ciunte,
spre crudul lor orînd,
cu călăii în frunte!...

Cum oar' să mai înod
ale anilor coarde:
dîrz să trec ca pe pod,
peste hoituri de hoarde!...

Dus de volbura-mi grea
ce spre tine se pierde,
glia-ţi s'o calc aş mai vrea,
cu pas încă verde...

Şi cu ochi-mi ce văd
dibuind ca prin natră,
prin cenuşi de prăpăd,
drum să-mi rup către vatră

De-aici, gîndul meu,
spre Carpaţi se întoarnă
şi aşteaptă mereu,
glas năvalnic de goarnă!...

O, ţară: ţintirim,
sub puhoiuri străine, —
de mai vrem să trăim,
e doară pentru tine!

Dar zorii ce-i aştepţi,
nu-s atăt dedeparte:
vom sosi, iuţi şi drepţi,
călcînd peste moarte!...

DUH DE DIRJENIE

Duh de dîrjenie, o Doamne, revarsă,
şi de răbdare
făr' de hotare,
peste fruntea-mi de cremene, peste inima-mi arsă!...

N'au pită şi sare ai noştri departe,
şi toţi ca pe flacări aşteaptă,
răfuiala cea cruntă şi dreaptă,
răfuiala de mîine, pe viaţă ori moarte!...

Tu, drumuri deschide-ne către soare-răsare:
să fim împreună
prin pîrjol şi furtună,
cînd neamul întreg va sălta în picioare!...

RAPSODIA IBERICA

RAPSODIA IBERICA

Din dacice porţi de soare-răsare,
de pe străvechi şi 'nvolburate hotare,
de departe, de-atît de departe,
de dincolo de viaţă şi moarte,
din mii şi mii de Vîrfuri-cu-dor,
de pe al neamului teluric pridvor, —
ca un cioban:
—Caraiman
în glugă de zăpezi şi furtuni, —
cu ochii nebuni,
cu aripi parcă la braţe şi picioare,
cobor
şi cobor,
fără zor,
pe uşoare covoare
de soare,
pe schimbătoare chilime
de fulgere şi'ntunecime,
pe poteci fără număr,
cu-a năpastelor durdă ce-mi sburdă, pe umăr,
cu-a veacurilor ţundră de flăcări, pe umăr
şi cu-a trecutului poveste, care vine
ca o iarnă fără capăt, peste mine.

Prin viforul anilor, amarnic şi crud,
zimbrii veşniciei parcă i-aud,
şi Marea izbind şi săpînd, ca'ntr'un zid,
în ţărmul blestemat şi cîntat de Ovid.
De dincolo de neguri şi piscuri ce sperie,
fără odihnă, gîndul meu vine,
vine
spre tine,
de mii de ori soră
a ţării mele dela porţi de auroră,
Iberie, Iberie!

Sol mă trimite neamul meu și soarele...
Carpații, Dunărea și-ogoarele,
încărcatu-mi-au cu daruri, pentru tine, carele...

De-acolo-aduc, din munți și bărăgane,
ca'n ale visului aurite rădvane
și'n sănii-vedenii, de crivăț și foc,
de pe-ale lui Traian îndrăznețe hotare:
un corn ce, de veacuri, tot chiamă și chiamă
din inimi de codri de-aramă,
într'o Transilvanie de 'ncruntări și nenoroc,
și'n țara dela Dunăre și Marea cea mare.

Și ca pe-o, dela furtunoși voevozi, hrisoavă,
cu povarnică pecetie: potcoavă de lavă,
și cu'nchinare, peste depărtări și veacuri, dela ei,
cu viscole ce'n codrii lor plesnesc și se răstoarnă, —
ți-aduc la poarta ta de cremene din Pirinei,
ca'ntr'un freamăt vifornic de moldavă dumbravă
și de carpatică goarnă:
neastîmpărul și mărirea străbunilor mei...

Ca dintr'ale neamului străvechi povești împărătești
—stalagmite de-aur ale sufletului nostru de-altădată—
în inima-mi, — rană nevindecată, —
aduc, de pe drumuri de fum și de scrum:
pîrjol de năprasne și de prăpăd,
și pe-al lui Santiago lung și verde drum,
peregrin pleșuv, spre tine viu acum,
Iberie, cu aripi de munți, cu carne de piatră,
viu să te văd, să te văd,
cum peste tine te reverși și crești,
și, împotriva vrășmășiilor ce te pîndesc și latră,
c'o falcă în cer și cu alta'n pămînt,
ca și cum de diamant ți-ar fi orice munte, și deal, și coclaur
și de aur
orice armăsar și orice taur, —
cu'nfiorat alean dacoroman,
în vers furtunatic și grumb,

neînfrînt
să te cînt,
cu tot al harului sbor alb de porumb,
ca'ntr'o carpatică doină din fluer,
peste-al apelor vuet, peste-al vîntului şuer,
divină patrie a lui Traian,
a lui Séneca şi-a lui Columb!

* * *

Saguntul şi Numancia aducu-mi aminte mereu,
peste prăbuşiri şi peste furtuni,
de dacii cumpliţi şi nebuni,
de dacii de cremene din sîngele meu,
pe care nu-i îngrozeau nici potrivnici, nici zei,
ci cerul doar: că se prevale peste ei...

Născutu-ne-am în viscole, 'n pîrjol şi'n răsuciri, la fel
ca din muchi de stînci, ca din oţel,
din ucigaşa încleştare cu pietrosul uragan
al oştilor lui Scipion şi Traian...

Cînd n'a mai fost modru,
furtunatic să-i aruncăm înapoi,
cu piepturi deschise, cu ţestele sparte,
săltat-am deavalma în moarte,
din munte în munte, din codru în codru,
cu-al sîngelui nostru năprasnic şuvoi,
spre-a ne ivi, şi mai iuţi, şi mai crînceni, apoi,
în vajnice trupuri de neamuri cu noi.

Sau rug făcutu-ne-am din Numancia şi Sarmisegetuza:
să nu ne mai afle vrăşmaşii nici spuza...
Brazi aprinşi şi drepţi, din zare în zare,
am ars şi ne-am stins, cu toţii în picioare,
să se cutremure în depărtarea ei albastră,
Roma Cezarilor, de furia noastră,
şi de cele din urmă-ale noastre chiote, crescute de vînt,
să se scoale'n picioare integrul pămînt...

Plămădiţi, neînfrînţi din înfrîngere,
înfruntînd atotputernicia Romei în lume, —
inima, trupurile noastre sortite fost-au să sîngere,
pe veci de veci, subt noul nostru nume...

Ostaşii ce-au învins şi cei ce'nfrînţi au fost,
dar fruntea nu vrură să şi-o plece'n noroi, —
în al sufletelor noastre noptatic adăpost,
luptă încă'ntre ei, pentru Romele de soare din noi...

Şi lupta încinsă-i ca între şesuri şi munţii înalţi,
păn'ce într'o zi, destinul vostru, şi al nostru, va alege
între zadarnice răsmeriţi şi'ntre dreapta, atotputernica lege;
între cel ce'n turn de fildeş, ori de fier, vinul vieţii şi-l soarbe
şi'ntre mulţimile flămînde, şi surde, şi oarbe;
între cel singuratec şi'ntre lava caldă-a celorlalţi.

In străvechiul sînge: aur ce nu minte,
creşte peste abisuri şi-abisuri, mereu:
statornic, nevăzut curcubeu,
înălţat din veşnicia noastră fierbinte,
din străvechi şi frămîntate zăcăminte,
din toate apele aducerii aminte,
ce'n adînc de-adîncuri ne-au lăsat-o
sufletul lui Decebal dacul, şi-al mîndrului iber Viriato.

Dela Roma —a pământului împarăteasă—
Séneca întorsu-s'a, de mii de ori, acasă,
                    între şoapte şi şoapte,
                    pe drumuri de noapte,
printre legănate oşti de holde coapte,
şi cu mînile-i meştere,
pus-a, aspru, piatră lîngă piatră
la a Iberiei veşnică vatră,
în flămîndă, solară şi-oceanică creştere...
Şi, pe temelii, ce nu se clatină şi încovoae, —
din ale pămîntului vii măruntae,
de pe-ale gîndului largi schele de stele,

cu-ale sufletului taine şi oţele în ele,
adîncurile le-a legat şi le-a supus
flacărilor şi poruncilor de sus...

Ca într'o nouă, neîndurată cosmogonie,
vestitoare de timpuri gata să vie,
gîndul lui Séneca prinde, ca'n stîncă vie, să lege
şi să crească'n rădăcini de lăuntrică lege,
în împărăteasca Iberiei carne...
Privirile încep spre cer să se întoarne,
tot ce-i şubred, s'ofileşte şi îngheaţă,
si se isgoneşte singur din viaţă...
răbdarea se schimbă'n hispanică datină
ce, pănă'n străfunduri, pămîntul îl clatină
şi-l schimbă, pentru totdeauna, la faţă...

Cu tării şi neînduplecate neclintiri de stîncă,
cum, din copilăria-i, lumea nu văzuse încă,
pămîntul, în lung şi'n lat, ţi-l bat, ţi-l străbat,
cu văz peste lume, cu paşii fierbinţi:
eroi, şi apostoli, şi sfinţi,
pentru cari, vremelnic trecerea de-aicea, de jos,
nu-i decît castru de toate clipele, şi cîmp de bătae,
pentru cei mulţi şi slabi, şi pentru Cristos.

* * *

Pe trupul tău în platoşe de munţi, călit şi scris,
zări ca de basm, ca de vis,
s'au deschis,
se deschid
şi, ca printr'un albastru, făr'de margini zid,
—ivit din al tainelor tale abis—
îl văd călărind, în volburi, pe Cid...

Pămîntul se clatină subt pasul de fier
al furtunosului iber,
creştetul i-ajunge păn'la cer,

Privirile-i: săbii fulgerătoare,
îi spintecă și-i doboară de pe picioare
pe cei ce vreau să țină trupul Spaniei încă, și'ncă,
cu grumazul subt piciorul lor de stîncă...

In învolburarea-i, pornită pe biruinți și pedeapsă,
ruptu-l'a Castilia din crunta ei coapsă,
ca pe o furtună tropicală să-l pornească, într'o zi,
împărătește, spre Miazăzi...

Dacă stihiile s'ar prăbuși peste-ai lui, în puhoi,
între el și-ntre vrășmași doar moartea va alege...
Nu mai îngădue nici un singur pas înapoi,
crîncena Numanciei și-a Saguntului lege...

Pus-au ursitoarele puteri făr'de margini în el,
în al Cizilor Cid,
și-apoi, de statura-i de uriaș se'nfioară,
și, pizmașe'l doboară
și ca pe un om din mulțime'l ucid,
în mormînt îl coboară
și de grabă'l închid,
ca pe-o cumplită nălucă:
de chipu-i aminte să nu-și mai aducă,
întrupa să nu mai poată altul, la fel,
a doua și a mia oară...

* * *

Castilia'n revărsările-i de oameni și de piatră,
cu goarna-i uriașă la șold,
se cutremură până'n rărunchi
și, ca la un de peste lume imbold,
se simte iarăși aspră, năvalnică vatră,
gata să crească cum crește furtuna
spre-o Spanie liberă, creștină și una,
cu-Atlanticul așteptînd în genunchi...

Maurii la arme şi la porţi se reped,
ca treziţi de năzăriri cutropitoare;
Pămîntul le fuge de subt picioare,
şi parcă,
puştile deavalma li se descarcă,
ca apăsate de sute si sute
de mîni nevăzute...
Işi uită desfrîul, îndrăsneala străveche;
îşi uită cadînele făr'de păreche,
mai albe de cum e zăpada,
din Sierra Nevada;
îşi uită alcazarele de vraje, şi pradă,
cei ce'n numele lui Mohamed
smulgeau, prin foc şi sabie, supunere,
apocalipticii năvălitori
din a deșertului rasă
năprasnic aleasă,
cu cari ne-am înfruntat și noi, de-atîteaori,
cu piepturile goale, în Carpaţi și pe Dunăre...

Ca un speriat şi rătăcit copil,
părăsește-Alhambra'n plînset, Boabdil
pe cînd, cu aceeaşi măreţie ce'nfioară și subjugă,
Spania, ca la o cerească poruncă
poduri de-argint și de mîntuire aruncă
pretutindeni, în fața dușmanilor în fugă...

După veacuri şi veacuri de surdă furtună
între cruce şi 'ntre semilună,
ibericele ceruri se răsbună:
Isabela și Fernando, peste cenușă arabă și maură,
cu laurii Spaniei întregi se înlaură...

Şi,ncep de-odată, ca prin minune,
să sune,
să răsune,
chemînd de pretutindeni, la rugăciune,
în dangăt lung, prelung şi tremurat,

ca niciodată,
clopotele'n Covadonga, clopotele'n Monserrat
clopotele'n Spania toată.

* * *

Roma, căpetenie şi mamă,
în măreţia ei făr'de samă,
întorsu-şi-a ochii spre-apus
şi asupra-ţi uităturile, uitată, şi-a pus...

Şi te-a ales, Iberie, şi ţi-a întins,
sceptrul ei, pe necuprins:
prin foc, prin apă şi peste moarte,
drept drumul să i-l duci mai departe,
în revărsări şi revărsări viteze,
cum nici un Cezar n'a 'ndrăsnit să viseze:
subt al istoriei cer negru ori albastru,
lege să fii- şi castru...
Şi peste-al păgânătăţii gigantic ţintirim:
alb, înrourat şi nou Ierusalim.

Şi gîndul tău, din toate cîte sînt,
să fie şi să fie,
de-acum pe veşnicie,
vestitor neodihnit, jertfelnic sfînt:
de legămînt,
între cer şi'ntre pămînt;
cale grea, pălmuită de vifore, cale vie,
între putернicie şi-atotputernicie;
pasere de foc, ţîşnind din propria-i spuză moartă,
pentru timpul ce ne bate, cu deget de fulgere'n poartă,
pentru timpul de flacări şi de pucioasă, ce va să vie...

Ca nimănui pe lume, soartea ţi-a deschis,
ca subt un arc de triumf, cu fulgere scris:
drumuri şi-oceane, cum nicicînd n'ai visat
şi pe cari, după veacuri, —vis şi gînd întrupat, —
ca pe-un covor al soarelui, împărăteşte le-ai călcat...

Darnică, nemărginirea solară ori sumbră,
ţi-a coborît, parcă, pe drumuri a raiului umbră,
și piscuri cu cer înstelat,
pe cari picior de om nu le-a călcat:
peste întinsul dimineţii lor căpătîi,
pasul tău să fie pasul cel dintîi,
subt ale Americilor ceruri rebele,
peste rîuri cu ape ca plumbul de grele,
de parcă duc aur, și soare, și stele
și-oceanele le strămută'ntre ele,
în zări de ispite în veci nesătule,
spre cea de pe urmă, noptatică Thule,
până unde'n depărtari de nepătruns,
nici pas de om, și nici corabie n'a ajuns...

* * *

Regina Castiliei și a Leonului
roaba lui Cristos, Isabel,
vrea cu vreri mai tari ca de-oţel,
cu inima de dorul mîntuirii flămîndă,
să'nfrunte'n întunericul orb și rebel,
a păgînilor putredă, prădalnică pîndă,
și spre-o 'ntrezărită, nouă Atlantidă,
netede drumuri și zări să deschidă,
pasului și cuvîntului Spaniei, și-al Dommului...
Și 'mpotriva nordului de crivăţ și ceaţă,
și de tăgadă semeaţă, —
Romei să-i dărue o nouă dimineaţă...

Subt ale puterniciei aripi, ca subt un sbor
de milioane de vulturi în stol,
—stăpîni și regi pe nesfîrșitul gol,
ca suflete de-arhangheli înflorind înaltul,
netulburat de vorbă și de-omenească suflare, —
Atlanticul, necălcat și cosmic covor,
întins de-odat' de braţe de-uragan,
ţi s'a desfășurat,
legănat,

uşor, supus,
şi moale, la picioare,
ca un împurpurat apus
şi răsărit de soare,
cum n'a mai fost altul,
spre-un nou, abia visat Canaan,
spre marginea nemărginită a pămîntului,
până unde-ajung doar condorii şi rîndunelele vîntului;
unde-şi culcă şi-şi uită ostenelile sborului
doar privighetorile albe ale dorului
şi unde minuni-s toate cîte-ţi ies în faţă,
ca într'a pămîntului intîie dimineaţă...

Ca la porunci de undeva, din necuprins,
tulburatu-s'au oceanele, şi s'au aprins,
cu ape, ca rupte de vaduri de plumb,
peste cari, despicînd istoria în două,
ca după-un verde, lung sbor de porumb,
peste zilele-i maştere, —
spre-o lume nouă,
spre-o lume în năprasnică naştere,
amiral al uraganelor, —trecu Columb...

Şi sufletul ţi l'a smuls, Iberie, şi ţi l'a dus,
năvalnic, pe ape, către apus:
pe-oriunde piciorul semeţ ţi l'ai pune,
să freamete numele-ţi, şi să răsune
din minune'n minune,
cum dela-al lumii măreţ început,
pămîntul şi-oceanele n'au mai văzut...

* * *

Spre tot ce-i uimitor şi-anevoios, păşeşti şi creşti,
mînată de-aceeaşi fierbinţeală străveche;
tărîmuri noi ivitu-s'au din svîrcoliri pămînteşti,
cu măsură dumnezeiască
să răsplătească
cutezanţa şi tăria ta făr, de pereche...

Se revarsă: mănoase furtuni tropicale,
dealungul şi dealatul, oştile tale...
Pretutindeni răsbat şi trec biruitor:
parcă-ar merge însuş Dumnezeu în fruntea lor...

Pe unde, indrăzneaţă şi milostivă, ai mers,
în numele lui Crist şi-al tău, prin univers,
vitează, din pîndă în pîndă,
de-a necunoscutului foame flămîndă;
cu vrere ne'ntreruptă,
din luptă în luptă,
cu voe bună, nebună,
din furtună 'n furtună,
într'o dulce, cruntă
şi rodnică nuntă
cu-America, —
ca la o poruncă de undeva,
din inima lumii, de undeva,
pămîntul făr'de nume, la faţă se schimbă
şi'n noul suflu care-l luminează şi-l înnimbă,
graiul tău se răspîndeşte, iute, ca un svon;
mulţimile îşi lasă vechile altare, şi hainele,
şi'ncep să-şi desvălue durerile, bucuriile, tainele,
în a lui Cervantes şi Lope limbă
şi'n biblicul grai al lui Calderón...

Precum ţi-a fost în stele scris:
viaţa se schimbă, îndrăzneaţă,
în vis...
şi visul se schimbă în nouă viaţă...

Acelaş făr'de asemănare grai,
sortit, prin el porunci şi legi pămîntului să-i dai,
şi gîndului iberic: alb şi nesfîrşit alai
de papi, de împăraţi, de crai,
prin cari cu cerul la taină să stai;
grai, ce le-a fremătat îngereşte'n auz
Sfintei Teresa din Avila şi Sfîntului Juan dela Cruz,

şi'n care, în neţărmurita sufletului lor Duminecă,
din potirul de-aur al eternităţii se cuminecă, —
azi, ca o veste bună,
în Anzi, în savane, în pampe răsună,
în imperiali
codrii tropicali
şi'n uriaşe oraşe de marmoră şi de podoabe,
ca într'o Mie şi una de Nopţi arabe,
în cari auzul, ca'ntr'o fierbere zăludă,
nu se mai satură s'audă, şi s'audă,
şi'n cari privirile, în a luminilor orbitoare cascadă,
nu se mai satură să vadă, şi să vadă,
printre mulţimile cît frunză şi cît iarbă,
—ocean ce nu mai conteneşte să fiarbă, —
subt cerul belşugului şi al norocului
din Mexicul aspru la Ţara Focului...

* * *

Ingropatu-te-ai, Iberie, în milioane de morminte,
subt al Indiilor tale soare fierbinte,
subt lespezi de piatră cît Anzii de grele,
şi acum te 'nalţi la cer, de subt ele,
ca'n neamuri de noi atlanţi,
în toţi ceialanţi,
pe cari pămîntul abia-i mai încape,
între munţii lor uriaşi şi'ntre ape;
şi cari pe veci aminte o să-şi aducă,
de corabia-nălucă,
în drum din zarea lumii celeilalte;
de-ostaşii tăi solari,
aprinşi de vuetul apelor mari;
de-ai conquistadorilor enormi armăsari,
gata, rîuri făr'de ţărm, şi Anzii să-i salte...

De pe-ale Pirineilor şi-ale istoriei creste,
ca dintr'o căruntă poveste:
din gol în gol,
din pristol în pristol,

dela pol păn'la pol
şi până'n Oceanul domol,
de galben, niponic pîrjol,
ca soarele, ca norii, ca vîntul,
străbate, făr'de stavili, pămîntul,
ca un dar al cerurilor: graiul spaniol...

Parcă-ale cerului paseri maestre,
l'ar fi cîntat la-ale veşniciei ferestre;
parcă l'ar fi semănat, în trecerea-i neodihnită, soarele,
departe şi-aproape,
pe pietre, pe ape,
pe munţi, pe văi,
pe toate ponoarele,
bătute de bocancii ostaşilor tăi,
bătute de paşii călugărilor tăi,
frămîntînd îndărătnici dîrzenia lutului,
prin codrii şi pustietăţile necunoscutului,
gîrboviţi de drumuri, şi de merinde,
ce nicăeri pe pămînt nu se vînde:
de cuvîntul Spaniei şi-al lui Dumnezeu,
care creşte'n cei ce-l risipesc mereu,
ce pe-o pîine a mîntuirii, ca pe-o cupă de apă vie,
spre cel din urmă drum, ce va să vie...

* * *

Cum aş putea, o Spanie, să prind, să'nchid,
ca'n aspre năvăliri de zid peste zid,
într'un fierbinte
Escorial, ori piramidă de cuvinte,
viaţa lui,
de împărat al Apusului,
carele,
rege peste regi,
gata s'apuce 'n dreapta-i sceptrul lumii întregi
şi să-i întindă către cer pămîntului hotarele, —

Carol al V-lea
în împărăţia căruia
nu apunea
nicicînd, în trecerea-i prin necuprinsuri, soarele!?

Ca douăzeci de epopei, în spornic, magic mers,
—nemărginite, atlantice şi vii Mahabharate, —
douăzeci de ţări iberice, îţi scriu, cu duh şi sînge'n univers,
zi de zi, gloria, în eternitate!...

* * *

O, Manhattan, Manhattan,
pietrificat uragan!...
o, piramide şi-obeliscuri ale dolarului,
fabrici, vrăşmaşe ale odihnei şi-ale somnului, —
dintre vulcanii clocotitori,
dintre cuptoare: temniţi de sori,
dintre cicloane de sgîrîe-nori,
dintr'al timpului vostru titanic talaz,
ruptu-v'aţi voi oare, vreodată, răgaz,
Cezarului să-i daţi ce-i a Cezarului,
şi Domnului, ce-i a Domnului!?...

O, Buenos-Aires! O, El Plata!
O, pampa, şi tu dulce şi-aspră argentinitate,
de toate drumurile şi desmărginirile, gata!
Al gîndului gaucho, te bate, te străbate,
în nemărginita-ţi singurătate,
pe sprintenii pampelor mînzi,
de sălbatice salturi flămînzi,
pe mînzii făr'de şea, făr'de frîne
ai zărilor tale de mîine!
ai creşterilor tale mănoase de mîine!

Cu uriaşa Anzilor hlamidă 'mpărătească,
pe goii şi pietroşii tăi umeri,
cu-al pampei ameţitor şi verde covor,

subt neastîmpăr de teluric picior,
cu rîvnă, într'o zi ca'n mii, să pășească,
aprins ca de lavă, de zăduf patagon, —
n'ai încă răgaz comorile să-ți numeri,
să-ți desgropi, cu visteriile-i, și primăverile,
din adîncul tău de flacără, Iberiile,
și peste Anzii cărnii tale, brusc să te înalți
mai sus ca ceilalți,
subt al soarelui tău uragan de lumină...
Ți-e destinul, destin de-Amazon,
și de Anzi de argint, Argentină!

* * *

O, Mexico cu pumni și cu plămîni de munți!
în svîrcolirile cu cari, ca nimeni, te înfrunți,
din ocean în ocean, pe întinderea ta,
cît vezi, în lung și-'n lat,
până unde lava numele și-l scrie
cu litere grele de tragedie,
lege-i răsmerița
și cutremurul de pămînt: zălud împărat.

O, Jalisco, cu inimi ce sburdă. O, Veracruz,
cu-aceleași chiote primăvăratice 'n auz!
In cîntecele-ți, sprintenă și verde, reînvie
și freamătă duios ca nicăeri pe lume,
cu mlădieri și cu miresme fără nume,
a Iberiei înrourată copilărie,
ce parcă lăsatu-ți-a în șuerul vîntului,
în pietrele scumpe ale cuvîntului,
cheile cerului și-ale pămîntului...

Prădalnic te clatină vulcanii în smulgere,
și de pe drumuri și stînci ce-ți fug de subt pas,
și-ți rup în două inima,
cu trupul tău uriaș, parca-i vrea,
în neastîmpăratul apocaliptic ce ți-a rămas,
la cer să te înalți pe brațe și aripi de fulgere...

In răscoale mă tîrăşte, făr' să vreau, cu ea,
ca volbura;
pe culmi ameţitoare, din drumu-mi aţine-mă,
O, Mexico, epica, şi uriaşa ta inimă!

* * *

O, eroic, împărătesc, spaniol univers,
în mănos şi mîndru mers!
Drum cît pămîntul, ce deschis ne rămîne:
spre asprele zile de peste mîine:
zare de bunăînvoire 'ntre oameni, speranţă unică,
în depărtările ce se destramă şi se 'ntunecă,
pe drumurile lungi ce de subt paşi ne-alunecă!

Spaniolitate, spaniolitate,
inimă în care-al lumii ritm şi sînge bate,
tu singură columnă de foc, crescînd peste veac, îndrăsneaţă,
pentru cei ce şovăe, se poticnesc şi înghiaţă,
pentru cei rătăciţi în întuneric şi'n ceaţă,
pentru neamurile pămîntului, pentru toate!...

Clocote 'n vulcanii vechi şi noi
din voi,
de peste voi,
clocote, saltă, se'nvolbură încă,
cu coamă de zimbru, cu pieptul de stîncă,
c'o steauă de aur în frunte,
peste-al uitărilor aprins întuneric,
gata cu cicloanele să se înfrunte,
cît un Chimborazo taurul iberic!

Ori încotro l'ar duce anii, norocul, furtuna. —
cine nu-şi, aduce aminte, cu duioşie,
de înflorita-i copilărie,
şi de mamă, care nu-i decît una?!

Nu-s pe lume prăpastii, nici mări de noroi,
să rupă podurile de-aur dintre voi,
nici ochi frățești, ce se'ntorc și se'nchid,
cu 'ncremeniri de zid,
peste zările și drumurile lungi din ei,
spre-a nu se mai uita nicicînd înapoi:
soarele vine spre Anzi și Sierra Madre, din Pirinei...

Și peste Castilia, pe unde-ți ies înainte,
ca iviți din ale pietrei zăcăminte,
țărani cu tăioase uitături de văpae,
una cu piatra ce de mii de ani au călcat-o:
nimic nu-i clintește și nu-i încovoae,
parcă viața din steiuri îi tae,
parcă-l întîlnești înadins,
în fiecare ins,
de neîngenunchiat și de neînvins,
tăcut și de piatră, pe Viriato...

O, sîngele, Iberie, sîngele,
urile, împotrivirile, depărtările frînge-le...
Sîngele-i armă,
ce clatină, și răstoarnă și darmă,
și, ca 'ntr'un tainic joc,
pune viață, ca prin farmec, la loc...

E soarta grăuntelui ce, dintru 'nceputuri ne'nvață,
că scris i-a fost în întuneric să moară,
ca să reînvie, să rodească-a douaoară,
și așa, pe veșnicii, mai departe,
cu viața călcînd, uitător, peste moarte,
cu moartea călcînd, ca pe drumuri de ceață,
peste trecut și peste viață...

Crește azi, și'n mîine se revarsă:
Nil cu ape de aur, în pustietatea stearpă și arsă—
ducem către făr'de număr morți și învieri,
potopul zilelor de azi și de ieri...

Ca la o prelungă chemare de goarnă,
tot ce din tine plecat-a, spre tine se'ntoarnă, —
valurile, vînturile de dincolo parcă te caută,
neastâmpărate parcă te strigă, te caută,
Iberie, Iberie, divină argonaută!

* * *

Cine-a mers, Iberie, mai departe
peste cutezanțe, peste moarte?
Cine-a întins și-a suit atîtea scări de mister,
ca tine, spre cer?!

Cine ziditu-i-a tainei mai vajnică vatră
din vorbă, din jertfă, din piatră?!
Cine și-a 'ntors mai dîrz a zidirii lui lăuntrică oglindă,
ale cerurilor semne să li-le prindă?!

Cine a ajuns
peste pasul tău, în nepătruns?
Ce altă aripă de duh atins-a oare
ale năzăririlor ascunse isvoare?

Și ce conquistador, împărat ori sultan,
de cari mai amintește piatra și cuvîntul,
cucerit-a mai sprinten, dela un capăt la altul pămîntul,
ca pe-al visului armăsar năsdrăvan,
ciungul și divinul tău atlant
dela Lepant?...

Cine făuritu-i-a vrerii mai tari nicovale,
și ciocane de-oțel și de aur,
ca năprasnicul faur,
ca faurul din Loyola al asprimilor tale?

Vestit-ai pretutindeni, sus și tare,
putința mîntuirii pentru orice ins;
mîni mai albe ca zăpada ai întins,

dintr'nceput de inceput,
deopotrivă spre fieștecare,
spre orice om învins,
spre orice ins căzut;
noui sori, pentru orbi, ai aprins,
pe surzi făcutu-i-ai cu inima s'audă;
dat-ai somn de rai celor schilavi de trudă,
și din a nemișcării lor închisoare,
pe ologi i-ai făcut să salte în picioare...

Mers-ai singură, cu Dumnezeu, spre toate întrebările,
zări deschizînd, și uși, spre taine și răspuns;
peste toate sîngerările și depărtările
dincolo de tine ai pătruns,
până unde învingîndu-i trupului furtuna,
moartea și viața părutu-ți-s'au una,
și dulci
ghimpii și pietrele, pe cari trupul ți-l culci...

Orice gînd înalt al tău și orice dor aprins,
în fapte mai tari ca piatra s'au aprins,
în foamea ta de necuprins...

Pașii de pămînt ți s'au desprins:
peste biruinți și peste 'nfrîngeri te-ai întins,
și, până și învinsă, ai învins...

La picioare căzutu-ți-a lumea întreagă,
în timpul ce s'oprise parcă locului,
și-ai jucat-o, zîmbind, ca'ntr'o șagă
la roata nebună și oarbă a norocului.
Fără odihnă, fără șovăeli și istov,
pe bine, pe rău,
cîntă ca o mare fără țărm, sîngele tău;
întîiul tău atlantic hrisov,
făr'de-asemănare hrisov...

Cine, dus de furii și de toane neghioabe,
vrea într'un scrîșnet să-l sfâșie,

de tot ce-a fost, să nu se mai ştie,
să sfarme pămîntul din temelie
şi să-l vîndă'n bucăţi, pe spurcate tarabe!

* * *

Pirineii îşi inalţă tot atît de mîndrii încă,
spre-aceleaşi ceruri, frunţile de stîncă;
numele lui Dumnezeu aceleaşi sunete'l închid
din a Mexicului inimă pân'l'al Anzilor zid,
şi la fel răsună ca'n Madrid...

Nu i-au secat Iberiei isvoarele:
pe-aceleaşi drumuri trece şi-azi, peste Atlantic, soarele,
spre nouile Spanii, de subt cerul aprins şi înalt
de pe ţărmul celalt,
pe unde implîntatu-şi-au arcul, în noile pămînturi să stee
pe veci de veci, ale lui Columb curcubee,
şi pe unde-ajunge doar în adieri şi şoapte
tot vuetul furtunilor din Miază-noapte.

Nemărginită rămas-ai în orice pusderie,
din tot ce-ai dat, din tot ce-ai lăsat,
în depărtările în cari te-ai revărsat,
în lupte semeţe
şi'n biblice ospeţe,
ca o rodnică năvală făr'de stăvilare, Iberie!

Peste împărăţia visului şi-a somnului,
pe scări de fulger pogorîtu-s'a aevea Maica Domnului,
şi aşezatu-ţi-a, pe totdeauna,
pe creştet, soarele; pe inimă, luna
şi stele, stele fără număr,
pe falnicul şi dalbul tău umăr.

Şi-un corn de aur datu-ţi-a,
ţie uneia,
cînd din el vei suna,

pămîntul spre tine se va uita,
şi'n vînturile ce a rău îl vîntue,
în năpastelele şi urile ce-l bîntue
aştepta-va vorba, care vindecă şi mîntue...

* * *

La a pămîntului cîrmă şi judecată,
răsuna-vor, peste'nverşunări, odată şi-odată,
ca din gură de biblic proroc ori de arhanghel-sol,
într'aripate vorbe în grai spaniol,
în numele Spaniilor de pe faţa pămîntului toată.

Atunci, ai vrâşmăşiilor năzarnici strigoi,
şi balaurii cu milioane de ghiare şi capete,
în svîrcoliri şi treapăte,
ca'n faţa unui alb Santiago, se vor trage'napoi:
şi ca după-un nou potop, se va ivi, subt un cer luminat,
al lumii de mîine albastru, şi desmărginit Ararat,
cu soare pentru vulturi şi pentru furnici,
        pentru uriaşi şi pentru pitici,
        pentru-ai gîndului prinţi, şi pentru netoţi;
cu poale, cu freamăt şi piscuri, pentru toţi...

Subt cerurile de furtuni, vulcani şi sori fierbinţi
        a douăzeci de mănoase, iberice ginţi,
        douăzeci ce nu-s decît una
        cu Spania din totdeauna,
şi'n cari, o nevăzută Romă nouă
întinde Numanciei larg braţele-amîndouă,
într'o făr, de hotare, telurică nuntă,
şi cu-a lumii năvală spre prăpăstii, se'nfruntă, —
ca la un semn şi'ndemn din lumea ceealaltă,
umbra lui Columb, cît cerul de înaltă,
se cutremură de-un cîntec ce-opreşte valul şi vîntul,
şi umple, dela un capăt la altul, pămîntul,
nou cîntec pe-al globului bătrîn rotogol,

cîntat în spirit şi'n grai spaniol,
de Spaniile toate, ce cresc şi se'nfrăţesc
şi de puternicie făr'de margini, tresaltă,
cu neamul meu romînesc,
şi cu Carpaţii mei laolaltă,
cu sufletul pămîntului întreg, laolaltă.

POEZII PUBLICATE IN DIFERITE REVISTE

CANTECUL LIBERTAŢII

Gata, ostași de ne'nfrânt
cu cei deopotrivă cu noi:
Pe-ai Rusiei capcâni și strigoi
să-i ștergem de pe pământ.

Gata, voinici de oţel!
In stepe şi'n tundre de ger
ne-așteaptă mulţimi, care pier
ca'ntr'un amarnic măcel.

Ne-aşteaptă popoare întregi,
ce'n ţările baștinei lor
de sdroabă și foamete mor
de groază și fărădelegi...

Ne-aşteaptă în zarea de foc
Carpaţii, ca nişte părinţi
cu piepturi și cu braţe fierbinţi
de atât de cumplit nenoroc...

Şi muţi, cu cuţitul la os
robi pe pământul străbun
ne-aşteaptă bieţi semeni, ce-și pun
încrederea toată'n Cristos!...

Dar zornetul lor de cătuși
sună-a furtună'n galop,
a crâncen galop prin potop
prin ţara strămoșilor duși...

Din Danzig la Vladivostok,
din Zagreb la Cluj și Shanghai,
pe-oriunde de vaere dai,
de lanţuri și de cnuturi de foc...

Gâzi aspri, cu rânjete reci,
duc oameni netrebnici și goi,
ce-așteaptă, cu văzuri de sloi
glonțul, care culcă pe veci.

Iadul lui Ivan cel Cumplit
plumbi are și avea-va destui,
pentru fruntea și ceafa oricui
în țarcul cu foc îngrădit...

In mers, voi voinici de ne'nfrânt,
spre-al stepelor puhoi de noroi!...
Dârji calcă alături de noi
ostași de pe'ntregul pământ!...

In mers spre Rusalii de foc
c'o turmă și-un singur stăpân;
spre cei ce'n picioare rămân;
să schimbe nenorocu'n noroc.

Veni-vom pe rând înapoi
cu gândul și cu frunțile sus,
nu ca atunci când ne-am dus
cu Mările Negre din noi.

In cântece iuți haiducești
cu pieptul și cu creștetul gol,
intra-vom ca duși de pârjol,
în Praga și'n București...

O, Baltică! O, Pont Euxin!
Pe aripi de pajuri, curând,
vom trece subt ceruri, cântând:
cruci să'mplântăm pe Kremlin!

Lungi stele și fulgere noi,
cum altele n'au fost și nu-s,
prin gol arunca-vom de sus
în Rusia de glod de subt noi!...

Din Dunăre şi până'n Urali,
vedea-vom, prin nouri sburând,
izbite de-un crâncen orând
în fugă, oştiri de muscali.

Vom sparge ale iadului porţi
şi roşiile zăvoare şi uşi ,
şi Uralii de grele cătuşi,
ce'n trup, Europă, tu-i porţi!

Ca mâne, duşi parcă de vânt,
vom pune-un năprasnic picior
în inima Moscovei lor,
cu-ostaşi de pe'ntregul pământ!...

Şi'n strâmba lor lume pe dos,
vedea-vom cum lanţuri se rup
scurt de pe-al Rusiei trup,
de beznă şi de racile ros...

Şi'n groaznicul lor povârniş,
cu cuget făţarnic ori drept,
cruci albe şi-or pune pe piept
muscalii cu văzul cruciş.

Ca după porunci de nou rost
vedea-vom cum ţări se desfac
ca după boli fără leac,
din putreda Rusie ce-a fost.

Şi ca de pe-un alt Ararat,
după potopul de plumbi,
zări-vom în stoluri ai Romei porumbi
peste pământul descătuşat...

Peste roşul şi sterpul noroi
boit de călăii trufaşi,
Isus cu albii, nevăzuţii lui paşi,
păşi-va noptatic alături de noi!...

In inimi, în gânduri şi'n suflet cu El
vom arunca în văzduh
cu armele Craiului-Duh
ziduri şi temniţi de beznă şi-oţel!...

Şi'n frunte cu Arhanghelul Lui,
cu bocanci ferecaţi ca pe pod
vom duce prin marea de glod,
pâne şi pace oricui...

Scurt vom opri cel prădalnic puhoi
dela un pol păn' la celalt:
l'om arunca înapoi dintr'un salt
cu Romele albe şi aspre din noi!

In marş uriaş, de ne'nfrânt
spre-ale soarelui porţi de acuşi:
Ai Rusiei Urali de cătuşi
în praf să-i prefacem şi'n vânt!...

Madrid, 1952

MARAMUREŞUL

In numele celor fără nume şi mulţi
călcaţi în picioare, lihniţi şi desculţi,
robi ca într'o ţară a nu mai ştiu cui,
muscalii mişei, tălâmbi şi tehui,
cu grohăituri ca de eterni păgubaşi,
ne fură pădure după pădure
şi munţii ni-i lasă golaşi;
ne măsură la pumni şi la paşi
şi până şi graiul se'ndârjesc să ni-l fure...

Ca într'o ţară de bieţi desţăraţi,
găsesc şi pe-aicea mişelnici argaţi,
ce, scrântiţi de cuvinte ce nu le'nţeleg,
stau gata pe-un zâmbet să se dea în arândă
şi ţară la străini să şi-o vândă,
odată cu ai lor şi cu neamul întreg...

Românul, cu grele şi ştirbe topoare,
se macină'n luptă cu codrul şi moare,
subt colţii gerului, subt plesnele vântului,
ca'n zorii cei dintâi ai pământului...

Imbrăcaţi în răbdare ca'n trainică sarică,
uitat-au oare pădurarii că
nu-i nici muscalul de fier şi de-oţel
să nu se împlânte cuţitul în el?!...
In el şi'ntr'ai lui, ce ciopor de ciopor,
s'aşează pe-aicea ca în Rusia lor.

Şi din codrul ce'ntr'una se răreşte,
nu se mai iveşte
vultureşte
a lui Dragoş-vodă umbră'mpărătească:
Maramureşul să-l sguduie şi să-l trezească...
Şi crunt să-l încingă şi să-l strătaie
de codri de coase, de securi de văpaie...

Cel care din jafuri şi fărădelege
făuritu-şi-a armă şi lege,
pentru trupul şi gândul şi vrerea oricui,
vrea lumea întreagă subt ciobotele lui,
subt roşiile ciobote-ale lui!...

După tâlhăreasca şi smintita ei lege,
Rusia roşă vrea brusc să deslege
cu brânca ei lungă, hrăpăreaţă şi bleagă,
tot ce în ceruri s'a legat şi se leagă...
Ţăranii cu văzuri şi cu feţe cumplite

și cu năzarnice uitături ca de vite,
par mujici flămânzi, scăpați ca din gloduri de stepe,
ce cu rachiu și cu'ntuneric au prins să s'adepe,
în codrii-aceștia, codri ca'n povești,
cari au fost odată românești...

Pentru răbdarea lor de bivoli și de îngeri,
până când, o, inimă, va trebui să mai sângeri?
Cu gându'n răsmeriță, pe mii de poteci,
mă mușcă'ntrebările cu colții lor reci:
Cine va opri, o, Doamne, iureșul,
ce gol de-ai noștri lasă Maramureșul?
De sufletul lui, nu-i nimeni pe-aproape
dela foame, de temniți și pierzanie să-l scape?
Ori cerul i-așteaptă cu amarnice semne,
pe'ndobitociții tăietori de lemne,
să se stingă cu'ncetul, cu pumnul pe topor,
în codrii cari au fost odată ai lor?!...

Doamne, brațele fulgerător Tu li le desleagă
și'n loc de pită pune-le gloanțe'n desagă!
Că robii robilor demult stau gata
să le facă muscalilor cumplit judecata:
din răscruce'n răscruce
să nu mai știe pe unde s'apuce,
pe drumul aprins, pe drumul pândit,
spre stepele roșii de unde-au venit!

Madrid, 1954

slavă ţie,
vrere făr'de hotare,
sete de-a 'nfrunta năvalnic, în picioare:
nenorocul şi primejdia cea mai mare!...

în mersu-mi aspru, în sbuciumu-mi orb,
  tăria mi-o sorb,
  din zăcăminte milenare,
  de neam crescut
  fără scut
sub fulgere şi năvăliri cotropitoare...

în sângele-mi trăeşte,
se sbate voiniceşte:
romanul pietros alături de dac,
boerul, plugarul sărac,
tăietorul de păduri din Maramureş,
bănăţeanul iute şi gureş,
Moţul cu gând de jeratic,
ardeleanul dârz şi noptatic,
moldavul cu mers domol,
olteanul cu văz de pârjol,
solarii ciobani, beţi de jind,
din Tesalia şi Pind,
pădurarii de foc
din Timoc,
cosaşii năprasnici din Craina
ce scapără şi se sfâşie
pentru-o sgârcită sdreanţă de glie...

. . . .
. . . .

din ei din toţi,
răsmeriţa, fiorii mei hoţi
îşi trag tăria şi taina...

cu-auz, cu văz de câine
  peste pâine
  şi mâine,
cu mii de auzuri aud
dincolo de gândul zălud...
prin veacuri de veacuri aud...
peste prăpăd de prăpăd
cu văzuri de văzuri străvăd
prin besnele vremii, mereu,
năprasnica năvală 'nainte,
mersul mănos, fierbinte
al neamului meu...

paşii lui, în marş de sânge ud,
  îi aud...
  îi aud...
pe mii şi mii de drumuri îi aud...

străfulgerat de aspre, iuţi puternicii,
printre chemări de goarne tot mai vii,
îl simt, prin veacuri, năzdrăvan, împărăteşte
  cum creşte
de timp, de cer, de zări flămând,
cu moartea pe moarte călcând,
din izbândă 'n izbândă mereu,
pasul titanic al neamului meu,
sufletul vecinic al neamului meu...

CANTECUL GRAIULUI

Intru amintirea Virginiei, în apropierea căreia am scris aceste versuri.

Ce fiori, ce vrajă dă
vorba verde, fragedă,
de-al cui lin dainù-dainà
ne tresaltă inima,
ca sihla de cetene,
de cetene prietene!...

Cine-i surd, să n'àudă
cântecul de laudă
al craiului-graiului,
al graiului-craiului?...

Pe pânza pământului,
sunt podoabe ca-ale lui?...
Cunună cui poţi să-i pui
ca din floarea gândului,
prinsă-n vorbe—pietre scumpe—,
anii să n'o poată rumpe?...

Din străfundul timpului,
peste sufletul oricui,
sună ca-ale nimănui,
sună clopotele lui,
sună fluerele lui...

In rostul prorocului
ia flacăra focului,
fulgerul norocului;
în versul rapsodului:
răsmeriţa glodului,
chiotul norodului,
iar când schimbă-se în goarnă,

flacări peste inimi toarnă,
lumi din temelii răstoarnă;
și-și rup cale îndrăzneață
și'n răscoale se răsfață
alte chiote de viață...

Când ajunge să se prindă
în doină și în colindă,
cerului îi face tindă
din acest pământ, pe care
numai cântecul nu moare...

Pajură-i spre peste lume,
prin văzduhuri fără nume...
Pentru-un sbor prin nesfârșit
preț îți cere înmiit,
dar pentru povara ta,
plată vrea și plată-ți ia
mai nimica: inima.

Sborul lin ori sborul rău
printre stele, peste hău,
prin cuțite lungi de creste,
fără veste,
ca pe drumuri de poveste,
îl plătești cu trupul tău,
îl plătești cu gândul tău.

Cămașă-i cu mii de zimți,
pân' peste morminți s'o simți,
dacă vreai și vreai mereu
să bați drumul cel mai greu,
să dai ochi cu Dumnezeu!
Și s'ajungi cătuși să-i pui
trupului cu jugul lui,
dorului, cu rugul lui!...

* * *

Cu-ochi semeţi
de veghe beţi,
peste ceţi şi dimineţi,
pe lungi urme de drumeţi,
crai pe bucurii de-o zi,
cu vrăjite chei de dor,
cu chei ca-ale raiului
vreau, prin flacări să descui,
      visteria tuturor
şi a mea şi-a nimănui:
      visteria graiului,
care strălumină-mă,
unde'n taină ţine-mă
a neamului inimă...

Dorul calcă fără urmă
peste-a plaiurilor curmă,
după vorbe duse'n turmă
ce subt ploi, subt ceţi, subt vânt,
umplu-al neamului pământ,
până'n marginile lui:
daruri ale nimănui,
daruri ale orişicui!...

* * *

Zace'n taină, taina lui,
zace'n taina graiului,
tot ce-a fost, şi-o fi, şi nu-i:
visul orb al raiului;
dorul fără căpătâi,
şi chiotul lui dintâi,
chiot lung făr'de răspuns
înecat în nepătruns;
volburile vântului,
mireasma pământului,

chemările cucului,
şuerul haiducului,
verdele molodrului
răsufletul codrului,
mohorîrea moinelor,
Dunările doinelor,
glas de fluer fermecat
de vifornițí alungat;
freamăte și fâlfăiri,
năzăriri de nicăiri
și chemări de undeva
de peste viața mea,
cari își fâlfăe aripa
dulce să ne facă clipa,
și să ducă până'departe,
peste vis și peste moarte,
tot ce'n suflet ne-a rămas
dela'ntâiul nostru pas:
sori străvechi și sorii noi
duși cu nopțile din noi,
viscole ce ne-au bătut,
datine ce ne-au crescut
dela-al lumii început;
drum de scrum și drum de fum
între-atuncia și'ntre-acum;
zări de foc
și nenoroc;
treceri iuți, cu pieptul gol,
peste râuri de pârjol,
călcând aspru, călcând tare
din hotare în hotare,
între lună și'ntre soare
pe subt stele căzătoare,
între apă și'ntre piatră
dintr'o vatră'ntr'altă vatră,
pe-unde cânii morții latră,
pe-unde soartea ne-a ales
vetre'n munți și vetre'n șes,
de unde să nu mai poată
veacurile să ne scoată...

Intre Răsărit și Apus,
între-Apus și Răsărit,
pe-unde pașii ne-au tot dus
în lupte făr'de sfârșit,
cu Dumnezeu am grăit,
cu apele și cu vântul,
cu cerul și cu pământul...

Zorile, cu glas de-Adam,
pe nume strigatu-le-am,
și-odată cu zorile
botezat-am florile,
și-odată cu soarele,
munții și isvoarele
și tot ce era aproape
între munți și între ape...

Și cu mânile-amândouă,
ne-am spălat cu-ntâia rouă:
cu Marea Neagră și cruntă,
să ne pregătim de nuntă...

Drumărind și drumărind
duși de pași și duși de jind,
pe unde umblat-am craina
în aprinsă căutare
de statornice hotare,
întrebatu-ne-am mereu,
munți și ape iscodind:
care-i calea, care-i taina,
care-i steaua, steaua lui,
care-i steaua neamului,
a neamului lor și-al meu,
botezat de Dumnezeu
din smulgere'n smulgere
cu furtuni și fulgere;
din trecere'n trecere
cu-a pierzaniei secere...

Un glas stins de undeva,
nu încetă-a mă'ntreba:
din ce plaiuri smulsu-s'a
furtunatic viţa ta,
de-i sângeră inima,
cum nu-i sângeră nicicui
pe faţa pământului?...

Aina daina şi iar daina,
dainei cine-i ştie taina,
că nu-i *nu* şi nu-i nici *da,*
de ne seacă inima!

Hotarele graiului,
noapte, poţi să mi-le spui,
şi-alte pietre'n şir să-mi pui
pe-unde a fost ce-a fost, şi nu-i?...

* * *

Peste truda traiului,
grâu din grâul graiului
ne dă pânea raiului:
pâne veche, pururi nouă,
ne-o dă cerul, ne-o dă nouă,
cum dă ploaie, cum dă rouă,
şi'n svon de Duminecă...
cu har ne cuminecă...

Arcul năsdrăvan mi-l iau
pentru zări ce margini n'au
şi la şold, domol, înod,
corn de-argint de voevod:
să pătrundă glasul lui,
peste munţi şi munţi silhui,
şi din depărtarea grea,
să răspundă tot aşa,
lung peste'noptarea mea,
Carpaţii şi Dunărea,
Carpaţii şi Dunărea,

Vorbă!
Torbă,
su săgeţi,
pentru anii-mi îndrăsneţi,
pentru'mpărăţii de ceţi,
pentru mii şi mii de vieţi,
pentru vânătoare-anume
de mogâlde şi balauri,
peste bauri,
peste plauri
şi păduri de peste lume...

Ca de-un grai din altă viaţă,
zarea schimbă-se la faţă:
pe ţărmul isvorului,
căprioara dorului;
pe marginea-abisului,
uite, cerbii visului,
visului, flămândului,
şi vulturii gândului,
arşi de îndrăzneli, să sboare
până dincolo de soare,
peste ceţi, tot mai aproape,
de-ale veşniciei ape,
unde, peste bezna-adâncă,
golul vorbele le mâncă...

Trec prin codrii deşi şi şui
bourii trecutului...
La al timpului isvor,
beau din apa zorilor
şi'n nemărginirea oarbă
pasc şi pasc a morţii iarbă...

Peste crivăţul zălud,
ca din alte lumi aud,
peste'ntinsul gol şi crud,
clopote bătând în dungă,
dangăte ce se alungă,
peste vremea rea şi lungă...

Năvălește înapoi
viu trecutul către noi,
greu de sori cu mers fierbinte:
Dunări iuţi cu ape sfinte...

* * *

Din prăpastia somnului
întind mâna, Domnului,
întind mâna și îi cer,
mut merindea mea de cer:
să nu'nsăr și să nu scapăt,
să bat drumul pân'la capăt;
după vrerea-i, și cuvântu-i
din ăst trai să mă deștintui,
și din orice adăpost,
ca și cum n'aș mai fi fost...

Din pustiu'n care pier,
către cer mă'ntorc, și-i cer,
cu foc timpul să-l îmbour,
crunt izbit, să nu mă'nour,
să'nfrunt drept al morţii bour!...

De zăduf și frig
îi strig,
cerului îi strig și-i strig:
drept simbrie, Doamne, dă-mi
văz peste-ale lumii vămi,
sâmburii pârjolului
și cheile golului;
vorba orbului noroc,
vorba-pasere de foc,
capul pentru ea să-mi joc...

* * *

din dealul ce zarea sorbi,
peste munţii suri şi orbi,
stol de stol, ai morţii corbi...

Suflet fermecat de corn,
cu ce cântec să-i întorn,
cu ce farmec să-i întorn,
cu ce suflu să-i alung,
către drumul cel mai lung?...

Din zale cămaşă-mi pui,
din jarul amurgului,
cu dainù şi cu dainà,
să se ardă moartea'n ea:
cu paşi lungi şi cu paşi şui
munţii până'n vârf să-i sui,
munţii, munţii visului,
şi de-acolo să văd ce-i
în zarea de peste ei,
în golul de peste ei...

Cu fulgerul —lung lămpaş,—
şi cu pasul uriaş,
în svâcnetul glesnelor,
—vânător al besnelor,—
culmile-ţi eu taiu-le,
taiu-le, strătaiu-le,
grai carpatic, graiule!...

Fără tine, pe aci
nimeni viaţa nu ne-ar şti,
nici de-am fost n'ar mai ghici,
după grai şi păscălii...
N'ar mai fi poveşti şi şoapte
de-am pierit ori nu, în noapte,
şi nici vis
cu sânge scris,
subt peceţi de cărţi închis,

și nici doine și nici vers,
pe-unde urma ni s'a șters,
după-atâta mers și mers...

Ca din flori de rouă ude,
se aude, se aude,
peste chiote și trude,
peste casne
și năprasne,
tot mai stins și mai departe,
până dincolo de moarte,
ca'n furtună sămănat,
freamătu-i în lung și-n lat,
cu miresme de pământ
din păduri ce nu mai sânt...

Vorba: pasere măiastră,
cu cuib în inima noastră
și'n strașini de zare-albastră,
câți n'au vrut de jos, din stuh,
s'o doboare din văzduh,
să ne'ngroape odat'cu ea,
Graiule, Măria-Ta!...

Ce țintași pizmași, trufași,
și ce uriași vrăjmași,
cu văz lung de temnicer,
putea-o-ar vâna din cer,
de pe stânca sânului,
din pieptul Românului?...

Pe semne, cerul nu vrea,
gloanțele să prindă'n ea...

Ne-a venit din cer ca mana,
feritu-ne-a de Satana;
ne-a fost chiot și liuiliui
și'n restriști ne-a adunat

vifornița graiului,
goarna năsdrăvană-a lui,
ca un glas de împărat
din fundul pământului...

Culmi i-am dat, drept adăpost,
în bejèniile ce-au fost...

De balaur și de vruh
ne-a păzit ca Sfântul-Duh,
și de neagra coarbă oarbă
ce vrea văzul să ni-l soarbă
și cu-a ciocului undrea
să ne sece inima
și să surpe'n zarea-albastră,
drumul înaintea noastră,
cerul de deasupra noastră...

* * *

Până'n veacul veacului
scris mi-a fost să fiu al lui,
alb ostaș al graiului,
pe granița sângelui,
pe granița gândului,
de unde schimbare nu-i,
de unde potecă nu-i,
de unde scăpare nu-i...

Scurt prăpastia rupe saltul:
locul tău nu-i pentru altul!...
I-ai dat sângele zălog,
i-ai dat sufletul zălog,
și-acest cântec greu și-olog...

* * *

Cum poți doar să te cunoști,
dintr'atâtea oști și oști,
și să semeni,
ca frați gemeni,

şi să mergi umăr la umăr
cu mulţimi fără de număr;
şi să cânţi
şi să descânţi,
din tin'să te desmormânţi:
ca prin alvii tari şi seci,
râuri fără ţărm să treci,
să le treci,
să nu te'nneci,
şi să creşti
ca în poveşti,
să te simţi la tine-acasă
stând cu îngerii la masă,
stând cu Dumnezeu la masă,
în a veacurilor vatră
mai tare ca orice piatră,
fără taina, taina lui,
fără taina, graiului,
fără-a vorbei sfântă pâine,
pentru azi şi pentru mâine,
pentru dincolo de mâine,
făr'să'nfrunţi, viteaz, furtuna,
ce cu-ai tăi te face una,
peste sbucium şi nevoi,
până'n ziua de apoi...

Mai tare ca orice arme
e trecutul ce'n grai doarme,
trecut, ce pe rău, pe bine,
în picioare, drepţi, ne ţine,
ca ţâşniţi cu ochi arzui
din fundul pământului:
s'apărăm în noi şi peste,
tot ce este şi nu este:
isvorul ce doarme'n stâncă,
aurul din piatră-adâncă,
tot ce-o fi şi nu e încă...

Fraţi de vorbă şi de gând,
fraţi de sânge şi de jind,

de vreri aspre clocotind,
unul și-unul, împreună,
ca mânați de-o grea furtună,
trecem peste ani arând,
trecem peste ani cântând...

In pământul neamului,
în fața-alianului,
rădăcini ca de oțel
sunt mormintele din el.

Dârza sângelui poruncă
peste flacări ne aruncă:
inși de pară, laolaltă,
către lumea ceealaltă...

Unde-i unu fără tângă,
mii de-arhangheli crescu-i lângă,
și de dă în drum de moarte,
se dă moartea la o parte!...

Veac de veac, lup după lup,
haina de pe trup
ne-o rup,
dar acest străvechiu cojoc,
numai sânge, numai foc,
din prăpăd, din nenoroc,
crește zi de zi la loc,
din umăr până'n călcâiu,
mai tare ca'n ziua'ntâiu...

Ca'ntr'un necuprins puhoi,
peste stahii și strigoi,
către lumea de apoi,
ducem veacurile'n noi...

Dedeparte, fremătând,
eu aud şi-aud, în gând,
pe călăi-ţi gomănind,
gomânind, hălălăind,
şi la groapa ta săpând...

Gând în flacări, ochii uzi,
neam al meu, mă mai auzi?...

Glas aş vrea să am, ceresc,
să m'auzi când îţi grăesc,
şi profetic văz, să văd
cum te sbuciumi în prăpăd;
să mă simt pe bine-ori rău
că sunt trup din trupul tău!

Grele ca de stâncă vie,
măguri am visat să-mi fie,
măguri mari, cuvintele,
să-ţi însemn mormintele,
cu-a cerului apă toată
ploi spăla să nu le poată:
aspru, ca din moşi-strămoşi,
să crezi dârz în Feţi-frumoşi,
şi, ca pentru frunţi crăeşti,
verzi cununi să le'mpleteşti,
s'aud iar prin ani schilozi
treceri iuţi de voevozi,
subt arcuri de curcubeu,
crainici ai lui Dumnezeu...

Aibă gură, frunte sfântă,
pe Feţi-Frumoşi cine-i cântă,
şi-al lor nume scris rămână,
scris de-a timpurilor mână,
ca un semn de legământ
între om şi'ntre pământ...

Cine craiu-i peste grai,
fără strai domnesc şi-alai,
e mai crai ca orice crai!...

* * *

Peste timpul surd şi crud
paşi pietroşi s'aud, s'aud,
tot mai mulţi şi tot mai şui,
la porţile soarelui...

Ca de mii de ani mereu,
curge sânge, curge greu,
din trupul neamului meu,
ce, cu răni nevindecate,
se tot bate şi se bate
cu pământul jumătate,
pe brazda străbunilor,
în drumul furtunilor;
pe marginea golului,
în drumul pârjolului;
pe ţărmurii apelor,
în drumul potoapelor,
subt flamura-ţi, Craiule,
grai carpatic, graiule!...

Madrid, Mai 1944.

UNDE OR FI ACUM EI OARE?

23 August 1944 - 23 August 1954

Aceia cari, ca'n anii buni la 10 Mai,
       au primit cu alai
pe străzi, la balcoane, la fereşti şi la porţi,
       intrarea hoardelor cotropitoare,
       unde-or fi acum ei oare?
Unde zac ei azi, murind ori morţi,
cu cătuşi la mâini şi la picioare?

Dădeau din coate haitele de gurăcască
şi golănimea gureşe şi tuciurie
se'mbulzea în chiote de bucurie
slugarnică şi cu priviri prosteşti,
să vadă-aievea oastea muscălească
cum, cu priviri piezişe intră'n Bucureşti...

Pe-alocurea în blănuri de osânză
gata pe toţi deavalma să ne vânză,
iată şi vulpoi bătrâni cu raiu'n rânză:
ei vin să-i vadă, pentru orice întâmplare,
pe cei ce'n pas de roşă sărbătoare,
treceau în fruntea hoardelor, călare.

Ii prinde-un dulce şi prelung fior
că vor descoperi şi recunoaşte-uşor,
pe vr'un maimare din prăsila lor...

Numai Ion nu se vedea în nici-o parte,
de parcă s'ar fi stins în Carpaţi şi în moarte!...
       Numai Ion,
nu s'a dus să-şi ducă inima plocon
şi să-şi dea-n primire arma ruptă,
celora cu cari s'a măsurat în luptă
pe Prut şi pe Nistru, pe Nipru şi pe Don
şi i-a culcat grămadă de grămadă
pân' pe-ai Caucazului picui de zăpadă...!

Neamul românesc era atunci departe,
ca'n doagă de moarte,
pe-ale omeniei lui străvechi şi aspre pietre,
        departe de acei străini Bucureşti
de cămătari de coconi, de târfe şi de şetre,
        şi de râsetele mişeleşti
ale celor ce-alergau grămadă
        pe protivnici să-i vadă
şi ca după zănatice ospeţe
de tancurile lor să se agheţe,
să ştie toţi deştepţii şi toţi proştii
«că pleacă-ai noştri şi sosesc ai noştri»!

Printre miile de gurăcască şi de coategoale
se văd şi mulţi şacali sătui, cu pas agale,
cu ochii puşi pe câteunul care merge'n frunte,
cu gând să se prefacă în luntre şi punte,
cât mai curând să-l aibă, cu femei petrecăreţe,
în palatele lor, la ospeţe,
şi'n clipa când fi-va frăţia mai vie,
        între pahare, mieros să-l îmbie
        la vr'un mănos negoţ, de care din «prostime»,
        să nu afle nime,
        că negustoreşte dacă socoteşti,
        arginţii n'au miros, de te'nvârteşti
        la Moscova ori Bucureşti...

Ai regelui prieteni la petreceri s'aruncă
şi'n ţara schimbată în junglă şi speluncă
ca'ntr'un vârtej dănţuesc până'n zori
alături de năvălitori,
cărora, între cupe şi cupe,
ar fi gata pân, şi cizmele să li le sărute
doar, doar vor pune-o vorbă bună, să-i mai ţie
în înalta lor dregătorie...

De pe-un tron ce se nărue, Mihai dă poruncă
        lui Ion cel supus şi cuminte,

să nu mai creadă ce-a crezut înainte
şi să-şi întoarcă spre soare- asfinte
şi paşii, şi gândul şi puşca şi tunul
şi, cu arma întoarsă,
să lupte, să sângere, cu inima arsă,
alături de Muscalii ce spre-apus se revarsă,
pân, ce n'o mai rămâne din neamu-i niciunul!

Şi pe când sufletul și-l dădeau flăcăii
câmpiilor și dealurilor românești,
în strâmbul lui palat din București
regele lor ciocnea paharul cu călăii!

* * *

Cei ce-așteptau cu gând petrecăreţ
gazul să și-l vândă, şi grâul, mai la preţ,
şi să-şi ducă'n tihnă traiul mai departe,
netemători de Dumnezeu, netemători de moarte,
unde-ai mai putea acum să-i întâlnești
în scumpele lor strae englezești?!

Credeau deşteptii că s'or pune bine
pe pământul ăsta cu oricine,
cum au mai făcut-o de atâteaori
neam de neamul lor, cu alţi cutropitori...

Credeau orbește'n șiretenia lor măiastră:
de nu pe uşe, intră pe fereastră!...

Şi-apoi, puternicii din hrube, n'or pune-o vorbă bună,
la adăpost cât mai sigur să-i pună,
departe de orice neajuns și furtună?!

Dar unde se ascund, de-atâţia ani încoace,
cei ce ca la jocuri de cărți vreau să ne joace
ale mulţimilor opinci şi cojoace,

și țara flămîndă
să ni-o ia în arândă,
ori la mezat să ni-o vândă,
la orice lacomă, venètică naibă,
care-ar râvni să o aibă?!

* * *

Intrebu-mă: unde-i plata și răsplata,
celor cărora prin gând nu le-a trecut,
cu piepturile goale și cu armele gata
pe Muscali să-i aștepte pe Nistru și Prut?

Roșul crainic al hoardelor cutropitoare,
ce le-a pus pe piept și'n pungă oare,
pentru gândul de vultur, pentru fruntea de sloi
a celui mai viteaz și mai dârz dintre noi,
în inima căruia, care bătea pentru țara întreagă
Ionii țării lui n'au vrut să tragă?!

Unde-i vânzătorul de țară, care l-a dat pe mâna călăului?
Incă nu l-au înghițit beznele hăului?

Unde-i cel ce Moscovei i-a dat poftirea ticăloasă
că hoardele-i vor fi primite ca la ele acasă?
Și i-a dat țara, de la un capăt la altul pe mână,
odată cu-a strămoșilor țărână?
Glasul nu i-l mai auzim,
pe tron de-aur nu-l mai zărim,
în țara preschimbată'n roșu țintirim!

Și unde ni-s Vlădicii, cari visau cu ochii'n rouă,
că Moscova va rupe Roma în două
și *una* le va face pe-amândouă?!
Și că odată și-odată,
pravoșlăvnicia va supune lumea toată
și-și va duce, prin foc și sabie, fățarnicul credo
dincolo de Roma, de Montserrat și Toledo?!

Cine, Doamne, va spăla atâtea mitre românești mânjite,
în ucigașe ape și mocirle moscovite?!

Totul se plătește scurt, tăios și pe viu
pretutindeni, mai curând sau mai târziu!
Abia acuma văd că a ieșit pe dos
jocul lor ascuns și ticălos!

Cum? Doar izbituri și temniți pentru capul lui Ion,
pe care s'au grăbit să-l dee plocon,
        în loc de pâne și sare,
roșilor spărgători de moldovene hotare?!

Acum, ajunși cu toții la aman,
nimeni nu mai dă pe prietenia lor un gologan!

Abia acum văd că toate-s foc de scumpe!
Și-ar rumpe hainele, de-ar mai avea ce rumpe.
Au orbit de-atâta foame și de boală,
nu mai văd că i-au lăsat în pielea goală,
cei cu cari credeau c'or bate sdravăn palma
și sor veseli nebuni cu ei deavalma...

Azi, asemeni unor «țoape», unor Ioni,
poartă sape și lopeți păn' și coconi,
cot la cot cu turme de ciocoi,
păn'ieri călăi pe truda celor goi;
cu unghii lustruite, cu obraz ca scris
și vorbind franțuzește mai pe nas ca'n Paris,
pe unde pe semne vor fi auzit
«că lumina vine dela Răsărit»,
și că înseamnă să fii huligan ori prost
să crezi că bolșevicii mai sunt precum au fost!

* * *

Azi când țara-i numai praf și oseminte,
înfrână-ți clocotul, biet sânge fierbinte,
și-alungă corbii aducerii aminte!

Pune călcâiul pe gâtul oricărui necaz
şi cu pieptul încă viu, ţine-te treaz
pe-al sbuciumului tău colţuros Caucaz!...

Prăpădul spulberat-a şi spulberă pleava
între pierdute şi zăvorâte hotare,
din Cernăuţi şi Hotin pân, la Marea cea mare,
din Timişoara până'n Sătmar şi Suceava...

Când vântul morţii peste frunte mi-adie
şi sufletul neamului mă cată'n străinie,
un glas din adâncuri îmi şopteşte mereu:
Ion, talpa de cremene a neamului meu,
cu toată tăria ce i-a dat Dumnezeu,
abate-va apele puhoiului greu
şi ca un munte de foc va rămâne,
      în ţara albă de peste mâne!...

In ciuda călăilor de azi şi de ieri, ce-l pândesc,
subt fulgere ce peste soartea lui se'ntâlnesc,
adu-ţi aminte, Doamne, de neamul românesc!...

Mănăstirea Montserratului, la 23 August 1954

CANTECUL DESTARARII

Desțăraților de totdeauna ai Neamului românesc

Din inima Spaniei, de-aici din Madrid,
ale gândului aripi eu spre voi le deschid
și pe pânza pământului, din prăpăd în prăpăd,
simt că vă aud și parcă vă văd
pășind ca'n vedenii, venind ca în vis,
mulțimi abătute, fără nume și număr,
cu-a desțărării traistă la umăr,
spre masa la care, ca'ntr'un pustiu,
    întârziu să scriu
    și, cu junghiuri în trup,
    cuvinte de fulger din suflet să-mi rup:
    să le trimit cu vulturii vântului
    pe tot rotogolul pământului,
    pe unde al sorții lung vifor cumplit
    v'a încolțit, v'a risipit...

Ajung păn'la mine amarnice șoapte
din miazăziuă, din miazănoapte,
dela soare-răsare, dela soare-apune
și parcă se schimbă în rugăciune:
să sue aspră din al nostru rost
peste toate vitregiile ce-au fost
și-asupra noastră crunt s'au abătut
din al veacurilor început...

In vântul care vâjăe vifornic afară
își cântă pățaniile bietul Ion Fărățară,
ce-și duce, în inimă și'n fluer văpaia,
de subt Anzi și păn' subt Himalaia...

Cântă de dor, de urât și necaz,
visându-se iarăși pe Caucaz,
ori printre cei pe cari el i-a văzut cum cad,
pe stepele oarbe și la Stalingrad...

De dincolo de munţi uriaşi şi de ape
cântă de parcă ar fi pe aproape,
        printre câmpuri şi case străine,
        în drum către mine...

De pe ce colţos şi nevăzut picui
vine, spre mine, cântecul lui
printre freamăte şi printre şoapte
în acest miez de noapte,
de parcă l-ar trimite Dumnezeu
din alba copilărie a Neamului meu!

Şi vin către mine sălbatice şuiere
şi doine scăpate din frunze şi fluere
şi spulberate chemări ca din goarnă,
ce munţii departe parcă-i răstoarnă,
şi-aruncă năprasnic spre-ale Rusiei uşi,
obloane de fier şi Carpaţi de cătuşi,
peste hoarde muscăleşti în lungă fugă
spre ţara 'n care oamenii se 'njugă...

Ah, neam al meu, neam al meu,
sufletul ni-a rămas unde trăit-am mereu
şi unde cu urşii şi cu crivăţul ne-am luat de gât,
şi nu ne-au doborît!...

Carpaţii parcă scurt s'au smuls de unde sânt,
să umble ca'n basme după noi pe pământ:
nu cumva de-atâtea amărăciuni şi nevoi,
să uităm care-i drumul ce duce 'napoi...

Prin somn eu tresalt şi râu sânge asud
şi parcă milioane de glasuri aud,
cum vin şi tot vin de-acolo, de departe,
        dintre viaţă şi moarte...

E-un semn dela-al țăriilor Domn?
E neamul meu ce chinuie prin somn,
visându-se liber, la adăpost
de crunta iobăgie muscălească ce-a fost?
și de calmucii ce lătrau și nu mai latră
în străvechea lui vatră?!...

* * *

Din albe, duioase aduceri aminte
voi îmi ieșiți, ca din piatră, 'nainte
de pretutindeni, de pretutindeni;
ca de subt fulgere, de subt fulgi, de subt grindeni,
nu cu inimi și cu ulcioarele pline,
să sburde bucuria în voi și în mine,
ci cu lacrimi amare, ce mereu se arată
pe fața voastră de sbucium mâncată,
crunt osândiți de soarte să ne'ntâlnim,
pe toate drumurile lumii, ca'ntr'un țintirim...

Robi ai aceluiaș orb nenoroc
din Alasca, din Mexic până'n Țara de foc,
prin Brazilia, Noua Zeelandă și-Australia,
ne ducem dorul de țară și jalea
și subt grele furtuni, ce somnul ni-l latră,
ne visăm mereu întorși la vatră,
de pe toate drumurile nevăzute ale vântului
și din marginile cenușii ale pământului...

* * *

Hai, gândule grăbit, oprește-te oleacă,
osteneala să-mi mai treacă
și să-mi aduc mai pe'ndelete aminte
dacă'mbătrânita frunte nu mă minte...

Lumea n'am putut, în voe, s'o cutreer,
că Domnul Dumnezeu m'a vrut doar greer
    și greerii, precum o știți,
    sunt cam nătângi și nesocotiți
și-așa lipiți pământului cum sânt,
cin' să-i bage'n samă pe pământ?!...

Așa cum sânt, cum mă vedeți acum,
ca pe-un musafir de ceață ori de fum,
    din care până mâne
    nimic n'o mai rămâne,
cu mânile goale, cu părul în vânt,
am bătut și eu destul pământ
și-am trecut prin frig și prin furtună
celora de-un neam cu mine să le duc o vorbă bună,
să-i mângâi blând pe creștete pe toți
dela străbuni și păn'la strănepoți...

Beat de vinul vieții și de-a lumii frământare,
mi-am făcut din cântec armă de-apărare
împotriva foamei, și-a frigului și-a sorții
și-ale morilor de vânt ale morții...

Am mătuși, unchiași, verișoare și veri
printre'ntâii desțărați din Ungaria de ieri,
din țara aspră, care-a fost și nu mai este
    decât o urâtă poveste...

La Cleveland am avut și am neamuri de-aproape,
plecate peste munți și peste ape,
smulse de-ale aurului nebune năluci
din satele lor albe de mierle și cuci,
pe unde le lăsa legănarea vaporului
să bea apă străină din ulcioarele dorului...

Acolo a fost firul vieții să i-se tae,
și bunului meu unchiu Nicolae...

Câte dintre-ale mele trudite neamuri
n'au trăit şi trăiesc sub înstelatele flamuri
ale acelei uriaşe şi mănoase Americi,
pe unde clăditu-şi-au aşezări şi biserici
din piatră de neclătinat,
mai tari ca'n Ardealul de unde-au plecat?!...

Dar în singurătatea lor, vai, cât timp şi-or mai spune
în româneşte smerita rugăciune?!...
Şi peste-un veac, pe câţi din ei o să-i mai doară
de-a doinei şi de dorului ţară?!...

Unii s'au întors la sărăcia lor, alţii au rămas pe loc,
călţi de nenoroc şi de noroc,
strivind sub călcâie necaz după necaz
într'o dârză viaţă ce nu dă răgaz,
în calea fierbinte, mănoasă şi flămândă,
de izbândă după izbândă,
izbutind într'o zi, ca aiurea'ntr'un an
păn'ce soarele nu se afundă'n ocean...

Acolo, între fii şi fiice, între nepoţi şi nepoate,
mătuşa Ana, îşi duce bătrâneţele împăcate
şi nu mai visează de-acuma, parcă,
în Oarda copilăriei să se mai întoarcă...

Viaţa lor a prins acolo adânci, puternice rădăcini
şi-azi nu se mai simt străini între străini...
Au făcut legământ cu noul pământ,
credincioşi să-i rămână păn'peste mormânt:
săi dea lucrători, cărturari şi ostaşi
sprinteni la braţe, la gând şi la paşi,
să fie cei dintâi, fără zăbavă ori teamă,
oriunde ţara lor cea nouă îi cheamă...

Gândule, încă zănatec şi svăpăiat,
vreai America s'o bat în lung şi în lat?

Păn'la Detroit, nu cred că-i drumul lung
și chiar astăzi eu aș vrea acolo s'ajung...

In acel oraș, o, gândule grăbit,
un prieten al meu a trăit și-a murit.
Hai să batem drumu'ntr'acolo, haiducește,
s'aflăm în ce țintirim odihnește,
Un Tatăl Nostru să rostesc încetinel
să-l audă numai Dumnezeu și el,
că n'am venit de-atâta de departe
să nu arunc o uitătură și peste moarte...

Tot acolo trăesc, de-a norocului mână alese,
două romånce ca doua prințese...

Le văd zâmbind în zarea amintirii mele...
Mândru poți să fii, Ardealule, de ele!...

* * *

Când, ca un vultur rănit, spre New York
gândul ostenit mi-l întorc,
cam încurcată inima mă'ntreabă
de cunosc pe-acolo și oameni de treabă,
cărora, ca unui unchiu ori mătușă,
bate să le pot, fără teamă, la ușă...

Stau în cumpănă să nu dau cumva peste-un ins
care, din întâmplare ori din adins,
văzându-mă la față, să nu se'ncrunte
scurt să-mi trântească ușa în frunte
sau cu vreo vorbă aspră de ocară
să mă'mbrâncească pe scară afară...

Vrednicia care nu țipă și latră
își tae drum prin oțel și prin piatră,
cu pași neînvinși
printre cele opt milioane de inși,
ale celui mai clocotitor și mai mare
oraș de subt soare...

Pe-acolo trăesc şi mulţi oameni de bine,
ce apa şi-o împart şi pita cu tine,
în inimile mari şi mărunte
predica lui Isus de pe munte
răsună, cu putere destulă,
şi peste lumea sătulă...

* * *

Cu toiagul nevăzut al vântului-năsdrăvanului,
las acest pământ de mii de ori mai rodnic ca al Canaanului!
Las cu bine-această ţară a sgârâe-norilor,
şi-o iau spre miazăzi, pe drumul cocorilor...
Americă de grai englez, pentru veci de veci eu te las,
cu un duios şi românesc bun rămas!...

In Mexic, pe unde m'aş înţelege mai bine
în grai spaniol cu oricine,
printre munţi ameţitori şi printre lacuri albastre,
pierd cu totul urma trecerilor voastre...

La San Paulo, la Santos şi la Rio
mulţi din ai noştri adresa mea şti-o
şi, poate, vor fi auzit mai mult vorbe de bine
despre bietul de mine...

Acolo'nfrăţiţi de aceeaşi doină ori daină,
aş putea cu mulţi să stau la taină,
dar când ştiu cu câţă dârză tărie de stei
se hulesc şi se mâncă'ntre ei
după ce dealungul anilor împarţeau apă şi pâne,
gândul meu mut, în picioare rămâne,
în traista umbletului pune-a vorbei unealtă,
în urmă toate lasă-le baltă,
şi cu-o strângere de inimă, vestitoare de moarte,
toiagul şi-l întoarce spre altă parte...

Când intri la unul, cum să te descalţi,
să nu prindă de veste ceilalţi,
şi să te trezeşti rănit în al capului moale,
de-ale lor încă nesparte oale?

In această amarnică lume pe dos,
cum, Doamne, i-ai lăsat să cadă-atât de jos,
când, prădalnici stau potrivnicii la pândă:
pe nimic să ne cumpere şi scump să ne vândă?!...

* * *

Dacă silit aş fi fost să spun că-l preţuesc pe cutare,
ar fi trebuit să trec Atlanticul călare,
dar eu călătoresc pe corăbii de dor şi de gând
şi pot pleca spre-oriunde şi oricând.
Eu călăresc pe-al cântecului armăsar năsdrăvan
ce saltă peste mări şi peste ocean,
că, Doamne Dumnezeule, dacă ar fi fost altfel,
mi-ar fi crescut împrejur dinţate ziduri de-oţel
şi aspre vămi cu vameşi deochiaţi,
        cu toane de regi şi de'împăraţi,
cari ca de-un vifornic Ion Vodă cel Cumplit
îşi tem parcă tronul închipuit
        şi coroana de fum,
scăpată pe drumuri de praf şi de scrum...

Bieţii lui feţi-logofeţi
cu mutre de şireţi târgoveţi
pun, în gând, de pe-acum, ca pe-un oriental covor,
ţara subt paşii şubrezi ai «Măriilor Lor»...

* * *

De-ar fi să fie după-al vameşilor plac,
în a morţii cămaşă ar fi trebuit să mă'mbrac
şi ca'ntr'un zid, de viu să mă'nchid,
pe-un loc cât umbra-mi, aici în Madrid:
pe vre-un părete surd, să scriu, cu sânge,
şi mâna voastră să n'o mai pot strânge!...

* * *

Pe unde străbătut-am pământul dearândul
cu dorul, cu păsul, cu pasul, cu gândul,
dus ca de-o soarte neghioabă,
inima mea doar de voi mai întreabă...

Drumul îl caut şi pierdu-l mereu,
chiar când mă duce de mână Dumnezeu!

Când vă simţiţi mai frânţi şi mai mâhniţi,
pe lângă voi păşesc, fără s'o ştiţi.
Freamăt de codri româneşti aşi vrea să fiu,
sufletul în voi neîntinat să-l ţiu,
să vă fac să mergeţi împotriva gerului şi-a vântului
oriunde aţi osteni pe întinsul pământului,
drepţi ca stejarii să staţi
chiar de-aţi vorbi cu regi şi cu'mpăraţi,
adevărul, chiar şi-atunci când v'ar pierde,
să-l spuneţi verde!...

In fabrici, după plug, ori după oi,
voi duceţi neamul românesc în voi...
Subt haina americană, acuma purtată,
văd ţundrele şi cioarecii de altădată,
pe creştetele voastre, ca'n străvechi poveşti,
cresc parcă şi-acuma căciuli ciobăneşti,
ca o nevăzută pasăre măiastră

dragostea-mi, în nopţi târzii, vă bate la fereastră,
când dorul de ţară, de copii şi de casă
să aţipiţi nu vă mai lasă...

Cu sufletul în pânea voastră-aş vrea să mă cobor,
traiul să vi-l fac mai bun şi mai uşor...
Dela cea dintâi înfăţişare,
dintr'o uitătură vă cunosc pe fiecare...
Vai, câţi Horia, Cloşca şi Crişan în strai nemţesc,
printre voi eu întâlnesc!

Ioane, şterge 'n taină-a lacrimilor rouă:
Românul nu se dă bătut cu una două!
Grea e azi robia roşă şi necazul,
dar alţi Ioni vor mai sui vr'odată Caucazul,
şi'ntr'o zi, aprinşi de clocot şi'ntărât,
în Moscova pe muscali îi vor prinde de gât,
când de fierbinţeală şi de mănos neogoi
topi-se-vor lanţurile iobăgiei pe noi,
că neamul ce-l ducem în inimi şi'n gând
mai tare-i şi mai viu acum ca oricând!...

* * *

Un chiot prelung îmi străfulgeră somnul...
Se nărue lumea ori glăsue Domnul?!...
Strigăte aspre s'aud de departe,
parc'ar veni de dincolo de moarte...

Dar visul viu şi zugrăvit rămâne
de nevăzutul pumn al zilei de mâne:
Subt cerul unui alb răsărit românesc,
Horia, Tudor şi Iancu se întâlnesc,
        cu uitături încă crunte,
        pe-o coastă de munte,
şi mâna şi-o dau frăţeşte, fără teamăt
în faţa unei mări de capete în freamăt...

Şi de-odată, ca prin minune, un clopot începe să sune,
să cheme neamul la rugăciune
şi de-această rugăciune uriaşă şi fierbinte,
pământul păn'la Roma şi New York ia aminte
că l'ale soarelui mărețe şi puternice porți,
neamul românesc a înviat din morți:
i-a ridicat, ca pe-un fulg, roşa piatră a mormântului,
Impăratul cerului, Domnul pământului!...

Madrid, 1956.

CANTEC LUI RAMON LULL

Ce mi te-aduce atât de aproape
de peste amarele timpului ape?!
Ce tainică mână atoatestăpână,
spre zările tale înalte mă mână:
paşii să-ți număr, greu, urmă de urmă,
acum când pământul mormântul şi-l scurmă,
când nu ştie-o ziuă cealaltă ce-aduce,
când trec înainte, din răscruce'n răscruce,
şi paşii din glie sângerând mi-i desgrop,
să'nfrunt în picioare şi noul potop?!
Spre aspru îndemn şi spre întărire,
      ca de peste fire
corabia ta albă printre sorburi străbate,
spre greaua şi stearpa-mi pustietate,
adusă, ca'n basme, de-a apelor voe,
ca'n vremuri apuse, corabia lui Noe...

Parcă s'aprinde şi, uşoară, se rumpe
din Atlantide de pietre scumpe...
Mallorca se smulge din zare, şi vine
goală în soare, şi lin, către mine...

Fii binevenit cu Domnul Dumnezeu,
pe țărmul sălbatic al gândului meu:
pe fruntea-mi zadarnică, peste pașii mei șterși,
ploi de argint și lumini să reverși,
și răcoare de rouă peste ochii mei grei,
cu-ale pământului vii pânze pe ei!...

Cu gândul, cu pasul, grăbit și fierbinte,
pe toate potecile tu îmi ieși înainte:
pe suișuri de munte și pe țărmuri de ape,
        departe și-aproape
cu sufletul aprig, de arșite ars,
        ca Saul din Tars,
după'ntâlnirea întru foc și 'ntru scrum,
pe dârzul și dreptul Damascului drum...

Titanic sihastru, năvalnic atlant,
        cu uitătură de diamant
        și cu frunte de sfânt,
ajuns ca din margini cenușii de pământ,
ia-mă'n corabia-ți, și dorul meu du-l,
spre-a tainelor taină, fericitule Lull!...

Prin a anilor pulbere, prin zări de prăpăd,
ca'n visuri mărețe eu, falnic te văd:
prieten în zale, de crăese și crai,
vulcan de mândrie, așa cum erai...
Privirile spunu-mi cu mii de săgeți
        din ochii-ți semeți,
că fruntea de piatră nu ți-ai fi plecat
în fața niciunui pământesc împărat...

Sângele-ți subt sprinteni pinteni de jind,
ale vieții zăgazuri le izbea clocotind,
în îndrăsneli fulgerătoare,
peste-ale datinei neclintite hotare:
ce adăpostea Mallorca mai rău,
strânsu-s'a parcă în sbuciumul tău,
care'n năvalnica ciudă-a oricui,
voia să trăiască după toanele lui...

Dar, într'o noapte—mare 'ntre toate—
în alba căminului singurătate,
privirile-ți mândre căzură în jos
subt ochii blânzi, limpezi ai lui Cristos,
care venit-a să te vadă, ca'n vis,
pe uși ce nu s'au mai închis...
Și 'ntr'o răpire—fior care 'nghiață—,
într'o năprasnică schimbare la față,
scurt desbrăcatu-te-ai de cel care-ai fost
și-ai căutat în furtuni adăpost:
dincolo de bucurii pământești și de păsuri,
cu nemărginirea, pe culmi, să te măsuri.

Porți de lumină ai simțit că se rup
        spre Cel-fără-Trup,
spre Cel fără masă și căpătui,
ce ține pământul în mânile lui...
Ce taină putut-a de-odată să spargă
temnița mută, și oarbă, și largă,
între cel care-i fost și 'ntre cel ce rămâne,
drept ca un cedru peste ziua de mâne?!...

Scris fostu-ți-a ție, pe semne, așa,
în al lumilor rost nepătruns, undeva:
drumul-pod uriaș peste hău
până'n Bugia sfârșitului tău,
sfârșit ce-a fost doar roșu pas întins
spre taină și spre necuprins...

Iute, cu vrere mai tare ca piatra,
lăsatu-ți-ai regele, copiii și vatra:
acel pământesc, înflorit adăpost
al omului mândru și mănos, care-ai fost,
și singur plecat-ai, ca dintre ruine,
trântind ale tihnei largi uși după tine,
ca unul ce caută și, în grabă, împarte
reci bunuri ce poartă pecete de moarte...

* * *

Ca o umbră robită, gându-mi te ţine
pe-oriunde-ai umblat după tine...
Iţi caut pribelnic şi trist pân' departe,
paşii de foc, peste timp, peste moarte...
C'un palid călugur de neam mallorchin,
pe căi neumblate, mă pierd şi mă'nspin,
şi tot căutându-te, mă caut mereu
pe toate drumurile spre Dumnezeu!

Muntele Randa îl sui, şi mă 'ntreb:
fostu-ţi-a oare Sinai ori Horeb?
Ce şoapte, mai presus de gând şi de glas,
în suflet de-atunci ţi-au rămas?
Lumina prea mare oare orbi nu ne lasă?
Nu ne aprinde şi creştet, şi casă?
Nu ne aruncă fără 'ndurare
unde-i prăpădul şi golul mai mare,
şi gândul, ca de-o haină cumplit de săracă,
de veac şi de trup ni-l desbracă?
Nu ne smulge din zilele maştere
spre-o nouă şi serafică naştere?

Minte de om urmări nu te poate,
în cea mormântală singurătate,
pentru vulturi făcută, şi pentru îngeri,
în care tu vrut-ai să veghezi şi să sângeri,
să te 'ntâlneşti pe drumul lung şi greu
faţă în faţă cu Dumnezeu.

Subt jocul de fulgere al marilor taine,
gândul mai poate cuvinte să 'ngaime?
Pas de pas eu mă pierd pe unde ai mers
ca un neostenit profet, prin univers:
subt uitătura-ţi împărătească,
nisipul şi piatra să le faci să rodească;
lumini din lumini să înmănunchi,
Saharele toate să cadă'n genunchi,
şi să-şi îndrepte uităturile'n zare
spre soarele vieţii, ce din Roma răsare...

* * *

Poteca aleargă, coboară și sue:
parcă-aș călca pe foc și pe cuie,
singur, pe sprintenul drum, care duce,
drept către cer și către cruce...

Să-mi schimb în piatră, patul și perna,
dus să pot dormi ca un Blanquerna,
subt botezul ploilor, în cântecele vântului,
cu inima lipită de inima pământului?!...

Intre burueni, pe cari a zugrăvit mereu,
noapte de noapte, chiar Domnul Dumnezeu!
semne ascunse, silabe pribege,
pe care doar îngerii le-ar putea înțelege,
cărți mai cât stâncile, sonore și grele,
căzut-au, parcă de sus, dintre stele,
pământul întreg să-l preschimbe'n amvon
pentru glasu-ți de tunete, fericite Ramón!...

Parcă din mii și mii de oglinzi
a sufletului albă mână mi-o 'ntinzi,
și'n șoapte ușoare, când calde, când reci,
peste auzul meu te apleci,
și eu, ca doborît de simun, și năuc,
uit întrebările ce le-adun și le-aduc
dela părinți de părinți,
ca pe niște crâncene junghiuri fierbinți...

In asprul tău mers către soare-răsare,
spre stepele oarbe, și pânditoare,
pe cari, ca un Crist, tu ai vrut să le 'nfrunți,
călcat-ai tu cumva și prin munții cărunți,
pe unde duceau-și greu traiul nainte
Dacii, de cari tu aduci-ți aminte?!...

* * *

Lumea'n Catedrală ai vrut să o schimbi,
și'ntr'o singură limbă ale lumilor limbi;
să scrii pe latinie ca în grai catalan:
cărţi mai presus de Talmud și Coran,
precum ca să'nţeleagă cei ce nu înţeleg,
spre Roma să se 'ntoarcă pământul întreg,
spre piatra unde Petru piciorul și l'a pus,
pecetluind cu sânge porunca lui Isus.

Ah, cum te-aș fi vrut alb, etern Deceneu,
în amarnicul sbucium al neamului meu:
peste-atâtea asupriri și strâmbătăţi,
drumul spre Roma să i-l arăţi
și'ntre iuţi prădălnicii și pânde pământești,
în statornicia lui să-l crești, să-l oţelești!...

* * *

N'a cunoscut sufletul tău, nici sandala,
urâtul ce nărue și osteneala...
Mers-ai pe corăbii și umblat-ai pe jos
după blânda poruncă a lui Cristos,
cu suflet aprins, cum nimeni n'a mai mers,
să pui stăpânire pe timp și-univers
și'n cucernicii atotbiruitoare,
să i-l așterni, în genunchi, la piciocare,
        Celui dintâiu
ce pus-a moartea pe veci subt călcâiu...

Nu'n zale și cu lucie armură de fier,
ci cu inima'n mână, sărac și stingher,
ai mers tu, năvalnic, cu genunchi de oţel,
și cu priviri de copil, după El,
visând să împăciui cu sufletul, trupul,
        și mielul cu lupul,
Africa, în loc de suliţi și plumbi,
s'o 'nvingi cu-al cuvântului sbor alb de porumbi,
și pe totdeauna să 'nfrăţești întru Cristos,
pe toţi cei de sus cu toţi cei de jos;

să trezești subt pasul tău enorm,
flacările cari în piatră dorm
și peste pași și patimi pământești,
Montserrat de azur, spre-arhangheli să crești...

* * *

In sufletul meu, flămând și înnoptat,
Randa se înalță ca un nou Ararat
și de-ale vântului vii, vâjietoare săgeți,
scurt mi se 'ntunecă ochii ca beți.
S'a mai întors cândva gândul tău înapoi,
spre Palma de aur și de noroi,
pe-ale cărei mohorâte-ori însorite uliți
ți-ai plimbat privirile ca niște sulițí?!...

Ce șoaptă, mai presus de vedenii și vis,
în desmărginire, drum alb ți-a deschis?
Poduri eu caut, spre nepătruns,
între ce-ai fost și ce ai ajuns,
și chei, cari deschid
al tainelor zid,
dar, orb și olog, drumul meu verde.
în crunte desișuri de bezne se pierde...

Rapsod al luminii atotmântuitoare
și-al gândului sprinten și făr'de hotare,
dârz tu suit-ai din stâncă în stâncă
pe piscuri de flacără, ce nu erau încă,
pe-unde nu sunt desbinări și nici moarte,
și una-i tot ce-aicea ne desparte...

Ce fulgere fruntea măreață ți-o'nimbă,
de mută rămâne sărmana mea limbă
și pana tocită în mână îmi îngheață,
când gându-mi se 'ntoarce spre schimbarea-ți la față!...

Te văd ca'n vedenie, te văd ca în vis:
pisc peste zările cuvântului scris,
cu asprul toiag fără-astâmpăr al vântului
bătând la surda poartă-a pământului,
și'ntr'o fulgerare, care dă fiori,
visând cu simunul să te măsori,
de parcă-ai veni de pe culmea Calvarului,
în ochi cu ascunsele puteri ale harului...

Pe unde călcat-a sandala-ți umblăreață
visat-ai să se schimbe pământul la față:
l'ale Romei porunci și 'ntr'aripate cuvinte
lumea întreagă să iee aminte,
        ca prin minune,
dela soare-răsare pân'la soare-apune,
și fără porniri și potrivnice șoapte,
din miazăziuă la miazănoapte...

Ai sămănat în furtuni, cu pumn puternic, fierbinte,
albastre uragane de cuvinte,
printre fulgere și printre ploi de diamante,
ca un sublim, ne'nduplecat, iberic Dante!...

Ah, cum ar fi'nflorit între mânile-ți dârje
        a lui Sfântu-Petru cârje!...

Și Roma, cât de neînvins s'ar fi întins,
peste tundre și Sahare 'n necuprins,
pân' l'ale pământului neguroase hotare,
c'un singur păstor și o turmă, subt soare!...

Și, poate, într'o bună zi, din asprul Răsărit,
pe tronul pământului s'ar fi suit,
vr'un uriaș pietros anume uns de Dumnezeu,
din oarbele străfunduri ale neamului meu...

Madrid, 1950.

PSALM ROMANESC

Ruptu-mi-am, Doamne, drum, prin nămeţi şi prin cuţitele vântului
copilandru, cu crucea de foc a cuvântului...
Carpaţii trecutu-i-am peste vămile cucului,
cu pasul fără de popasuri al haiducului...
Fermecat, ca'n poveşti, de ţara doinei şi a visului
apucat-am drumul întortochiat al proscrisului...
Cu trupul îngheţat sub cojocul nenorocului,
sufletu-mi mergea prin ger ca pe carele focului...
Lung, se uitau după mine toate florile răului
pe viclenele şi-ameţitoarele lunecuşuri ale hăului...
Din trandafirii sălbatici rămasu-mi-au doar ghimpii spinului:
Doamne, beut-am până'n fund paharul amar al destinului!
Aripi parcă duceam în sburdalnica traistă a mersului,
pe drumul de flori şi furtuni al universului...

Sângele mi-l risipeam pe râpele amarului,
în lipsa aurului şi gologanului...
Prin veacul orb, cu tot-dragul dragului,
vream să strâng mâna crăpată a iobagului!...
Azi, aici, lângă groapa de fiecare zi a Soarelui,
muşcat de cânii timpului-tâlharului,
cu inima sfâşiată în crengile uscate-ale cuvântului,
iată-mă, Doamne, gol şi singur spre chilia cea strâmtă a
[mormântului!...

POSTUME

ION ROATA *

Io,
Ion Roată,
unul din pietroasa, dârză gloată,
trec pe-al vremii cal fără de frâu...
N'am cuţit şi pistoale la brâu!...
Armă mi-e spicul de grâu...

Rupt aspru din urgia de ieri,
fără-averi,
fără somn,
sânger încă de palme,
de paturi de puşti şi sudalme,
fără-ogor, fără pâine,
păzit de roşii temniceri,
dar, mâine, mâine,
peste muscăleasca pleavă spulberată, —
ca niciodată
fi-voi alb şi drept stăpân şi domn
peste ţara românească toată!...

* Variantă.

Ţ A R A *

Din belşugul tău, doar grumba pîine;
din timpul tău: ziua de mîine...
Calcu-ţi pămîntul, cu gîndul departe,
pe aripi albastre, fremătînd peste moarte...

Cu vrere de cremene, cu privire'ndrăsneaţă,
învălui azi ţara ce-mi creşte în faţă,
şi'n a mersului traistă cu-a visului pîine,
resipindu-mă pe stîncile şi-ogoarele veacului,
cu dărnicia făr'de măsură-a săracului,

spre soare-asfinte
cu frunte fierbinte,
cu tot avutu-mi pămîntesc,
darnic mă samăn, mă risipesc,
spre Româniile năvalnice de dincolo de mîine...

* Variantă a poeziei Mâine.

CORABIA VERDE

Corabia se frământa și se răsucește
în lupta cu valurile ce-o izbesc tîlhărește
și apele cresc ca din hău năsdravane,
căpitane! căpitane! căpitane!

Invinsă pe-o clipă, sub valuri se pierde
par'că deapururi, corabia verde
năprasnic mușcată de uragane,
câpitane! căpitane! căpitane!

Prin potopul ce zălud o răstoarnă,
s'aud prin văzduh ca o goarnă,
peste-ale mării nesfîrșite noiane,
poruncile tale de proroc, căpitane!

Și iată, de odată se'naltă semeață...
iarăși, Crăiasă peste timp, peste ceață,
peste-ale apelor titanice toane,
corabia ta verde, o, căpitane!

Zănatec aleargă prăpădul pe ape,
tot mai aproape și mai aproape,
dar duhul mai tare-i ca-ale mării prigoane,
căpitane! căpitane! căpitane!

Gata cu toţii să murim în picioare,
pe marea aceasta ce crîncen ne doare,
spargem talazuri, înfrîngem bulboane,
cu gândul la tine, o, căpitane!

Lupta e cîntecul şi biblia noastră,
holde vor creşte de samulastră
din cremenea oarbă, din pietroase mormane
şi din sîngele nostru, o, căpitane!

Moartea însăşi de-ar sălta pe punte,
sărire-ar fulgeriş cine s'o'nfrunte,
printre mii şi mii de uragane,
căpitane! căpitane! căpitane!

Bucureşti, Mai 1939.

TALHARUL TALHARILOR *

O armă să crească din pumnul oricui,
Şi braţele neamului năpraznic deslege-le.
Să muşte ţărâna printre sfetnicii lui,
Tâlharul tâlharilor: regele.

* Variantă.

ASCULTA-NE, DOAMNE, RUGACIUNEA

Ascultă-ne Doamne, rugăciunea pribeagă:
de robia cea nouă Tu ne deslegă
şi fă ca de roşa Rusie întreagă,
praful şi pulberea să se aleagă!...

DESŢARARE

Batem şi batem dîrji trepte străine,
ţară, cu gîndul rătăcind către tine;
trepte de marmură, ce parcă se rup
subt plumbul ce-l ducem cu toţii în trup;
trepte de sloiuri şi de văpaie;
crîncene coase ce genunchii ni-i taie;
trepte cu-oglinzi în cari ne'ntîlnim,
cu-ale noastre priviri de uitat ţintirim,
şi facem de spaimă un pas îndărăt,
galbeni la faţă, cu frunţi de omăt:
parcă vedenii de gît ne înhaţă,
scurt să ne-arunce peste viaţă!...

Trepte suim, fără nume şi număr,
de parcă ne-am duce toţi crucea pe umăr,
spre uşi care suie cît munţii de sus,
şi'n cari dacă-ar bate azi însuşi Isus,
ori îngerii, herubii şi arhanghelii Lui,
nu s'ar deschide în faţa nicicui!...

Pieptul l'ascundem subt pălmi, ca pe-o taină,
inima nu cumva să se vadă prin haină:
ca pe-o crîncenă rană, cu scîrbă s'o vadă,
cei ce trec pe lîngă noi pe stradă...

Atîţia lupi cu umblet omenesc,
de-ale noastre aprinse priviri se feresc,
ca de leproşi ori ca de strigoi,
ce-ar strînge cuţite în pumnii lor goi...

Batem şi batem dîrji drumuri străine,
ţară, cu gîndul rătăcind către tine;
către porţile tale, ce larg le-ai deschis,
ca spre tărîmuri de basm şi de vis,
celor ce de veacuri, cu traista deşartă,
ţi-au bătut, cu gînd ascuns ori bun, la poartă...

Sbate-se dorul de-a ne'ntoarce 'napoi,
să nu ni-l înghită Marea Neagră din noi,
ci toiag înflorit prin furtuni să ne fie:
să nu ne doboare străina străinie!

O ARMA SA CREASCA

O armă să crească din pumnul oricui
pentru ceasul mare ce-o să vie:
să muște țărîna, printre slugile lui,
Stalin cu'ntraga-i Rusie!...

GROZA TICALOSUL

Ne-aleargă năprasnic sîngele 'n vine,
cuțitul foametei ajunge-ne osul;
doar sluga lui Vâjinski spune că-i bine,
el, Petru Groza ticălosul.

STRIMTA-I CURMA MALULUI

Strîmtă-i curma malului,
grea mînia valului...
Vai de pasul calului!...

Dar nu-i vina locului,
nici a nenorocului,
ci e vina focului,

ce-arde'n jarul dorului
și'n flacăra zorului,
pieptul călătorului,

care-și lasă spinului,
spinului străinului,
toți arginții chinului...

Și-asemenea fumului,
uită'n lungul drumului,
în zarea sudumului:

volburile anului,
lacrimile-aleanului
și-amarul amanului...

IN NOI TOȚI, URIAȘ REINVIE...

In noi toți, uriaș reînvie
Horia, ca de foc și de cremene:
împotrivă-ți, smintită și trufață Rusie,
crîncenă ură și răsmeriți să semene!...

In veacul acesta, ce se sbate și moare
în crunte și zănatece cumpene,
o roșie roată, cît țara de mare,
trupul și sufletul rumpe-ne!...

Dar de-om rămîne subt curmele-i crîncene,
cu trunchiul și brațele țapene, —
corbii prăpădului sfîșie-ne, mînce-ne,
și iadul în bezna-i îngroapă-ne!...

De încleștări pe viață ori moarte,
neam al meu, ca'n povești, tu călește-te:
gloanțele lor, ca nimicuri deșarte,
să ni se spargă deavalma pe creștete!...

In noi toți, uriaș reînvie
Horia, ca de foc și de cremene:
împotrivă-ți, mișelnică și oarbă Rusie,
ură făr'de margini să semene!...

FAR' DE VESTE TRECE...

Făr' de veste trece
vremea-neagră pîine;
urmă nu-i rămîne
lîngă blidul rece...

De bătrîn, orbeşte
gîndul: şoim în cuşcă...
Vînturi iuţi mă muşcă
pe culmi, tîlhăreşte...

Pe zilele scurte
veac cumplit apasă...
piscul ars mi-e casă;
prăpastia: curte...

DE VREAI, DE NU VREAI...

De vreai, de nu vreai,
crunt călău bălai,
ţara, tot a mea-i!...

Io i-s rob şi crai
pe cuprins, pe grai,
şi ea
îmi va da,
de-i vrea, de nu-i vrea:
dulci şi-amare poame,
să nu mor de foame,
şi izvoare 'ncete,
să nu mor de sete...

Imi va da, va da,
făr'a mă 'ntreba,
încotro mă duc,
cu văz de haiduc:
codri fără fund,
unde să m'ascund,
ceaţă ca de iad
lîngă orice brad;
pe cer, sori destui,
să-i am căpătâi,
prin munţii silhui,
cînd în mila-i, Domnul
mi-o trimite somnul...

Şi îmi va mai da,
ca o mamă, ea,
ploi cîte voiu vrea:
rănile să-mi spele,
să nu mor de ele,
rănile de foc,
să nu stau pe loc,
pe cea cale lungă,
moartea să m'ajungă...

Dîrz, din creastă 'n creastă,
ţundră de năpastă,
pădurea: nevastă...
Vîntul, orb dulău,
alergînd prin hău,
latră iar a rău...

Graniţi, ca de stuh
trec prin ele, duh, —
fără de zapis,
calc cu paşi de vis...

Ursita străbuna
mi-a lăsat, nebuna,
pentru totdeauna,

luminare: luna,
colibă: furtuna...

Mers din stîncă 'n stîncă,
răsuflarea-mi mîncă,
cărări de văpaie
genunchii mi-i taie...
Mă chiamă pe nume...
glas din altă lume...

Mersul ciung și schiop,
unde să-l îngrop?
In ce hău afund
rana să-mi ascund?!...

Cin' te-a pus, din foc,
să-ți spinteci cojoc,
să vezi, prin prăpăd,
ce-atîția nu văd?...

Cin' te-a învățat
încăpățînat
și cine ți-a spus,
să ții fruntea sus?!...

Cînd eram de-o schioapă,
cei de peste groapă,
fioroși strămoși
și iuți Feți-Frumoși,
mi-au șoptit, în vis,
ce mi-e 'n stele scris...

In sîngele-mi scrie
tot ce-o fi să fie, —
ce să-ți pară rău,
voevod peste hău,
că ești iar al tău!

Cu bouri la jug,
brazdă-mi trag spre rug...
Pentru tine: rai,
pentru mine: iad;
de cad, de nu cad, —
ţara tot a mea-i!...

Viaţă, viaţa mea,
pe unde-oiu călca,
cu inimă grea,
de răni să nu cad,
pe rînd, brad de brad,
de mînă m'or duce,
pe poteci haiduce...

Culmile de nea
şi întinderea,
vor îngenunchia,
înaintea mea...

Dus de pas mă las,
ca de-un lung potop
şi sub orice pas
inima mi-o îngrop...

Simte, vai, şi piatra
de ce-mi lăsai vatra,
simte, crîncen, glia
că io-i port solia...
că muri nu pot,
doar cu neamul tot...

Frate-al celor mulţi
flămînzi şi desculţi—,
mă sbucium şi scapăt
cu ei, păn' la capăt...

Pe unde trec eu,
cu răsuflet greu,
fără de răvaşe

din vrerea-ţi trufaşe—
neamul mut mă strînge,
la sînu-i de sînge,
mă strînge, şi plînge...

Pe unde treci tu,
ţara urlă: nu!,
la gîndu-ţi de gîde...
Şi de mersu-ţi rîde...

TARA

Pat mi-a fost cîmpia ta,
muntele: căpătîi...
Cînd mă va chema
cu goarnele-i de foc inima-ţi grea,
eu, cel dintîi,
ca dus de vifor voi pleca
pe-al primejdiei cal călare
la năprasnica'ncleştare,
unde-o fi lupta mai mare...

AH, CE SBUCIUM GREU!...

Ah, ce sbucium greu
al neamului meu!
N'am puteri să-ţi spui
durerile lui!...

Vreai Tu, făr'de popi,
de vii să-i îngropi?
Ori să-i laşi de mîni,
pe mîni de căpcâni?

Cu ei, Doamne, sînt
una pe pămînt,
că eu singur ce-s
dintre ei de ies!...

Pasul simţu-l sec,
dintre ei cînd plec,
cînd cu ei la greu
nu pot fi mereu!...

In ei toţi mă văd,
încins de prăpăd:
de zăduf şi frig,
lung pe nume-i strig!...

Cu frunte de stei,
mă răscol cu ei:
peste vălmășag
le-aud glasul drag...

Parcă-i văd pe toţi,
năvălind pe hoţi,
subt gloanţe fierbinţi,
către biruinţi...

Subt grindeni de foc
și de nou noroc,
spre cea mare zi
care va veni...

Doamne, pănă cind
s'așteptăm gemînd:
crîncen să-i dobori
pe cutropitori!...

Ah, ce sbucium greu
al neamului meu!...
N'am puteri să-ţi spui
năpastele lui!...

PONTICA

Cum mai poţi
la cap s'o scoţi,
cu potoapele de hoţi?!...

Neamul geme, vai şi vai!
Corn tu n'ai,
chiot să-i dai?!...

Flăcăii să i-i căleşti,
şi'n cîntece haiduceşti,
crîncen peste ei să-i creşti?!...

Dacă taci, —
pe-atîţia Daci,
cu ce basme-i mai împaci?!

Pe cei Geţi
de vifor beţi,
cu ce iureşe-i desbeţi?!...

Cu ce Dunări îi opreşti:
să-i momeşti
cu peşti cereşti?!...

Gînd întinzi:
ce-a fost, să prinzi
pe-ale Pontului oglinzi...

Dacă-auzul îl ciuleşti,
prinzi din vînt sudălmi şi veşti,
şi urlete muscăleşti...

Cele oşti,
ce le cunoşti,
cu ce foc o să le'mproşti!...

Para arză-le pe rînd,
să le-aud țipînd și-urlînd
și prin flăcări alergînd!...

Mi'ntind dorul ca un zid
către Tomis, din Madrid:
poarta soarelui s'o 'nchid...

Aud parcă'n depărtări
peste țări și peste mări,
un doinaș ivit subt zări...

Nu-i doinaș de pela noi,
dela turmele de oi,
nici din curți de noui ciocoi...

E-un doinaș cum altul nu-i,
aruncat din Roma lui
pe-asprii țărmi ai Pontului...

E-un pribeag cu glas lumesc,
dintr'un neam împărătesc...
Cînd l'aud, tresar și cresc!...

Surghiunit spre Răsărit,
pe-aste țămuri asvîrlit,
soartea grea l'a pedepsit:

Să rămînă printre noi,
— trup de sloi și gînd de sloi, —
până'n ziua de apoi...

Visînd zile de alint,
visînd Rome de argint,
și chemări de mint și mint...

Peste-al apelor noian,
aud glasu-i năsdrăvan
de duios doinaș roman...

Şi cu fulgere'n săgeţi,
îl ascultă Geţi semeţi,
cu-ochi de flacări şi de ceţi...

Roma, cu 'mpăraţii ei,
şi cu împietriţi-i zei,
l'au uitat printre ai mei...

Să se stingă, aşteptînd,
cu'mpăraţi şi Rome 'n gînd,
şi cu suflet sîngerînd...

Dar noi îngropatu-l'am,
ca pe-un nou, cărunt Adam,
în adîncul ăstui neam...

Poţi tu, Rusie, să-l scoţi,
poţi să-l scoţi din noi din toţi,
şi să-l dai pe mîni de hoţi?!...

Să-l îngropi de mii de ori,
în morminte de ninsori,
dincolo de-ai lumii zori?!...

Cnuturi n'ai destul de lungi
cîntecul să i-l ajungi
şi din noi să i-l alungi!...

Peste zări de foc i 'ntind,
mîni de dor şi mîni de jind,
geţii noi, ce-i simt suind...

Şi-azi, la graniţa de-oţel,
cîntă apele cu el,
cîntă neamul meu cu el...

Şi aşteaptă 'n vînt şi ploi,
să se 'ntoarcă înapoi,
toate Romele din noi...

RUGACIUNE

Ca de-un junghiu
în suflet, în piept şi'n rărunchi,
ca un copil să cad în genunchi,
cu plumbul fierbinte ce portu-l în trunchiu!...

Şi cu gîndul, vultur adormit şi olog,
cu inima-mi toată, la Tine zălog,
smerit să mă rog,
să mă rog,
pentru neamul românesc să mă rog;
pentru pâmîntul întreg să mă rog!...

CU DORUL DEPARTE

In platoşa de diamant desţăratul meu jind
încinsu-şi-a pieptul de flăcări şi haina:
să treacă Dunărea, să-şi ducă taina,
taina şi daina
prin Negotin, prin Timoc şi prin Craina,
tot mai departe, tot mai departe,
pe drumuri de pânde şi moarte,
cu gândul, haiduc, haiducind,
spre tine neam dârz şi martir,
spre Macedonia şi Epir,
spre Tesalia şi Pind!...

Pân'ce-o curge, între fraţi de-acelaş sânge, Dunărea,
acum şi pururea,
vitează şi vie să vă fie,
cutezanţa şi inima!...
S'o ştie alianul s'o ştie furtuna

că suntem una
pe totdeauna
în partea aceasta a lumii, subt soare,
şi nimeni nu poate să ne doboare,
dacă vrem să rămânem, ca de-oţel, în picioare!

Şi-aminte să-şi aducă şi Domnul Dumnezeu
că'n grai traco-romanic noi ne rugăm mereu
împotriva prigoanei, a omorului, a pârjolului
şi-a Patriarhilor din scaunul Constantinopolului,
cari, din umbră, aţâţă cu şerpii cuvântului,
pe cei ce vor să vă şteargă depe pânza pământului!

De neclătinat în curaj şi'n pietroasă tărie,
ca din aluat năsdrăvan să vă fie,
mai tari decât trecerea tiranică-a timpului:
gândul şi cântecul, bărbăţia şi haina,
Români din Timoc, din Vidin şi din Craina
şi pân'de pe verzile creste-ale Olimpului!...

Când fraţi din miazănoapte, peste ani, cândva,
dornici către voi vor trece Dunărea,
cu fruntea sus mulţimile în cale să le iasă
şi'n orice casă-a voastră ar intra,
să se simtă ca la ei acasă!

SATUL MEU

Acolo, copil, mă suiam pe deal,
să văd departe munţii,
munţii vineţi ai Sibiului

Acolo am auzit, pentru întîiadată, vorba Ardeal,
dela mama şi dela tata...
Acolo m'a alungat din leagăn un frate mai mic,
pe al cărui cosciug de brad, cît o jucărie,

eu am aruncat întîiul bruş de ţărînă,
într'un ţintirim cu pruni mulţi,
ţintirim verde, pe care l'am văzut, de-atîteaori, in vis,
la Blaj şi la Braşov,
la Arad şi la Viena,
la Sulmona şi la Padova,
la Roma şi la Varşovia
şi aici, la Madrid,
şi pe care il voi mai vedea, poate, într'o bună zi în ţara mea
[descătuşată,
şi în Alba-Iulia, care m'a văzut în ziua cînd Aurel Vlaicu
îşi deschidea aripile spre cer;
şi în Clujul, care m'a văzut, în floarea anilor,
trecînd cu ochi aprinşi, pe uliţele lui,
şi în Bucureştii cîntecului nostru de mîine,
şi în Bucureştii întoarcerii noastre la vatră...

Cu toată tainica putere a pămîntului lui,
mă chiamă de pe drumuri străine, mă chiamă satul meu,
mă cheamă să dorm,
să dorm creştineşte până la plinirea vremii,
acolo, undeva,
în acelaş pămînt,
unde îşi dorm somnul morţii, străbunii mei,
şi mama şi tata,
şi frăţiorul,
pe cosciugul căruia
eu am aruncat întîiul bruş de ţărână,
în ţintirimul cu pruni mulţi,
subt poala dealului, de pe culmea căruia,
—copil fermecat, —mă uitam să văd în depărtare,
munţii, munţii vineţi ai Sibiului...

CINTEC HAIDUCESC

Păn'ce-i neamu'n iobăgie,
mustră vîntul cînd adie
dinspre şes şi către şes,
peste codru 'nalt şi des...

Am jurat pe frunza verde,
să pierim, ţara de pierde...
Şi-am jurat pe munţii toţi,
să scăpăm ţara de hoţi!...

Cele hoarde de muscali,
cum ai vrea să le ţăsali,
tot cu puşca şi cu tunul:
să nu mai rămîie unul!...

Cu răsufletul fierbinte
oşti s'adună 'n soare-asfinte...
Neam al meu, cu-ele alături,
crîncen ţara să ţi-o mături!

TARA

Uşă deschisă furtunatic, de-odată,
spre-o zare de cumplit letopiseţ, —
ce-mi face oare inima mai tare să bată?!...
Cine mă cheamă pe nume, de'ngheţ,
ca pălmuit de vînt şi de sloată?!...

Cine mă cheamă din mine afară, —
mut, de pe-a veacului putredă scară,
până 'n străfund de veac, să te văd,
cum ai trecut din prăpăd în prăpăd,
ţara mea, ţară?!...

MANUSCRISE

de pe-o mie de drumuri m'adun...

de pe-o mie de drumuri m'adun și m'adun,
galben la față, flămînd și nebun ...
cu gîndul, cu sufletul ciung
spre tine, Transilvanie, mă întorn,
cu după-un chiot ascuțit și prelung
de goarnă, de corn,
ce cheamă și cheamă, de veacuri, mereu,
să-ngroape stîncile, greu,
în Carpații începutului meu,
în Carpații destinului meu...

Ceasurile fug...

Ceasurile fug, fug...
bate, sapă! ară, plug!
până dincolo de țintirim,
lumii flămânde să-i dăruim:
pace, belșug...

Ceasurile fug, fug...
ca pe vânt, ca pe apă...
bate tot mai sprinten, sapă!
ară tot mai spornic, plug!..

ne vrea tot mai aspri, și tot mai vii,
pe brazdele noui îngerii:
izbânda noastră de fiece zi...

De-ați prăvăli, cu furie de hoți...

de-ați prăvăli, cu furie de hoți,
peste mine munții toți, —
peste mocirlele voastre ce latră,
dârz, crâncen, de sub piatră,
răzmerița-mi ca din mii și mii de tunele
nu va înceta furtunile să-și urle...
peste palatele voastre de pradă,
ca stâncile umbrele-mi de foc să-și cadă.

Oltul

Olt — râu mîndru...

Vii din munte, mă frămînt și sec...

Cu ape tulburi și adînci

Treci spre Dunăre izbindu-te de valuri, de stînci...

Și când [dulci] apele-ți ~~valurile-ți [illegible]~~ pe zăvoare și sec
Și-n Pustii diavoli
~~[illegible] năvalnic~~
năvalnic
~~În pustii diavoli~~

Să cotropească vreun munte...

În al ~~apelor~~ valurilor vuiet, sălbatic zvon,

Dintr-un cerul fraimos

Mă simt parcă: turbat, adânc, catastrofic frumos

Marș războinic

Gata, ostași de neînfrânt,
Cu cei ce-o credință cu noi!..
Rusia de roșu noroi
S-o ștergem de pe pământ!...

Încinge-vă-ți armele toți!
Se țese neamuri întregi
de-ale Crudului fără legi,
de hidele bande de hoți...
hâdele

Gata, viteji de neînfrânt! —
În tunici de fier și de ger
Ne-așteaptă noroade ce pier,
Cu lor picior în mormânt...

În marș, voi voinici de neînfrânt,
Spre hoardele lor de strigoi!
Duși cu ei alături de noi
ostași de pe întregul pământ...

O, Baltică! O, Pont Euxin!
pe-aripi de corăbii, când
veni-vom prin viforul urlând,
să-l alungăm pe străin!...

Cu flacăra în ochi și-n răspunde,
Nici o privire 'napoi!...
Pe unde să-i bate-vom noi
Să cadă Rusia în genunchi!..

Ca mâine, duși parcă de vânt, —
În inima Moscovei lor
Vom pune năprasnic picior
a-oștași de pe întregul pământ!...

În marș mereu, neînfrânt,
Spre-ale trecutului porți de acuși!
Rusia de roșii cătuși,
S-o ștergem de pe pământ!..

30 Martie 1949

[illegible]

Sunt râu de munte

Sunt râu de munte...
rup punte după punte
Ocolindu-mi port apele
asudându-le cu rapele...

Venind din înalt
peste stânci salt
Şi, subt roase, strebite,
Trec înainte...

până 'n adânc
pietrele le mănânc...
Şi nici zidurile gigante ce 'n poveste
Nu m'ar mai putea întoarce spre creste...

Pași

pași, pași, pași...
pași de stăpâni, de urmași...
pași ce duc (dezgropiți)
pe drumuri și de cuie...
pași ce se opresc
și se rup
ca în niște gropi de lut...

pași de armate
în marșuri blestemate...
pași
de ostași
bătuți, pași pe fugă...
pași ce [illegible], pași ce [illegible]
și duc pe umerele lor
popor după popor...
pași de sânge,
pas ce cârșește și plânge...

miliarde de pași
uriași
ce mută râuri și munți...
pași iuți, mărunți
ce cu-a lor limbă
pământul îl schimbă...

pași de santinelă
rebelă...
pași îndrăzneți
ce [illegible] pășesc vieți...

pași de foc, pași de ghiață,
peste noapte, peste viață...

pași, pași, pași —
fără părinți, fără urmași,
fără tineri, fără bătrâni,
făr' de cânt, făr' să [illegible], —
pe mincinoși, nestatornic mereu
[illegible] mute [illegible]...

*

Rugăciune

În amintirea Virginiei

Inima-mi pustie,
ce să-ți ceară ție,
fecioară Marie?
Să-ți ceară tărie
și cucernicie:
neagra nepăsare
să nu mă doboare
scurt de pe picioare,
la apus de soare,
ca pe-un ins oarecare?...

Știu în străinie,
drept dulce simbrie
inima-mi pustie
mult îți bate ție,
fecioară Marie:
lacrime domoale,
lacrime ce spală
de orice vorbă goală
de-orice îndoială
și de-orice mânjală!...

Mănăstirea Antimului,
la 2 Sept. 1954.

Rugăciune

Ucide'n trupul meu toţi ghimpii gîndului*
acestei albe, sbuciumate turme!
Şi măcar lasă-mă, Doamne,
setea să-mi astâmpăr la izvorele cerului!

Simt adânc în oarba peşteră a pieptului;
a secerişului din urmă ştirbă secere...
Ştiu că totul nu-e decât trecere,
până şi sbuciumul cel zilnic al dreptului!

Cade tâmpla grea pe poarta Domnului
şi nimeni n'o mai poate face să bată,
Cum a bătut cu putere, odată;...
Suntem robi ai trecerii şi-ai Domnului!

XX

La schit

Din această smerită chilie a schitului,
şi din zbuciumul meu nimic,
gândul pitic spre Tine mi-l ridic,
Înfiorate al sfârşitului şi al nesfârşitului ...

Vântul vâjae ca un sol al potopului
şi în [illegible] [illegible] şi zări
[illegible], cu suflarea pustiu,
secul tăcănit al [illegible] ...

Acum, cutezat-am în tainele versului,
Cât de mic şi [illegible] de [illegible] nemărginit
necuprinsul, ca un [illegible] să-l cuprind
O, Doamne, a vieţii şi-al universului!

Acum, în vizuina de piatră a [illegible],
pentru nebunul meu nespus pământesc,
cu zbucium şi sânge ceru văd că plătesc
până la unul, toţi argintii de foc ai păcatului!

[illegible], 27/XII/1954.

TABLA DE MATERII

Pag.

Pag.

Pag.

Pag.

ES MANUSCRITO.

EDITURA DACIA

Madrid

Director: Dr. Faust Brădescu

Publicaţii apărute:

General Platon Chirnoagă: *Un chapitre d'histoire roumaine (1940-1945)*. 1962.

Dr. Faust Brădescu: *Antimachiavélisme légionnaire*. 1963.

Grigore Manoilescu: *Integration de l'Europe Danubienne*. 1963.

Mihail R. Sturdza: *România și Sfârşitul Europei*. 1966.

N. Iancu Păltinișanu: *Tălmăciri. Versuri*. 1966.

Paul Guiraud: *Codreanu et la Garde de Fer*. 1967.

Chirilă Ciuntu: *Din Bucovina pe Oder. Amintirile unui legionar*. 1967.

Mărturii despre Legiune (40 de ani dela întemeierea Mişcării Legionare). 1967.

Horia Sima: *O homem nôvo*. 1968.

Demetrius Leontieș: *Prin mlaştini şi furtuni. Versuri*. 1968.

Ion Cârjă: *Intoarcerea din Infern*. 1969.

Ernest Bernea: *Testamunhos para un homem nôvo*. 1970.

Neculai Totu: *Notas del Frente Español*. 1970.

Louise David - Ion Mării: *A Grenoble. Sur les traces du Capitaine*. 1971.

Horia Sima: *Ce este Comunismul?* 1972.

Horia Sima: *Histoire du Mouvement Légionnaire*. 1972.

N. Iancu: *Sub steagul lui Codreanu*. 1973.

Ion Roth Jelescu: *Şi cerul plângea*. 1974.